

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XI.

Additions to the flora of the Czech Republic. XI.

Jiří H a d i n e c ¹⁾ & Pavel L u s t y k ²⁾ [eds]

¹⁾ *Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz*

²⁾ *Moravský Lačnov 287, CZ-568 02 Svitavy; e-mail: pavel-lustyk@seznam.cz*

Abstract

This eleventh part of floristic contributions includes newly published data of critically endangered species and data unpublished so far. Data of alien species found in the Czech Republic for the first time (*Calystegia hederacea*, *Corispermum gmelinii*, *Miscanthus sacchariflorus*, *Scolymus maculatus*) are summarized. The species *Rubus silvae-bohemicae* described from the Czech Republic as new to science and *Rubus lucentifolius* a species new to the Czech Republic, are also listed below. Furthermore, critically endangered species (according to the Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new sites (e.g., *Atriplex rosea*, *Botrychium multifidum*, *Carex obtusata*, *Centunculus minimus*, *Chenopodium murale*, *Chimaphila umbellata*, *Cyperus michelianus*, *Euphrasia slovacica*, *Gentianella praecox* subsp. *bohemica*, *Heleocholea schoenoides*, *Hypochaeris glabra*, *Juncus capitatus*, *J. gerardii*, *J. sphaerocarpus*, *Lindernia procumbens*, *Liparis loeselii*, *Littorella uniflora*, *Lycopodiella inundata*, *Moneses uniflora*, *Montia fontana*, *Ophrys insectifera*, *Orchis ustulata*, *Orobanche elatior*, *O. coerulescens*, *Polycnemum majus*, *Potamogeton coloratus*, *P. gramineus*, *Pulicaria dysenterica*, *Pyrola chlorantha*, *Radiola linoides*, *Ribes petraeum*, *Senecio doria*, *Spiranthes spiralis*, *Thesium dollineri*, *Trapa natans*, *Urtica kioviensis*, *Veronica opaca*, *V. scardica*, *Xeranthemum annuum*). Finally, less rare and threatened species are reported from areas where they had not been recorded yet (e.g. *Cruciata pedemontana*, *Polygala serpyllifolia*, *Spergularia echinosperma*).

K e y w o r d s : floristics, new records, the Czech Republic

N o m e n k l a t u r a : Kubát et al. (2002), Kučera & Váňa (2005), Chytrý (2007, 2011)

Úvod

S nezbytnou dávkou odvahy otvíráme další desítku Additament a v tomto jedenáctém pokračování shrnujeme výsledky práce českých floristů z území České republiky za rok 2011. Kromě mnoha nálezů dosud neuveřejněných, zaslaných nám do redakce, shrnujeme i ty, jež byly v roce 2011 (výjimečně i v letech 2009 a 2012) publikovány – v tomto případě se omezujeme jen na taxony nové a kriticky ohrožené (kategorie C1).

Jako nově popsáný taxon z území ČR se v Additamentech XI. objevuje *Rubus silvae-bohemicae* a novým druhem české květeny se stává *Rubus lucentifolius*. Jako nově

zavlečené druhy se objevují *Calystegia hederacea*, *Corispermum gmelinii*, *Miscanthus sacchariflorus* a *Scolymus maculatus*. Největší část nálezů spadá jako obvykle do kategorie druhů kriticky ohrožených (C1), např. *Atriplex rosea*, *Botrychium multifidum*, *Carex obtusata*, *Centunculus minimus*, *Chenopodium murale*, *Ch. urbicum*, *Chimaphila umbellata*, *Cyperus michelianus*, *Euphrasia slovacica*, *Gentianella praecox* subsp. *bohemica*, *Heleocholea schoenoides*, *Hypochaeris glabra*, *Juncus capitatus*, *J. gerardii*, *J. sphaerocarpos*, *Lindernia procumbens*, *Liparis loeselii*, *Littorella uniflora*, *Lycopodiella inundata*, *Moneses uniflora*, *Montia fontana*, *Ophrys insectifera*, *Orchis ustulata*, *Orobancha elatior*, *O. coerulescens*, *Polycnemum majus*, *Potamogeton coloratus*, *P. gramineus*, *Pulicaria dysenterica*, *Pyrola chlorantha*, *Radiola linoides*, *Ribes petraeum*, *Senecio doria*, *Spiranthes spiralis*, *Thesium dollineri*, *Trapa natans*, *Urtica kioviensis*, *Veronica opaca*, *V. scardica*, *Xeranthemum annuum* a také druhů silně ohrožených (C2). Řada taxonů byla rovněž nalezena v územích, z kterých dosud nebyly v Květeně ČR uváděny (např. *Cruciata pedemontana*, *Polygala serpyllifolia*, *Spergularia echinosperma*).

Všechny uváděné lokality v Additamentech jsou zařazeny do fytogeografických okreseů či podokreseů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „*dist.*“ označuje území vymezené hranicemi příslušného administrativního okresu. Některé lokality jsou doplněny o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Vozárová & Sutorý 2001), jsou-li v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „*herb.*“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „*not.*“ (= *notavit*, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „*foto.*“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad. V roce 2012 byla publikována ku příležitosti stého výročí České botanické společnosti již třetí verze Červeného seznamu naší flóry (Grulich 2012). U taxonů zařazených do tohoto seznamu uvádíme kategorii jejich ohrožení. U zvláště chráněných území jsou uvedeny zkratky jejich kategorií: NP – národní park, (N)PP – (národní) přírodní památka, (N)PR – (národní) přírodní rezervace, EVL – evropsky významná lokalita. Výskyty druhů, které již zanikly, označujeme symbolem †.

V případě literárních údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a časopisu *Preslia* používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případě, že odkazují na údaje uveřejněné v dřívějších Additamentech. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem; tituly, které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Přehled všech dosud uvedených taxonů v Additamentech je zveřejněn na webových stránkách časopisu *Zpráva České botanické společnosti* <http://cbs.ibot.cas.cz/additamenta.htm>.

Všem našim přispěvatelům děkujeme, jejich nezištné spolupráce si převelice ceníme. Bez nich by Additamenta nemohla v žádném případě v takto úspěšné podobě nadále vycházet.

Jsmo si vědomi, že tyto dvě děkovačí věty používáme v každém pokračování Additament již dlouho, nicméně chceme zdůraznit, že nejde v tomto případě o zaběhané redaktorské klišé. Každým rokem se totiž znovu přesvědčujeme, že bez Vaší spolupráce by to jednoduše nešlo!

Oprava:

Orchis palustris Jacq.

Nedopatřením vypadla při sazbě Additament X. poznámka pod čarou vztahující se k tomuto druhu:

V českých a moravských herbářích (PR, PRC a MZ) existují tři sběry druhu *Orchis palustris* z lokality „Kadolz“ od A. Oborného. Na herbářové položce v PRC je scheda se záhlavím „Flora von Mähren“, což by mohlo mást, že se jedná o Kadolec u Slavonic. Druhý sběr, uložený v PR, nenapovídá nic dalšího, ovšem doklad v MZ odkazuje na Dolní Rakousko: „Kadolz, Niederösterreich“. Samotný Oborný ve svém díle Flora von Mähren (Oborný 1883–1886) lokalizuje nález do Dolního Rakouska [Seefeld und Kudolz (sic!), doch bereits in Nieder-Oesterreich]. Současný název obce je Seefeld-Kadolz; nachází se těsně za naší státní hranicí v Rakousku, ca 15 km jihovýchodně od Znojma.

V. Rybka

Orchis ustulata L. subsp. *ustulata*

Mezi novými lokalitami vstavače osmahlého pravého (Additamenta 10: 119, 2012) byl uveden i údaj z Hostýnských vrchů (Chvalčov, PP Na Jančích). U tří opakovaných nálezů z let 2010 a 2011 jsou uvedeny početnosti kvetoucích rostlin, přičemž všechny nálezy byly učiněny v červenci. Vzhledem k vzácnosti tohoto poddruhu na východní Moravě a zejména s ohledem na jeho mnohem časnější dobu květu (cf. Kubát in Štěpánková et al. 2010: 528–531) je pravděpodobné, že se jedná o *O. ustulata* subsp. *aestivalis* a k přiřazení k subsp. *ustulata* došlo nedopatřením. Názory na taxonomickou hodnotu obou fenotypů nejsou dosud zcela ustálené, nověji je doporučována spíše jen úroveň variety (Haraštová-Sobotková et al. 2005, Danihelka et al. 2012).

K. Fajmon

Haraštová-Sobotková M., Jersáková J., Kindlmann P. & Čurn L. (2005): Morphometric and genetic divergence among populations of *Neottinea ustulata* (Orchidaceae) with different flowering phenologies. – *Folia Geobot.* 40: 385–405.

Stellaria pallida (Dum.) Crép.

Nedopatřením vypadla při sazbě Additament X. poznámka pod čarou vztahující se k tomuto druhu:

Je až s podivem, že ve floristických pracích českých botaniků není tento taxon téměř nikde uváděn, ačkoliv jej naše literatura zná již od dob Čelakovského. Neuvádějí jej ani J. Holub, ani V. Skalický, kteří oba byli

vynikající znalci české květeny a kteří pečlivě sledovali všechny taxonomické novinky z okolních zemí. Zdá se, že jej opravdu neznali, poukazoval by na to sběr V. Skalického (u obce Liškov na Nepomucku, červen 1959) uložený v herbářích UK (PRC) a jím určený jako *S. pallida*. Jde však pouze o bezkorunnou formu jinak typické *S. media*. V přípojené poznámce na etiketě V. Skalický uvedl, že taxon determinoval podle monografie Murbecka z roku 1899, poněvadž podle Dostálova klíče není možné rostlinu určit. V té době skutečně asi nebylo možné takovéto bezkorunné formy *S. media* spolehlivě určit. Teprve v roce 1963 byl v tehdejší NDR vydán 4. svazek populární Rothmalerovy příručky (Rothmaler 1963). V něm byl uveden i solidní klíč ke skupině *S. media*, jenž zahrnoval jak *S. media* var. *apetala*, tak *S. media* subsp. *pallida*, a na záměny obou těchto taxonů zde bylo explicitně upozorněno.

J. Hadinec

***Rubus sorbicus* H. E. Weber**

Jeden z herbářových sběrů z první uvedené lokality u obce Srbská Kamenice (in Additamenta 10: 133–134) není uložen v herbáři Vlastivědného muzea v Olomouci (OLM), jak jsme mylně uvedli, ale v herbáři Katedry botaniky Přírodovědecké fakulty UP (OL).

[eds]

***Veronica acinifolia* L.**

Na základě determinace staršího herbářového sběru z Českého krasu publikoval Smejkal (*Zprávy Čs. Bot. Společ. 5: 81–84, 1970*) práci o nálezů nového (zavlečeného) druhu pro Českou republiku *Veronica acinifolia*. Při nové revizi však Danihelka (*Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 45–50, 2011*) toto určení nepotvrdil (ve skutečnosti jde o *V. triphyllus*). Tento druh je tedy nutné vyškrtnout ze seznamu adventivních druhů české květeny.

[eds]

***Aira praecox* L.**

C2

- 15c. Pardubické Polabí, 5959a, Semín (distr. Pardubice): otevřená písčina v autokempu na severním břehu pískovny V od obce, 50°03'16,1"N, 15°32'02,6"E, 210 m n. m. (5. 6. 2010 leg. Z. Kaplan no. 10/133, herb. Kaplan).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959b, Břehy (distr. Pardubice): otevřené písčiny pod nezapojenou výsadbou dřevin v autokempu na západním břehu rybníka Buňkov V od obce, 50°03'17,3"N, 15°35'09,5"E, 210 m n. m. (3. 6. 2010 leg. Z. Kaplan no. 10/98, herb. Kaplan).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959d, Mělice (distr. Pardubice): řídký trávník na písčine pod výsadbou borovic v kempu na poloostrově v zatopené pískovně 0,8 km S od obce, 50°02'42,5"N, 15°37'09,2"E, 208 m n. m. (15. 6. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/199, herb. Kaplan).

Ovsíček časný se v minulosti vyskytoval zejména na otevřených písčinách, v xerothermních trávnících, na okrajích písčitých cest a pěšin, v řídkých písčitých borech, na okrajích lesů (zejména borů a doubrav) na písku, na písčitých březích rybníků, na zvětralých pískovcových lavicích a na okrajích písčitých polí. Z těchto tradičních stanovišť však z velké části vymizel. V posledních desetiletích je nacházen spíše v opuštěných pískovnách v počátečních stádiích sukcese. Těžiště současného výskytu v ČR je však na tábořištích (kempech) na písčitých březích pískoven a rybníků. Tam druh nachází optimální

kombinaci vhodné půdní struktury a přiměřené disturbance (Černý et al. 2007). Je zřejmé, že velká část těchto lokalit téměř jistě vznikla neúmyslným přenosem diaspor na stanech a dalším kempovém vybavení. V kempech na písku byl druh již dříve zaznamenán na několika místech v severních Čechách, např. na březích Máchova jezera a Hamerského rybníka (52. Ralsko-bezděžská tabule), u Milčanského rybníka (rybník Velká Nohavice) u Holan (53a. Českolipská kotlina), u Radvaneckého rybníka ve Sloupu v Čechách (53b. Ploučnické Podještědí) a na břehu Komárovského rybníka u obce Branžež (55d. Trosecká pahorkatina). První dvě zde prvně publikované lokality (Semín a Břehe) byly objeveny během floristického kurzu východočeské pobočky ČBS, další (Mělice) byla nalezena v následujícím roce během cíleného průzkumu předem vytipovaných kempů v okolí. Vzhledem k popsanému způsobu šíření je velmi pravděpodobné, že při průzkumu obdobných stanovišť ve vhodných kempech budou nalezeny další lokality tohoto vzácného druhu.

Z. Kaplan

39. Třeboňská pánev, 5854a, Vlkov (distr. Tábor): východní břeh pískovny u Vlkovského přesypu, asi 150 m od jejího severního konce, asi 2,75 km SSZ od železniční zastávky, sešlapávaná plocha asi 15 m od břehu, 49°10'16,7"N, 14°42'52,4"E, 410 m n. m., stovky rostlin (22. 5. 2010 leg. P. Koutecký, CBFS).

Subatlantský druh písčín, který byl v minulosti ve střední části Třeboňské pánve znám z několika lokalit v okolí Veselí nad Lužnicí, Ponědraže, Frahelže a Horusic, ale posledních několik desítek let nebyl nalezen (Chán 1999). Až do roku 2002 byl považován za vyhynulý v celých jižních Čechách, než byl znovuobjeven na jihovýchodním Třeboňsku u Suchdola nad Lužnicí a Chlumu u Třeboně (Procházka in *Addimenta* 2: 222, 2003). Nález u Vlkovské pískovny je analogický – potvrzuje starší lokality a byl učiněn zcela náhodou (při hledání místa na svačinu a koupání po skončení botanické exkurze). Místo samotné není na první pohled ničím zvláštní a podobných plácků jsou v okolí veselských pískoven desítky. Je proto možné, že druh zde má více lokalit a jen uniká pozornosti kvůli své nenápadnosti, výskytu pouze na samém začátku botanické sezóny i nestálosti výskytu na konkrétním místě (vzhledem k vazbě na iniciální stadia sukcese).

P. Koutecký

- Černý T., Petřík P., Boublík K. & Kolbek J. (2007): Vegetation with *Aira praecox* in the Czech Republic compared to its variability in Western Europe. – *Phytocoenologia* 37: 115–134.

***Anthriscus nitida* (Wahlenb.) Hazsl.**

- 63i. Hřebečovská vrchovina, 6265c, Boršov (distr. Svitavy): křižovatka lesních cest SSZ od kóty Roh (1983 not. *V. Faltys* & *M. Marek*; Rybář a kol. 1989: 126); *ibid.* – PR Rohová, okraje cest a lesních porostů při rozcestí U vysokého mostu, 1,17 km SSZ od kóty Roh (660,4), 49°44'00,9"N, 16°34'42,2"E, 510–515 m n. m. (20. 6. 2000 not. *P. Lustyk*, *J. Hadinec* & *P. Kovář*; 18. 6. 2009 leg. et foto *P. Lustyk*, herb. Lustyk; Lustyk 2009).
- 63i. Hřebečovská vrchovina, 6265d, Boršov (distr. Svitavy): okolí kóty Roh (660,4) (20. 5. 1983 not. *V. Faltys*); – Boršov: severní a severovýchodní svahy kóty Roh (660,4) (23. 5. 1983 not. *V. Faltys*).

Jedná se o velmi izolovaný výskyt, který byl sice již dříve publikován v populárně-odborné publikaci (Faltysová in Rybář a kol. 1989): „na Hřebečovském hřbetu /Rohová/ na Svitavsku“, ale v Květeně ČR zmíněn není. Bez uvedení konkrétních lokalit jej v síťové mapě uvádějí později také Faltys & Paukertová (2000: 307).

[eds]

67. Českomoravská vrchovina, 6659c, Jihlava: Staré Hory, ve svahu na levém břehu řeky 3 km SZ od kostela sv. Jakuba, ve smíšeném porostu, 500 m n. m. (10. 5. 2002 leg. K. Dvořáčková ut *Anthriscus sylvestris*, rev. M. Marek).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6659b, Kosov (distr. Jihlava) [3 km VJV od Jihlavy]: suťový les na příkrém skalnatém svahu nad Železniční tratí J od lomu, ca 1,4 km V od kaple v obci, 525 m n. m. (27. 5. 1998 leg. L. Čech ut *Anthriscus sylvestris*, rev. M. Marek). – Jihlava-Kosov [3 km VJV od centra]: 1,5 km V od obce, ve smíšeném lese na balvanité suti, na východně exponovaném svahu údolí Jihlavy J od kosovského lomu, ca 490 m n. m. (8. 6. 1999 leg. J. Zlámalík, MJ, rev. M. Marek).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6766c, Bilovice nad Svitavou (distr. Brno): úzké stinné údolíčko potoka tekoucího od Resslerovy hájenky do řeky Svitavy (Těšnohlídkovo údolí), 1,0 km JJV od kostela v obci, 49°14'08,6"N, 16°40'28,6"E, 278 m n. m. (2007 not. R. Řepka).
- 69b. Sečská vrchovina, 6159b, Třemošnice (distr. Chrudim): podél břehů Zlatého potoka v sevřeném inverzním údolí (Hedvičino údolí) při zeleně značené turistické cestě asi 1–1,5 km V od města, ca 360 m n. m. (9. 8. 2009 not. J. Hadinec).

S jistotou je tento nález totožný se starým literárním údajem K. Domina z roku 1924 (Domin 1924: 141) citovaným v Květeně ČR (Slavík in Slavík 1997: 278): „údolí Zlatého potoka u Kraskova“. V Květeně Železných hor (Hadač et al. 1994: 134) je výskyt kerblíku lesklého v území překvapivě hodnocen jako sporný. Ač se jedná o botanicky velice známou a navštěvovanou lokalitu, nebyl kupodivu tento fytogeograficky významný údaj od nálezu Domina doposud spolehlivě nikým potvrzen, a to i přesto, že se v Hedvičíně údolí kerblík lesklý vyskytuje poměrně hojně. Rovněž Domin ve své práci uvádí jeho výskyt na lokalitě jako hojný.

J. Hadinec

- 71c. Dražanské podhůří, 6667b, Studnice (distr. Vyškov): VVP Březina, hráz bývalého rybníčku 250 m JJV od Novákovy lovecké chaty, 3,8 km VSV od kostela v obci, 49°23'01"N, 16°55'54"E, 470 m n. m. (2001 not. R. Řepka et al.; AOPK ČR 2012).
85. Krušné hory, 5544c, Kovářská (distr. Chomutov): na vytěžené ploše bývalého vápencového lomu asi 850 m JZ od železniční stanice Kovářská, 50°25'30,7"N, 13°01'33,1"E, 890 m n. m., několik desítek rostlin (4. 8. 1996 leg. I. Bílek, CHOM, LIT, rev. M. Marek; 1998, 2000 leg. Č. Ondráček, CHOM, rev. M. Marek; Ondráček 2002). – Kovářská: podél staré cesty u rozvalin Z od myslivny Vápenka (21. 6. 2000 leg. Č. Ondráček, CHOM, rev. M. Marek; Ondráček 2002).

Kerblík lesklý jsem zde původně nalezl v zalesněné severovýchodní části plošiny bývalého lomu, kde v počtu několika desítek rostlin tvořil téměř souvislý porost, ojediněle i v jiných částech lomu, další desítky rostlin pak v lese podle zelené turistické stezky asi

60 m Z od budovy bývalé vápenky, což lze spolu s lomovou plochou považovat za jedinou lokalitu. Další, asi 500 m vzdálenou, početně slabší mikrolokalitu jsem našel v pruhu lesa mezi železniční tratí a lesní silničkou asi 350 m ZJZ od stanice Kovářská, ojediněle zde kerblík roste přímo v krajině silničky. Na základě kontrol lokalit v následujících letech (naposledy 2012) lze výskyt kerblíku lesklého u Kovářské označit za stabilizovaný, dokonce snad se slabou tendencí k šíření. Druh není v Květeně ČR z Krušných hor udáván (Slavík in Slavík 1997: 277).

I. Bílek

85. Krušné hory, 5544c, Háj u Loučné (distr. Chomutov): staré vápencové lomy zarostlé náletem dřevin ca 1,7 km SV od obce, 50°25'03,6"N, 13°01'10,4"E, 928 m n. m., roztroušeně (20. 7. 2012 leg. Č. Ondráček, CHOM).

V roce 2012 probíhal podrobný botanický průzkum ložisek vápence v Krušných horách. Očekávání, že se kerblík lesklý podaří najít na více místech, se nenaplnilo. Kromě již známého výskytu u Kovářské byl objeven pouze na jediné nové lokalitě – v prostoru bývalého malého lomu u obce Háj. Lom je zarostlý dřevinami (*Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*, *Fraxinus excelsior*, *Picea abies*), v jejich podrostu roste kerblík lesklý spolu s *Actaea spicata*, *Daphne mezereum*, *Lonicera nigra*, *Polygonatum verticillatum*, *Thalictrum aquilegifolium* aj.

Č. Ondráček

- 88e. Boubínsko-stožecká hornatina, 7148b, České Žleby (distr. Prachatice): Žlebský vrch, balvanina pod vrcholem 0,5 km ZJZ od křižovatky v obci, 48°52'39"N, 13°47'52"E, 1065 m n. m., dosti vzácně (21. 7. 2012 leg. V. Grulich & A. Vydřová, BRNU).
- 88f. Želnavská hornatina, 7150a, bývalá obec Zlatá (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, humózní smrčina S od kóty Zlatovec, 4,6 km JV–JJV od kostela v obci Křišťanov, 48°52'20"N, 14°02'31"E, 980 m n. m., hojně (26. 5. 2012 leg. V. Grulich, BRNU). – bývalá obec Zlatá: vojenský újezd Boletice, smrčina na severovýchodním svahu kóty Zlatovec, 4,9 km JV–JJV od kostela v obci Křišťanov, 48°52'04"N, 14°02'42"E, 1010 m n. m., roztroušeně (26. 5. 2012 leg. V. Grulich, BRNU).

Nové lokality kerblíku lesklého v Boubínsko-stožecké a Želnavské hornatině doplňují povědomost o rozšíření tohoto druhu v jihočeské arele (cf. Grulich in *Additamenta* 9: 55, 2011). Lokalita na Žlebském vrchu je v pořadí třetí v prostoru České Žleby – Stožec. Nově zjištěný výskyt u Zlaté kopíruje drobné výchozy durbachitu severně od údolí Blаницe, na nichž se vyskytuje i v kulturních smrkových porostech obdobně bohatý podrost jako v samotném masivu Knížecího stolce, kde je kerblík rozšířen zcela souvisle.

V. Grulich

V souvislosti s výše uvedenými novými nálezy kerblíku lesklého v ČR je třeba zmínit fakt, že v nedávno publikované síťové mapě druhu (Slavík 2012: 34), nacházíme několik polí s vyznačeným výskytem druhu, které vzbuzují pochybnosti o správnosti určení.

Díky ochotě J. Štěpánkové se nám k nim podařilo zjistit konkrétní výchozí zdroje; jejich podrobnou analýzou jsme dospěli k následujícím závěrům.

- 5642 a 5741 (Krušné hory): byly vyznačeny na základě údajů T. Vymyslického obsažených v České národní fytoocenologické databázi, oba tyto údaje jsou podle vyjádření téhož autora mylné (Vymyslický in verb.).
- 6050 a 6051 (NPR Karlštejn v Českém krasu; rezervace zasahuje do obou polí): údaje lze zcela vyloučit, byly excerpovány z práce popisující vegetaci tohoto území (Fišerová 1990: 56). Konkrétní lokalita v práci uvedena není, vztahuje se obecně k výskytu asociace *Aceri-Carpinetum* v rezervaci. Lze s jistotou říci, že jde jen o přepis namísto běžného *A. sylvestris*, který se jako jediný kerblík vyskytuje v druhovém souboru této asociace v připojené fytoocenologické tabulce.
- 6155 (Čestín: v okolí Křešického potoka): údaj, který publikoval Pešout (1992), je potřeba hodnotit s velkou opatrností. Samotný nálezce T. Burian (in verb.) doporučuje tento svůj údaj prozatím označit jako sporný, herbářový doklad k němu neexistuje. Sami hodnotíme výskyt druhu v tomto území za málo pravděpodobný.
- 6249 (Jince: na kompostu na břehu Litavky u zahradní kultury nedaleko mlýna v obci): údaj byl do mapy převzat ze syntaxonomické práce (Kopecký & Hejný 1971: 100). S určitostí se jedná o omyl, který pravděpodobně vznikl při sestavování syntetické tabulky 64 fytoocenologických snímků, které většinou pocházejí z Orlických hor a Krkonoš, kde je *A. nitida* častým druhem. Podle vyjádření výborného znalce květeny Brd a Podbrdská R. Hlaváčka nebyl v tomto území výskyt *A. nitida* nikdy v historii zaznamenán; již samotné stanoviště na zahradě v obci svědčí v neprospěch výskytu tohoto horského druhu ve zdejším území.
- 6449 a 6549 (Blatensko: Slavětín, Závašín): údaje byly převzaty nepozorností při vypisování z příspěvku ke květeně Blatenska (Skalický & Vaněček a kol. 1980); oba pocházejí ze zápisů bělčického mykologa Jindřicha Kučery a první z autorů V. Skalický (str. 28) je v uvedené práci v připojeném komentáři hodnotí jako omyl.
- 6464 (údolí dvou blízkých levostranných přítoků Křetinky u Kněževsi): druh odtud uvádí Tichý (1996); výskyt nelze zcela vyloučit, ale protože herbářový doklad nejspíš neexistuje, bylo by vhodné jeho ověření.
- 6464 (Kunštátsko): údaj je založen na fytoocenologickém snímku (Hédl 2004). Výskyt je velmi nepravděpodobný, a to i ekologicky, neboť kerblík lesklý je uveden z luční vegetace sv. *Arrhenatherion elatioris*, ve které obvykle neroste. Údaj byl již dříve zpochybněn J. Čápem (in AOPK ČR 2012) s tím, že se jedná o *Anthriscus sylvestris*.
- 6865 (jižně od Brna): druh uvádí ve fytoocenologickém snímku ve své diplomové práci Wünschová (2003). Výskyt v tomto území (230 m n. m.) je nanejvýš nepravděpodobný a lze ho s klidným svědomím považovat za zcela mylný (také V. Grulich in litt.).
- 6148 (Křivoklátsko: západně od Zbirohu): výskyt je mapován v Květeně Křivoklátska (Kolbek a kol. 1999: 50), bližší lokalizace ani podrobnosti k nálezce nejsou uvedeny. Pokud by se v tomto případě nejednalo o omyl, znamenalo by to značně izolovaný výskyt, který by bylo nezbytné v budoucnu potvrdit.

Je potřeba v této souvislosti zdůraznit, že kerblík lesklý je floristy velice často zaměňován s jinými druhy (nejčastěji s *A. sylvestris* nebo *Chaerophyllum hirsutum*) a z toho důvodu je proto nezbytné k nálezům z nových fytochorionů či polí síťového mapování vždy přiřadit herbářový doklad. Naše dosavadní zkušenosti nás vedou k maximální opatrnosti a k akceptování pouze spolehlivě ověřených údajů.

[eds]

- Domin K. (1924): Několik pozoruhodných nálezů rostlin československých. – Věda Přír. 5: 140–142.
- Faltys V. & Paukertová I. (2000): Květena Svitavska I. – Floristický materiál. – Pomezí Čech a Moravy, Litomyšl, 4: 291–349.
- Fišerová D. (1990): Vegetace východní části SPR Karlštejn. – Bohem. Centr. 19: 41–79.
- Hadač E., Jirásek J. & Bureš P. (1994): Květena Železných hor. – Železné hory 1, Nasavrky, 212 p.
- Hédrl R. (2004): ZM 1:10 000: 24–12–25, 24–14–03, 24–14–04, 24–14–09 (B0242), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 12 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Kolbek J., Mladý F., Petříček V. a kol. (1999): Květena Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko. I. Mapy rozšíření cévnatých rostlin. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & Botanický ústav AV ČR, Praha, 300 p.
- Kopecký K. & Hejný S. (1971): Nitrofilní lemová společenstva víceletých rostlin severovýchodních a středních Čech. – Rozpr. Čs. Akad. Věd, ser. math.-natur., 81/9: 1–125.
- Lustyk P. (2009): Botanický inventarizační průzkum přírodní rezervace Rohová. – Ms., 32 p. + map. [Depon. in: Krajský úřad Pardubického kraje, Pardubice]
- Ondráček Č. (2002): Botanický inventarizační průzkum Vápenky u Kovářské. – Severočas. Přír. 33–34: 23–31.
- Rybář a kol. (1989): Přírodou od Krkonoš po Vysočinu. Regionální encyklopedie. – Kruh, Hradec Králové, 391 p.
- Skalický V., Vaněček J. a kol. (1980): Příspěvek ke květeně Blatenska a přilehlých území III. – Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, přír. 36: 3–133.
- Slavík B. (2012): 975 *Anthriscus nitida* (Wahlenb.) Hazsl. – kerblík lesklý. – In: Štěpánková J. [ed.], Phytocartographical syntheses of the Czech Republic 4: 34, Academia, Praha, Institute of Botany, Průhonice.
- Tichý L. (1996): Některé zajímavé floristické nálezy na vápencích v okolí Olešnice. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31: 172–174.
- Wünschová A. (2003): Biologie, ekologie a rozšíření *Laser trilobum* (L.) Borkh., *Scrophularia vernalis* L. a *Iris humilis* Georgi subsp. *arenaria* (Waldst. et Kit.) Á. et D. Löve na Moravě. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. bot. a zool., Pff MU, Brno]

***Asplenium trichomanes* subsp. *pachyrachis* (Christ) Lovis & Reichst.**

C1

52. Ralsko-bezděžská tabule: Hradčany, celkem 44 lokalit v oblasti Hradčanských stěn (Sádlo et al.: Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 17–38, 2011).

***Asplenium viride* Huds.**

C3

- 56a. Železnobrodské Podkrkonoší / 93a. Krkonoše lesní, 5358b, Vysoké nad Jizerou (distr. Semily): skalnatá ostrožna zříceniny hradu Nistějky na soutoku Jizery s Farským potokem, 50°40'26,8"N, 15°26'55,3"E, více vitálních trsů ve šterbinách skalek (grafitický fylit, zřejmě s drobnými vložkami karbonátů) ve spodní části svahu nad řekou Jizerou (22. 6. 2012 not. et foto J. Dvořák; Dvořák 2008).
- 56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5359d, Lánov (distr. Trutnov): vápencové skály v údolí Pekelského potoka, Z od provozovaného lomu v Horním Lánově, 50°38'05"N, 15°39'54"E, 520–530 m n. m. (20. 7. 2012 not. J. Harčarik & L. Harčariková). Lokalita je autorům známá od devadesátých let 20. století, pravděpodobně ji lze ztotožnit se starším údajem: „Horní Lánov: Lomové údolí“ (Šourek 1969).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Jablonec nad Jizerou (distr. Semily): skalní výchoz nad řekou Jizerou, 50°42'11,7"N, 15°25'26,7"E, 3 trsy (24. 4. 2012 not. V. Horáková).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Paseky nad Jizerou (distr. Semily): menší skalní výchozy (starý lůmek?) krystalického vápence až erlanu na pravém břehu řeky Jizery v lese u osady Makov, 50°43'08,8"N, 15°25'01,8"E, několik rostlin ve šterbinách skal (1998 not. J. Dvořák).

- 93a. Krkonoše lesní, 5259d, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): skalky na pravém břehu Labe, jižně od přehrady Labská, 50°42'36,5"N, 15°35'05,5"E, ca 650 m n. m., jednotlivé rostliny (21. 8. 1997 not. J. Harčarik).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359a, Benecko (distr. Semily): k. ú. Horní Štěpanice; skalní defilé a stará odlámaná lomová stěna (krystalický dolomit) v údolí Jizerky nad silnicí Hrabačov – Vítkovice na levém břehu řeky, 50°39'18,1"N, 15°31'40,9"E, porůznu na stinných skalách (28. 7. 2012 not. J. Dvořák).
- 93a. Krkonoše lesní, 5360b, Horní Lysečiny (distr. Trutnov): drobné skalní výchozy na levém břehu Lysečinského potoka, 1 trs na drobném skalním výchozu, dále roztroušeně v trsech na větší skále přibližně na ploše 150 m², 50°41'31,5"N, 15°49'47,6"E (23. 5. 2012 not. V. Horáková).

Druh se v oblasti Krkonoš vyskytuje na většině výchozů karbonátových hornin, je dobrým indikátorem i nepříliš čistých (erlan) nebo rozsahem přehlednutelných výskytů karbonátů (decimetrové vložky ve vrstvách krystalických břidlic). S výjimkou lokalit v subalpínském stupni mu dosud nebyla věnována žádoucí pozornost – zdá se ale, že je v Krkonoších druhem konzervativním, jen neochotně osídlujícím nová vhodná stanoviště (na rozdíl např. od příbuzného *A. ruta-muraria*, místy hojně obsazujícího štěrbinu kamených zdí a nedávno opuštěné lomy).

V. Horáková, J. Harčarik & J. Dvořák

78. Bílé Karpaty lesní, 7171c, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): při okraji ochranného pásma PR Machová, asi 775 m SSV od železničního nádraží Vrbovce (Slovensko), severně orientovaná zeď venkovní části podjezdu pod železnicí, 48°49'51,6"N, 17°31'10"E, 360 m n. m., jeden trs, spolu s ním početněji *Asplenium ruta-muraria* (20. 4. 2008 not. K. Fajmon; 30. 3. 2012 foto K. Fajmon; rev. L. Ekrť).

V současnosti jde o jediný potvrzený výskyt tohoto druhu v uvedeném fytochorionu i v celé CHKO Bílé Karpaty (cf. Jongepier & Jongepierová 2006). V Bílých Karpatech se dříve vzácně vyskytoval pouze v okolí Brumova a Bylnice, kde jej našel S. Staněk v letech 1926 a 1927 (Staněk et al. 1996). Ačkoliv se na nové lokalitě u Javorníka jedná o jediný trs, roste zde již delší dobu – rostlina se dvěma mladými sterilními listy zde byla pozorována již v roce 2008, kdy však byla pro izolovanost výskytu a juvenilní stadium z opatrnosti považována za sleziník červený.

K. Fajmon

- 84b. Jablunkovské mezihoří, 6578a, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek): v severně exponovaném kamenném obvodovém zdivu příkopu středověkého hradiska Šance, 49°29'51,3"N, 18°44'34,4"E, 605 m n. m., místy bohatě (1993 not. Z. Vrubeľ; 11. 3. 2011 leg. D. Hlissnikovský, FMM).

Dvořák J. (2008): Přírodní památka Nistějka. – Krkonoše – Jizerské hory 8/2008: 15.

Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 108 p.

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.

Šourek J. (1969): Květena Krkonoš. – Academia, Praha, 451 p.

Atriplex rosea* L.*C1**

4b. Labské středohoří, 5448d, Bílina (distr. Teplice): centrální část Radovesické výsypky 4 km VJV od Bíliny, 50°32'26,9"N, 13°49'46,8"E, 375 m n. m., několik jedinců (2009 not. K. Prach). Současný stav populace není znám.

Výskyt *Atriplex rosea* znám z první poloviny 80. let rovněž z Růžodolské výsypky jižně od Litvínova, kde bylo v roce 1981 zaznamenáno několik jedinců na tehdy dva roky staré části této výsypky. Během několika let daly tyto exempláře vznik mohutné populaci, odhadem několik set jedinců, na ploše ca 3 ha (Prach 1989). Poté zde druh ustoupil a v důsledku sukcesního vývoje a rekultivace výsypky zřejmě vymizel. Může však přetrvávat asi i dost dlouho v podobě dormantních semen a objevit se po nějakém lokálním narušení.

S. A. rosea mám spojenou pěknou vzpomínku na doc. Antonína Pyška. Ten si ji pěstoval na dvorku svého vesnického domku ve Vroutku u Podbořan. Řadu let mě zval na návštěvu, až někdy pojedou kolem. To se, tuším, stalo v roce 2000. Pamatoval jsem si však jen jméno ulice (Husova), nikoliv číslo domu. Šel jsem tedy touto, jinak značně dlouhou ulicí a díval se na zvonky se jmény. Asi v polovině ulice jsem na chodníku zakopl o několik jedinců *A. rosea* a věděl jsem, že jsem na místě. Podle sdělení Petra Pyška populace někdy v následujících letech zanikla.

K. Prach

7a. Libochovická tabule, 5550c, Klapý (distr. Litoměřice): zřícenina hradu Házmburk, souvisle v opadané omítce u paty zdi hradního paláce v jihozápadní části hradu, jižní expozice, jednotlivě i ve východní polovině hradu a pod jižní hradbou (24. 8. 2009 leg. I. Bilek, CHOM, rev. Č. Ondráček & K. Kubát).

Až do poloviny minulého století v teplých oblastech Čech a Moravy hojný archeofyt. V současnosti je *Atriplex rosea* v celé ČR již nesmírně vzácný druh vyskytující se spíše jen ojediněle a na svých nalezištích jen přechodně (např. železniční nádraží). Mandák (2003) uvádí pouze dva známé existující ověřené výskyty, Praha-Holešovice a Dunajovické kopce na jižní Moravě. V *Additamentech* (3: 72, 2004) uvádí pak ještě další nález V. Horáková z roku 2000 v obci Budkovice na Brněnsku. Jak rychlý byl ústup druhu v celé České republice v druhé polovině minulého století, dobře dokumentuje zpracování v *Květeně ČR* (Kirschner & Tomšovic in Hejný & Slavík 1990: 272–274), kde se sice zdůrazňuje jeho silný ústup, ale v termofytiku se uvádí stále ještě jako dosti častý! Za dalších zhruba 30 let, které uplynuly od přípravy publikovaného textu v *Květeně ČR*, je tedy situace diametrálně jiná.

Aktuální nález na hradní zřícenině Házmburk je oproti ostatním uvedeným nálezům významný, poněvadž potvrzuje stálý výskyt druhu na tomto místě minimálně již od roku 1937, kdy jej zde sbíral J. Šimr (cf. Mandák l. c.). Výskyt zde potvrzují z nedávné doby i Machová & Kubát (2004), a to konkrétně na základě sdělení J. Sádla, který na Házmburku lebedu růžovou našel v roce 1991 (K. Kubát in verb.). Výskyt u paty hradní zdi v opadané omítce velice dobře odpovídá udávaným ekologickým nárokům druhu (Pyšek 1987). Populace se jeví jako vcelku vitální, bývá sice občas posekána, ale úspěšně obráží.

V severozápadních Čechách jsem lebedu růžovou znal ještě také z obce Velichov na Žatecku (cf. Mandák 2003), zde rovněž rostla při patě zdi. Ukázal mi ji tu v roce 1998 A. Pyšek a zároveň mi na tomto výskytu názorně demonstroval své pozorování, že totiž *A. rosea* není na rozdíl od ostatních lebed nitrofilní, ale kalcifilní (viz Pyšek 1987). Bohužel, nejpozději od roku 2007 se zde už nevyskytuje, majitelé cestu podél zdi oplotili a udělali místo ní trávník.

I. Bílek

6. Džbán, 5850a, Libušín (distr. Kladno): odval V Němcích dolu Libušín (Schoeller) (2004 not. *J. Sádlo*).
6. Džbán / 32. Křivoklátsko, 5849d, Tuchlovice (distr. Kladno): halda dolu Tuchlovice (dříve Nosek) (2004 not. *J. Sádlo*).
- 7c. Slánská tabule, 5850b, Brandýsek (distr. Kladno): halda dolu Theodor (2004 not. *J. Sádlo*).
- 7c. Slánská tabule, 5850b, Kladno: propustný substrát (důlní hlušina) na haldě uzavřeného dolu Ronna 0,7 km SSV od městské části Švermov, 50°10'41,2"N, 14°06'57,3"E, 360 m n. m. (2005 not. *J. Sádlo*; 16. 9. 2011 leg. *L. Krinke*, Herb. Muzeum Kladno; 9. 9. 2012 leg. *Z. Kaplan no. 12/310*, herb. Kaplan).

Během průzkumu kladenských hald v rámci řešení projektu VaV Obnova krajiny Kladenska narušené dobýváním uhlí (viz např. Gremlica et al. 2005, Sádlo & Krinke 2006) objevil v letech 2004 a 2005 J. Sádlo *A. rosea* na několika lokalitách: halda dolu Tuchlovice (dříve Nosek), odval V Němcích dolu Libušín (Schoeller), haldy dolů Ronna (Gottwald II.) a Theodor. Populace lebedy růžové na haldách dolů Tuchlovice, Libušín a Theodor pravděpodobně vzaly za své během následných rekultivačních prací. Halda dolu Theodor byla kompletně zavezena zeminou. Dostí rozsáhlá populace na odvalu V Němcích podle slov J. Sádla záhadně zmizela. Zde není zcela jisté, zda zmizení mělo souvislost s provedenou rekultivací, protože druh zmizel v celém prostoru haldy včetně míst, která nebyla rekultivována. Halda Tuchlovice byla rekultivována jen z jedné poloviny (R. Víta in verb.), takže přežití druhu zde není úplně vyloučené, ale vzhledem k situaci na ostatních haldách zůstává otázkou. Rekultivace haldy Ronna byla na návrh skupiny biologů v čele s J. Sádlem provedena netradičně: v severovýchodní části byla navržena rozhledna – velkolepý komolý kužel z místní haldoviny. Populace druhu v těchto místech po provedení terénních úprav čítala několik desítek, možná stovky rostlin, které zde v roce 2009 pozorovali například R. Víta a T. Gremlica (in verb.), pak ale zaznamenala dramatický pokles na pouhé jednotlivé rostliny (maximálně desítku rostlin) v roce 2011 (B. Čepelová in verb. a L. Krinke, vlastní pozorování).

Lebeda růžová se v poslední době na Kladensku vyskytuje asi jen na haldách na důlní hlušině, kde má vhodné podmínky pro přežití – lehký, propustný a zároveň vyhřevný substrát bohatý na minerální živiny (zejména vápník) a zároveň jde o počáteční stadia sukcese takže výskyt lebedy nelimitují konkurenčně silnější druhy. Obdobné rozšíření (a stanovištní nároky) mají na Kladensku i další vzácné druhy – např. *Polycnemum majus*, *Chenopodium botrys* (na kladenských haldách relativně běžně rozšířený druh, tvořící místy velmi bohaté populace), *Crepis foetida* subsp. *rhoeadifolia* (ta je schopna růst i na dalších náhradních stanovištích – železniční nádraží, lomy apod.). Z výše uvedeného

vyplývá – a na toto téma byla již publikována řada prací (např. Gremlica et al. 2005, Řehounek et al. 2010) – že pozůstatky po těžbě surovin (haldy, lomy, ale i třeba odkaliště) mohou být významným refugiem pro druhy (a to se netýká jenom rostlin, ale i živočichů), které ze současné krajiny kvapem mizí, a proto si často zaslouží být ponechány přirozenému vývoji a není třeba je za značných finančních nákladů pracně „rekultivovat“. Nehledě na to, že leckdy mají i svou krajinářskou a kulturně historickou hodnotu.

Z údajů Antonína Roubala (nepublikované údaje excerptované z jeho kartotéky a herbáře, obě je uloženo v PR) vyplývá, že tento druh A. Roubal opakovaně nacházel od konce šedesátých do poloviny sedmdesátých let 20. století především na Slánsku (např. obce Knovíz, Chržín, Drnov, Hostěnice). Z Kladna a nejbližšího okolí jej však patrně neznal, alespoň o tom nejsou žádné doklady. Lze se domnívat, že po vymizení z „původních“ stanovišť (což byly zejména paty zdí s opadávající omítkou, okraje vesnických chodníků, vesnické „plácky“) lebeda růžová nalezla vhodná náhradní stanoviště právě na haldách.

M. Štefánek & L. Krinke

10a. Jenštejská tabule / 10b. Pražská kotlina, 5853c, Praha-Kyje: na pustém místě v prostoru budované komunikace v ulici Švernikova [dnes Ocelkova] na okraji rozestavěného sídliště Černý Most II. u nejjihnější zatačky silnice; vzácně, jen na tomto místě (originální text na herbářové schedě: in loco vasto iuxta viam urbanam Švernikova ad marginem habitationum conglomeratarum Černý Most II apud flexum viae meridianissimum. Raro, solum hoc loco. (24. 8. 1992 leg. M. Marek, PRC).

Gremlica T. [ed.] (2005): Analytická studie stavu krajiny Kladenska v částech narušených těžbou černého uhlí. – Ms. [Výstup projektu za rok 2004, doplněná a upravená verze ke 30. 11. 2005, VaV 640/10/03 Obnova krajiny Kladenska narušené dobýváním; <http://ekopolitika.cz/cs/publikace/publikace-uep/analyticka-studie-stavu-krajiny-kladenska-v-castech-narusenych-tezbou-cerneho-uhli-cast-1./view-2.html> a <http://ekopolitika.cz/cs/publikace/publikace-uep/analyticka-studie-stavu-krajiny-kladenska-v-castech-narusnych-tezbou-cerneho-uhli-cast-2./view-2.html> (navštíveno 25. 3. 2013)]

Machová I. & Kubát K. (2004): Zvláště chráněné a ohrožené druhy rostlin Ústecka. – Academia, Praha, 220 p.

Mandák B. (2003): Rozšíření vybraných druhů rodu *Atriplex* v České republice. II. Druhy sekce *Sclerocalymma*. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 145–168.

Prach K. (1989): Sukcese vegetace na mosteckých výspykách – účast jednotlivých druhů. – Severočes. Přír. 23: 77–83.

Pyšek A. (1987): K ohroženým druhům rodů *Chenopodium* L. a *Atriplex* L. v Severočeském kraji. – Severočes. Přír. 20: 101–103.

Řehounek J., Řehouneková K. & Prach K. [eds] (2010): Ekologická obnova území narušených těžbou nerostných surovin a průmyslovými deponiemi. – Calla, České Budějovice.

Sádko J. & Krinke L. (2006): Flóra a vegetace kladenských hald. – In: Krinke L. & Šubrtová D. [eds], *Haldy/Arizona* – pozůstatky důlní činnosti v okolí Kladna: dobře nebo špatně?, p. 14–20, Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích u Kladna.

***Blechnum spicant* (L.) Roth**

C4a

6. Džbán, 5749a, Hříškov (distr. Louny): ve smrkovém lese 1 km JJV od Žichovecké myslivny, Z od křižovatky cest s křížkem, 50°15'36"N, 13°51'49,7"E, 430 m n. m., 1 rostlina (1. 7. 2007 not. T. Burian).

- 80a. Vsetínská kotlina, 6673d, Semetín (distr. Vsetín): vlhký jehličnatý les ca 1 km J od středu obce, 49°20'34"N, 17°56'58"E, ca 400 m n. m. (17. 7. 1999 leg. *M. Dančák*, OL).
81. Hostýnské vrchy, 6672d, Držková (distr. Zlín): na okraji smrčiny v příkopě lesní cesty a v přílehlé roklince potůčku na jižním úpatí vrchu Solisko (550 m) 2,8 km SSZ od křižovatky v obci, 49°20'28,5"N, 17°46'07,5"E, 450 m n. m. (11. 6. 1989 leg. *M. Elsnerová*, MG); ca 40 rostlin (26. 8. 2010 leg. *P. Batoušek*, BRNM); celkem asi 200 rostlin (10. 9. 2011 not. *J. Troneček*).
81. Hostýnské vrchy, 6672d, Vlčková (distr. Zlín): ve starém jedlovém lese nad Vlčkovou, ca 400 m n. m. (20. 10. 1944 leg. *J. Jedlička*, MG).
81. Hostýnské vrchy, 6673a, Hošťálková (distr. Vsetín): smrčina na severovýchodních svazích vrchu Bludný (659 m), 3,1 km SZ(–SSZ) od kostela v obci, 49°22'41"N, 17°50'47"E, ca 570 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*).
81. Hostýnské vrchy, 6673a, Kateřinice (distr. Vsetín): smrkojedlový les na severozápadním úpatí vrchu Václavsko (551 m) v závěru údolí Březiny, ca 2 km SV od kostela v obci, 49°23'42"N, 17°54'27"E, 480 m n. m. (26. 9. 2003 leg. *M. Dančák*, OL). – Kateřinice: závěr údolí Březiny mezi vrchy Chladná (608 m) a Václavsko (551 m), smrčina, 1,6 km SV od kostela v obci, 49°23'35"N, 17°54'05"E, ca 430 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*). – Kateřinice: severovýchodní úpatí vrchu Dubcová (575 m), jedlobučina s příměsí smrku, 1,1 km SZ od kostela v obci, 49°23'17"N, 17°52'37"E, 430 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*). – Kateřinice (distr. Vsetín): smrčina v okolí samot jihovýchodně vrchu Končiny (637 m), 1,5 km Z od kostela v obci, 49°22'54"N, 17°51'58"E, ca 490 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*).
81. Hostýnské vrchy, 6673b, Ratiboř (distr. Vsetín): jedlobučina na východním úpatí vrchu Kyčera (588 m) v údolí Hološín, 1,9 km JJV od kostela v obci, 49°21'06"N, 17°55'19"E, ca 450 m n. m. (18. 5. 2000 not. *M. Dančák*).
81. Hostýnské vrchy, 6673c, Hošťálková (distr. Vsetín): bučina s příměsí smrku na severozápadním svahu vrchu Drastihlava (695 m) nad sedlem Poruba, 2,4 km JV od kostela v obci, 49°20'25"N, 17°53'40"E, ca 580 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*).
81. Hostýnské vrchy, 6673c, Ratiboř (distr. Vsetín): okraj pramenné stružky v bučině se smrkem na jižním svahu vrchu Drastihlava (695 m), 3,8 km J(–JJZ) od kostela v obci, 49°20'01"N, 17°54'12"E, ca 580 m n. m. (2001 not. *M. Dančák*). – Ratiboř: prameniště ve smrčině na plochem hřebetu mezi vrcholy Drastihlava (695 m) a Ratibořský Grůň (678 m), 3,1 km J od kostela v obci, ca 640 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*).
81. Hostýnské vrchy, 6673d, Hošťálková (distr. Vsetín): vrcholová partie vrchu Humenec (706 m), okraj smrčiny, 3,9 km JJZ od kostela v obci, 49°19'35"N, 17°50'26"E, ca 690 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*).
81. Hostýnské vrchy, 6673d, Ratiboř (distr. Vsetín): břeh pramenné stružky v bučině s příměsí smrku na severním svahu vrchu Drastihlava (695 m), 3 km J(–JJZ) od kostela v obci, 49°20'27"N, 17°54'12"E, ca 620 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*). – Ratiboř: převážně smrčiny na západním úpatí vrchu Křížový (670 m) v údolí Hološín (více mikrolokalit v těsné blízkosti), 2,1 km JJV od kostela v obci, 49°21'00"N, 17°55'26"E, ca 470 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*). – Ratiboř: vrcholová partie vrchu Křížový (678 m), bučina se smrkem a okraj paseky, 2,9 km JV od kostela v obci, 49°20'44"N, 17°55'53"E, ca 630 m n. m. (1996 not. *M. Dančák*).

Žebrovice různolistá patří bezesporu k vzácnějším druhům Zlínského kraje, resp. Hostýnských vrchů, Vsetínských vrchů a Javorníků. Z území Hostýnských vrchů udává Hradílek (2007) ojedinělé exempláře z údolí na Bystřičkách, na Sochové, poblíž Tesáku a pod Obřany. Výskyt doplňuje Troneček (2010), který našel jeden exemplář na lokalitě Pod Dřínkovým JZ od Chvalčova.

Při pozdější návštěvě lokality u Držkové našel J. Troneček další mikrolokalitu vzdálenou od té první asi 300 m. Protože výskyt tohoto druhu v Hostýnských vrších není zmíněn v Květeně ČR (Čvančara in Hejný & Slavík 1988: 278–280), výše uvádíme ještě starší doklad nálezu z Vlčkové.

P. Batoušek & J. Troneček

Rozšíření žebrovice různolisté v Hostýnských vrších má pozoruhodný charakter. Zatímco v západní hornatější, lesnatější a vyšší části pohoří je druh dosti vzácný, v jeho východní celkově nižší a méně lesnaté části je podstatně hojnější (viz také Koutecký et al. 2009). Tento zajímavý fenomén je zde možné pozorovat také u dalších ekologicky podobných druhů jako např. *Huperzia selago*, *Lycopodium annotinum*, *Lastrea limbosperma* nebo *Plagiothecium undulatum*. O jeho příčinách lze rozsáhle spekulovat. Možné by bylo ekologické vysvětlení, kdyby rozdíl ve frekvenci výskytu v obou částech pohoří mohl být způsoben rozdíly v geologickém podloží, půdách či klimatu. Hostýnské vrchy jsou však geologicky i pedologicky velmi uniformní a žádné zřetelné rozdíly nelze vysledovat. Srážkově bohatší je západní část pohoří, což je v protikladu s rozšířením uvedených druhů v území, protože tyto druhy jsou spíše suboceanicky laděné s těžištěm rozšíření ve vyšších (a tedy srážkově bohatších) polohách. Zbývají tedy příčiny fytogeografické, kdy východní část Hostýnských vrchů je v bližším kontaktu s navazujícími vyššími karpatskými pohořími (Javorníky, Vsetínské vrchy, Moravskoslezské Beskydy), tedy územími, kde jsou uvedené druhy relativně hojnější. Větší frekvence žebrovice různolisté i dalších ekologicky podobných druhů ve východní části Hostýnských vrchů může tedy souviset s intenzivnější migrací z navazujících vyšších pohoří. Ve východní části Hostýnských vrchů se skutečně vyskytuje několik dalších (ekologicky už ale odlišných) druhů, které v jeho západní části chybějí a u kterých je migrace z východněji položených pohoří zřejmá. Jedná se např. o druhy *Dentaria glandulosa*, *Orobanche flava* nebo *Aremonia agrimonoides*, tedy karpatské migranty.

M. Dančák

Hradílek Z. (2007): 10.4 Kapradlorosty. – In: Svačina T. [ed.], Příroda Hostýnských vrchů, p. 34–35.,

Českomoravské sdružení pro ochranu přírody, Chvalčov.

Koutecký P., Popelářová M., Lustýk P., Dančák M., Tkačiková J. & Hlisnikovský D. [eds] (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44, příl. 2009/1: 1–106.

Troneček J. (2010): Příspěvek k poznání rozšíření kapradinovitých rostlin v Hostýnských vrších. – In: Západné Karpaty – spoločná hranica, Sborník příspěvků z II. Mezinárodního sympózia přírodovědci Trenčianského kraja a Zlínského kraja, 9.–11. VI. 2010, Zlín.

***Botrychium lunaria* (L.) Sw.**

C2

61b. Týnišťský úval, 5862b, Křivice (distr. Rychnov nad Kněžnou): řídký trávník na písčině v borovém lese ve vojenském prostoru (při jeho východním okraji) 1,5 km ZSZ od obce, 50°11'06,5"N, 16°05'21,8"E, 270 m n. m., šest fertálních rostlin (18. 5. 2012 foto J. Doležal, not. R. Prausová & Z. Kaplan).

Jako mykoheterotrofní rostliny mohou mít vratičky velmi periodický výskyt (Procházka in Additamenta 4: 88–99, 2005; Grulich in Additamenta 8: 200, 2009). Pozorovaný mírný nárůst lokalit vratičky měsíční v posledních letech může souviset s proděláním podobné dynamiky výskytu jako u vzácnějšího druhu *Botrychium matricariifolium*. Dynamikou tohoto druhu se zabývali Pavlíčko & Procházka (1999) kteří zjistili, že nálezy během 19.–20. století byly účinné ve třech etapách. V období mezi těmito etapami došlo k výraznému snížení počtu lokalit a druh jako by z krajiny vymizel. Určitou roli v periodicitě výskytu hrají vhodné podmínky (klima, stadium sukcese), které umožní podzemnímu gametofytu vytvořit nadzemní fertilní část. Periodicita výskytu probíhala pravděpodobně už i dříve a nemusela být bezprostředně spjata se ztrátou vhodných stanovišť, což v současné době jednoznačně hrozí.

Z fytochorionu Týnišťský úval (61b) je historicky doložen výskyt z vrchu Malý Chlum u Olešnice (Souček s. a.), od železniční trati u Nové Vsi u Čermné nad Orlicí (Hrobař 1931), či z okolí Petrovic nad Orlicí a z borových lesů mezi Týništěm nad Orlicí a Bolehoští (Hrobař 1946).

Posledně jmenovaný Hrobařův údaj se vztahuje k rozsáhlým borům, ze kterých pochází i výše uvedený výskyt zjištěný v roce 2012. Na lokalitě se druh vyskytuje v rozvolněném písčitém trávníku, který je pravidelně udržován a místy i obnažován sečí, což zvyšuje konkurenčně slabé a světlomilné druhy, mezi které vratička jednoznačně patří. [Děkuji V. Grulichovi za doplnění informací ke komentáři.]

J. Doležal

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Vamberk, 128 p.

Hrobař F. (1946): Druhý doplněk ke „Květeně Kostelecka a Rychnovska“. – Vamberk, 32 p.

Pavlíčko A. & Procházka F. (1999): Vратиčka heřmánkolistá [*Botrychium matricariifolium* (Döll) A. Braun] na Šumavě. – *Erica*, Plzeň, 8: 13–21.

Souček A. (s. a.): Floristický materiál ke květeně Kostelecka a Rychnovska. – Ms. [Depon. in: Archiv bot. sekce soukr. ekofirmy Natura Dobré]

***Botrychium matricariifolium* (Retz.) Koch**

C1

37j. Blanský les, 7051c, Brloh (distr. Český Krumlov): PP Na Stráži, 0,5 km JV od středu obce v suchých krátkostébelných trávnících na granulitu s bohatým výskytem *Orchis morio*, 48°55'30,7"N, 14°13'31,1"E, 590 m n. m., ca 5 exemplářů (25. 5. 2010 not. *J. Koptík*; Koptík in Lepší & Lepší 2011).

61b. Týnišťský úval, 5862b, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): disturbovaný okraj písčité cesty na rekultivované ploše v borové monokultuře v pískovně Písník Lípa, 1 km SSV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'59,9"N, 16°06'30,4"E, 265 m n. m., tři fertilní rostliny (15. 5. 2012 foto *J. Doležal* & *R. Prausová*).

Ve fytochorionu Týnišťský úval (61b) byl druh nalezen naposledy A. Součkem v roce 1934, který jej nalezl na písčité západně od železniční zastávky v Česticích na úpatí vrchu Malý Chlum (Kubát 1977). Jedná se tak o potvrzení druhu v tomto území po skoro 80 letech. *Botrychium matricariifolium* zde roste na okraji písčité cesty, která byla v minulých letech narušována lesnickou technikou. Tím docházelo k pravidelnému obnažování substrátu a udržování iniciálního sukcesního stadia s jen velmi malou pokryvností bylin a mechů.

Po objevení *Chimaphila umbellata* v roce 2010 (Doležal & Kaplan in Additamenta 9: 70–71, 2011) se jedná o další významný nález v lokalitě Písník Lípa. Z dalších fyto-geograficky zajímavých druhů se zde vyskytuje např. *Carex ericetorum*, *Chamaecytisus supinus*, *Corynephorus canescens*, *Filago arvensis*, *F. minima*, *Lycopodium clavatum*, *Spergula morisonii*, *Teesdalia nudicaulis*, *Thymus serpyllum* či *Veronica dillenii*.

Další nejbližší v současnosti známá lokalita druhu se nachází ve fytochorionu Orlické opuky (60) na Chlumu u Dobrušky (Moravec in Additamenta 5: 186–187, 2006).

J. Doležal & R. Prausová

Kubát K. (1977): *Botrychium matricariifolium* in der ČSR. – Preslia 49: 329–335.

***Botrychium multifidum* (S. G. Gmel.) Rupr.**

C1

88b. Šumavské pláně, 7046b, Modrava (distr. Klatovy): Březník, zarůstající štěrkový okraj cesty v Luzenském údolí, 48°57'58,9"N, 13°29'4,5"E, jediná rostlina spolu s *Botrychium lunaria* (23. 8. 2012 foto M. Macek & M. Prach).

Nález vratičky mnohoklané v srdci Šumavských plání je potvrzením návratu druhu na Šumavu a skutečnosti, že Šumava je nejnámější oblastí současného výskytu této kriticky ohrožené kapradiny ve střední Evropě. Charakter lokality zcela odpovídá dalším recentním lokalitám na české straně Šumavy, kterých je v současnosti známo šest. Na většině z nich se rovněž vyskytuje jen několik málo rostlin nebo rostlina jediná. Centrum současného výskytu na české straně Šumavy je v Boubínsko-stožecké hornatině (Půbal & Procházka 2002, Havlátková in Ekrt & Půbal 2008, Půbal et al. a Půbal & Pavlíčko in Additamenta 6: 253–254, 2007). V oblasti Šumavských plání byl znám recentně pouze výskyt u Borových Lad (Ekrt & Steinbachová in Additamenta 5: 188, 2006), přestože historický výskyt je znám i od Kvildy a Horské Kvildy. Lokalita u Březníku tak pomyslně spojuje recentní české lokality s bavorskými, které jsou soustředěny do příhraniční oblasti mezi Roklanem a Železnou Rudou. Z tohoto území je udáváno v současnosti 8 lokalit z 3 kvadrantů středoevropské mapovací sítě (Horn et al. 2001).

M. Štech

Ekrt L. & Půbal D. (2008): Novinky v květeně cévnatých rostlin české Šumavy a přiléhajícího Předšumaví I. – *Silva Gabreta*, Vimperk, 14: 19–38.

Horn K., Strobel Ch. & Bennert H. W. (2001): Bestandssituation gefährdeter Farnpflanzen (Pteridophyta) in Bayern – ein erster Bericht über Planung und Durchführung von Schutz- und Pflegemaßnahmen. – *Schriftenreihe Bayer. Landesamt für Umweltschutz*, München, 156: 139–134.

Půbal D. & Procházka F. (2002): *Botrychium multifidum* (Pteridophyta) opět v České republice. – *Erica*, Plzeň, 10: 13–16.

***Bupleurum affine* Sadler**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina: Krhovice, Znojmo (Dřevojan et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 223–229, 2011).

- 18a. Dyjsko-svratecký úval: Hodonice (Dřevojan et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 223–229, 2011).
 68. Moravské podhůří Vysočiny / 16. Znojensko-brněnská pahorkatina: Křepice (Dřevojan et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 223–229, 2011).

***Bupleurum tenuissimum* L.**

C1

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7066a, Velké Němčice (distr. Břeclav): PP Plácky, rozvolněný slaný trávník na jihovýchodním okraji přírodní památky, 48°58'51,6"N, 16°40'55,4"E, 180 m n. m., 170 rostlin (16. 8. 2012 leg. P. Novák, BRNU).

Prorostlík nejtenčí patří mezi nejvzácnější druhy slanisk jižní Moravy. V minulosti zde měl desítky nalezišť, z nichž však do dnešních dnů přežil pouze na několika málo z nich – NPR Slanisko u Nesytu (2007 not. P. Novák), slanisko u Nesvačilký (Fišerová & Klauďisová in Additamenta 3: 73–74, 2004) a PR Slanisko Dobré Pole (Řiháček 2009; pouze jedna rostlina). V roce 2012 byl překvapivě nalezen v poměrně bohaté populaci v PP Plácky u Velkých Němčic, kde byl naposledy pozorován v roce 1977 (Grulich 1987). Zdejší vegetaci s výskytem prorostlíku dokumentují následující fytocenologické snímky:

[2 × 2 m, sklon 0°, 16. 8. 2012 P. Novák. – E₁ (40 %): *Agrostis gigantea* 2b, *Elytrigia repens* 2a, *Inula britannica* 2m, *Phragmites australis* 2m, *Carex riparia* 1, *Cirsium arvense* 1, *C. canum* 1, *Plantago uliginosa* 1, *Potentilla anserina* 1, *Bupleurum tenuissimum* +, *Dipsacus laciniatus* +, *Juncus gerardii* +, *Lotus tenuis* +, *Lactuca serriola* r, *Odontites vernus* r, *Polygonum aviculare* agg. r]

[2 × 2 m, sklon 0°, 16. 8. 2012 P. Novák. – E₁ (50 %): *Juncus gerardii* 3, *Bupleurum tenuissimum* 1, *Festuca pseudovina* 1, *Agrostis gigantea* +, *Elytrigia repens* +, *Inula britannica* +, *Chenopodium album* agg. r, *Daucus carota* r, *Lotus tenuis* r, *Polygonum aviculare* agg. r, *Scorzonera cana* r, *Solanum nigrum* r]

Zachycená vegetace představuje poměrně zachovalé halofilní trávníky, které lze řadit do svazu *Juncion gerardii*. Tento typ vegetace však je na lokalitě poměrně vzácný, převažují zde subhalofilní trávníky, které na nejméně zasolených místech přecházejí do lučních porostů svazu *Arrhenatherion*.

Tato v poslední době poněkud opomíjená lokalita byla v minulých desetiletích značně narušena odvodněním a dlouhodobou absencí managementu, v současnosti je však již opět pravidelně obhospodařována. Z dalších halofytů a subhalofytů se zde dosud vyskytují např. *Althaea officinalis*, *Chenopodium chenopodioides* (Sychra et al. 2008; Additamenta 8: 223, 2009), *Juncus gerardii*, *Lotus tenuis*, *Melilotus dentatus* a *Scorzonera cana*.

P. Novák

Grulich V. (1987): Slanomilné rostliny na jižní Moravě. – ČSOP Mikulov, Břeclav.

Řiháček V. (2009): Plán péče o přírodní rezervaci Slanisko Dobré Pole na období 2010–2019. – Ms., 28 p. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]

Sychra J., Danihelka J., Heralt P., Horal D., Horsák M., Chytil J., Kubiček F., Květ J., Macháček P., Příkryl I. & Roleček J. (2008): Letnění rybníka Nesyt v roce 2007. – Živa 56: 189–192.

Calamagrostis phragmitoides* Hartm.*C2**

67. Českomoravská vrchovina, 6558a, Mladé Bříště (distr. Pelhřimov): mezotrofní rašelinná louka v levostranné nivě Jankovského potoka, ca 0,5 km J od kostela v obci, 49°29'09,4"N, 15°20'04,7"E, 487 m n. m. (16. 8. 2012 leg. T. Šiřba, BRNL, rev. R. Řepka & M. Štech).

Calamagrostis pseudophragmites* (Haller fil.) Koeler*C1**

84a. Beskydské podhůří: Vyšní Lhoty, Bystřice nad Olší (Ohryzková & Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 289–290, 2011).

99a. Radhošťské Beskydy / 84a. Beskydské podhůří: Dolní Lomná (Ohryzková & Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 289–290, 2011).

99a. Radhošťské Beskydy: Bílá (Ohryzková & Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 289–290, 2011).

Několik nových lokalit třtiny pobřežní na vodních tocích severovýchodní Moravy (Bílá Ostravice, Kopytná, Lomná, Morávka, Olše).

[eds]

Třtina pobřežní je charakteristickým druhem primární vegetace šterkových a šterkopisčitých náplavů horských a podhorských toků v Beskydech a Podbeskydí. Recentní populace jsou zaznamenány v povodí řek Ostravice, Morávky a Olše. V průběhu posledních let jsou mnohé dílčí lokality dokladovány a publikovány, zpracovány jsou však také souhrnnější práce (Šigutová 2009, Kalníková & Eremiášová 2011, Konupková-Kalousová 2011, Ohryzková & Popelářová in Popelářová et al. 2011). Přestože vodní toky nejsou prozkoumány se stejnou mírou podrobnosti, shromážděná suma poznatků snad přece jen dovoluje podat ucelenější přehled o celkovém rozšíření tohoto druhu ve studovaném území. Přitom je třeba přihlížet k faktu, že stav populací třtiny pobřežní v daném roce je vždy zásadně ovlivněn přirozenou dynamikou šterkových náplavů. Pravidelně po výraznějším zvýšení průtoku, především v době jarního tání a letních povodní, bývá část náplavů rozplavena a plocha populace třtiny se dočasně snižuje. Menší povodňové události však spíše napomáhají k udržování šterkových náplavů – zvyšují heterogenitu stanovišť a omezují konkurenčně schopnější druhy. K výraznějším redukčním populací dochází zejména po nepravidelných velkých povodních, jako byla např. povodeň v roce 1997 nebo povodeň v roce 2010, která zasáhla severní Moravu a Slezsko.

Třtina pobřežní se poměrně dobře vegetativně šíří, je tak dynamickému charakteru stanovišť přizpůsobena. Dokladem jsou výsledky mapování na části řeky Ostravice (Kalníková & Eremiášová 2011), kdy bylo v roce 2009 v úseku mezi obcemi Ostravice a Pasov nalezeno 115 dílčích populací a v roce 2011, rok po extrémní povodni roku 2010, jich bylo 112. Při porovnání nálezů z obou let bylo zjištěno, že pouze 37 populací z roku 2011 bylo identických s těmi z roku 2009; zaniklo tak celkem 78 populací a 75 jich bylo nově zjištěno.

Výskyt *Calamagrostis pseudophragmites* byl z řek v Beskydech a Podbeskydí doložen i v minulosti (např. 1906 leg. G. Weeber, BRNU; 1957 leg. J. Koblížek, BRNL;

Vicherek 1959; 1960 leg. *L. Pokluda*, BRNM; 1975 leg. *K. Sutový*, BRNM; 1975 leg. *K. Švendová*, CESK; Skalický et al. 1976), lze proto předpokládat, že její výskyt je v území v čase kontinuální, byť o četnosti a ploše populací nám informace schází.

V následujícím popisu pojmáme vodní tok jako jednu lokalitu s jednou populací, v rámci níž rozlišujeme dílčí lokality a dílčí porosty.

Ostravice

Nejbohatší populace třtiny pobřežní v Beskydech a Podbeskydí nalezneme na řece Ostravici, a to od jejího horního toku až po soutok s Olešnou u Paskova (celý tok je součástí EVL Beskydy a EVL Řeka Ostravice). V pramenné části povodí je třtina zaznamenána i z Maxovy nádrže na potoce Smradlavá (přítok Bílé Ostravice); tento výskyt v 655 m n. m. (28. 7. 2009 leg. *M. Dančák & V. Dvořák*, OL; 2010 not. *V. Dvořák*) představuje pravděpodobně i současné výškové maximum druhu v České republice (cf. Hadinec et al. in Additamenta 5: 188–190, 2006, Konupková-Kalousová 2011). Horní část toku Bílé Ostravice, od přítoku Smradlavé po vodní nádrž Šance, má charakter bystřiny se silnou unášivou schopností, v korytě převažují šterkové a šterkopísčité sedimenty. Drobných i středně velkých náplavů s třtinou pobřežní je zde zaznamenáno několik desítek, včetně stabilnějších a rozsáhlejších dílčích populací (např. v roce 2012 zaznamenaný souvislý porost třtiny na ploše 40 m²), a to především na náplavech nárazových břehů (např. 10. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; 24. 7. 2008 leg. *D. Hlisenkovský & M. Popelářová*, FMM; 14. 6. 2010 leg. *Š. Konupková-Kalousová*, herb. Popelářová; 19. 8. 2010 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová; Konupková-Kalousová 2011).

Pod soutokem s Černou Ostravicí je již samotná řeka Ostravice výrazněji regulovaná, a to až po vodní nádrž Šance, proto jsou zastoupené populace také plošně menší (např. 19. 8. 2010 leg. *Konupková-Kalousová*, herb. Popelářová; Konupková-Kalousová 2011). Pod hrází přehrady, kde řeka postupně rozšiřuje své koryto, se v přímém úseku toku i při patách břehů vytvářejí menší a středně velké náplavy, kde třtina roste.

Ve střední části toku, od obce Ostravice po Frýdek-Místek, se střídají výrazně regulované úseky koryta bez náplavů (především v místech, kde řeka protéká Frýdltanem nad Ostravicí a Frýdkem-Místkem) a relativně přírodní části s dobře vyvinutými šterkovými, hlavně příbřežními lavicemi. Koryto je již širší, řeka si však stále zachovává charakter bystřiny s převažujícími šterkopísčitými sedimenty. V tomto úseku je soustředěno snad nejvíce náplavů a pravděpodobně i největší část populace *Calamagrostis pseudophragmites* na řece Ostravici.

Dolní část toku, pod Frýdkem-Místkem směrem k Paskovu, se vyznačuje širokým a zahluobeným korytem, slabou unášivou schopností a sedimentací převážně jemného materiálu. Se snižující se nadmořskou výškou a zvětšující se hloubkou vody se četnost vhodných stanovišť i dílčích populací třtiny snižuje (Kalníková & Eremiášová 2011).

Po celé délce toku je třtina schopna dočasně osídlit i poměrně extrémní stanoviště, jakými jsou kamenné záhozy, mezery v betonovém opevnění břehů (centrum Frýdku-Místku),

gabionové zdi (Bílá) i spáry skalních výchozů (PP Koryto řeky Ostravice), ojediněle roste i v horních partiích břehů, kam bývá „vynesena“ při vyšších stavech vody.

Morávka

V horních úsecích řeky Morávky, od pramenné části po vodní nádrž Morávka, roste *Calamagrostis pseudophragmites* jen velmi vzácně (např. 17. 8. 2011 leg. D. Hlisnikovský, FMM). Dílčí populace jsou zachovány především ve střední a dolní části toku (Adámková 1998, Konupková-Kalousová 2011), optimální podmínky nachází třtina pobřežní především na četných šterkových lavicích v širokém řečišti NPP Skalická Morávka (např. Šigutová 2009; 16. 8. 2010 leg. Š. Konupková-Kalousová, herb. Popelářová; Konupková-Kalousová 2011). Před ústím Morávky do řeky Ostravice je v kaňonovitém korytě (PP Profil Morávky) výskyt třtiny již vzácnější (např. Adámková 1998; 10. 7. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová BRNU; Kočvara et al. 2011).

Olše

Na řece Olši je třtina pobřežní roztroušeně zaznamenána v horní a střední části toku, od Bukovce u státních hranic s Polskem, až po Vendryni u Trince. Tento úsek řeky je rovněž součástí EVL Olše. Hojněji roste třtina například na šterkových lavicích mezi Bystřicí nad Olší a Hrádkem (např. 11. 7. 2008 leg. L. Šigutová, FMM; Šigutová 2009; 4. 8. 2011 leg. D. Hlisnikovský, FMM), či na náplavu u Bukovce (např. 10. 7. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; 8. 10. 2009 leg. D. Hlisnikovský, FMM). Posledně jmenovaný náplav byl v roce 2012 odtěžen, a to i s jedinečnou populací *Typha shuttleworthii* (cf. Grulich in Additamenta 8: 310–312, 2009). Na řece Lomné, významném levostranném přítoku Olše, lze třtinu dohledat roztroušeně téměř po celé její délce. Porosty jsou plošně velmi malé, především kvůli technickým úpravám toku a v důsledku toho značně omezeným erozně-akumulačním procesům (např. 3. 7. 2008 leg. L. Šigutová, FMM; Šigutová 2009; Konupková-Kalousová 2011). Nevelké polykormony *Calamagrostis pseudophragmites* byly zaznamenány také na říčce Kopytné před jejím soutokem s Olší (11. 7. 2008 leg. L. Šigutová, FMM; Šigutová 2009).

Třtina pobřežní nebyla dosud zjištěna na sekundárních (antropogenních) stanovištích (jako je tomu u druhu *Myricaria germanica*), zdá se, že její výskyt je striktně vázán na funkční ekosystém šterkonosných řek. Pokračující nevhodné vodohospodářské úpravy v korytech řek však ve velké míře omezují přeskupování a akumulaci říčních sedimentů. Důsledkem toho je nedostatek iniciálních stádií náplavů na jedné straně a zarůstání starších náplavů v důsledku absence potřebné disturbance na straně druhé. Vedle technických úprav říčních koryt má významný vliv na populace třtiny pobřežní jak nadměrné odtěžování šterkových lavic, prakticky na všech tocích, tak i konkurence invazních a sukcesně úspěšnějších druhů.

M. Popelářová, V. Kalníková & L. Ohryzková

- Adámková H. (1998): Prameništní a pobřežní vegetace horní části povodí řeky Ostravice. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Kalníková V. & Eremiašová R. (2011): Monitoring třtiny pobřežní (*Calamagrostis pseudophragmites*) a přesnější poznání její ekologie. Závěrečná zpráva za rok 2011. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Kočvara R., Czerník A., Veska J. & Žárník M. (2011): Plán péče o Evropsky významnou lokalitu CZ0810004 Niva Morávky na období 2012–2019. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava]
- Konupková-Kalousová Š. (2011): Vytvoření komplexního monitorovacího systému přírodního prostředí Moravskoslezského kraje. 2.6. Monitoring vybraných druhů flóry v CHKO Beskydy – část C (*Calamagrostis pseudophragmites*). Závěrečná zpráva. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava]
- Popelářová M., Hlisenkovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L. (2011): Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 289–290.
- Skalický V., Hájková A., Neuschlová Š., Sedláčková M. & Švendová K. (1978): Materiály ke květeně Moravskoslezských Beskyd, Podbeskydské pahorkatiny a okrajové části Ostravské pánve. Výsledky floristického kursu ČSBS při ČSAV ve Frýdku-Místku 4.–13. 7. 1975. – Pr. a Stud., Okresní vlastivědné muzeum, Frýdek-Místek, 3: 1–246.
- Šigutová L. (2009): Vegetace říčních náplavů vybraných toků Moravskoslezských Beskyd. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UP, Olomouc]

***Calystegia hederacea* Wall.**

- 21b. Hornomoravský úval, 6669d, Kojetín (distr. Přerov): usazovací pole v cukrovaru (ca 1985 leg. B. Trávníček, OL; Trávníček & Dančák 2011).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6570b, Prosenice (distr. Přerov): usazovací pole dosud činného cukrovaru, menší populace (2007 leg. B. Trávníček & M. Dančák, OL; Trávníček & Dančák 2011).

Nový zavlečený druh pro květenu ČR.

Calystegia hederacea je druh původní ve východní a zčásti i jižní Asii (ojediněle snad i v severovýchodní Africe); jako zavlečený je uváděn ze Severní Ameriky. V Evropě tento druh podle literatury dosud nebyl nikde nalezen.

Populace u bývalého kojetínského cukrovaru byla každoročně velmi vitální a bohatá, avšak po zasypání usazovacích polí v roce 2008 došlo k její výrazné redukci a do budoucna lze předpokládat úplný zánik této pozoruhodné lokality. Nicméně v roce 2007 při návštěvě usazovacích polí dosud činného cukrovaru Prosenice byl tento druh nalezen i tam, i když v daleko menší populaci. Obě lokality tedy představují jeho jediný známý výskyt v Evropě a vyvstává otázka, jak se sem tato asijská rostlina dostala. Možné je zavlečení s nějakým materiálem či zbožím, nebo dovezení rostliny cestovatelem-pěstitelem a její následovné zplnění na usazovacích polích cukrovaru. Přenos od jednoho cukrovaru ke druhému (snad z Kojetína do Prosenic) pak mohl být zprostředkovan nákladními vozidly.

B. Trávníček

- Trávníček B. & Dančák M. (2011): Zajímavé rostliny na usazovacích polích cukrovarů na Hané. – Listy Cukrovarnické a Řepařské 127: 21–25.

Carex distans L.**C3**

- 7a. Libochovická tabule, 5549d, Koštice (distr. Louny): subhalofilní kosená louka na dně mělkého údolí při levém břehu Hlubské svodnice asi 2,2 km SV od obce, 50°24'48,3"N, 13°58'11,9"E, 185 m n. m. (20. 6. 2006 not. *T. Burian*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Uhlířská Lhota (distr. Kolín): prameniště na dně opuštěného zemníku 250 m ZJZ od obce, 50°04'42,2"N, 15°22'47,9"E, 230 m n. m. (19. 5. 2011 leg. *Z. Kaplan no. 11/47*, herb. Kaplan).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6769d, Zdounky (distr. Kroměříž): Zákostelí, travnatá vlhčina u staré polní cesty blízko zahrádek na jižním okraji obce, 0,78 km JJV od kostela, 49°13'17"N, 17°19'32"E, 300 m n. m. (17. 6. 2007 not. *P. Batoušek*; Batoušek 2007; AOPK ČR 2012).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Hovorany (distr. Hodonín): PR Hovoranské louky, fragment bezkolencové louky v údolním zářezu v dolní části chráněného území 2,1 km SZ od kostela v obci, 48°57'54,1"N, 16°58'23,4"E, 220 m n. m., desítky rostlin (16. 6. 2012 leg. *P. Novák*, rev. *V. Grulich*, BRNU).
27. Tachovská brázda / 28f. Svojšínská pahorkatina, 6042c, Chotěnov (distr. Cheb): vlhká louka s dominantou *Juncus inflexus*, 950 m J od návsi v obci Stanoviště a 560 m S od návsi v Chotěnově, 49°56'07,6"N, 12°43'56,6"E, 540 m n. m., několik desítek trsů na asi 20 m² (25. 6. 2010, 24. 5. 2011 leg. et det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Louka je již 10 let kosena prostřednictvím Správy CHKO Slavkovský les kvůli zachování populace *Gymnadenia densiflora* a občasně je rovněž přepásána skotem, přičemž dochází k narušení drnu. Chotěnovská lokalita je v regionu výjimečná minerálně bohatším podložím (*Carex davalliana*, *Juncus inflexus*, *Sanguisorba minor*) – snad jako výsledek srážení minerálů z dnes již nezatelných vývěrů minerálních vod. Jediná další známá lokalita této ostřice v Karlovarském kraji je v NPR Soos.

P. Tájek

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Droužetice (distr. Strakonice): louky při potůčku Z od Dolejšího řepického rybníka 1 km JV od obce, 49°16'53,8"N, 13°54'27,6"E, 405 m n. m., vápenc, pouze několik trsů (19. 5. 2012 leg. *R. Paulič*, CB).

Jedná se o potvrzení výskytu druhu na lokalitě objevené J. Moravcem (cf. Moravec 1958), hojný výskyt zde byl zaznamenán ještě v roce 1959 (leg. *V. Chán & J. Hartl*, CB). Ostřice oddálená má v současnosti v jižní části Čech pouze tři lokality (všechny leží na území Strakonických vápenců).

R. Paulič

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5353d, Jestřebí (distr. Česká Lípa): luční mokřad po levé straně železniční trati z obce do Starých Splavů 2 km JV od železniční stanice Jestřebí, 50°36'21"N, 14°37'04"E, 260 m n. m. (9. 7. 2005 not. *P. Batoušek*).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Štramberk (distr. Nový Jičín): zvodnělá lomová terasa ve východní části lomu, 390 m n. m. (září 1999 leg. *M. Sedláčková*, NJM; 25. 7. 2000 et 6. 8. 2001 not. *P. Lustyk*; *Lustyk in Additamenta 1*: 76, 2002); *ibid.* – mokřady s trávničky na dně lomu Kotouč 1,1 km J od kostela, 49°34'57,6"N, 18°07'17,3"E, 370 m n. m. (23. 5. 2012 leg. *P. Batoušek*, BRNM).

Z Novojičemska je druh uváděn jen z několika málo lokalit jižně od Nového Jičina (Vicherek 1957).

[eds]

Batoušek P. (2007): Inventarizační průzkum rostlin lokality Zákostelí. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Zlínského kraje, Zlín]

Moravec J. (1958): Poznámky k regionálně fytogeografickému hodnocení území vápenců u Strakoníc. – *Preslia* 30: 1–18.

Vicherek J. (1957): Poznámky ke květeně okolí Nového Jičina. – *Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Ostrava*, 18: 400–416.

***Carex ericetorum* Pollich**

C2

6. Džbán, 5749b, Liský (distr. Kladno): na spoře zarostlé ploše v chudém trávníku v rozvolněném okraji lesa (bor s dubem) na mírném jihovýchodním svahu pod vrcholovou plošinou kóty Háje (389) ca 1 km SV od obce, pískovce, ca 370 m n. m. (9. 6. 2011 leg. E. Plesková, J. Hadinec et al., PRC, rev. V. Grulich).

Carex ericetorum patří v ČR mezi vzácnější druhy ostřic; dosud byla zaznamenána asi ve 120 z celkových 2547 základních polí síťového mapování. Z fytogeografického okresu Džbán, odkud pochází nový nález, byla zatím doložena jen na 5 lokalitách (Solopysky, 1887 leg. L. Čelakovský PR; Ročov, 1887 leg. L. Čelakovský PR; Smečno, mezi Spáleným a bažantnicí, 1883 leg. K. Vandas PR; Smečno, Kopaninský revír, u cesty do Němců, 1890 leg. K. Vandas BRNU, PR; Kladno-Motyčín, 1888 leg. A. Wildt BRNU). Pozoruhodné je, že zcela chybějí sběry z 20. století, což snad odráží nesporný ústup této ostřice na celém území ČR; není příliš schopna konkurovat vzrůstnějším druhům, reagujícím na eutrofnější prostředí (hromadění nevyhrabávané stařiny v lesích, v novější době splachy a spady živin).

V. Grulich

61b. Týnišťský úval, 5861b, Běleč nad Orlicí (distr. Hradec Králové): drobná otevřená písčina u křižovatky lesních cest v borovém lese 1,8 km J od obce, 50°10'33,7"N, 15°56'46,4"E, 259 m n. m. (19. 5. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/41, herb. Kaplan).

61b. Týnišťský úval, 5762c / 5862a, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité svah u železniční trati vedoucí z Petrovic nad Orlicí do Bolehoště v Bolehošťských borech, u strážního domku č. p. 73, 1,45 km JJZ od železniční stanice Bolehošť, 50°12'09,1"N, 16°03'24,2"E, 250 m n. m., dva fertlní trsy společně s *Chamaecytisus ratisbonensis* a *Ch. supinus* (10. 11. 2012 not. J. Doležal). – Bolehošť: rozvolněný písčité vrchol svahu mezi borem a železniční tratí vedoucí z Petrovic nad Orlicí do Bolehoště v Bolehošťských borech, 2,33 km JJZ od železniční stanice Bolehošť, 50°11'44,2"N, 16°03'02,7"E, 250 m n. m., jeden fertlní trs společně s *Thymus serpyllum* (11. 6. 2012 leg. J. Doležal no. 12/139, herb. Doležal).

61b. Týnišťský úval, 5862a, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčiny podél železniční trati v borovém lese ve vojenském prostoru (při jeho severním okraji) 950 m J(–JJZ) od obce, 50°11'48,6"N, 16°04'37,7"E, 269 m n. m. (18. 5. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/21, herb. Kaplan; leg. J. Doležal no. 12/85, herb. Doležal; not. R. Prausová). – Bolehošť: písčina na kraji boru ve vojenském prostoru SZ od rybníku Brodek, 2,77 km JZ od obce, 50°11'12,8"N, 16°04'05,8"E, 270 m n. m., společně s *Filago arvensis* a *Spergula morisonii* (22. 5. 2012 leg. R. Prausová, herb. Prausová; leg. J. Doležal no. 12/104, herb. Doležal).

- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Křivice (distr. Rychnov nad Kněžnou): řídký trávník na písčíně v borovém lese ve vojenském prostoru (při jeho východním okraji) 1,5 km ZSZ od obce, 50°11'06,5"N, 16°05'21,8"E, 270 m n. m. (18. 5. 2012 leg. *Z. Kaplan no. 12/23*, herb. Kaplan; not. *R. Prausová & J. Doležal*).
- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčítá hrana na kraji boru u nově vzniklé paseky v rekultivované části pískovny Písník Lípa, 1,8 km SV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°09'09,3"N, 16°07'13,9"E, 270 m n. m., dva fertílní trsy (20. 5. 2012 not. *J. Doležal*). – Lípa nad Orlicí: písčítý okraj cesty na rekultivované ploše v borové monokultuře v pískovně Písník Lípa, 1,02 km SSV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'58,6"N, 16°06'32,1"E, 265 m n. m., 1 fertílní trs (20. 5. 2012 leg. *J. Doležal no. 12/93*, herb. Doležal). – Lípa nad Orlicí: písčítý okraj borové monokultury u silnice vlevo při cestě do Rašovic, 1,1 km SV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'57,6"N, 16°06'41,4"E, 265 m n. m., jeden fertílní trs (20. 11. 2012 not. *J. Doležal*). – Lípa nad Orlicí: písčítý okraj silnice vlevo ve směru do Rašovic, 1,45 km SV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°09'01,4"N, 16°07'01,5"E, 270 m n. m., šest fertílních trsů společně s *Corynephorus canescens*, *Filago arvensis*, *F. minima*, *Thymus serpyllum* a *Veronica dillenii* (8. 5. 2012 leg. *J. Doležal no. 12/57*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčítý okraj boru vlevo u silnice do Křivice, 1,64 km SV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'53,2"N, 16°05'27,6"E, 265 m n. m. (21. 12. 2012 not. *J. Doležal*).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Rašovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité okolí lesní cesty Z pod vrcholem Malého Chlumu (342,9 m) 600 m JV od obce, 335 m n. m. (28. 6. 1996 leg. *Z. Kaplan no. 96/234*, herb. Kaplan). – Rašovice: zbytek otevřené písčiny na kraji borové monokultury u lesní písčité cesty, 275 m JV od kóty Malý Chlum, 50°08'16,1"N, 16°08'20,2"E, 340 m n. m., dvanáct fertílních trsů společně s *Corynephorus canescens* (4. 5. 2007 leg. *Z. Kaplan no. 07/66*, herb. Kaplan; 14. 6. 2012 leg. *Z. Kaplan no. 12/143*, herb. Kaplan; 28. 9. 2012 leg. *J. Doležal no. 12/234*, herb. Doležal). – Rašovice: písčina v borovém lese 450 m Z od jižní části obce, 50°08'34,8"N, 16°07'13,7"E, 280 m n. m. (19. 5. 2011 leg. *Z. Kaplan no. 11/69*, herb. Kaplan). – Rašovice: písčítý svah mezi borovou monokulturou a písčítým poličkem v rekultivované ploše pískovny Písník Lípa, 1,39 km VSV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'32,2"N, 16°07'18,6"E, 270 m n. m., jeden fertílní trs (14. 7. 2012 leg. *J. Doležal no. 12/202*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Čestice (distr. Rychnov nad Kněžnou): světliny v boru na písku na jihozápadním úpatí vrchu Malý Chlum (342,9 m) 1,7 km ZSZ od železniční zastávky, 280 m n. m. (5. 5. 1996 leg. *Z. Kaplan no. 96/68*, herb. Kaplan; 28. 6. 1996 leg. *Z. Kaplan no. 96/245*, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Olešnice (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčítá lesní cesta vedoucí borem na východním svahu vrchu Malý Chlum (342,9 m) 600 m Z od obce, 320 m n. m. (28. 6. 1996 leg. *Z. Kaplan no. 96/247*, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Světlá (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčítý okraj borové monokultury u pole v pískovně Světlá JV od obce, 1,86 km SV od železniční stanice Žďár nad Orlicí, 50°07'36,8"N, 16°05'24,6"E, 270 m n. m., přibližně dvacet fertílních trsů společně s *Chamaecytisus ratisbonensis*, *Corynephorus canescens* a *Filago arvensis* (4. 7. 2012 leg. *J. Doležal no. 12/194*, herb. Doležal). – Světlá: malý zbytek otevřené písčiny v borové výsadbě v rekultivované části pískovny 600 m VJV(–V) od obce, 50°07'37,3"N, 16°05'27,1"E, 260 m n. m. (9. 5. 2011, leg. *Z. Kaplan no. 11/23*, herb. Kaplan). – Světlá: písčina na kraji borové monokultury u cesty v pískovně Světlá JV od obce, 2,1 km SV od železniční stanice Žďár nad Orlicí, 50°07'36,0"N, 16°05'39,2"E, 270 m n. m., jeden fertílní trs společně s *Corynephorus canescens* (4. 7. 2012 leg. *J. Doležal no. 12/195*, herb. Doležal). – Světlá: zbytek otevřené písčiny na okraji opuštěné a borovíci osázené pískovny 600 m JJV od obce, 50°07'26,2"N, 16°05'11,3"E, 274 m n. m. (9. 5. 2011 leg. *Z. Kaplan no. 11/28*, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Zdelov (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčítý okraj boru u pastviny vpravo při silnici do Kostece nad Orlicí, 450 m SSV od obecního úřadu, 50°06'18,7"N, 16°08'43,8"E, 275 m n. m. (29. 12. 2012 not. *J. Doležal*).

- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): malý zbytek otevřené písčiny mezi železniční tratí a silničkou do Korunky, na okraji lesa 400 m ZSZ(-Z) od obce, 50°03'35,8"N, 16°08'42,1"E, 271 m n. m. (19. 5. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/258, herb. Kaplan).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité okraje lesní cesty v místní části Borek, 710 m SZ od obecního úřadu, 50°08'39,5"N, 16°02'59,5"E, 255 m n. m., pět fertilních trsů společně s *Thymus serpyllum* (26. 8. 2012 not. J. Doležal). – Albrechtice nad Orlicí: suché vřesoviště na okraji boru a přilehlý rozvolněný písčitý trávník v ulici V Borku, 520 m SZ od obecního úřadu, 50°08'40,2"N, 16°03'07,6"E, 255 m n. m., několik fertilních rostlin v porostu přibližně 1 m² společně s *Chamaecytisus ratisbonensis* (26. 8. 2012 leg. J. Doležal no. 12/218, herb. Doležal).

Carex ericetorum je druhem vázaným na písčité rozvolněné bory (světliny a okraje) a na otevřené písčiny. Ve východních Čechách se vyskytuje roztroušeně jen v územích s výskytem těchto biotopů. Z širšího okolí Týniště nad Orlicí jsou v literatuře uvedeny výskyt například z lesní cesty ze Starých Holic do Borohrádku (Hrobař 1931), z vrchu Malý Chlum u Rašovic (Mikyška 1967, Kaplan 1996) či z písčitých mezí a příkopů v okolí Nové Vsi u Čermné nad Orlicí (Kaplan 2005).

Nejvíce lokalit zde udávaných bylo zjištěno především v opuštěných částech pískoven, kde se druh vyskytuje na rekultivovaných a borovicí osázených plochách. Vyhledává zde především světliny a okraje monokultur s nezapojenou vegetací a zbytky otevřených písčin. Zdejší výskyt patrně souvisí s disturbancí a s obnažením volných písčitých ploch, které nejsou tolik zatíženy zásobou dusíku a ostřici poskytují vhodné útočiště. Dále se vyskytuje podél písčitých cest, na okrajích pasek a v lesních světlinách, kde byl písčitý povrch rovněž v nedávné minulosti rozrušován nebo je zde alespoň prosvětlené stromové patro.

Ohrožení a zánik lokalit *Carex ericetorum* souvisí především s nevhodným lesním hospodařením (obnova lesních biotopů fytogeograficky nepůvodními dřevinami), nitrifikací, změnou světelných podmínek či zarůstáním konkurenčně silnějšími druhy rostlin (např. *Calamagrostis epigejos* či *Cytisus scoparius*). Děkuji Zdeňku Kaplanovi za doplnění lokalit a informace ke komentáři.

J. Doležal

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Vamberk, 128 p.

Kaplan Z. (1996): Závěrečná zpráva z botanického inventarizačního průzkumu lokality Chlum u Čestic. – Ms., 18 p. [Depon. in: Odbor životního prostředí Městského úřadu Rychnov nad Kněžnou]

Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, příl. 2005/1: 1–76

Mikyška R. (1967): O rozšíření některých lesních a lemových druhů v severovýchodních Čechách. – Preslia 39: 178–197.

***Carex limosa* L.**

C2

97. Hrubý Jeseník, 5868c, Přemyslov (distr. Šumperk): hora Černá stráň, ve šlencích malého vrchoviště s *Eriophorum vaginatum*, *Oxycoccus palustris* a *Vaccinium uliginosum*, ca 450 m SZ od vrcholu Černé stráně (1237 m), 50°07'28,3"N, 17°04'23,6"E, 1205 m n. m. (6. 6. 2012 not. R. Štencel).

Ostřice bažinná roste v Jeseníkách v současné době na většině vrchovišť na hlavním hřebeni, např. u Trojmezí a mezi Vozkou a Keprníkem v NPR Šerák-Keprník, na Velkém a Malém Jezerníku, na Malé Jezerné a na některých vrchovištích v NPR Praděd (např. u Barborky, Velký Děd, vrchoviště mezi Malým Dědem a Pradědem). Z vrchoviště na Černé stráni však nebyla dosud uváděna.

R. Štencel

***Carex muskingumensis* Schwein.**

9. Dolní Povltaví, 5852a, Řež (distr. Praha): skalní teráska na úpatí svahu pod železniční tratí těsně nad hladinou Vltavy ca 400 m S od železniční zastávky, 50°10'50,7"N, 14°21'37,7"E, 190 m n. m. (27. 6. 2010 foto A. Friedrich, det. V. Grulich).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7065b, Vranovice (distr. Brno): Vranovický les, travnatý lem silnice k Pouzdřanům a roh oplocenky mladé kultury dubu letního, 1,7 km JJV–JV od středu obce, 48°57'14,7"N, 16°36'50"E, jediný větší trs u závoří (7. 5. 2012 not. R. Řepka; 18. 9. 2012 leg. R. Řepka, BRNL).

Severoamerická ostřice, která je v několika kultivarech pěstována jako okrasná travina v zahrádkách, v trvalkových rabatech i ve výsadbách v parcích, v posledních dvou desetiletích se zvýšenou intenzitou. Její vegetativní rozmnožování je snadné a je nabízena mnoha specializovanými komerčně zaměřenými firmami produkujícími trvalky. Je to běžný druh každé botanické zahrady, dobře rostoucí a odolný i vůči tvrdým mrazivým zimám střední Evropy. Patří do podrodu *Vignea*, sekce *Ovales* a je nápadný vysokým trsem s množstvím vzpřímených fertálních, ale i sterilních lodyh až k vrcholu olistěných. Od podzimu zůstává po zaschnutí nadzemní biomasy v téměř nezměněné podobě až do jara, příp. fertální lodyhy mohou vytrvávat až do příštího podzimu. Produkuje značné množství hnědě zbarvených, plochých a na okraji křídlatých lehkých mošniček, kterými se může dobře rozmnožovat. Zatím však se nijak invazně nešíří, i když nalezený trs může být první vlašťovkou pro budoucí časy. Afinita druhu k vlhkým místům a břehům nádrží v zahradách a parcích dobře odpovídají jeho nárokům v původním areálu, kde roste na vlhkých až mokrých biotopech, v nivách toků a v nížinných lesích. Roste v nadmořských výškách 100–400 m ve východní polovině Severní Ameriky od kanadské provincie Ontario na severu až po Arkansas na jihu, na západ se vyskytuje ještě ve státech Oklahoma a Kansas (Mastrogioseppe et al. 2002). Rozlišení od příbuzných druhů střední Evropy bylo publikováno již dříve (Řepka et al. 1997) v souvislosti s nálezem a determinací *C. scoparia* na východním Slovensku.

Nejdůležitější znaky *C. muskingumensis* jsou následující: štíhlé rostliny, 25–80(–100) cm vysoké, oddenek hustě trsnatý s vláknitě rozpadavými pochvami; kořeny velmi tuhé, drátovité, šedohnědé; fertální lodyhy do 1/3–1/2 olistěné, sterilní hustě olistěné až k vrcholu, na bázi s oddálenými nody a listy uspořádanými ve 3 řadách nad sebou, dole tupě trojhranné, hladké, jen pod květenstvím drsné; listy tmavě zelené, tuhé, 3–5 mm široké, 12–25 cm dlouhé; jazýček obloučkovitý, blanitý, 2 mm dlouhý; dolní lodyžní pochvy šupinovitě s velmi krátkou čepelí, hnědošedé až tmavohnědé, nejstarší se třepící; pochvy lodyžních listů s mírně konkávním výkrojkem; květenství podlouhlé, (4–)5–9 cm dlouhé

a 10–20 mm široké, shloučené z 5–12 klásků, jen dolní klásek někdy mírně oddálen; klásky podlouhlé, 12–28 mm dlouhé a 4–8 mm široké, dolní nejdelší; plevy světle hnědé, kopinaté až vejčitě kopinaté, sahající do 1/2 délky mošničky; mošničky v obrysu kopinaté, světle hnědé, ploché, na břišní straně prohnuté, 6–9 mm dlouhé a 1,5–2,5 mm široké, po celé délce na okraji s křídlem 0,2–0,5 mm širokým, výrazně žilnaté, pozvolna zúžené do dlouhého, na okraji drsného zobánku s krátkými přímými zuby; nažka v obrysu podlouhlá, 2,0–2,7 mm dlouhá a 0,8–0,9 mm široká, oboustranně silně zploštělá (Mastrogioseppe et al. 2002; R. Řepka, vlastní poznatky). Podrobný popis je připraven do rukopisu Květeny ČR (Grulich & Řepka in prep.).

Zpráva o nálezů této ostřice není první; *C. muskingumensis* nalezl na území Československa již dříve F. Grüll (1952) u jezírka v areálu výstaviště v Brně-Pisárkách, jako dočasně zplanělý druh. Adventivní výskyt vznikl z původní výsadby okrasných travin (V. Krejčí in verb.). Nově nalezená lokalita na okraji tvrdého luhu u Vranovic je však první, který je mimo přímý lidský vliv, tedy výsadby a parkové úpravy.

R. Řepka

- Grüll F. (1952): *Carex muskingumensis* Schw. na novém stanovišti. – Čs. Bot. Listy 5: 39–40.
 Mastrogioseppe J., Rothrock P. E., Dibble A. C. & Reznicek A. A. (2002): 26q *Carex* Linnaeus sect. Ouales Kunth. – In: Flora of North America Editorial Committee [eds], Flora of North America 23: 332–378, Oxford University Press, New York & Oxford.
 Řepka R., Lustyk P. & Trávníček B. (1997): *Carex scoparia* – a new alien sedge in Europe. – Preslia 69: 161–168.

***Carex obtusata* Lilj.**

C1

71c. Dražanské podhůří, 6568a, Ohrozim (distr. Prostějov): mírný svah severní expozice na temeni pahorku U Jasének (kóta 334,2) nad potokem Čubernice, asi 1,4 km JJZ od kostela v obci, 49°28'38,3"N, 17°00'35,9"E, 332 m n. m., souvislejší porost na ploše asi 5 × 3 m na okraji suchého trávníku (6. 5. 2012 not. P. Kokeš & leg. J. Komárek, herb. Komárek; 7. 5. 2012 leg. P. Lustyk et soc. – při exkurzi Severomoravské pobočky ČBS, herb. Lustyk).

[2 × 5 m, 7. 5. 2012 P. Lustyk. – E, (65 %): *Carex obtusata* 3, *Arrhenatherum elatius* 2b, *Festuca rupicola* 2a, *Carex caryophyllea* 1, *C. humilis* 1, *Euphorbia cyparissias* 1, *Koeleria macrantha* 1, *Centaurea stoebe* +, *Cerastium arvense* +, *Echium vulgare* +, *Galium album* 1, *G. pumilum* +, *G. verum* +, *Poa pratensis* +, *Pulsatilla grandis* +, *Sanguisorba minor* +, *Trifolium alpestre* +, *T. montanum* +, *Viola canina* +, *Prunus avium* r, *Rosa canina* r]

Třetí lokalitu ostřice přítupé se podařilo objevit v průběhu floristického minikurzu v Plumlově. Lokality na Malé Horce u Vícova a Za Hrnčičkou (Řepka in Additamenta 4: 94–98, 2004) jsou vzdáleny 2,5 resp. 1,8 km vzdušnou čarou, a nový nález tedy podporuje názor o reliktnosti výskytu tohoto druhu v podhůří Dražanské vrchoviny.

J. Komárek

***Carex paniculata* L.**

C4a

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7065d, Strachotín (distr. Břeclav): střední Novomlýnská nádrž, mokřad u západního břehu jižní části Šmardova ostrova, 2,95 km Z od středu obce, 48°54'21,2"N, 16°36'34,1"E, 165 m n. m., 2 velké trsy (11. 9. 2012 not. T. Koutecký (foto) & R. Řepka).

[prořídla část pásu rákosiny s trvale stagnující vodou, 4 × 4 m, 11. 9. 2012 R. Řepka & T. Koutecký. – E₁ (70 %): *Carex pseudocyperus* 3, *C. paniculata* 2, *Lemna minor* 2, *Phragmites australis* 2, *Butomus umbellatus* 1, *Hydrocharis morsus-ranae* 1, *Persicaria hydropiper* 1, *Salix alba* 1, *Galium palustre* +, *Lythrum salicaria* +, *Alnus glutinosa* r, *Epilobium tetragonum* r, *Humulus lupulus* r, *Lycopodium europaeus* r, *Stachys palustris* r]

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7165b, Dolní Věstonice (distr. Břeclav): střední Novomlýnská nádrž, mokřad u severního cípu břehu západního Ostrova rybáků, 1,23 km SZ od kostela v obci, 48°53'42"N, 16°37'53,4"E, 164 m n. m., 1 velký trs (7. 9. 2012 not. T. Koutecký & R. Řepka).

[břeh laguny, 4 × 4 m, 7. 9. 2012 R. Řepka, T. Koutecký & P. Maděra. – E₁ (80 %): *Berula erecta* 2, *Bidens cernua* 2, *Carex paniculata* 2, *C. pseudocyperus* 2, *Leersia oryzoides* 2, *Mentha aquatica* 2, *Persicaria hydropiper* 2, *P. lapathifolia* 2, *Phalaris arundinacea* 2, *Butomus umbellatus* 1, *Lemna minor* 1, *Lycopodium europaeus* 1, *Phragmites australis* 1, *Calamagrostis epigejos* +, *Calystegia sepium* +, *Cirsium arvense* +, *Iris pseudacorus* +, *Myosotis palustris* subsp. *laxiflora* +, *Poa palustris* +, *Scrophularia umbrosa* +, *Scutellaria galericulata* +, *Solanum dulcamara* +, *Urtica dioica* +, *Rumex maritimus* r]

Prekvapivé nálezy v území, ve kterém dosud nebyl druh zjištěn; mimo terasu písků v prostoru Bzenec – Hodonín *C. paniculata* v záplavových nížinných nivách jihomoravského termofytika zcela chybí. V rukopisu pro Květenu ČR (Grulich & Řepka in prep.) jsou zatím ve fytochorionu 18a. uvedeny jen tři dosud nepublikované lokality: Hrušovany u Brna, příkop železniční trati, 0,8 km S od obce, 1986 leg. R. Řepka, herb. Řepka (nyní †); Lechovice, lužní háj J od zámku, 1954 leg. V. Drlík, MZ; Břežany, slatinná olšina nad rybníkem Břežanka, 0,9 km ZSZ od středu obce, 1989 leg. R. Řepka, herb. Řepka. Všechny tři lokality se již nacházejí v kontaktní části s fytochorionem 16. Znojensko-brněnská pahorkatina.

První výskyt byl zaznamenán v rozvolněné rákosině podél západního břehu Šmardova ostrova, zde rostou dva velké trsy ve vegetaci s dominující *Carex pseudocyperus* (viz fytoecologický snímek) na trvale zamokřeném a zazemněném místě. Pokud tato vegetace patří do svazu *Carici-Rumicion hydrolapathi* a asociace *Cicuto virosae-Caricetum pseudocyperici*, pak je ochuzena o diagnostický druh *Cicuta virosa*, který se v území v současné době vůbec nevyskytuje; ostatní diagnostické, konstantní a dominantní druhy se zde vyskytují. Z poznatků pořízených při botanické inventarizaci ostrovů vyplývá, že jde ve všech případech o eutrofní stanoviště, často s písčítým podkladem nebo s příměsí drobného štěrku. Šumberová (in Chytrý 2011: 514–526) zmiňuje případ ze severní Itálie, kdy jsou do této asociace řazeny i porosty s dominantní *C. paniculata* a větší pokryvností *C. pseudocyperus*. Z planárního stupně jsou společenstva této asociace známa jen z Čech, z nížinných úvalů moravských řek byly zaznamenány jen porosty s dominantní *C. pseudocyperus* (Šumberová l. c.), všechny však mimo výše uvedené lokality. Toto vzácné se vyskytující společenstvo může být pro další výzkum zajímavé nejen z hlediska fyto geografického, ale i syntaxonomického.

Na druhé lokalitě, která je vegetačně částečně podobná lokalitě první, byl nalezen pouze jediný velký trs na ploché vyvýšenině pevnějšího silně podmáčeného sedimentu, část této plochy je zarostlá *Salix cinerea* a část je bez dřevin s trvale stagnující vodou.

Ostřice latnatá je druhem slatinných mokřadů, slatinných olšin, pramenišť a břehů potoků vždy v dosahu ve vodě rozpuštěných bazických iontů. Takové biotopy v okolí vodní

nádrže Nové Mlýny chybí. Dosud známý recentní možný zdroj diaspor *C. paniculata* je značně vzdálen (Břežany, Lechovice, Střelice).

O původu tohoto druhu na lokalitě lze snad vyslovit následující hypotézu. Historicky je známo, že podél silnice Strachotín – Dolní Věstonice, vinoucí se lužním lesem v nivě Dyje, byla prastará slatinná olšina s *Carex elongata* a dalšími význačnými druhy, společenstvo v záplavových nivách nížinných řek na výsost vzácné. Je možné, že některé rostlinné druhy z této olšiny nebo jejího blízkého okolí nebyly zaznamenány a jejich diasporý se dostaly zatopením území na příznivý biotop.

R. Řepka & T. Koutecký

- 61b. Týništský úval, 5862b, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité břeh melioračního kanálu v rekultivované ploše pískovny Pisník Lípa, 1,09 km SSV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°09'03,6"N, 16°06'24,2"E, 260 m n. m., společně s *Corynephorus canescens* (20. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/94, herb. Doležal).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Jeseník (distr. Jeseník): celkem na šesti místech ve vrbinách a na březích rybníků v areálu bývalých kasáren na jižním okraji města, 50°12'57,1"N, 17°11'17,9"E; 50°12'50,9"N, 17°11'11,9"E; 50°12'49,1"N, 17°11'09,8"E; 50°13'13"N, 17°10'50,2"E; 50°13'18,3"N, 17°10'23,6"E; 50°13'15"N, 17°10'20,3"E, 470–490 m n. m. (7. 5. 2010 not. R. Štencel).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Dolní Lipová (distr. Jeseník): olšina na Bobrovníku (I. zóna CHKO Jeseníky), 50°13'31,3"N, 17°10'03,8"E, ca 470 m n. m. (7. 5. 2010 not. R. Štencel).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5868c, Branná (distr. Šumperk): rybníček v údolí Hučavy, ca 2,5 km SZ od osady Františkov, 50°08'49,8"N, 17°02'27"E, 705 m n. m. (12. 5. 2010 not. R. Štencel).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5770a, Ondřejovice (distr. Jeseník): mělký rybníček na začátku údolí Javorné, ca 400 m JJZ od odbočky z hlavní silnice Mikulovice – Zlaté Hory, 50°15'51,4"N, 17°20'37,6"E, 405 m n. m. (8. 6. 2011 not. R. Štencel).
75. Jesenícké podhůří, 5970c, Podlesí (distr. Bruntál): na nekosené louce v obci, 50°02'31,2"N, 17°21'21,9"E, 650 m n. m. (12. 6. 1985 not. L. Bureš).
75. Jesenícké podhůří, 6069b, Nová Ves u Rýmařova (distr. Bruntál): břehy rybníka na Moravickém potoce v dolní části Nové Vsi, 49°59'06,3"N, 17°16'48,3"E, 665 m n. m. (7. 6. 2011 not. D. Duhonský, det. R. Štencel).

Do roku 2010 byly z území CHKO Jeseníky známy pouze 3 lokality ostřice latnaté; Rejvíz, odkud ji jako první zmiňuje patrně až Šmarda (1948), PR Růžová (31. 5. 1974 not. L. Bureš, Janáčková 1980) a Podlesí u Světlé Hory (viz výše).

R. Štencel

Janáčková H. (1980): Zpráva o výsledcích botanického průzkumu území navržené státní přírodní rezervace Růžová v letech 1978–1979. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

Šmarda J. (1948): Rašeliniště u Rejvízu. – Ochr. Přír., Praha, 3(1): 79–94.

***Carex pendula* Huds.**

C4a

57a. Bělohradsko, 5559b, Horní Nová Ves (distr. Jičín): PR Kamenná hůra, lesní komplex s kótou Kulatý vrch (481), bučina na slepencovém hřebeni, 50°27'12,9"N, 15°35'31,5"E, 440 m n. m., výskyt

ca 40 trsů na 6 dílech ploškách v dolní, vlhké části svahu – dolní hranice rezervace (15. 7. 2010 not. R. Prausová).

V botanické inventarizaci státní ochrany přírody (Faltys & Faltysová 1985) není druh z lokality uváděn. Statné trsy rostou v dolní části svahu s drobnou lesní vodotečí společně s *Carex remota*, *Juncus effusus*, *Dryopteris filix-mas* a *Athyrium filix-femina*. Některé trsy rostou již v ochranném pásmu rezervace.

R. Prausová

67. Českomoravská vrchovina, 6262b, Budislav (distr. Svitavy): hospodářský smrko-bukový les (potenciálně nejspíš květnatá bučina) asi 1 km JZ od hájovny Kozmín (samota asi 1 km J od části obce Kamenné Sedliště), 49°46'53"N, 16°09'33"E, 580 m n. m., několik rostlin společně s *Carex sylvatica* uprostřed lesní cesty (4. 9. 2006 foto Jan Košnar).
67. Českomoravská vrchovina, 6262b, Budislav (distr. Svitavy): lesní prameniště 2,1 km JJZ od kostela v obci, 49°47'09"N, 16°09'23"E, 570 m n. m., asi deset trsů (12. 9. 2010 foto P. Novák).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6162d, Zderaz (distr. Chrudim): lesní prameniště 1,2 km VSV od kaple v obci, pod silnicí do Nových Hradů, 49°49'56,1"N, 16°06'56,8"E, 400 m n. m., několik trsů (8. 11. 2009 foto P. Novák).
- 69b. Sečská vrchovina, 6161c / 6261a, Včelákov (distr. Chrudim): bučina asi 650 m JZ od Krumlový hájenky, 580 m n. m. (9. 8. 2010 not. K. Fajmon).
- 69b. Sečská vrchovina, 6161c, Včelákov (distr. Chrudim): potoční luh v prosvětlené kulturní smrčtině asi 650 m Z–ZJZ od Krumlový hájenky, 560 m n. m., dva plodné trsy (10. 8. 2010 not. K. Fajmon). – Včelákov: na dvou místech v prameništích olšinách s *Chrysosplenium oppositifolium* (vzdálených od sebe asi 100 m) ca 150 m Z–ZJZ od Krumlový hájenky, 540–550 m n. m. (12. 8. 2012 not. K. Fajmon).

Všechny tři dílčí lokality ostřice převislé z fytochorionu Sečská vrchovina lze brát jako jedinou širěji chápanou lokalitu jihozápadně od Včelákova – údolí Bystřičky nad Krumlovou hájenkou a blízké okolí. Na jednotlivých místech nálezů se jednalo vždy jen o jeden nebo několik málo trsů, což by mohlo vysvětlovat dosavadní absenci údajů z této oblasti. Na druhou stranu nelze s ohledem na přítomnost druhu na více mikrolokalitách (největší vzdálenost mezi nimi je asi 800 m) vyloučit, že zde v okolí tato ostřice roste ještě na dalších místech.

Výskyty u Včelákova tedy představují novou, v současnosti šestou známou lokalitu v Sečské vrchovině (Hadač et al. 1994), vzdálenou přes 7 km od nejbližší dosavadní lokality – od potoka v lese SV od osady Stružinec u Ždírcy nad Doubravou, nedaleko rybníka Jánuš (Bureš & Řepka 1991, Hadač et al. 1994, Lustyk in Additamenta 6: 265, 2007). Zbývající železnohorské lokality jsou, podobně jako lokalita u Stružince, rozmístěny podél geologického zlomu při jihozápadním a západním okraji fytochorionu, v blízkosti obcí Rušínov, Seč (samota Dvorce, vrch Bučina nad Kraskovem) a Licoměřice (Hadač et al. 1994). Od vydání citované Květeny Železných hor byla ostřice převislá nověji potvrzena pouze na poslední jmenované lokalitě – JV od Licoměřic (2001 not. J. Brázda, AOPK ČR 2012).

K. Fajmon

- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5769b, Ondřejovice (distr. Jeseník): údolí Javorné, olšina na prameništi drobného levostranného přítoku Javorné, 50°15'05,6"N, 17°18'51,6"E, ca 460 m n. m. (12. 9. 2011 not. *R. Štencl*). – Ondřejovice: údolí Javorné, na okraji lesní cesty z údolí Javorné k rozcestí „pod Stražiskem“, ca 150 m SZ od památného stromu Smrk na Javorné, 50°15'22,8"N, 17°19'33,8"E, ca 460 m n. m. (2. 3. 2012 not. *R. Štencl*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5769b, Mikulovice (distr. Jeseník): olšina na prameništi Lesního potoka, ca 1 km S od kóty Bílý kámen (613 m), 50°15'51,4"N, 17°18'29"E, ca 490 m n. m. (12. 9. 2011 not. *R. Štencl*).
97. Hrubý Jeseník, 5869a, Filipovice (distr. Jeseník): olšina u silnice Červenohorské sedlo – Jeseník, 50°09'26,8"N, 17°10'24,3"E, 625 m n. m. (září 2007 not. *R. Albin*; říjen 2007 not. *R. Štencl*; 10. 7. 2009 not. *R. Štencl*).

Jako první uváděl ostřici převislou z území CHKO Jeseníky patrně J. Vicherek ze smrkového lesa na JJV svahu Keprníku (Vicherek 1955), tento údaj je ale mylný, R. Řepka jeho sběr uložený v BRNU revidoval a určil jako sciomorfózu *Carex rostrata*. Vicherkův údaj převzal později Hendrych (1985), který uvádí z Jeseníků ještě další dvě lokality doložené herbářovými sběry – Lipová-lázně (leg. *J. Šmarda*, BRNU) a Malá Morávka (leg. *R. Hendrych*, PRC). Tyto lokality nebyly nověji potvrzeny a ostřice převislá tak byla v Jeseníkách považována za nezvěstný druh. Pro CHKO Jeseníky byla znovu objevena až v roce 2007, kdy ji našel R. Albin v prameništní olšině pod Filipovicemi.

R. Štencl

87. Brdy, 6348c, Mišov (distr. Plzeň): v ústí travnaté lesní cesty na lesní silničku (křižovatka 639,7) při propustku jedné z pramenných větví potoka Bradava, ca 1,7 km JV–JJV od hlavní silniční křižovatky (odbočka do obce Bělehrad) v obci, 49°36'38,5"N, 13°44'21,5"E, 640 m n. m., 1 trs (21. 4. 2012 not. *R. Hlaváček & O. Klánová*).

Bureš P. & Řepka R. (1991): Rozšíření vybraných ohrožených druhů cévnatých rostlin v CHKO Žďárské vrchy II. – *Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur.*, 10: 75–164.

Faltysová H. & Faltys V. (1985): Závěrečná zpráva o inventarizaci vegetačního krytu SPR Kamenná hůra. – Ms. [Depon in: Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Hradec Králové]

Hadač E., Jirásek J. & Bureš P. (1994): Květena Železných hor. – *Železné hory 1*, Nasavrky, 212 p.

Hendrych R. (1985): Karpatische Migrationen und Florenbeziehungen in den tschechischen Ländern der Tschechoslowakei. – *Acta Univ. Carol., biol.*, 1985: 105–250.

Vicherek J. (1955): Nové nálezy některých vzácnějších rostlin z Moravskoslezských Beskyd a Hrubého Jeseníku. – *Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava*, 16: 412–417.

***Carex secalina* Wahlenb.**

C2

3. Podkrušnohorská pánev, 5447d, Most: Starý Most, zarůstající cesta nad strouhou vytékající z vodní nádrže Matylda, ca 1,35 km SZ od hradu Hněvín, 50°31'46,2"N, 13°37'13,5"E, 236 m n. m. (2. 6. 2010 leg. *J. Prančl*, herb. Prančl).
- 4a. Lounské středohoří, 5549c, Hnojnice (distr. Louny): úhor ve sníženině mezi poli na levém břehu Hnojnického potoka 950 m VJV od obce, 50°25'59,4"N, 13°53'17,0"E, 242 m n. m. (6. 9. 2012 leg. *Z. Kaplan no. 12/302*, herb. Kaplan).

- †6. Džbán, 5749c, Milý (distr. Rakovník): navezená kupa rybníčního bahna na volné ploše u lesní silničky (původně manipulační plocha pro skládku dřeva) v kulturním smíšeném lese na plošině 1 km SZ od obce Bor, 450 m n. m., bohatý plodný trs (13. 6. 2003 leg. J. Hadinec, J. Brabec & E. Plesková, PRC).

V území Džbánu nebyla ostřice žitná nikdy nalezena. Na lokalitu byla pouze přechodně zavlečena, zřejmě v přímé souvislosti s navážením bahna. V pozdějších letech zde již nebyla znovu nalezena.

J. Hadinec

- 7c. Slánská tabule, 5752b, Újezdec (distr. Mělník): EVL Slaná louka u Újezdce, západní břeh rybníčku (nikoliv požární nádrže) v obci, 50°16'55,4"N, 14°25'15,9"E, 168 m n. m., pět trsů (2. 7. 2010 leg. et foto M. Štefánek, PRC).

Ostřice žitná je z okolního území dobře známá (rostla například na Netřebském slanisku a jinde podél železniční trati Kralupy nad Vltavou – Neratovice, viz např. Sládek (1996), ovšem jde pouze o historické nálezy a současné údaje o jejím výskytu v tomto území chybějí. Přímo ze slaných luk při okraji Újezdce dosud zmiňována nebyla, neudává ji ani Toman (1988), ani Sádlo (1999).

M. Štefánek

- 10a. Jenštejnská tabule, 5753c, Nová Ves (distr. Praha): ve vlhkém okraji pole podél potoka nad rybníkem na západním okraji obce (11. 6. 2002 leg. et det. J. Hummel, PRC, rev. J. Hadinec).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Strašnice: na okraji velké louže poblíž hald zeminy v areálu zrušeného nákladového nádraží Praha-Strašnice, 1 velký trs (10. 6. 2011 leg. M. Marek, herb. Marek, rev. R. Řepka).
- 11a. Všetatské Polabí, 5854a, Lázně Toušeň (distr. Praha): břeh zatopené pískovny Malviny na levém břehu Labe 1 km VSV–V od železniční stanice, 50°10'18,9"N, 14°43'31,2"E, 170 m n. m. (30. 5. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/60, herb. Kaplan).

Z fytochorionu je druh znám jen z minulosti od Mělníka a z několika lokalit v okolí Všetat (Eliáš et al. 2012). Všechny tyto údaje jsou starého data, poslední nález pochází z roku 1906. Současný nález u Lázní Toušeň je tedy první údaj po více než 100 letech.

Z. Kaplan

- Eliáš P., Grulich V., Dítě D. & Senko D. (2012): Distribution and ecology of *Carex secalina* in the Czech Republic and Slovakia. – Acta Soc. Bot. Polon. 81: 93–99.
- Sádlo J. (1999): Vegetace slaných luk v Újezdci u Neratovic. – Muz. Součas., ser. natur., 13: 103–108.
- Sládek J. (1996): *Carex secalina* Wahlenb. v Čechách. – Severočes. Přír. 29: 27–34.
- Toman M. (1988): Beiträge zum xerothermen Vegetationskomplex Böhmens 2. Die Salzflora Böhmens und ihre Stellung zur Xerothermvegetation. – Feddes Repert. 99: 205–235.

***Carex strigosa* Huds.**

C2

79. Zlínské vrchy, 6872b, Slopné (distr. Zlín): olšina na prameništi v bučině 1,8 km SZ od kostela v obci, 49°09'55,2"N, 17°49'52,6"E, ca 430 m n. m. (20. 10. 2012 leg. P. Daněk, BRNU, det. J. Danihelka).

83. Ostravská pánev, 6076c, Bohumín (distr. Karviná): Šunychl, PP Hraniční meandry Odry, topolový luh ve střední části chráněného území zvaného „U Šulce“, 1,4 km SV od kostela ve Starém Bohumíně, 49°56'01"N, 18°20'47,9"E, 196 m n. m., několik trsů (11. 12. 2011 leg. T. Koutecký, BRNL).
83. Ostravská pánev, 6076c, Kopytov (distr. Karviná): PP Hraniční meandry Odry, za větších povodní zaplavovaná část topolového luhu v severní části chráněného území, 1,4 km Z od kaple v obci, 49°56'25,3"N, 18°20'10,7"E, 192 m n. m., několik trsů (26. 6. 2012 foto T. Koutecký).
83. Ostravská pánev, 6175c, Svinov (distr. Ostrava): PR Rezavka, dno dřive periodicky zaplavovaného malého říčního ramene v lužním lese v centrální části rezervace, 1,8 km J od železniční stanice Ostrava-Svinov, 49°48'10,1"N, 18°12'48,3"E, 221 m n. m., jeden větší trs (24. 9. 2012 not. T. Koutecký).
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): olšina na severovýchodním okraji lesa Bažantula, 4 km VSV od nádraží ve Studénce, 49°43'17,9"N, 18°06'57,2"E, 233 m n. m., hojně (27. 6. 2012 foto T. Koutecký).
83. Ostravská pánev, 6275a, Polanka nad Odrou (distr. Ostrava): NPR Polanská niva, dno periodicky zaplavovaného malého říčního ramene v východním okraji Blücherova lesa, 2 km J od železničního nádraží v obci, 49°45'39,1"N, 18°11'21,2"E, 227 m n. m., roztroušeně (26. 3. 2012 foto T. Koutecký & V. Koutecká).

Carex strigosa představuje v ČR poměrně vzácný druh ostřice se subatlantským areálem, známý zejména z lužních lesů nejjižnější části moravských úvalů (prostor mezi Hodonínem a soutokem Dyje a Moravy jižně od Lanžhota) (cf. Horák & Dvořák 1968, Moravec 1969, Danihelka et al. 1995, Vicherek et al. 2000). Nově nalezená lokalita na Zlínsku je z fytogeografického i ekologického pohledu velmi významná. Pokud připustíme, že dosud nalezené výskyty v karpatské části Moravy jsou florogeneticky původnější, pak téměř kontinuální rozšíření v Dolnomoravském úvalu a v Moravské bráně mohlo postupně vznikat migrací diaspor právě ze zdrojových populací v olšinách v úzkých údolích moravských Karpat. Ač jsme neměli možnost lokalitu u Slopného shlédnout, její popis velmi silně připomíná lokalitu v Chříbech, kde byl druh nalezen v roce 1981 (Řepka 1983).

Na severovýchodní Moravě byla dosud udávána jen ze tří izolovaných lokalit – Hněvošický háj na Opavsku (Koblížek 1976), od Valašského Meziříčí (Dančák in Additamenta 4: 100–101, 2005) a PR Polanský les u Ostravy (Dančák in Additamenta 8: 217, 2009). Její širší rozšíření v regionu není např. zachyceno ani ve výsledcích floristického kurzu v roce 1999 v Novém Jičíně (Grulich 2003). Podle současných poznatků se však ukazuje, že ostřice hubená tvoří běžnou součást bylinného patra lužních lesů celé severovýchodní části CHKO Poodří v prostoru přibližně mezi Studénkou a Ostravou. Vyhledává zejména dna periodicky zaplavovaných říčních ramen, případně stejně jako na jižní Moravě plochy hutněné pojezdem mechanizace (např. nepoužívané nebo málo používané lesní cesty), tedy plochy více ovlivněné činností člověka, a preferuje hlinitojílovité až jílovité půdy. V tomto ohledu je daleko aktivnějším druhem než podobná a příbuzná *C. sylvatica*. Jako recentní výsadek se pak jeví nález v PP Hraniční meandry Odry u Bohumína, kde se podařilo zaznamenat pouze dvě mikropopulace v topolovém luhu, jehož vznik je vázán až na období po II. světové válce. Proti proudu Odry nad Studénkou (tj. JZ od ní) ve fytochorionu Moravská brána (76a) již *Carex strigosa* zaznamenána nebyla, nicméně její výskyt zde nelze vyloučit (prověřovány byly jen lokality Křivý potok a PR Bařiny). Negativní

výsledek mělo také šetření v nivě řeky Opavy v prostoru mezi Kravařemi ve Slezsku a Ostravou. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že četnost výskytu *Carex strigosa* v lužních lesích severovýchodní Moravy je více méně srovnatelná s četností, s jakou se s ní setkáváme na Moravě jižní. Její postupně objevování na severní a severovýchodní Moravě je však rozděleno do daleko delšího časového úseku.

T. Koutecký & R. Řepka

- Danihelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na její jižnější Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30, suppl. 1995/1: 29–102.
- Grulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4.–10. července 1999). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38, suppl. 2003/2: 89–174.
- Horák J. & Dvořák J. (1968): Příspěvek k rozšíření a ekologii *Carex strigosa* Huds. na Moravě a Slovensku. – Biológia, Bratislava, 23: 541–548.
- Koblížek J. (1976): Zajímavý výskyt ostřice hubené – *Carex strigosa* Huds. na severní Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 11: 49.
- Moravec J. (1969): *Carex strigosa* Huds. – ostřice hřebílkatá – nová rostlina pro Moravu. – Preslia 41: 200–204.
- Řepka R. (1983): Nová lokalita *Carex strigosa* Huds. na Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 18: 160.
- Vicherek J., Antonín V., Danihelka J., Grulich V., Gruna B., Hradílek Z., Řehořek V., Šumberová K., Vampola P. & Vágnér A. (2000): Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje. – Masarykova univerzita v Brně, Brno, 362 p.

***Carex viridula* Michx.**

C2

- 13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Uhlířská Lhota (distr. Kolín): prameniště na dně opuštěného zemníku 250 m ZJZ od obce, 50°04'42,2"N, 15°22'47,9"E, 230 m n. m. (19. 5. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/46, herb. Kaplan).
- 15c. Pardubické Polabí, 6060b, Blato (distr. Pardubice): vlhká jílovitá půda a mělké tůňky na jihovýchodním břehu jezírka v opuštěné části cihelny na východním okraji obce, 49°59'16,9"N, 15°46'13,5"E, 240 m n. m. (8. 6. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/163, herb. Kaplan).

Na lokalitě u Uhlířské Lhoty se ostřice pozdní vyskytuje spolu s několika dalšími vzácnými druhy jako např. *Carex distans*, *Taraxacum bavaricum* a *Tetragonolobus maritimus*. Tato lokalita zasluhuje územní ochranu, aby třeba nedošlo k zavezení této těžební jámy odpadem nebo k jiné přímé likvidaci takové „neúčinné“ plochy. Lze předpokládat, že volné plochy budou v budoucnu zarůstat konkurenčně zdatnějšími bylinami a dřevinami. V takovém případě bude pro udržení chráněných druhů na lokalitě nutné přistoupit k řízené disturbanci a periodickému obnažování vybraných ploch.

U obce Blato byla ostřice pozdní nalezena na místě, kde byla nedávno objevena přeslička *Equisetum variegatum* (Rejl 2008; Additamenta 9: 94, 2011). Jedná se o zajímavou lokalitu, kde kromě obou zmíněných druhů roste ještě např. *Astragalus cicer*, *Centaurium pulchellum*, *Hieracium floribundum*, *Myriophyllum verticillatum*, *Schoenoplectus tabernaemontani* a *Trifolium fragiferum*. I přes výskyt ohrožených a chráněných druhů rostlin je nejcennější východní část lokality v současnosti bohužel zaspávána stavební sutí a odpadem.

Z. Kaplan

Rejl J. (2008): Nález přesličky různobarvé (*Equisetum variegatum* Weber et Mohr) na Pardubicku. – Pr. Stud., Pardubice, 15: 247–250.

***Carthamus lanatus* L.**

Viz poslední odstavec komentáře k druhu *Scolymus maculatus*.

***Centaurea montana* subsp. *mollis* (Waldst. & Kit.) Gugler** C1

80a. Vsetínská kotlina / 82. Javorníky: Huslenky (Koutecký in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 299–300, 2011).

82. Javorníky: Nový Hrozenkov, Velké Karlovice (Koutecký in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 299–300, 2011).

82. Javorníky, 6674d, Halenkov (distr. Vsetín): levobřežní porost Vsetínských Bečvy, asi 400 m S od kostela v obci, 420 m n. m., porost asi 3 × 1 m (3. 6. 2011 leg. F. Jaskula, det. M. Popelářová, herb. Popelářová).

Lokalita v Halenkově doplňuje občasné nálezy chrpy horské měkké na sekundárních stanovištích, které vznikly pravděpodobně dřívějším splavením z vyšších poloh Javorníků nebo i zplacením pěstovaných původně divokých rostlin (Koutecký in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 299–300, 2011).

M. Popelářová

***Centunculus minimus* L.** C1

39. Třeboňská pánev, 6955a, Stráž nad Nežárkou (distr. Jindřichův Hradec): opuštěná pískovna nad terasou řeky Nežárky, ca 1,5 km JZ od středu obce Plavsko, poblíž tzv. Fährnichova mlýna, 49°04'29,9"N, 14°53'24,7"E, na lokalitě rozptýleně a spíše sporadicky, jen na příhodných nezapojených mikrolokalitách, odhadem do 100 jedinců, společně s *Juncus capitatus* a *Radiola linoides* (9. 8. 2009 not. L. Rektoris; AOPK ČR 2012).

Bude-li pískovna ponechána bez jakýchkoli zásahů, je zde výskyt druhu do budoucna ohrožen spontánním zarůstáním náletovými dřevinami (hlavně břízou a vrbami). Správa CHKO Třeboňsko proto plánuje náletové dřeviny postupně vyřezávat.

L. Rektoris

***Chenopodium foliosum* Asch.**

63a. Žambercko, 5964b, Žamberk (distr. Ústí nad Orlicí): ruderální trávník mezi domy ve spojovací uličce mezi ulicemi 28. října a Pionýrů 0,5 km JJZ od zámku, 50°04'51,1"N, 16°27'55,4"E, 437 m n. m. (29. 9. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/316, herb. Kaplan).

První údaj pro celý fytogeografický okres 63. Českomoravské meziohří. V celých východních Čechách byl druh nalezen asi jen na 4 lokalitách (Dostálek et al. in Hejný & Slavík 1990: 236), přičemž v současnosti je zde druh považován za nezvěstný. Většina českých lokalit patrně byly pozůstatky po dřívějším pěstování. V Žamberku byl ale merlík listnatý nalezen na malé volné plošce na trávníku, spíše než o pozůstatek kultury se tedy jedná o rostliny vzešlé ze zavlečených semen.

Z. Kaplan

- 74b. Opavská pahorkatina, 6073c, Opava: zahrádkářská kolonie, hranice předzahrádek, 250 m n. m. (18. 7. 2007 leg. P. Vlk, det. M. Frank, OP). [upřesnění lokalizace M. Frank in litt. – Opava-Jaktař, ulice Slavkovská vedoucí podél pravého břehu potoka Velká, 50–80 m J od stanice technické kontroly firmy DM Beta s.r.o., v okrají polní cesty vedoucí k provozovně prodávající stavební materiály]

Chenopodium murale L.

C1

- 5b. Roudnické pisky, 5551d, Roudnice nad Labem (distr. Litoměřice): železniční stanice Roudnice nad Labem, několik rostlin na bočním peronu východně od staniční budovy (24. 7. 2012 leg. M. Marek, herb. Marek).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Podolí: podél podezdívky plotu kolem hřiště u Podolské sokolovny v Podolské ulici, 193 m n. m., souvisle, zhruba 150–200 rostlin (22. 5. 2012 leg. Z. Skála, PRC; 16. 7. 2012 leg. J. Hadinec & M. Šejůnek, PRC); *ibid.* – spáry na okrají chodníku pod zídkou vedle hostince Na Staré Sokolovně v ulici Podolská 50 m VJV od tramvajové zastávky Kublov, 50°03'13,3"N, 14°25'06,8"E (3. 9. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/292, herb. Kaplan). Pozn.: V roce 2011 publikovali Jehlík & Dostálek (2011) drobnou syntaxonomicky zaměřenou studii o několika adventivních druzích české květeny, kde uvádějí také *Chenopodium murale* z pražské lokality (10. 6. 2006, 21. 10. 2007 not. V. Jehlík), která je u fytoecologického snímku popsána stručně: „Praha-Podolí: na svahu v uličce u restaurace „Sokolovna“ v Kublově“. Domníváme se, že se jedná o totožnou lokalitu, kterou uvádíme výše.

Údajů o výskytu merlíku zedního v Praze nacházíme v literatuře za celé období floristického výzkumu překvapivě poskrovnu (cf. Čelakovský 1870, Špryňar & Münzbergová 1998). Zdá se, že v pražské květeně byl tento archeofyt i v minulosti pravděpodobně dosti vzácným druhem, a byl zde nalézán spíše jen ojediněle a přechodně. Ani v textu posledního zpracování druhu v Květeně ČR (Dostálek jun. et al. in Hejny & Slavík 1990: 246, 248) nezjistíme více, žádné konkrétní lokality z Prahy tu nejsou uvedeny. V dokladovém materiálu v univerzitním herbáři UK (PRC), který jsem pro informativní porovnání letmo prošel, však najdeme řadu sběrů, o nichž literatura mlčí. Všechny vybrané položky z území Prahy mi ochotně revidoval B. Mandák, za což mu patří můj dík; revizní lístky od autorského kolektivu z období zpracování pro Květenu ČR se zde žádné nenacházejí.

V přehledu uvádím zjištěné výskyt z území Prahy: Stromovka (1843 leg. F. Ramisch; 1899 leg. J. Rohlena), Kobylisy (1881 leg. J. Velenovský), Hradčany (1885 leg. J. Freyn), Braník (1905 leg. M. Servít; 1906 leg. M. Servít; 1925 leg. J. Rohlena), Břevnov (1925 leg. J. Rohlena), Bubeneč (1925 leg. J. Rohlena), Troja (1927 leg. J. Rohlena), Modřany (1934 leg. K. Preis), Emauzy (1944 leg. E. Güttler), Podolí (1951 leg. E. Güttler) a bez udání konkrétního místa, tzn. jen Praha (nedatováno leg. I. F. Tausch; 1880 leg. V. Schiffner).

Za pozornost stojí skutečnost, že Güttler sbíral merlík zední v Doudově ulici, která leží poměrně blízko současnému nalezišti v ulici Podolské. Vzhledem k aktuální vysoké vzácnosti druhu v Praze působí skoro až kuriózně situace, kdy v prostoru jedné pražské ulice, ležící mimo centrum, našli merlík zední v krátkém čase a nezávisle na sobě hned tři botanici (V. Jehlík, Z. Skála a Z. Kaplan), kteří navíc v této části Prahy nežijí.

J. Hadinec

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865d, Modřice (distr. Brno): železniční nádraží, jihozápadní okraj oplocené předzahrádky u hlavní nádražní budovy, 49°08'00,6"N, 16°36'23,6"E, 205 m n. m., občas sekaná řídká vegetace na polostinné narušené ploše v okolí drátěného plotu, asi 20 mladých rostlin (9. 9. 2012 not. *K. Fajmon*).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval / 20b. Hustopečská pahorkatina, 6965d, Nosislav (distr. Brno): ruderalizovaný trávník v ulici U Hřbitova, 49°00'41,7"N, 16°39'43"E, 190 m n. m., několik rostlin (20. 10. 2011 leg. *P. Dřevojan, A. Gálová, J. Kůrová, J. Laburdová, P. Novák & T. Růžičková*, BRNU).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval / 20b. Hustopečská pahorkatina, 6965d, Židlochovice (distr. Brno): ruderalizované trávníky v ulici Smetanova, 49°02'20,5"N, 16°37'10"E, 195 m n. m., několik desítek rostlin (13. 10. 2010 foto *P. Novák*).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7070a, Veselí nad Moravou (distr. Hodonín): třída Národních mučedníků, střešní zahrada domu č. p. 948, 120 m SSV od železničního nádraží, 190 m n. m., 5 kvetoucích rostlin ve dvou zděných truhlících po přesypání zeminy (17. 6. 2011 leg. *J. W. Jongepier*, herb. Jongepier; Jongepier 2011).

Semena merlíků, stejně jako dalších typických plevelů, mohou desítky až stovky let přežívat v půdě. Naše střešní zahrada s velkými truhlíky z cihel a betonu byla vybudována na začátku 90. let minulého století. Truhlíky byly naplněny jílovitou zeminou s příměsí písku, kterou zajistila stavební firma a jejíž původ neznáme. V truhlících byly od počátku různé keře, občas byl půdní povrch narušen dosazením nějaké nové dřeviny, a proto se v nich objevily sem tam i plevele, např. *Stellaria media*, *Leonurus cardiaca* nebo *Commelina communis*. V únoru 2011 byly truhlíky vyprázdněny (kvůli tepelné izolaci střechy) a po dvou měsících byly stejnou zeminou znovu naplněny. Ve vegetační sezoně se k našemu překvapení spontánně objevilo mimo jiné několik rostlin *Chenopodium murale* i *Malva verticillata*; to by znamenalo, že semena merlíku musela být přítomna v zemině celou dobu (min. 20 let, protože nikdy jsem ho za tu dobu nepozoroval) a díky provzdušnění až nyní vyklíčila a rostliny vyrostly, vykvetly a plodily.

J. W. Jongepier

Čelakovský L. (1870): Květena okolí pražského. – Živa 4: 1–164.

Jehlík V. & Dostálek J. (2011): Zur Vergesellschaftung und Naturalisation von fünf selteneren eingebürgerten Ruderalarten in Böhmen. – Acta Mus. Reginaeherdec., ser. A sci. natur., 33: 65–69.

Jongepier J. W. (2011): Významné nálezy. – Zpravodaj Floraklubu Bílé Karpaty 2.

Špryňar P. & Münzbergová Z. (1998): Prodromus pražské květeny. – Muz. Součas., ser. natur., 12: 129–222.

***Chenopodium pumilio* R. Br.**

30b. Rakovnická kotlina, 5848d, Řevničov (distr. Rakovník): v kolejišti před nádražní budovou v železniční stanici Řevničov 4,5 km JJV(–J) od obce (září 2003 not. J. Hadinec). V pozdějších letech nebyl merlík trpasličí na této lokalitě již znovu nalezen.

37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Strakonice: u zdi budovy železničního nádraží, 49°15'19,5"N, 13°55'00,8"E, 400 m n. m., vzácně (15. 9. 2004 leg. *R. Paulič*, CB).

Chenopodium vulvaria* L.*C2**

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): na čerstvě obnaženém půdě na volném prostranství před domem západně od náměstí v obci, desítky rostlin (2. 7. 2012 not. *J. Hadinec*, *Č. Ondráček et soc.* – při exkurzi Severočeské pobočky ČBS).
- 15b. Hradecké Polabí, 5761b, Černilov (distr. Hradec Králové): u zdi budovy bývalého kina na sokolském hřišti ve východní části obce, 50°15'46,9"N, 15°55'52,2"E, 255 m n. m. (9. 8. 2011 leg. *V. Samková*, HR).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno: okraje narušeného trávníku podél autostrády na ulici Koliště (malý městský okruh), 49°11'48,1"N, 16°36'54"E, 210 m n. m., 4 rostliny (2012 not. *R. Řepka*).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina / 20b. Hustopečská pahorkatina, 6765d, Brno: ulice Zábřdovická, narušená místa na okraji trávníku pod *Populus nigra* 'Italica' před vchodem do lázni, 49°12'05,1"N, 16°38'00,9"E, 205 m n. m., 12 rostlin (2010 not. *R. Řepka*).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno: Výstaviště (BVV), 10 m S od pavilonu A – Rotunda, v rohu trávníku pod okrasnými dřevinami, 49°11'17,2"N, 16°34'59,8"E, 220 m n. m., 5 rostlin (7. 7. 2011 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM; 14. 7. 2012 foto *D. Hlisenkovský*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6568a, Mostkovice (distr. Prostějov): Stichovice, pata budovy penzionu Happy Valášek na okraji Plumlovské přehrady asi 1,3 km SV od zámku v Plumlově, 49°28'15,4"N, 17°01'43,4"E, 280 m n. m., několik málo desítek rostlin kolem vchodu, pískoviště a svahu u plotu nad asfaltovou stezkou (4. 5. 2012 not. *J. Komárek*; 5. 7. 2012 leg. *J. Komárek*, herb. Komárek).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668b, Dobromilice (distr. Prostějov): ruderální plocha po demolici domu asi 500 m JV od kostela v obci, 49°21'23,1"N, 17°08'33,9"E, 220 m n. m., vzácně na ploše 1 × 1 m (29. 9. 2012 leg. *J. Komárek*, herb. Komárek).

Na Prostějovsku zřejmě velmi vzácný druh. Jediný dostupný údaj je v herbáři Muzea Prostějovska v Prostějově, kde je uložen sběr z nádraží v Bedihošti (1956 *Kavka*). V posledních letech byl nejbližše doložen až z Olomouce (Dančák in *Additamenta* 8: 224, 2009).

J. Komárek

Chimaphila umbellata* (L.) W. P. C. Barton*C1**

52. Ralsko-bezdězská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): Hradčanské stěny; jediné místo – několik trsů na hraně skalky, 50°36'55,2"N, 14°41'35,8"E (2009 not. *J. Sádlo et al.*; Sádlo et al. 2011).

Podle sdělení znalce květeny Ralské pahorkatiny P. Rychtaříka je uvedený výskyt totožný s lokalitou, kterou objevil Sýkora (1975: 181) – 0,4 km západně od kóty 356,4. Zda se zimozelen vyskytuje v Hradčanských stěnách v současnosti ještě na dalších místech (cf. Machová 1999: 100), není v této chvíli známo.

[eds]

52. Ralsko-bezdězská tabule, 5454d, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): Vrchbělá, vzrostlý bor na JJZ orientovaném svahu, zhruba mezi bývalou továrnou a Vrchbělským rybníkem pouze několik metrů pod lesní cestou pod korunami dvou vtroušených dubů, 50°31'25,4"N, 14°47'17,6"E, 296 m n. m., 18 sterilních lodyh, 2 kvetoucí a 1 již plodná (8. 7. 2011 foto *P. Martinec*).

[15 × 15 m, sklon 15°, orientace JJZ, 8. 7. 2011 P. Martinec. – E₃ (40 %): *Pinus sylvestris* 3, *Quercus robur* 1. – E₂ (20 %): *Betula pendula* 2a, *Juniperus communis* 1, *Quercus robur* 1, *Sorbus*

aucuparia 1, *Frangula alnus* +, *Picea abies* +. – E₁ (60 %): *Vaccinium myrtillus* 3, *Rubus fruticosus* agg. 2b, *Avenella flexuosa* 2a, *Festuca ovina* 2m, *Melampyrum pratense* 2m, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Frangula alnus* 1, *Vaccinium vitis-idaea* 1, *Calamagrostis epigejos* +, *Calluna vulgaris* +, *Campanula rotundifolia* 1, *Carex cf. montana* +, *Cirsium acaule* r, *Danthonia decumbens* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Fragaria vesca* +, *Hieracium lachenalii* +, *Chimaphila umbellata* +, *Knautia arvensis* +, *Maianthemum bifolium* +, *Orthilia secunda* +, *Peucedanum oreoselinum* +, *Plantago lanceolata* +, *Sorbus aucuparia* +, *Trientalis europaea* +, *Rosa elliptica* r]

Dva výše uvedené výskyty zimozelenu jsou v severních Čechách jediné aktuálně známé. Nález u Bělé pod Bezdězem je zcela nový a překvapivý. Naposledy zde byl druh totiž pozorován podle informace již zesnulého místního učitele a znalce bělské květeny J. O. Lauermana (J. Hadinec in verb.) na konci šedesátých let minulého století na nedařlém Šibeničním vrchu. Z druhé poloviny 19. století však z borových lesů z okolí města pochází celá řada údajů v literatuře i sběrů v herbářích (cf. Petříček & Kolbek 1984).

Zimozelen patří v současnosti k nejvzácnějším druhům květeny Čech, viz síťová mapa rozšíření v Červené knize ČR a SR (Procházka in Čeřovský 1999: 98). V posledních zhruba 15 letech lze však sledovat, že jeho nálezů velmi skromně, ale zřetelně přibývá (cf. Additamenta 3: 78, 2004; 4: 104, 2005; 5: 200, 2006; 7: 268, 2007; 9: 70, 2011), což je v souladu se situací i u dalších zástupců čeledi *Pyrolaceae*, především u *Pyrola media*.

Vzhledem k popsanému trendu mírného nárůstu počtu lokalit není zcela vyloučeno, že při pokračujícím podrobném průzkumu v Ralské pahorkatině může být zimozelen nalezen i jinde v okolí, ve sterilním stavu je navíc velmi snadné jej např. v porostech brusinek přehlédnout.

P. Martinec

Machová I. (1999): Zvláště chráněné druhy rostlin z fytogeografických okresů Ralsko-bezděžská tabule a Podještědí. 1. Kriticky ohrožené druhy. – Severočes. Přír., suppl. 11: 97–110.

Petříček V. & Kolbek J. (1984): Floristická studie povodí říčky Bělé ve středním Pojizí. – Bohem. Centr. 13: 21–81.

Sádko J., Petřík P., Boublík K., Rychtařík P. & Šimová I. (2011): Diverzita rostlinstva Hradčanských stěn (Dokesko) a její příčiny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 17–38.

Sýkora T. (1975): Floristický příspěvek k základním krajinným celkům Hradčanské plošiny. – Preslia 47: 174–184.

***Corallorhiza trifida* Châtel.**

C2

6. Džbán, 5748d, Kalivody (distr. Rakovník): EVL Kalivodské bučiny, nejvýchodnější oplocenka (tj. ta nejbliže k obci) při dolním okraji bučiny na kontaktu s prameništěm a jaseninou v údolí Kalivodského potoka, asi 2,1 km ZJZ od kaple sv. Petra a Pavla ve středu obce, 50°12'20,6"N, 13°48'47"E, 425 m n. m., celkem čtyři odkvetlé rostliny – dvě v oplocence, dvě mimo ní (31. 5. 2012 not. M. Štefánek & J. Pipek, foto M. Štefánek).

Korállice trojklaná je sice ze Džbánu známa, nicméně poslední nález (alespoň publikovaný) tohoto druhu je téměř dvacet let starý (Somol in Additamenta 5: 201, 2006).

M. Štefánek

- 24a. Chebská pánev, 5840a, Skalná (distr. Cheb): Jáma Zelená, svah bývalé těžebny kaolínu, asi 740 m JV od železniční zastávky Skalná a 70 m V od kóty Jáma Zelená (444,3 m), 50°09'41,5"N, 12°22'34,3"E, 446 m n. m., 1 kvetoucí rostlina v porostu náletových bříz spolu s *Pyrola minor* a *Lycopodium clavatum* (29. 5. 2012 foto P. Tájek & P. Tájková).

Na Chebsku jde teprve o druhou známou lokalitu korálice trojklané; nejbližší výskyt s tisíci rostlinami je ve východní části NPR Soos, asi 3 km jihovýchodně (Procházka in Štěpánková et al. 2010: 549–551) a zároveň jde teprve o druhou recentní lokalitu v Karlovarském kraji mimo území CHKO Slavkovský les.

P. Tájek

97. Hrubý Jeseník, 6069a, Stará Ves u Rýmafova (distr. Bruntál): Rašeliniště Stará Ves, prameništní olšiny (bezejmenný pravostranný přítok Podolského potoka) mezi Starou Vsí a Ždárským potokem, 49°58'00,6"N, 17°12'53,9"E, ca 710 m n. m, přes 60 kvetoucích rostlin (4. 6. 2012 not. R. Štencel).

Korálice byla na Rašeliništi Stará Ves v minulosti opakovaně zaznamenána (Bureš et al. 1990); patrně poslední věrohodný údaj o jejím výskytu v tomto území je z roku 1991 (3 rostliny, 14. 7. 1991 not. L. Bureš & Z. Burešová). Jedná se tedy o potvrzení výskytu po více než 20 letech a zajímavá je také mnohonásobně vyšší početnost současné populace.

R. Štencel

Bureš L., Burešová Z. & Hrouda L. (1990): Rašeliniště Stará Ves: geobotanické zhodnocení. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

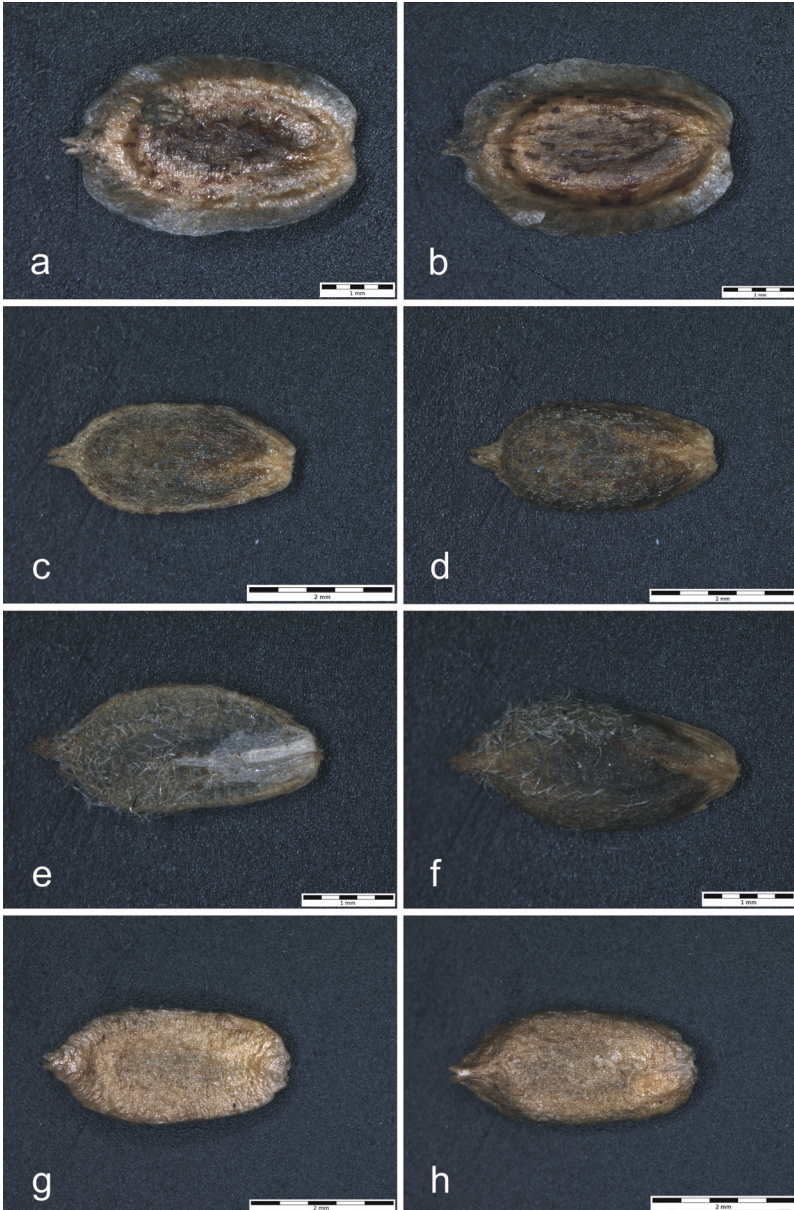
Corispermum gmelinii Bunge

†7d. Bělohorská tabule, Praha[-Stodůlky]: [bývalá skládka] Bílý beránek [asi 50°03'39"N, 14°18'28"E] (29. 8 a 11. 10. 1960 leg. S. Hejný, PR).

Nový zavlečený druh v květeně ČR.

Tomšovic (in Hejný & Slavík 1990: 286) uvádí kromě velbloudníku tenkokřídleho (*Corispermum leptopterum*; správné jméno velmi pravděpodobně *C. pallasii*) z České republiky ještě další druh tohoto rodu, který se mu však nepodařilo spolehlivě určit. V komentáři vyjadřuje domněnku, že by podle „téměř bezkřídých nažek“ snad mohlo jít o některý z druhů *C. squarrosum* (= *Agriophyllum squarrosum*) nebo *C. orientale*. Oba údaje jsou založeny na sběrech S. Hejného z dnes už neexistující skládky Bílý beránek v Praze-Stodůlkách. Slavomil Hejný tam při dvou návštěvách v srpnu a říjnu roku 1960 nasbíral velký počet dokladů dvou druhů velbloudníků, které se dnes nacházejí v herbáři Národního muzea v Praze. Při práci na druhém vydání katalogu zavlečených rostlin naší květeny (Pyšek et al. 2012) jsem si sběry obou druhů vypůjčil k revizi.

Při determinaci velbloudníku s křídlatými nažkami (obr. 1a) jsem za použití novější literatury (Aellen & Akeroyd 1993, Mosyakin 2006) dospěl ke stejnému výsledku jako P. Tomšovic. Rostliny s poměrně úzkými, podlouhle eliptickými a bezkřídlymi nažkami se

nedají určit podle Květeny Severní Ameriky (Mosyakin 2003), zatímco při použití Květeny Sibíře (Lomonosova 1992) a Květeny Ruska (Mosyakin 2006) jako nejpravděpodobnější výsledek vychází *Corispermum declinatum*. Pod tímto jménem byl starý nález proto nedávno uveřejněn (Daníhelka et al. 2012, Pyšek et al. 2012). Při fotografování plodů pod binokulárním mikroskopem jsem si však později všiml, že většina zralých plodů má zřetelné zbytky odění z větvených chlupů, které jsem původně považoval za nečistotu nebo plíseň (sběr se zralými plody je z 11. října; obr. 1c–d). Podle klíče v Květeně Číny (Zhu et al. 2003, 2004) a Klíče k určování cévnatých rostlin Mongolska (Grubov 2001) jsem rostlinu následně určil jako *C. tylocarpum*, které nelze determinovat podle ruských květen, neboť na území Ruské federace nezasahuje. Od druhu *C. declinatum* se liší především papilnatým oplodím, případně také přítomností větvených trichomů, a také úplnou absencí křídla v horní části nažky (*C. declinatum* má tamtéž nažky uzoučce křídlaté). Obě citované květeny taxonomicky nerozlišují mezi rostlinami, které mají aspoň v mládí chlupaté nažky, a těmi, které mají nažky pouze papilnaté, a oba morfotypy zahrnují do jediného druhu, *C. tylocarpum*. Odlišného názoru je však Sukhorukov (2007), který odděluje rostliny s chlupatými nažkami v ranku samostatného druhu jako *C. gmelinii* Bunge (in Bull. Acad. Imp. Sci. St.-Petersbourg 25: 357, 1879; viz též Suchorukov 2007). Přijmeme-li toto pojetí, které přisuzuje odění semeníku a plodů velký taxonomický význam, patří rostliny s úzkými plody, jež sbíral S. Hejný na bývalé skládce Bílý beránek v Praze-Stodůlkách, právě tomuto taxonu. V tom smyslu je třeba opravit mé dřívější určení (Daníhelka et al. 2012, Pyšek et al. 2012), naopak skutečně *C. declinatum* zatím v České republice nikdo nesbíral.

Nově rozeznávaný zavlečený druh české květeny patří do sekce *Corispermum* sect. *Declinata* tohoto druhově bohatého (asi 60 druhů; Mosyakin 2006), taxonomicky velmi složitého a zatím nedostatečně prostudovaného rodu. Do této sekce náležejí dva až čtyři druhy, a to *C. declinatum* a *C. tylocarpum* (Mosyakin 1994), případně ještě *C. bardunovii* a *C. gmelinii* (Sukhorukov 2007). Stručnou charakteristiku sekce, která umožňuje odlišení druhů *C. declinatum* a *C. gmelinii* od ostatních velbloudníků zavlečených do Evropy, uvádí Mosyakin (1994): „Plody podlouhlé, nejméně 2(1,5)× delší než široké; lysé nebo pokryté větvenými (někdy téměř hvězdotvými) chlupy; na okraji křídlaté nebo bezkřídle; většinou s trojúhelníkovitým vrcholem protaženým k bázi čnělek, někdy zaokrouhlené; okvěti redukováno na jediný lístek.“ Popis v Květeně Číny a příslušná ilustrace (Zhu et al. 2003, Wu et al. 2004) jsou dostupné na internetu. Fotografie plodů obou velbloudníků dosud nalezených v České republice a pro srovnání i druhu *C. declinatum* jsou na obr. 1. Výstižné perokresby uveřejnil Suchorukov (2007). *Corispermum gmelinii* a *C. pallasii* se

Obr. 1. Plody vybraných druhů velbloudníků (*Corispermum*) při pohledu z adaxiální (levý sloupec) a abaxiální strany (pravý sloupec): a, b *C. pallasii* (1960 S. Hejný, PR 700844); c–f *C. gmelinii* (c, d zralý plod, e, f nezralý plod s okvětním lístkem; 1960 S. Hejný, PR 700856); g, h *C. declinatum* (1891 P. Krylov, BRNU 262421, rev. M. Iljin).

Fig. 1. Fruits of some *Corispermum* species seen from the adaxial (left column) and abaxial side (right column): a, b *C. pallasii* (1960 S. Hejný, PR 700844); c–f *C. gmelinii* (c, d ripe fruit, e, f young fruit with a perianth segment; 1960 S. Hejný, PR 700856); g, h *C. declinatum* (1891 P. Krylov, BRNU 262421, rev. M. Iljin).

liší také dalšími znaky: *C. gmelinii* je mnohem bohatěji větvené (přinejmenším pražské rostliny měly velmi pravděpodobně habitus stepního běžce), větve jsou tenčí, květenství podstatně štíhlejší a řidší a konečně listy v květenství jsou výrazně užší a navzájem se střechovitě nepřekrývají. Je však třeba počítat s tím, že přinejmenším *C. pallasii* se na našich lokalitách vyznačuje mimořádnou plasticitou.

Rozšíření druhu *Corispermum gmelinii* není přesně známo. *Corispermum tylocarpum* s. lat. roste podle literárních údajů v Mongolsku a několika provinciích severní Číny, hlavně ve Vnitřním Mongolsku (Grubov 2001, Zhu et al. 2003), přesné rozšíření však není zatím známo ani u tohoto širěji pojatého taxonu, neboť často nebyl odlišován od příbuzného *C. declinatum*. Sukhorukov (2007) klade vývojové centrum celé příbuzenské skupiny do dnešního Mongolska. Podobně jako u většiny ostatních druhů tohoto rodu je *C. gmelinii* rostlina písčitých stanovišť. Jako biotopy druhu *C. tylocarpum* s. lat. v primárním areálu uvádí Zhu et al. (2003) písčité smetiště, břehy řek, polní okraje a silniční krajnice.

Z Evropy jsou známy zatím jen dva adventivní výskyty velbloudníku *Corispermum gmelinii*, a to v jižní Francii u města Gruissan v dep. Aude v roce 1994 (Suchorukov 2007) a v Belgii u města Roeselare v provincii Západní Flandry v roce 2009 (Anonymus 2012). Podobně jako v tomto případě byl nález z jižní Francie nejdříve uveřejněn pod jménem *C. declinatum* (Lambinon & Bellotte 1997). Z uvedených letopočtů tedy vyplývá, že Hejného sběr z roku 1960 představuje nejstarší doklad zavlečení tohoto druhu do Evropy. *Corispermum declinatum*, které má z druhů sekce největší areál, se vyskytuje přirozeně v jižní části západní a východní Sibiře, ve středoasijských republikách bývalého Sovětského svazu, Mongolsku a Číně (Zhu et al. 2003). Výskyty v Pobaltí (Lotyšsko, Estonsko; srov. též Uotila 2011), Bělorusku, na Ukrajině a v evropské části Ruska pokládá Mosyakin (2006) za adventivní. Dále směrem na západ jsou druhotné výskyty známy už jen z Finska (Uotila 2011) a Francie (Suchorukov 2007).

Vzhledem ke specifickým ekologickým nárokům velbloudníku Gmelinova je zřejmé, že šlo o jednorázový výskyt a že se zdomácnění u nás nedá předpokládat. Do Belgie, kde byl tento druh pozorován u mlýna (Anonymus 2012), byl zavlečen nejspíš s obilím. Způsob, jak se semena dostala do bývalého Československa a na skládku v Praze-Stodůlkách, není znám. Pozoruhodná je okolnost, že na skládku bylo současně zavlečeno i *Corispermum pallasii*. Areály obou druhů se totiž nepřekrývají a v Číně a Mongolsku *C. pallasii* nahrazují jiné druhy z podseky *C. subsect. Pallasiana*, např. *C. stauntonii* (Mosyakin 1997, Zhu et al. 2003).

J. Danihelka

Aellen P. & Akeroyd J. R. (1993): *Corispermum* L. – In: Tutin T. G., Burges N. A., Chater A. O., Edmondson J. R., Heywood V. H., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, Ed. 2, 1: 119–120, Cambridge University Press, Cambridge, etc.

Anonymus [Verloove F.] (2012): *Corispermum gmelinii*. – In: *Manual of the alien plants of Belgium*. – URL: <http://alienplantsbelgium.be/content/corispermum-gmelinii-0> (navštíveno 30. 9. 2012).

Grubov V. I. (2001): *Key to the vascular plants of Mongolia (with an atlas)*. – Science Publishers, Enfield, USA & Plymouth, UK.

- Lambinon J. & Bellotte W. (1997): Une surprenante Chenopodiaceae, *Corispermum declinatum* Steph. ex Steven, sur le littoral de l'Aude (France). – Bull. Soc. Ech. Pl. Vasc. Eur. Bass. Médit. 26: 95–96.
- Lomonosova M. N. (1992): Chenopodiaceae. – In: Krasnoborov I. M. & Malyšev L. I. [eds], Flora Sibiri 5: 135–183, Nauka, Novosibirsk.
- Mosyakin S. L. (1994): New infrageneric taxa of *Corispermum* L. (Chenopodiaceae). – Novon 4: 153–154.
- Mosyakin S. L. (1997): New subsections in *Corispermum* L. (Chenopodiaceae). – Thaiszia – J. Bot. 7: 9–15.
- Mosyakin S. L. (2003): *Corispermum*. – In: Flora of North America Editorial Committee [eds], Flora of North America 4: 313–321, Oxford University Press, New York & Oxford.
- Mosyakin S. L. (2006): *Corispermum* L. – In: Tzvelev N. N. [ed.], Flora of Russia. The European part and bordering regions 9: 85–95, Taylor & Francis, London etc.
- Suchorukov A. P. (2007): Einige neue und wenig bekannte Taxa aus der Familie Chenopodiaceae in Europa und im östlichen Mittelmeergebiet. – Feddes Repert. 118: 73–83.
- Sukhorukov A. P. (2007): Fruit anatomy and its taxonomic significance in *Corispermum* (Corispermoidae, Chenopodiaceae). – Willdenowia 37: 63–87.
- Uotila P. (2011): Chenopodiaceae (pro parte majore). – In: Euro+Med Plantbase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity, URL: <http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/> (navštíveno 30. 9. 2012).
- Wu Z. Y., Raven P. H. & Hong D. Y. [eds] (2005): Flora of China illustrations. Vol. 5. Ulmaceae through Basellaceae. – Science Press, Beijing & Missouri Botanical Garden Press, St. Louis.
- Zhu G., Mosyakin S. L. & Clemants S. E. (2003): *Corispermum* Linnaeus. – In: Wu Z. Y., Raven P. H. & Hong D. Y. [eds], Flora of China 5: 367–375, Science Press, Beijing & Missouri Botanical Garden Press, St. Louis.

***Crocus heuffelianus* Herb.**

C1

80b. Veřovické vrchy, 6574b, Zubří (distr. Vsetín): celkem 13 mikropopulací v intravilánu obce (Popelářová et al. 2011).

Studie o šafránu karpatském (Popelářová et al. 2011) přináší mj. upřesnění lokalizací jeho zbytkových populací v katastru obce Zubří, z nichž některé nebyly dosud uveřejněny. Tyto údaje uvádí také Krupa (2010) a zčásti i Popelářová & Koutecký (in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 298–299, 2011).

[eds]

- 80b. Veřovické vrchy, 6574b, Zubří (distr. Vsetín): ulice Josefa Holiše, zahrada se starými ovocnými dřevinami a v její zadní části navazující travnatá zahrada, 400 m n. m., 50 kvetoucích rostlin (27. 3. 2012 foto *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6775c, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): závěr údolí Vranča, asi 1,8 km SSV od kóty Kohútka (913), louka nad točnou autobusů, 600 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (23. 4. 2012 foto *J. Kokeš*).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): hřeben Javorníků, horní část velké sjezdovky pod horskou chatou Kohútka, 900 m n. m., 20 kvetoucích rostlin (6. 4. 1990 not. *P. Lustyk*, duben 1999 not. *M. Škrott*, 7. 4. 2011 not. *M. Popelářová*).

Nová lokalita šafránu karpatského v Zubří doplňuje publikované rozšíření druhu v intravilánu obce Zubří (Popelářová et al. 2011).

V údolí Vranča v Novém Hrozenkově zmiňovali výskyt šafránů na louce nad točnou již místní pamětníci, a to z doby před deseti a více lety. Teprve nyní se podařilo fragment bývalé populace potvrdit. Šafrány na vrcholové části sjezdovky (Nový Hrozenkov,

Kohútka) jsou zaznamenávány již minimálně od 90. let minulého století; jedná se o izolovanou mikropopulaci, vzdálenou asi 750 m od horské louky s bohatou populací druhu.

M. Popelářová

Krupa M. (2010): Šafrán karpatský (*Crocus heuffelianus*) mizející klenot jarních luk. Studie v rámci projektu Zachování karpatského přírodního dědictví v Beskydech. – Ms., 9 p. [Depon. in: ČSOP Salamandr, Rožnov pod Radhoštěm]

Popelářová M., Koutecký P. & Krupa M. (2011): Šafrán karpatský (*Crocus heuffelianus* Herbert) na východní Moravě. – Acta Carpathica Occidentalis, Muzeum regionu Valašsko Vsetín a Muzeum jihovýchodní Moravy Zlín, 2: 41–50.

***Cruciata pedemontana* (Bellardi) Ehrend.**

C2

?†41. Střední Povltaví, 6351b, Hříměždice (distr. Příbram): několik plodných rostlin u dřevěného sloupu elektrického vedení v travnatém svahu v údolí Vltavy ca 0,5 km V od obce, ca 300 m n. m. (12. 7. 1987 leg. J. Hadinec & R. Hlaváček, PRC; při exkurzích 13. 6. 1999 a 6. 9. 2012 nebyl výskyt znovu potvrzen).

Svízelku piemontskou jsem našel u Hříměždic ve středním Povltaví víceméně náhodně v červenci 1987 při společné exkurzi s přítelem R. Hlaváčkem na „jeho“ pozoruhodné lokalitě *Herniaria incana* – průtržník šedý (až dosud na území bývalého Československa recentně známý pouze z Kováčovských kopců na jižním Slovensku) zde k překvapení českých botaniků objevil ve vitální populaci o rok dříve (cf. Hlaváček 1989). Poněvadž jsme tehdy v místě výskytu *H. incana* a v blízkém okolí našli ještě také bohatou populaci dalšího druhu význačného pro jižní Slovensko *Achillea crithmifolia* (cf. Danihelka in Slavík & Štěpánková 2004: 194), nález tak výstředního druhu, jakým *Cruciata pedemontana* v Čechách je, se nám jevil už jako naprosto bláznivá záležitost v podstatě bez možnosti jakéhokoliv rozumného vysvětlení. Byl to jediný nález v Čechách za celou historii floristického výzkumu. Zůstal o něm proto jen zápis v exkurzním notesu a v mém herbáři kdesi uložený sběr, na který jsem pak časem takřka zapomněl. Stačil jsem však o nálezu pohotově informovat řadu svých přátel a kolegů a tak se stalo, že se tento údaj dostal mezitím do Květeny ČR (Kubát in Slavík 2000: 159; Hříměždice [recte Hříměždice]). O mnoho let později, v červnu 1999 jsem se snažil při návštěvě lokality výskyt ověřit, ale nepovedlo se – svah byl tehdy porostlý bujným kulturním trávníkem, kde hledat *C. pedemontana* se jevilo jako marná pošetilost. Stejně tak jako v roce 2012, kdy se mi už ani nepodařilo přesně určit ono konkrétní místo z roku 1987, poněvadž beze stopy zmizel dotyčný dřevěný sloup elektrického vedení. Je však pravděpodobné, že se *C. pedemontana* jako typická jednoletka na lokalitě neudržela a v současnosti se zde již nevyskytuje.

Lokalita u Hříměždic zůstává pro české floristy i nadále záhadou. Při exkurzi s R. Hlaváčkem jsme zde v roce 2012 potvrdili dosud stále přežívající minipopulaci *Herniaria incana*, velice bohatý výskyt *Achillea crithmifolia* (na lokalitě téměř zdomácnělý řebříček) a navíc jsme tu našli další, v Čechách nepůvodní druh *Petrorhagia saxifraga*! (viz str. 84) Vše v přirozeném společenstvu nízkých, sluncem vyprahlých „mediteránních“

xerothermiích trávníků, které by svou přítomností botanika nikterak nepobuřovaly, pokud by se jednalo kupříkladu o exkurzi ve slunné Dalmácii. Jak ale takový výskyt vysvětlit ve středním Povltaví? Jde u Hřimězdic o perfektní promyšlenou sabotáž velmi zkušeného botanického pěstitel? Nebo by bylo v tomto případě možné uvažovat i o takové bizarní hříčce přírody, kdy díky skutečně náhodnému hromadnému zavlečení diaspor vícero druhů můžeme i po 25 letech sledovat v údolí Vltavy tři panonsko-balkánské druhy veskrze typické pro jihoslovenské stepi nad Dunajem?

J. Hadinec

61b. Týnišťský úval, 5761d, Třebchovice pod Orebem (distr. Hradec Králové): kolejistiště železničního nádraží, 50°11'58,4"N, 15°59'01,5"E, 240 m n. m. (10. 5. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/35, herb. Kaplan; 18. 5. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/19, herb. Kaplan).

Švívelka piemontská je coby výrazný termofyt s těžištěm rozšíření ve Středozemí u nás původní pouze na jižní Moravě v okolí Břeclavi a na Znojemsku (Kubát in Slavík 2000: 159). V Třebchovicích byl druh pozorován již po dvě sezóny, ale hned v roce nálezu se na místě výskytu (přímo mezi kolejemi málo používané krajní trati) nacházela více než desítka rostlin. K zavlečení tedy s velkou pravděpodobností došlo již v letech předcházejících a druh se na lokalitě již nějakou dobu udržuje.

Z. Kaplan

Hlaváček R. (1989): Prvý nález *Herniaria incana* v Čechách. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 24: 21–26.

***Cyperus michelianus* (L.) Link**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): Soutok, dno vyschlé tůně 5,9 km JZ od kostela v obci, 48°40'52,8"N, 16°55'12,6"E, 150 m n. m., desítky rostlin (2. 9. 2012 foto J. Hájek; Hájek 2012).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): Soutok, Košarské louky, obnažené dno zemníku u hráze ca 1,2 km SSZ od soutoku Moravy a Dyje, 151 m n. m., desítky rostlin (20. 8. 2003 not. P. Macháček; AOPK ČR 2012).

Ze Soutoku byl šachor *Micheliův* dosud uváděn jen z pískovny Ruské domky a z pískovny Mirafeldy, označované také jako „pískovna U chaty“ (např. Šumberová 1999, Vicherek et al. 2000).

[eds]

Hájek J. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz1010, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Šumberová K. (1999): Flóra a vegetace vod a mokřadů v oblasti soutoku Moravy a Dyje. – Muz. Současn., ser. natur., 13: 33–53.

Vicherek J., Antonín V., Danihelka J., Grulich V., Gruna B., Hradílek Z., Řehořek V., Šumberová K., Vampola P. & Vágner A. (2000): Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje. – Masarykova univerzita v Brně, Brno, 362 p.

Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó*C1**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Rakvice (distr. Břeclav): EVL Trkmanské louky, východní část území nedaleko ohrázaného toku Trkmanky a dálnice D2 (Brno – Bratislava), 48°51'24,8"N, 16°50'21,4"E, 162 m n. m., asi 35 rostlin (27. 5. 2011 foto S. Čížková; Čížková 2011).

Čížková S. (2011): Inventarizační průzkum EVL CZ0622026 Trkmanské louky z oboru botanika. – Ms., 32 p. + Příl. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Pálava a krajské středisko Brno, Brno]

Dactylorhiza maculata* subsp. *transilvanica* (Schur) Soó*C1**

99a. Moravskoslezské Beskydy, 6576c, Horní Bečva (distr. Vsetín): Podlízaná, louka s četnými prameništi na jižně exponovaném svahu mezi silnicí a lesem 4,7 km VJV od kostela, 49°25'14"N, 18°20'54"E, 630–650 m n. m. (22. 6. 2011 not. P. Batoušek; Šmiták & Juroch 2012).

Dianthus superbus* L. subsp. *superbus**C2**

71c. Dražanské podhůří, 6568c, Seloutky (distr. Prostějov): dubový okraj vesměs borosmrkového lesa (Seloutský les) asi 2,6 km ZSZ od kostela v obci, 49°26'40,4"N, 17°1'34,4"E, 330 m n. m., asi 48 kvetoucích a asi 50 sterilních trsů (1. 8. 2012 not. et foto P. Koutný; 4. 8. 2012 not. et foto E. Zatloukalová; 18. 8. 2012 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

[10 × 25 m, sklon 0°, 18. 8. 2012 J. Komárek. – E₃ (50 %): *Quercus petraea* 3, *Pinus sylvestris* 1, *Quercus robur* +, *Salix caprea* r. – E₂ (5 %): *Frangula alnus* +, *Picea abies* +. – E₁ (70 %): *Vaccinium myrtillus* 3, *Agrostis capillaris* 1, *Dianthus superbus* 1, *Festuca filiformis* 1, *Luzula luzuloides* 1, *Poa nemoralis* 1, *Betonica officinalis* +, *Calamagrostis epigejos* +, *Carex montana* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Festuca ovina* +, *Fragaria vesca* +, *Hieracium sabaudum* +, *Hypericum perforatum* +, *Impatiens parviflora* +, *Lysimachia nummularia* +, *Prunus avium* +, *Potentilla alba* +, *P. erecta* +, *Quercus petraea* +, *Rubus* sp. +, *Scrophularia nodosa* +, *Solidago virgaurea* +, *Sorbus aucuparia* +, *Veronica officinalis* +, *Viola riviniana* +, *Campanula rotundifolia* r, *Erechtites hieracifolia* r, *Galium verum* r, *Genista tinctoria* r, *Hieracium murorum* r, *Hypericum montanum* r, *Chamaecytisus supinus* r, *Rosa* sp. r, *Serratula tinctoria* r. – E₀ (5 %): neanalyzováno]

V prostoru Dražanského podhůří je známo několik lokalit hvozdíku pyšného z Vojenského újezdu Březina na Vyškovsku, na Prostějovsku recentní údaje chybějí. Poslední údaj o výskytu tohoto druhu na Prostějovsku se vztahuje k okolí Hrdibořic (Deyl 1982), kde byl doložen i dříve (např. 1957 leg. V. Kavka, herbář Muzea Prostějovska v Prostějově). Z prostoru Seloutského lesa je druh doložen ve stejném herbáři dvěma položkami: 1945 a 1955 leg. J. Starý (na schedě je připsáno „hojný“) a „Krumšín, v okraji lesa Seloutsko“ (1957 leg. V. Kavka). Jedná se tedy pravděpodobně o ověření výskytu druhu po více než 50 letech.

J. Komárek

Deyl Č. (1982): *Nasturtium microphyllum* (Boenn.) Reichenb. a jiné vzácné rostliny na Hané u Hrdibořic. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 17: 53–56.

***Digitalis lanata* Ehrh.**

20b. Hustopečská pahorkatina, 7066d, Velké Pavlovice (distr. Břeclav): suchý trávník na strmém svahu mezi terasami sadu S od obce, 0,8 km JJV od kóty Tabulka (297,3), 48°55'19,6"N, 16°48'11,6"E, 225 m n. m., bohatá populace, stovky rostlin (14. 7. 2012 foto P. Filippov).

***Eichhornia crassipes* (Mart.) Solms**

- 15c. Pardubické Polabí, 5961a, Sezemice (distr. Pardubice): rybník Labská, hráz u silnice, 50°04'31,5"N, 15°51'51,2"E, několik kvetoucích rostlin (22. 9. 2002 not. *H. Faltysová*).
41. Střední Povltaví, 6351b, Hříměždice (distr. Příbram): rákosiny na levém břehu Vltavy – v počátku vzduť vodní nádrže Slapy, pod chatovou oblastí Na kovárně, 49°40'47,7"N, 14°16'55,3"E, ca 270 m n. m., do deseti rostlin (11. 9. 2009 not. *S. Lvončík, J. Juroch & J. Beránek*).

Eleocharis quinqueflora* (Hartmann) O. Schwarz*C1**

- 80a. Vsetínská kotlina: Malá Bystřice (Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 301–303, 2011).
82. Javorníky: Zděchov (Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 301–303, 2011).
- 99a. Radhošťské Beskydy: Horní Lomná (Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 301–303, 2011).

Eleocharis uniglumis* (Link) Schult.*C2**

- 18b. Dolnomoravský úval, 7069a, Vacenovice (distr. Hodonín): PP Jezero, mokré terénní sníženiny ve východní části chráněného území, 48°57'04,3"N, 17°10'42,9"E, 195 m n. m. (29. 5. 2012 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk; Lustyk 2012).

Bahnička jednoplevá se na lokalitě vyskytuje v několika početných populacích v mokřích sníženinách ve východní části území. Žádný z dosavadních průzkumů tento druh neuvádí. Na nedaleké lokalitě „Vacenovice, zarostlý rybníček na S okraji obce; 190 m n. m.“ našel druh *R. Řepka* (Grulich 1989).

P. Lustyk

- 35d. Březnické Podbrdsko, 6449a, Vševely (distr. Příbram): niva Vševiského (= Bubovického) potoka, mělkými kolejemi narušená kosená vlhká louka (asociace *Angelico-Cirsietum palustris*) při tužebníkovém ladu v lemu odvodňovací strouhy, ca 1 km JV–VJV od kaple, 535–540 m n. m. (16. 6. 1988 leg. *R. Hlaváček*, HOMP, rev. P. Bureš).

[25 m², 16. 6. 1988 R. Hlaváček. – E₂ (100 %), E₁ (95 %): *Equisetum palustre* 3, *Angelica sylvestris* 2, *Caltha palustris* 2, *Carex nigra* 2, *C. panicea* 2, *Juncus effusus* 2, *Poa pratensis* agg. 2, *Valeriana dioica* 2, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Cardamine pratensis* 1, *Cirsium palustre* 1, *Crepis paludosa* 1, *Festuca rubra* agg. 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Juncus articulatus* 1, *Molinia caerulea* 1, *Poa trivialis* 1, *Scirpus sylvaticus* 1, *Briza media* +, *Carex appropinquata* +, *C. echinata* +, *C. hartmanii* +, *Carex alsatica* +, *Centaurea jacea* +, *Cerastium holosteoides* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Deschampsia cespitosa* +, *Eleocharis uniglumis* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Festuca pratensis* +, *Galium palustre* +, *G. uliginosum* +, *Holcus lanatus* +, *Lathyrus pratensis* +, *Luzula campestris* agg. +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Mentha arvensis* +, *Myosotis* cf. *nemorosa* +, *Ranunculus acris* +, *R. auricomus* agg. +, *R. repens* +, *Rumex acetosa* +, *Succisa pratensis* +, *Trollius altissimus* +, *Vicia cracca* +, *Ajuga reptans* r, *Dactylis glomerata* r, *Lotus uliginosus* r, *Lythrum salicaria* r, *Sanguisorba officinalis* r. – E₀ (50 %): *Calliergonella cuspidata* 3, *Plagiomnium elatum* 1, *Climacium dendroides* +, *Bryum* sp. r]

Patrně se jedná o prvý nález ve fytogeografickém okrese 35. Podbrdsko.

R. Hlaváček

- 36b. Horažďovicko, 6648d, Mečichov (distr. Strakonice): vlhká, alespoň občas stagnující vodou přeplavovaná kosená louka pod severním okrajem silnice na Horažďovice, asi 130 m J od nejbližší samoty na

západním pobřeží rybníka Bejchlinec, 2,4–2,5 km ZJZ od kaple v obci, 49°20'21,7"N, 13°46'50,5"E, 445 m n. m., hojně v zaplavené až zamokřené části louky hned pod silnicí (5. 6. 2009 leg. R. Hlaváček, HOMP, rev. V. Grulich 2009, P. Bureš 2010).

[9 m², zaplaveno (min. do výšky 10 cm), 5. 6. 2009 R. Hlaváček. – E_g (60 %), E₁ (60 %): *Carex acuta* 4, *Ranunculus repens* 2a, *Eleocharis uniglumis* 1, *Potentilla anserina* 1, *Alopecurus pratensis* +, *Carex vesicaria* +, *Juncus compressus* +, *Mentha arvensis* +, *Scirpus sylvaticus* +, *Trifolium hybridum* +, *Carex nigra* r, *C. vulpina* r, *Cirsium arvense* r, *Deschampsia cespitosa* r, *Lathyrus pratensis* r, *Lysimachia nummularia* r, *Poa pratensis* agg. r, *Ranunculus acris* r, *Selinum carvifolia* r. – E₀ (max. 10 %): *Calliergonella cuspidata* 1, *Drepanocladus aduncus* 1]

Bahnička jednoplevá vytvářela na lokalitě poměrně bohatou populaci, rostla jednak v koseném porostu s vysokým podílem nízkých ostřic (*Carex nigra*, *C. panicea*) a sitiny niťovité (*Juncus filiformis*), jenž je blízký asociaci *Scirpo-Juncetum filiformis*, jednak v přilehlém fragmentu rovněž koseného ostřicového porostu s dominantní ostřicí štíhlou (*Carex acuta*).

R. Hlaváček

Grulich V. [ed.] (1989): Výsledky floristického kurzu ČSBS v Uherském Hradišti 1987 – Uherské Hradiště. Lustyk P. (2012): Botanický inventarizační průzkum přírodní památky Jezero, k. ú. Vacenovice. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]

Eleusine indica (L.) Gaertn.

58b. Polická kotlina, 5463c, Police nad Metují (distr. Náchod): u obrubníku chodníku na Masarykově náměstí při vyústění ulice U Opatrovny, 1 trs (17. 9. 2012 leg. et det. M. Marek, herb. Marek).

Epipactis atrorubens (Hoffm.) Besser

C3

39. Třeboňská pánev, 7055c, Suchdol nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): na náspu železniční trati a v přilehlém okraji lesa u železničního přejezdu mezi stanicemi Majdalena a Suchdol nad Lužnicí, 0,5–0,8 km od okraje druhé jmenované obce, desítky rostlin, evidentně druhotně (22. 6. 1993 leg. Z. Kaplan no. 93/162, herb. Kaplan; 1995 not. R. Černý; červenec 2012 not. K. Prach, A. Jírová & K. Řehouňková).

Bohatý výskyt kruštíku tmavočerveného (*Epipactis atrorubens*) byl zaznamenán na sekundárním stanovišti v okolí železničního svršku u Suchdolu nad Lužnicí na Třeboňsku. V 80. letech minulého století zde byla provedena rekonstrukce a navezený štěrk má pravděpodobně původ z vápencového lomu u Strakonic. Na zhruba 1,5 km dlouhém úseku kvetou každoročně desítky exemplářů kruštíku, přičemž od roku 1995, odkdy je lokalita pravidelně sledována, se vitalita populace nemění. V roce 1999 byl zaznamenán i výskyt žlutě kvetoucí formy *E. atrorubens* f. *lutescens*. Specifické podmínky lokality (násep, propustný bazický substrát, silné oslunění, orientace ploch západ – východ, pravidelné vyřezávání dřevin, okolní světlý bor) umožňují výskyt dalších zajímavých druhů, které se na Třeboňsku vyskytují již jen roztroušeně až vzácně nebo naznačují úlohu železnice jako migrační trasy, kde zavlečené druhy obsazují pro ně vhodná stanoviště. Jsou to např. *Antennaria dioica*, *Botrychium lunaria*, *Genista sagittalis*, *Chamaecytisus ratisbonensis*, *Medicago falcata*, *Orthilia secunda*, *Pyrola minor*, *Sanguisorba minor*, *Thymus serpyllum* (cf. Černý 1999).

R. Černý

85. Krušné hory, 5444c, Kovářská (distr. Chomutov): palouky kolem vápenky, hojně, jinde chybí (1962 leg. F. Červený, CHOM). – Kovářská: dno vápencového lomu zarostlé náletem *Picea abies*, 885 m n. m., 22 rostlin a odval vápencového lomu Z od vápenky, 875 m n. m., 5 rostlin (1969–2012 not. M. Jindra, J. Lorber & Č. Ondráček).
85. Krušné hory, 5445c, Hora Svatého Šebestiána (distr. Chomutov): řídké náhradní lesní porosty tvořené *Picea pungens* na jižním svahu Novoveského vrchu (kóta 885), 50°30'03,1"N, 13°14'23,5"E, 870 m n. m. ca 45 rostlin na více místech spolu s *Dactylorhiza fuchsii* agg., *Diphasiastrum complanatum*, *Pyrola minor* aj. (2008 not. J. Raba; 21. 7. 2009 not Č. Ondráček & I. Bílek).
85. Krušné hory, 5445c, zaniklá osada Jilmová [u Hory Svatého Šebestiána] (distr. Chomutov): náhradní lesní porosty s převahou *Picea pungens* na severním svahu Skelného vrchu (kóta 878), 50°30'57,9"N, 13°12'22,1"E, 850 m n. m., spolu s *Diphasiastrum complanatum* ca 25 rostlin (21. 7. 2009 not. Č. Ondráček & I. Bílek); 7 rostlin (16. 7. 2012 not. Č. Ondráček).

Přestože není výskyt *Epipactis atrorubens* z české části Krušných hor v Květeně ČR uveden (Batoušek in Štěpánková et al. 2010), je zde jeho výskyt znám již 50 let (1962 leg. F. Červený, CHOM; Ondráček 2005), kdy byl sbírán v okolí vápenky u Kovářské. Od roku 1969 je zde pravidelně monitorován ochránci z chomutovského aktivu ochrany přírody (M. Jindra, J. Lorber, Č. Ondráček). Roste zde v řídké náletové smrčíně (*Picea abies*) nejen na dně bývalého vápencového lomu, ale i na jeho odvalu západně od vápenky; populace je zde poměrně stabilní. Dlouhou dobu byla tato lokalita považována za jedinou na české straně Krušných hor. V roce 2008 mě upozornil J. Raba na nález *E. atrorubens* na jižním svahu Novoveského vrchu u Hory Svatého Šebestiána. Hned následujícího roku jsme tento údaj spolu s I. Bílkem ověřili, v řídkém porostu vysázených *Picea pungens* jsme našli neuvěřitelných 45 jedinců kruštíku tmavočerveného. Při následném ověřování výskytu *Diphasiastrum complanatum* jsme jej našli i na severním svahu Skelného vrchu u zaniklé obce Jilmová, taktéž v náhradním lesním porostu *Picea pungens*. Výskyt na obou těchto lokalitách zřejmě souvisí s intenzivním vápněním lesních porostů; z toho důvodu lze výskyt kruštíku tmavočerveného očekávat v Krušných horách i na jiných, netypických, avšak podobně obhospodařovaných lokalitách.

Č. Ondráček

85. Krušné Hory, 5648a, Jáchymov (distr. Karlovy Vary): vedlejší výsypka uranového dolu Adam, přibližně 550 m JV od bývalé šachty dolu, mladý smrko-březový nálet se světlinami a mezernatým podrostem, 50°21'37,1"N, 12°53'36,4"E, 928 m n. m. (2006 not. J. Nunvár, 3 kvetoucí rostliny; 16. 6. 2011 not J. Nunvár, V. Melichar & J. Matějů, 2 kvetoucí rostliny; 14. 7. 2011 foto V. Melichar & S. Wieser; Melichar et al. 2012).
85. Krušné Hory, 5641b, Jelení (distr. Karlovy Vary): NPR Rolavské rašeliny, tzv. „Velký cínový důl“, mladá smrčina (*Picea abies*) s velmi chudým podrostem na jihozápadním okraji areálu bývalého cínového dolu Rolava, 50°23'49,6"N, 12°37'46,3"E, 930 m n. m., 13 kvetoucích rostlin spolu s *Listera ovata*, *Phyteuma spicatum*, *Pyrola minor* (19. 7. 2010 not. Č. Ondráček). – Jelení: „Velký cínový důl“, na ploše zřícenin cihlových a betonových budov ze 40. let minulého století s nálety *Picea abies* asi 70 m SZ od severozápadního rohu opuštěné továrny (patrová betonová budova) a 10–20 m S od přístupové nebezpečné cesty, 50°23'54,5"N, 12°37'46,4"E, 930 m n. m., na stanovištích s velmi mělkou půdou a vysokou pokrývností mechového patra, spolu s *Hieracium lachenalii*, *Linum catharticum*, *Lycopodium clavatum*, *Pyrola minor* asi 50 kvetoucích a 20 nekvetoucích rostlin v několika

skupinách v okruhu několika desítek metrů (5. 7. 2012 foto P. Tájek & P. Tájková; 19. 7. 2012 not. J. Hejkal, P. Uhlík & Z. Böhmová; 24. 7. 2012 foto J. Michálek).

Epipactis atrorubens je v nejzápadnějších Čechách velice vzácný, v Karlovarském kraji nemá přirozená stanoviště, je totiž obligátně kalcifilním druhem. V poslední době byl zjištěn na dvou antropogenních lokalitách bývalých dolů v Krušných horách. První z lokalit je výsypka nejspíše přináležící k bývalému uranovému dolu Adam severně od osady Mariánská u Jáchymova. Druh zde našel student Jaroslav Nunvář z Ostrova v roce 2006. Kruštík tmavočervený roste v náletovém porostu smrků a břízů o stáří přibližně 40 let společně s druhy *Epipactis helleborine* (stovky rostlin), *Moneses uniflora* (stovky rostlin v bohaté populaci přímo kolem kruštíků), *Pyrola minor* a *Orthilia secunda*. Stav lokality i správnost determinace byla ověřena na společné exkurzi (V. Melichar, J. Nunvář a J. Matějů) dne 16. 6. 2011. V té době zde nakvétaly pouhé dva exempláře. Při další návštěvě 14. 7. 2011 bylo zřejmé, že květy nebyly opyleny a zaschly bez tvorby semen.

Druhou lokalitou je opuštěný tovární areál zv. „Velký cínový důl“ u obce Jelení. Tato pozoruhodná a druhově velice bohatá antropogenní lokalita je již mezi floristy dostatečně známa výskytem celé řady jiných vápnomilných druhů (cf. Hadinec & Michálek in Additamenta 2: 251, 2003; Michálek 2003). Kruštík tmavočervený byl na této lokalitě v minulosti již jednou zaznamenán, a sice koncem 70. let minulého století botaničkou Karlovarského muzea A. Šteklou-Lepšovou. Nalezla zde jedinou kvetoucí rostlinu, jejíž část tehdy sebrala a doklad poslala na revizi F. Procházce do Pardubic, ten určení potvrdil, ale doklad ztratil (Michálek 2006: 32). Díky aktivitě AOPK ČR byla na části plochy dolu v minulých letech provedena vyřezávka smrkových náletů, což se z pohledu stanovištních nároků druhu jeví jako velmi vhodné. Je pravděpodobné, že tyto ochranné zásahy mohly mít za následek opětovný výskyt kruštíku, resp. jeho kvetoucích jedinců, na lokalitě, která je botaniky často navštěvována a není tedy pravděpodobné, že by zde byl kruštík tmavočervený předtím dlouhodobě přehlížen. Podle názoru J. Michálka, který na lokalitě v letech 1985–1997 prováděl pravidelný intenzivní floristický průzkum v době, kdy důl ještě nebyl zdaleka tak zarostlý, však takové vysvětlení nebude zřejmě dostačující.

P. Tájek & V. Melichar

- Černý R. (1999): Zajímavá lokalita kruštíku tmavočerveného (*Epipactis atrorubens* /Hoffm. ex. Bernh./Schult.) na Suchdolsku. – Zpravodaj CHKO Třeboňsko 1/99; sec. <http://www.mzp.cz/ris/ais-ris-info-copy.nsf/> (navštíveno 3. 12. 2012).
- Melichar V., Krása P. & Tájek P. (2012): Zvláště chráněné rostliny Karlovarského kraje. – Karlovarský kraj & AOPK ČR, 107 p.
- Michálek J. [ed.] (2003): Výsledky floristického kursu ČBS v Nejdku (12.–15. 7. 1994). – Zprávy Čes. Bot. Společ., příl. 2003/2: 7–41.
- Michálek J. (2006): Poznámky ke květeně pramenné oblasti Rolavy. – In: Hejkal J., Michálek J. & Roškotová J., Sborník příspěvků k regionálnímu semináři Průzkum a ochrana Rolavských vrchovišť, p. 23–39, Městský úřad Kraslice.

Ondráček Č. (2002): Botanický inventarizační průzkum Vápenky u Kovářské. – Severočes. Přír. 33–34: 23–31.

Ondráček Č. (2005): František Červený a jeho herbář. – Severočes. Přír. 36–37: 95–109.

Epipactis leptochila* (Godfery) Godfery subsp. *leptochila

C1

4b. Labské středohoří, 5350a, Ústí nad Labem: úpatí lesnatých svahů mezi zámečkem Větruše a Hostovicemi, 1,1 km ZJZ Větruše, stinná suchá habřina, 50°39'01,3"N, 14°01'33,4"E, 185 m n. m., 3 rostliny (13. 7. 2011 foto K. Nepraš; Nepraš et al. 2011; Kroufek et al. 2011).

***Epipactis leptochila* subsp. *neglecta* Kúmpel**

C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6564a, Nedvědice (distr. Žďár nad Sázavou): PR Nad horou na severním okraji města, dubohabřina s lípou a bukem na strmé vápencové stráni, 400–500 m n. m., 72 rostlin (13. 7. 2011 not. Z. Mikulica & P. Batoušek; Mikulica 2012, Šmiták & Juroch 2012).

Mikulica Z. (2012): K výskytu kruštíku přehlíženého (*Epipactis leptochila* subsp. *neglecta* Kúmpel) u Nedvědice pod Pernštejnem. – Roetziana 42: 47.

***Epipactis palustris* (L.) Crantz**

C2

20b. Hustopečská pahorkatina, 6967b, Archlebov (distr. Hodonín): PP Ochozy asi 1,5 km SSZ od středu obce, relativně vlhčí místa v dolní části stepního svahu, 49°03'45,6"N, 16°59'21,4"E, 285 m n. m., 5 odkvetlých rostlin (13. 7. 2011 not. P. Slavík; Matuška 2011).

25b. Libouchecká plošina, 5250a, Tisá (distr. Ústí nad Labem): v lučním nekoseném svahovém prameništi JV od obce Tisá, ca 50 kvetoucích rostlin na ploše 2 m², 50°46'43,4"N, 14°02'29,4"E, 528 m n. m. (22. 6. 2012 foto P. Bauer).

Kruštík bahenní patří v současnosti mezi velmi vzácné taxony severozápadních Čech. Spolehlivě potvrzený recentní výskyt je známý pouze z PR Marschnerova louka u Chřibské (fytogeografický okres Lužické hory) a z PP Babinské louky (fytogeografický podokres Lovečkovické středohoří). V minulosti byl však v území mnohem hojnější. Historické údaje z Českého středohoří pocházejí z Českolipska (Slunečná, Žandov, Skalice u České Lípy) a z Děčína z okolí Krásného Studence (Nepraš et al. 2008), z Krušných hor z Ústecka (Krásný Les, Telnice; Machová & Kubát 2004) a především ze Šluknovského výběžku (Mikulášovice, Šluknov, Jiříkov, Velký rybník u Rybníště, Lipnice, Jiřetín pod Jedlovou; Marschner et al. 1982–1986). Podle ústního sdělení J. Čerovského se vyskytoval i v okolí Staré Olešky. Ve 20. století, především s nástupem socialistického zemědělství po roce 1948, však došlo k razantním změnám v krajině a k zániku většiny vhodných lokalit. S likvidací slatin, lučních pramenišť a rašelinných luk zmizel i kruštík bahenní. Například Hans Marschner v Květeně Šluknovského výběžku (l. c.) v charakteristice výskytu uvádí „dříve roztroušeně, nyní již jen vzácně“. Nález kruštíku bahenního u obce Tisá je poměrně překvapivý. Nelze samozřejmě vyloučit, že se v minulosti na lokalitě vyskytoval a byl zde po léta botaniky pouze přehlížen. Jako pravděpodobnější se však jeví názor, že se jedná o novodobý výskyt, podobně jako je tomu v případě jeho nálezů v roce 2001 na Babinských loukách v Českém středohoří (Nepraš et al. 2008).

Tento druh má totiž poměrně vysokou schopnost osídlovat druhotně vzniklá stanoviště v krajině, např. dna lomů, výsypky nebo zvodnělé terénní deprese. V posledních letech byl nově zaznamenán i na jiných místech v ČR a byl publikován dokonce názor o jeho regionálním novodobém šíření (Bureš 1994).

Nově objevené naleziště u obce Tisá v CHKO Labské pískovce je plošně velice malé. Pro úspěšnou ochranu druhu na lokalitě bude nutné do budoucna zajistit především vhodný režim nosení lučňního porostu. S ohledem na polohy vápničných sláminců na svazích v údolí Jílovského potoka a v okolí Tisé a také vzhledem k charakteru lučňních porostů a způsobu současného hospodaření na nich nelze zcela vyloučit ani další případné nálezy kruštíku bahenního v tomto území.

P. Bauer

- 28a. Kynšperská vrchovina, 5941c, Dolní Žandov (distr. Cheb): areál bývalé vojenské střelnice, mokřad s nálety dřevin asi 25 m Z od břehů malého rybníka zarostlého *Equisetum fluviatile* a *Potamogeton natans*, 25 m J od přístupové panelové cesty do střelnice, 1,6 km VJV od kostela v obci, 50°01'00,4"N, 12°34'26,1"E, 528 m n. m., několik desítek sterilních a do 10 kvetoucích rostlin na ploše několika málo desítek m² spolu s *Carex davalliana*, *Menyanthes trifoliata*, *Oxycoccus palustris* (20. 7. 2009 not. *A. Masopustová*); 3 odkvetlé rostliny (5. 8. 2010 not. et foto *P. Tájek*); 7 kvetoucích rostlin (22. 7. 2011, 19. 7. 2012 not. et foto *P. Tájek*).
- 28a. Kynšperská vrchovina, 5941d, Úbočí (distr. Cheb): areál bývalé vojenské střelnice, na 2 mikrolokalitách při okrajích prameništěního mokřadu vzdálených od sebe asi 50 m, 2,2 km V od kostela v Dolním Žandově a 1,15 km JZ od vrchu Kružný (863,1 m), 50°01'17,9"N, 12°34'56,0"E a 50°01'16,9"N, 12°34'54,3"E, 564 m n. m., několik desítek rostlin na ploše několika desítek m² (20. 7. 2009 not. *A. Masopustová* (západní mikrolokalita); 22. 7. 2011 (západní mikrolokalita 9 kvetoucích rostlin, východní mikrolokalita přes 10 kvetoucích rostlin) a 19. 7. 2012 (západní mikrolokalita 4 kvetoucí rostliny, východní mikrolokalita 8 kvetoucích a mnoho desítek sterilních rostlin) not. et foto *P. Tájek*).
- [3,5 × 8,5 m, expozice ZJZ, sklon 1°, 22. 7. 2011, 50°01'17,3"N, 12°34'54,6"E, *P. Tájek*. – E₁ (92 %): *Carex nigra* 2b, *Festuca rubra* 2a, *Menyanthes trifoliata* 2a, *Lotus uliginosus* 2a, *Lysimachia vulgaris* 2a, *Ranunculus repens* 2a, *Valeriana dioica* 2a, *Equisetum fluviatile* 2m, *Filipendula ulmaria* 2m, *Agrostis stolonifera* 1, *Angelica sylvestris* 1, *Carex rostrata* 1, *Cirsium palustre* 1, *Crepis paludosa* 1, *Galium uliginosum* 1, *Chaerophyllum hirsutum* 1, *Juncus articulatus* 1, *Poa trivialis* 1, *Blysmus compressus* +, *Briza media* +, *Caltha palustris* +, *Cardamine pratensis* +, *Carex davalliana* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Epilobium palustre* +, *Equisetum arvense* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Festuca pratensis* +, *Holcus lanatus* +, *H. mollis* +, *Lathyrus pratensis* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Myosotis nemorosa* +, *Parnassia palustris* +, *Poa pratensis* +, *Potentilla erecta* +, *Ranunculus acris* +, *Rumex acetosa* +, *Scutellaria galericulata* +, *Triglochin palustris* +, *Tussilago farfara* +, *Alnus glutinosa* r, *Arrhenatherum elatius* r, *Epipactis palustris* r, *Hypericum perforatum* r. – E₀ (35 %): *Calliergonella cuspidata* 2b, *Plagiomnium ellipticum* 2a, *Brachythecium rivulare* 1, *Aulacomnium palustre* +, *Climacium dendroides* +, *Tomenthypnum nitens* +]
- 28d. Toužimská vrchovina, 5943c, Tisová (distr. Karlovy Vary): ladem ponechaná malá slatiništní enkláva v komplexu kosených vlhkých luk s nálety dřevin, mírný svah těsně nad starým odvodňovacím příkopem, 1 km ZSZ od návsi v Tisové a 750 m VSV od železniční zastávky Louka, 50°02'32,0"N, 12°50'11,6"E, 685 m n. m., přes 10 kvetoucích rostlin – 14 (2011), 17 (2012) – a nejméně 40 sterilních jedinců na ploše několika málo desítek m², spolu s *Carex echinata*, *C. nigra*, *C. panicea*, *C. pulicaris*, *Dactylorhiza majalis* (15. 8. 2011 et 15. 8. 2012 not. et foto *P. Tájek*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6277d, Třinec (distr. Frýdek-Místek): Kónská, v bývalém areálu Třineckých železár, 0,1 km jižně od čističky odpadních vod, v severozápadně exponovaném 1,5 m vysokém

svahu s vysokým podílem uhelných kalů, 49°42'38,2"N, 18°37'53,8"E, 290 m n. m., 50 rostlin (26. 7. 2011 leg. D. Hlisenkovský, FMM).

Bureš P. (1994): Úvaha o recentním šíření *Epipactis palustris* (L.) Crantz v severní části Českomoravské vysočiny. – Východočes. Bot. Zprav., Pardubice, Východočes. Pobočka Čes. Bot. Společ., 1993–1994, p. 7–11.

Machová I. & Kubát K. (2004): Zvláště chráněné a ohrožené druhy rostlin Ústecka. – Academia, Praha, 220 p.

Marschner H. et al. (1982–1986): Květěna Šluknovského výběžku. – Sborn. Severočes. Muz., ser. natur., 12: 45–108, 13: 25–61, 14: 41–84.

Matuška P. (2011): Plán péče o přírodní památku Ochozy na období 2012–2021. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]

Nepraš K., Kroufek R., Kubát K. & Vlačíha V. (2008): Orchideje Českého středohoří. – Oblastní muzeum v Litoměřicích, Litoměřice, 135 p.

***Epipactis pontica* Taubenheim**

C1

77a. Ždánický les, 6868, Nevojtice (distr. Vyškov): dubohabřina přecházející v bučinu u lesní cesty 2,2 km JV od obce, 0,8 km JZ od vrchu Nebstich (377,3 m), 38 kvetoucích rostlin (1. 8. 2011 not. E. Kežlíková & Z. Kežlínek; Šmiták & Juroch 2012).

***Equisetum variegatum* F. Weber & D. Mohr**

C2

56c. Trutnovské Podkrkonoší, 5360c, Černý Důl (distr. Trutnov): vápencový lom, mokřad na 4. etáži v západní části lomu, 50°38'08"N, 15°42'02"E, 643–649 m n. m., souvislý porost o ploše ca 350 m² (7. 6. 2011 leg. H. Mudrlová, det. R. Prausová, herb. Prausová).

Populace *Equisetum variegatum* se nachází v pěti mělkých vodních ploškách o průměrné velikosti ca 80 m² a přibližné výšce vodního sloupce 8 cm. Dno tůň je tvořeno usazeným jemným vápencovým materiálem. Pokryvnost druhu na celkové ploše tůň je asi 80 %. Druh tvoří monocenózu, jiná mokřadní vegetace není zastoupena, pouze v okrajové partii jedné vodní plošky se roztroušeně vyskytuje *Typha latifolia* a sterilní *Phragmites australis*.

H. Mudrlová

99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí potoka Smradlavá, podmáčený břeh nad lesní cestou asi 1 km V od rozcestí údolí Smutné a Smradlavé a asi 3 km J od kostela sv. Bedřicha v obci, 650 m n. m. (17. 6. 2012 not. J. Lederer & S. Valda; 22. 6. 2012 foto P. Chytil – 4 trsy; 5. 7. 2012 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová; 28. 7. 2012 leg. D. Hlisenkovský, FMM).

Jediná recentně známá lokalita přesličky různobarvé na území CHKO Beskydy je součástí vegetace bazického slatinného mokřadu vyvinutého podél lesní cesty. Přesto, že stanoviště v zásadě odpovídá životním nárokům druhu (rozvolněná vegetace, dostatek vlhkosti a světla), původ výskytu zůstává sporný – důvodem je fakt, že na téže lokalitě byly některé jiné druhy rostlin zjevně vysety či vysazeny. Nejbližší známé lokality výskytu přesličky různobarvé se dlouhodobě nacházejí v Podbeskydí (Lustyk in Additamenta 1: 76, 2002; Hlisenkovský in Additamenta 6: 292, 2007).

M. Popelářová

***Equisetum ×meridionale* (Milde) Chiov.**[*E. variegatum* × *E. ramosissimum*]

76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Štamberk (distr. Nový Jičín): velkolom Kotouč, „břidlový“ lom Na Peklách, vlhké břehy okolo jezírek, 2 mikrolokality: a) 49°34'39,4"N, 18°07'00"E, b) 49°34'40,2"N, 18°07'08,8"E, 322–325 m n. m. (20. 6. a 1. 8. 2012 leg. et det. Z. Hradílek, herb. Hradílek). – Štamberk: velkolom Kotouč, mokřad na 7. lomové etáži, dílčí populace mají následující souřadnice: a) 49°34'57,4"N, 18°07'12,1"E, b) 49°34'56,7"N, 18°07'11,2"E, c) 49°35'02,6"N, 18°07'19,9"E, 353 m n. m. (20. 6. a 1. 8. 2012 leg. et det. Z. Hradílek, herb. Hradílek).

Přeslička se v lomu vyskytuje na 2 lokalitách, přičemž na každé tvoří dvě („břidlový“ lom) příp. více (7. etáž) dílčích populací. Na obou lokalitách je přeslička ve svém výskytu ohrožena těžební aktivitou. V mokřadu na 7. lomové etáži hrozí její odtěžení a v nedalekém „břidlovém“ lomu pak zavezení lomovou hlušinou. Na obou lokalitách přeslička roste v plošně rozlehlých porostech, zvláště na 7. etáži lomu Kotouč její populace zaujímá desítky m².

Poslední údaj o výskytu této přesličky pochází patrně z roku 1975, kdy byla nalezena u Horních Tošanovic mezi Frýdkem-Místkem a Českým Těšínem (Hrouda in Hejný & Slavík 1988: 210–211). V dosud činném rozlehlém vápencovém lomu Kotouč roste v současnosti pět druhů přesliček (*E. arvense*, *E. fluviatile*, *E. palustre*, *E. ramosissimum*, *E. telmateia*, *E. variegatum*) a jeden kříženec (*E. ×meridionale*). To z něj činí unikátní lokalitu v rámci ČR.

Z. Hradílek

***Eranthis hyemalis* (L.) Salisb.**

6. Džbán, 5748c, Mutějovice (distr. Rakovník): zplaněle v několika koloniích v okraji listnatého lesa nad silnicí u osady Pod Džbánem poblíž železniční stanice Mutějovice 2 km S od obce (10. 4. 2010 not. J. Hadinec).

10b. Pražská kotlina, 5952d, Praha-Krč: v lipovém lesíku (umělá kultura) S od sídliště Novodvorská, na jejím severovýchodním okraji směrem ke Krčskému nádraží 480 m SZ od domova seniorů v ulici Sulická, 50°01'46,7"N, 14°26'22,7"E (20. 4. 2012 foto Z. Skála).

Jedná se původně o stejnověkovou lipovou výsadbu zhruba z 60. let minulého století na dřívější zemědělské půdě. Keřové patro je jen slabě vyvinuté, občasně se vyskytují semenáčky dřevin rostoucích v okolních lesích a lemech cest (zejména *Acer platanoides*, *Quercus* spp., *Fraxinus excelsior*, *Sambucus nigra*). Bylinné patro je rovněž velmi slabě zapojené, častěji se vyskytuje *Geum urbanum* a *Geranium robertianum*. *Eranthis hyemalis* v cípu lesíka lokálně dominuje a tvoří zde několik (kolem pěti) hustě a souvisle porostlých ploch o rozloze 0,5–2 m². Celkově roste podél okraje lesa (ale už v jeho interiéru) v délce asi 50 m. V bližším okolí není žádný dům ani zahrádka, nejbližší panelové domy na sídlišti jsou vzdálené asi 500 m. Porost talovínů nepůsobí dojmem, že by byl uměle založený, v blízkosti se nenachází ani žádná skládka. V úvahu připadá jak úmyslné, tak neúmyslné zavlečení (např. vyvezením rostlinného odpadu ze zahrádky), v každém případě je talovín na lokalitě vitální a patrně se zvolna šíří.

Z. Skála

- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Převýšov (distr. Hradec Králové): EVL Víno, východní okraj lesa Víno, u jihozápadního okraje obce, asi 40 m Z od železničního přejezdu na silnici do Lovčic, 50°08'59,4"N, 15°24'19,5"E, 232 m n. m., dvě mikropopulace v mladé výsadbě dubu přibližně 7 metrů od okraje lesa, převážně sterilní rostliny a pouze asi 10 fertálních (13. 4. 2012 not. *I. Formanová*; Formanová 2012).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Obřany (distr. Brno): okraj křovin nad tunelem železnice Brno – Havlíčkův Brod, asi 150 m JV od kostela v Obřanech, 49°13'47"N, 16°39'5,7"E (25. 3. 2010 not. *P. Filippov*; Filippov 2010).
- 21b. Hornomoravský úval, 6670d, Bílany (distr. Kroměříž): Bílanský les, J od železniční trati Kroměříž – Hulín, ca 1,2 km JJV od středu obce, 188 m n. m. (24. 4. 2009 not. *J. Černá*; Černá 2009).
- 56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5360c, Černý Důl (distr. Trutnov): malé skupinky zplanělých kvetoucích talovínů v příkopu (se zbytky sněhu) podél příjezdové silničky k vápencovému lomu v okraji náletového lesíku na starých zarostlých lomových odvalech západně nad obcí, 640 m n. m., spolu s rovněž zplanělým druhem *Galanthus nivalis* (20. 4. 2012 foto *J. Hadinec & P. Bauer*). Nejspíše se jedná o pozůstatek odpadu vyvezeného ze zahrádky.
- 63a. Žambersko, 5965b, Těchonín (distr. Ústí nad Orlicí): okraj bučiny na svahu nad slepým ramenem Tiché Orlice u soutoku s Černovickým potokem, pravděpodobně někdejší navážka ze zahrádky, společně s *Galanthus nivalis* a *Galeobdolon argentatum* (14. 5. 2007 not. *H. Faltysová*; AOPK ČR 2012).
- 63a. Žambersko, 5965c, Letohrad (distr. Ústí nad Orlicí): Kunčice, pravý břeh Orlice od mostu v jižní části obce směrem k Verměřovicím (31. 3. 2009 not. *H. Faltysová*; AOPK ČR 2012).
- 63e. Poličko, 6163c, Vidlatá Seč (distr. Svitavy): listnatý lesík v obci 0,4 km JZ od kaple, 49°50'01,4"N, 16°11'57,7"E, 460 m n. m., stovky kvetoucích rostlin (2. 4. 2006 foto *P. Novák*).
- 63e. Poličko, 6163c, Chotěnov (distr. Svitavy): podél silnice v lesíku pod západním okrajem osady Olšany, 49°49'33"N, 16°10'38"E, 480 m n. m., desítky kvetoucích rostlin (22. 3. 2011 not. et foto *P. Novák*).
74. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668d, Žulová (distr. Jeseník): v příkopu silnice do Javorníku na severním okraji města, 50°18'43,1"N, 17°05'56,6"E (16. 3. 2010 not. *H. Faltysová*).
83. Ostravská pánev, 6277a, Albrechtice u Českého Těšína (distr. Karviná): 1 km JV od rozcestí Albrechtice – Paseky, v travnatém okraji lesa v místech bývalého obydlí, 49°46'48,7"N, 18°33'37,9"E, 260 m n. m., roztroušeně několik rostlin (2002 not. *Z. Vrubel*).
83. Ostravská pánev / 84a. Beskydské podhůří, 6374b, Mošnov (distr. Nový Jičín): 2 km S od vlakové zastávky Skotnice, ve vzrostlé náletové javořině mezi říčkou Lubinou a silnicí č. 58, v místech již dávno zaniklého obydlí, přibližně 49°40'25,1"N, 18°07'36,2"E, 255 m n. m., bezmála 100 rostlin pospolu s jinými efemeroidy (*Scilla luciliae* agg., *Puschkinia scilloides*), *Helleborus* sp. a *Pulsatilla* sp. (12. 4. 2004 leg. *Z. Vrubel*, FMM).
- 84a. Beskydské podhůří, 6374b+d, Příbor (distr. Nový Jičín): Skotnice, pod Hončovou hůrkou na pravném travnatém břehu regulované říčky Lubiny v úseku 500 m od Petrovského Dvora proti toku, 49°39'01,5"N, 18°08'40,6"E – 49°38'55,5"N, 18°09'04,1"E, 270 m n. m., roztroušeně – jednotlivě (2008 not. *Z. Vrubel*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6376a, Frýdek-Místek: Místek, sídliště Riviéra, v městském trávníku Gagarinovy ulice, 49°40'18,2"N, 18°20'46,4"E, 290 m n. m., 12 rostlin (18. 2. 2002 leg. *Z. Vrubel*, FMM; 2011 not. *Z. Vrubel*). – Frýdek-Místek: Místek, v městském trávníku ulice Svatopluka Čecha, 49°40'22,4"N, 18°20'39,5"E, 290 m n. m., 5 rostlin (2011 not. *Z. Vrubel*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6376d, Vyšní Lhoty (distr. Frýdek-Místek): 800 m SZ od odklonu přívaděče Morávka – Žermanice, bezprostředně před NPP Skalická Morávka, na okraji lesní cesty, kam místní vyvážejí zahradní odpad, 49°37'46,8"N, 18°27'18,6"E, 380 m n. m., několik desítek rostlin společně s *Galanthus nivalis* a *Helleborus* sp. (21. 4. 2009 leg. *D. Hlišnikovský*, FMM; 9. 2. 2011 not. *P. Chytil*; AOPK ČR 2012).

Časně jarní mediteránní druh *Eranthis hyemalis* bývá u nás v zahrádkách a parcích s oblibou hojně pěstován, ale údajů o jeho zplaňování ve volné přírodě existuje poskrovnu, což může být zapříčiněno i velmi brzkým termínem kvetení. V literatuře se uvádí jako zplanělý na řadě lokalit (např. Chrtková in Hejný & Slavík 1988: 378–379), ale ve skutečnosti se jedná spíše jen o zbytky kultur v neudržovaných částech zámeckých parků nebo v zanedbaných zahradách a nikoliv o pravé zplanění. Krátkodobě se také objevuje na místech vyvážení zahradního odpadu.

[eds]

- Černá J. (2009): Aktualizace mapovacího okrsku cz1402, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
 Filippov P. (2010): Aktualizace mapovacího okrsku cz0593, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
 Formanová I. (2012): Botanický inventarizační průzkum Evropsky významné lokality CZ0523293 Víno. – Ms. [Depon in: Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Hradec Králové]

***Euphrasia rostkoviana* subsp. *montana* (Jordan) Wettst. C1**

- 80a. Vsetínská kotlina: Hovězí (Dančák in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 306–307, 2011*).
 82. Javorníky: Huslenky (Dančák in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 306–307, 2011*).
 99a. Radhošťské Beskydy: Krásná (Dančák in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 306–307, 2011*).

***Euphrasia slovac* (Yeo) Holub C1**

82. Javorníky: Nový Hrozenkov, Huslenky, Lužná (Dančák in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 307–308, 2011*).
 99a. Radhošťské Beskydy: Krásná, Morávka, Horní Lomná, Staré Hamry, Bílá (Dančák in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 307–308, 2011*).

***Gentiana asclepiadea* L. C3**

- 73b. Hanušovická vrchovina, 5868c, Františkov (distr. Šumperk): údolí Hučavy, okraj skládky dřeva a přilehlé mlaziny (buk, smrk, klen, líska) naproti chalupě č. 148, asi 1,4 km po cestě z Františkova proti proudu Hučavy, 50°08'09"N, 17°01'45,7"E, ca 630 m n. m., desítky sterilních i kvetoucích rostlin na ploše přes 50 m² (26. 9. 2012 not. R. Štencl).
 97. Hrubý Jeseník, 5868d, Adolfovice (distr. Jeseník): PR Sněžná kotlina, skalnaté strže Černého potoka – pod spodním vrstevnicovým chodníkem, 50°08'43,1"N, 17°08'26,7"E, 1165 m n. m., asi 10 kvetoucích trsů (srpen 1994 not. R. Štencl; Chlapek 2000; srpen 2010 not. R. Štencl).
 97. Hrubý Jeseník, 5869c, Domašov (distr. Jeseník): hlinitý zářez a travnatý příkop Miliónové cesty ve smrččině na severovýchodním úbočí Malého Dědu, ve zhlaví údolí Bělé, 50°07'03,7"N, 17°13'08,6"E, 980 m n. m., asi 20–25 menších trsů (max. s 10 lodyhami) s poupaty v úseku asi 70 m podél cesty (16. 7. 2002 not. R. Hédľ; Hédľ 2002; 11. 8. 2012 foto Z. Burešová).
 97. Hrubý Jeseník, 5969a, Vernířovice (distr. Šumperk): paseky v okolí Františkovy myslivny v sedle mezi Velkým Májem (1386 m) a Velkou Jezermou (1248 m), JZ od PR Bučina pod Františkovou myslivnou, 50°03'22,9"N, 17°11'35,2"E, 1190 m n. m., desítky mohutných a bohatě kvetoucích trsů (24. 8. 2008 foto L. Bureš).
 97. Hrubý Jeseník, 5969b, Karlova Studánka (distr. Bruntál): okraj lesa nad Karlovou Studánkou, ca 170 m Z od dřevěné kaple sv. Huberta, 50°04'27,5"N, 17°17'46,3"E, 875 m n. m., 1 kvetoucí a 2 menší sterilní trsy (srpen 2010 not. R. Tichopádová, 11. 9. 2012 not. R. Štencl).

97. Hrubý Jeseník, 5969c, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): mezi Jelení studánkou a terénní stanicí „Jelenka“, kolem 50°02'01,5"N, 17°11'56,1"E, ca 1300 m n. m., do 20 kvetoucích rostlin (červenec 1998 not. R. Štencl; Albín 2006; 25. 9. 2012 not. R. Štencl). – Karlov pod Pradědem: prameniště v severovýchodní části Malé kotliny na ploše před lety vyřezané křeče, 50°02'32,6"N, 17°12'48,4"E, 1285 m n. m., desítky rostlin (17. 8. 2008 not. R. Hédl & M. Jiroušek).
97. Hrubý Jeseník, 5969d, Malá Morávka (distr. Bruntál): jihozápadní úbočí Temné, na několika místech v úseku ca 500 m při okrajích kamenité lesní svážnice (tzv. Temné cesty), ca 650–950 m J od Kamené chaty, 50°02'17,9"N, 17°16'07,8"E, 890–900 m n. m. až 50°02'29,8"N, 17°16'01,1"E, 940–950 m n. m., asi 20 řídkých kvetoucích trsů (10. 9. 2009 not. Z. Burešová, foto L. Bureš).

Hořec tolitovitý je v Jeseníkách považován za nepůvodní druh (Kirschner & Kirschnerová in Slavík 2000: 104–106). Druhotnému rozšíření odpovídá i charakter většiny jeho současných jeseníckých lokalit.

O domnělém výskytu *Gentiana asclepiadea* v Jeseníkách existuje jen několik málo starých literárních údajů. Např. Otruba (1926) ve svém „Úvodu ku květeně československého Slezska“ připomíná spis Kašpara Schwenckfeldta „Stirpium et Fossilium Silesiae Catalogus“ vydaný v roce 1600 v Lipsku. Schwenckfeldtovy údaje o výskytu *Gentiana asclepiadea* a celé řady dalších druhů vztáhl Otruba k Jeseníkům. Schwenckfeldt ale působil jako lékař v městě Hirschberg na úpatí Krkonoš (dnes Jelenia Góra) a jeho údaje o výskytu hořce tolitovitého „in montibus excelsis Sudetis“ se vztahují ke Krkonoším. Otruba pak v citovaném článku uvádí hořec tolitovitý z Beskyd a dodává, že „v Jeseníku nebyl dosud nalezen“.

Na další zmínku o výskytu hořce tolitovitého v Jeseníkách upozorňuje Opravil (1961), který ve svém článku excerpoval údaje z knihy Uechtritz (1820). Maxmilián Uechtritz v roce 1818 podnikl z Karlovy Studánky výpravu na Praděd a ve své knize popisuje, jak jeseníčtí kořenáři ve velkém plení hořce, arniku (která v současné době v Jeseníkách roste jen na dvou druhotných lokalitách) a koprníček. Ve svém článku Opravil píše, že Uechtritz uvádí hořec tolitovitý na Pradědu. V originále ale Uechtritz píše v jednom odstavci o *Gentiana asclepiadea* spolu s *G. lutea* s tím, že tyto ve Vysokých Sudetech chybí, zároveň u nich ale píše na Pradědu.

Ve velkých flórách 19. století (např. Grabowski 1843, Fiek & Uechtritz 1881, Oborný 1883–1886) pak údaje o hořci tolitovitém z území Jeseníků nejsou uvedeny.

Novější a spolehlivé údaje se objevují až od poloviny 20. století – z údolí Moravice pod Velkou kotlinou a od Františkovy myslivny. Patrně jako první zaznamenala v roce 1949 hořec tolitovitý u Slezské cesty mezi Karlovem pod Pradědem a Velkou kotlinou M. Součková (Duda 1949); existuje i herbářový doklad (9. 8. 1949 leg. L. David, OP). V příkopě Slezské cesty pravidelně kvetlo několik velkých trsů a hořec se tam udržel dlouho, ještě v roce 1985 tam rostlo několik sterilních exemplářů (not. L. Bureš). V současnosti už tam neroste.

Od Františkovy myslivny byl hořec tolitovitý znám od konce 60. let minulého století. V roce 1972 rostly těsně u chaty 3 trsy, v 80. letech se hořec rozrostl na větší ploše a dostal se i do horní části blízké PR Bučina pod Františkovou myslivnou. V 90. letech se rozšířil

i na kalamitní holinu západně od chaty. Populace dnes čítá mnoho desítek mohutných, každoročně bohatě kvetoucích trsů.

Začátkem 70. let minulého století objevil J. Hroch ve starém bukosmrkovém lese pod Kamennou chatou asi 100 velkých trsů. Po vykácení lesa se v 80. letech na velkých pasekách hořec nebývale rozrostl. Po zalesnění pasek v hustých smrčínách bohatá populace zanikla. Z této početné populace patrně pocházelo i několik skomírajících trsů nalezených v bučině na jihozápadním úbočí Kopřivné (1976 not. *L. Bureš*), kde už později hořec nalezen nebyl. Z početné populace na pasekách jihozápadního svahu Temné zbylo jen asi 20 řídkých trsů podél lesní svážnice, tzv. Temné cesty.

Z roku 1988 pochází další, později neověřený výskyt v údolí Moravice u Moravské cesty (21. 9. 1988 not. *M. Dvořáček*). V roce 1989 byl hořec tolitovitý zaznamenán při floristickém kurzu ČSBS na západním úbočí Jeleního vrchu (874 m) nad Mnichovem (Hradílek 1999) a menší populace byla objevena ve stržích Sněžné kotliny v roce 1994.

Několik, zjevně také vysetých či vysazených exemplářů, roste poblíž Jelení studánky a nad dřevěným kostelíkem na Hubertově v horní části Karlovy Studánky. Ve Sněžné kotlině roste stále jen asi do 10 trsů a druh se zde dále nešíří. Populace na Jelením vrchu u Mnichova nebyla v poslední době znovu ověřena.

Někde v údolí Hučavy viděl v 70. letech minulého století hořec tolitovitý R. Procházka (dobrovolný strážce CHKO Jeseníky), po něm ho tam zaznamenal až v roce 1996 R. Hédl (in verb.). Pravděpodobně jde o výše uvedenou lokalitu ověřenou v roce 2012. V roce 2002 pak opět R. Hédl našel několik trsů u tzv. Miliónové cesty a v roce 2009 i v severovýchodní části Malé kotliny. U Miliónové cesty stále roste, v Malé kotlině jsme ho v roce 2012 marně hledali.

L. Bureš & R. Štencel

- Albín R. (2006): Inventarizační průzkum Břidličná. – Ms. [Depon in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]
Bureš L. et al. (in prep.): Chráněné a ohrožené rostliny CHKO Jeseníky.
Duda J. (1949): Botanický výzkum okolí Vrbna a Malé Morávky, předběžná zpráva. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava, 10: 171–172.
Fiek E. & Uechtritz R. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils, enthaltend die wildwachsenden, verwilderten und angebauten Phanerogamen und Gefäss-Cryptogamen. – Breslau, 571 p.
Grabowski H. (1843): Flora von Oberschlesien und dem Gesenke, mit Berücksichtigung der geognostischen, Boden- und Höhenverhältnisse. – Breslau.
Hédl R. (2002): ZM 1:10 000: 14-24-13, 14-24-14, 14-24-19 (M0106js), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 10 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
Hradílek Z. [ed.] (1999): Materiály ke květeně Nizkého Jeseníku a přilehlých území. Floristický kurz ČSBS v Bruntále (1989). – Sagittaria, Olomouc, 112 p.
Chlapek J. (2000): PR Sněžná kotlina – inventarizační průzkum botanický. – Ms, 7 p. [Depon in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]
Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 21 (1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.

Opravil E. (1961): Rostliny v „Malé cestě přírodovědce“ od M. Uechtritze. – Přírod. Čas. Slez., Opava, 12: 571–579.

Otruba J. (1926): Úvod ke květeně československého Slezska. – Vlastiv. Sborn. Slez., Opava, 2: 283–396.

Uechtritz M. (1820): Kleine Reisen eines Naturforschers. – Breslau, 354 p.

***Gentianella lutescens* subsp. *carpatica* (Wettst.) Holub**

C1

82. Javorníky: Huslenky (Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 309, 2011).

Gentianella lutescens* (Velen.) Holub subsp. *lutescens

C1

80. Vsetínská kotlina / 82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): louka v údolí Losový nad pramenem stejnojmenného potoka, 1,6 km SSV od kostela v obci, 520 m n. m., 4 kvetoucí rostliny (12. 6. 2011 foto R. Potočný).

82. Javorníky: Huslenky (Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 308–309, 2011).

99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Krásná (distr. Frýdek-Místek): závěr údolí říčky Mohelnice, Zlatník, pastviny a jejich okraje při zelené turistické značce asi 680 m SZ od kóty Obidová (832), 49°31'20,6"N, 18°29'52,3"E, 650 m n. m. (22. 6. a 20. 7. 1971, 26. 7. 1973 leg. A. Hájková, FMM); 5 kvetoucích rostlin (červenec 1996 foto Z. Lukeš & R. Poledník; srpen 1997 not. Z. Lukeš); 10 kvetoucích rostlin (2000 not. R. Poledník).

† 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Krásná (distr. Frýdek-Místek): Vyšní Mohelnice, osada Muroňka, louka, 682 m n. m. (26. 7. 1973 leg. A. Hájková ut *Gentianella praecox* subsp. *livornica* (sic!), FMM-5682, rev. J. Kirschner).

† 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Krásná (distr. Frýdek-Místek): Vyšní Mohelnice, levá strana cesty Zlatník – Visalaje (asi 400 m od Zlatníku), mokrá louka (30. 6. 1972 leg. A. Hájková ut *Gentianella praecox* subsp. *livornica* (sic!), FMM-4171, rev. J. Kirschner).

† 99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): Pod Gruň [recte Podgruň], S expozice, spásaná louka (6. 7. 1971 leg. A. Hájková ut *Gentianella praecox* subsp. *livornica* (sic!), FMM-1821, rev. J. Kirschner).

† 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c / 6676a, Bílá (distr. Frýdek-Místek): nad PR [recte NPR] Salajka, louka, 840 m n. m. (3. 7. 1973 leg. A. Hájková ut *Gentianella amarella* subsp. *lingulata*, FMM-5531, rev. J. Kirschner).

Z údolí Losový v Huslenkách zmiňují výskyt hořečku v minulosti již starousedlíci, potvrzení recentního výskytu však až dosud chybělo. V Huslenkách se tak nachází poslední čtyři v Beskydech známé lokality nominálního poddruhu (cf. Popelářová in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 308–309, 2011). Na pastvinách v obci Krásná dokládá hořeček žlutavý pravý ještě v 70. letech A. Hájková; z té doby pochází také její další sběry z nedaleké Muroňky, Zlatníku, Starých Hamrů a Bílé. Zde uvedená pozorování z Krásné jsou zároveň posledními známými údaji o hořečku žlutavém ve fytochorionu Radhošťských Beskyd.

M. Popelářová & D. Hlisnikovský

***Gentianella praecox* subsp. *bohemica* (Skalický) Holub**

C1

371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151d, Nové Dobrkovice (distr. Český Krumlov): NPR Vyšenské kopce, ca 100 m SV od železničního viaduktu přes potok Hučnice ve společenstvu *Bromion erecti*, 48°49'11,1"N, 14°17'44,1"E, 530 m n. m., 9 rostlin (20. 9. 2010 leg. P. Lepší, CB, odebrána část rostliny; Lepší in Lepší & Lepší 2011).

Geranium molle* L.*C2**

- 10a. Jenštejnská tabule, 5853c, Praha-Kyje: ulice Borská u čp. 947/15 (16. 8. 1999 not. *M. Marek*). – Praha-Vinoř: na hřbitově v obci (17. 7. 2011 not. *M. Marek*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5756a, Loučeň (distr. Nymburk): v zámeckém parku (6. 2012 not. *J. Hadinec*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Zbraň (distr. Kolín): intravilán obce (14. 6. 2001 not. *M. Marek*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Rasochy (distr. Kolín): intravilán obce (30. 8. 2001 not. *M. Marek*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958b, Tetov (distr. Pardubice): intravilán obce (12. 10. 2001 not. *M. Marek*).
32. Křivoklátsko, 5949c, Křivoklát (distr. Rakovník): na nádvoří hradu Křivoklát (17. 8. 2012 not. *M. Marek*).
32. Křivoklátsko, 6048b, Skryje (distr. Rakovník): ruderalizovaný trávník u cesty nad pravým břehem Berounky 100 m JV od středu silničního mostu přes Berounku, 49°58'09,7"N, 13°46'28,2"E, 250 m n. m. (12. 6. 2012 leg. *R. Paulič*, CB).
- 36a. Blatensko, 6548c, Chanovice (distr. Klatovy): sečený trávník při jižní straně kostelní zdi v obci, 49°24'19,4"N, 13°42'58,5"E, 560 m n. m., vzácně (17. 6. 2012 leg. *E. Legátová*, herb. Paulič, det. *R. Paulič*).
- 36a. Blatensko, 6648b, Vrbno (distr. Strakonice): suchá stráň asi 200 m V od severního konce hráze rybníka Velká Kuš, asi 0,6 km JJV od obce, 49°23'54,3"N, 13°48'37,2"E, 480 m n. m., několik desítek rostlin (21. 6. 2011 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
- 64a. Průhonická plošina, 5952d, Praha-Chodov: areál [bývalého] Agrozetu Chodov (13. 10. 1986 not. *M. Marek*).

V Květeně ČR (Slavík in Slavík 1997: 213–214) není druh z těchto fytochorionů uveden. [eds]

***Geranium rotundifolium* L.**

79. Zlínské vrchy, 6771d, Zlín: západní část železniční stanice Zlín-střed, u slepých kolejí několik malých populací, 215 m n. m. (24. 4. 2011 leg. *I. Jindra*, det. *I. Jindra*, rev. *V. Řehořek*, BRNU).

***Geum ×intermedium* Ehrh.**[*G. rivale* × *G. urbanum*]

50. Lužické hory, 5152d, Česká Kamenice (distr. Děčín): vlhký příkop u hlavní silnice na jižním okraji obce Liska SV od města, 430 m n. m., asi 10 kvetoucích rostlin mezi rodiči (24. 5. 1998 not. *J. Hadinec*).
60. Orlické opuky, 5863d, Peklo nad Zdobnicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): vlhký polostinný lesní lem u silničky na pravém břehu řeky Zdobnice 800 m VSV(–V) od železniční zastávky, 50°07'29,4"N, 16°18'56,0"E, 320 m n. m. (10. 5. 2008 foto et leg. *Z. Kaplan* no. 08/166, herb. Kaplan).

Kříženec těchto poměrně běžných rodičovských druhů není patrně zcela vzácný, s velkou pravděpodobností je však přehlížen a nedostatečně dokumentovaný. Zde uvedené nálezy jsou prvními údaji pro Lužické hory i Orlické opuky (cf. Smejkal in Slavík 1995: 323). *Z. Kaplan*

***Gratiola neglecta* Torr.**

- 15c. Pardubické Polabí, 5959a, Vlčí Habřina (distr. Pardubice): obnažené dno v severní části rybníka Černý Nadýmač, 50°04'30,7"N, 15°34'52,4"E a 50°04'30,8"N, 15°34'56,1"E, 215 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (13. 6. 2012 foto *A. Rešlová*, det. *P. Lustyk*).

Výskyt *Gratiola neglecta* na Černém Nadýmači není příliš překvapivý. Stejně jako na nedalekém rybníku Broumar a rybích sádkách u Lázní Bohdaneč, kde byl tento zavlečený druh naší květeny poprvé nalezen (Šumberová & Ducháček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44: 151–175, 2009), i zde hospodaří firma Rybníční hospodářství Lázně Bohdaneč. Diaspory tak mohly být snadno přeneseny rybáři na holínkách, náradí či s kompostem, který používají k přihnojení menších rybníků a který pochází právě z rybích sádek a z Broumaru.

K. Šumberová

***Gymnadenia densiflora* (Wahlenb.) A. Dietr.**

C1

82. Javorníky: Velké Karlovice (Dvorský in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 309, 2011).

***Heleocholea schoenoides* (L.) Roemer**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Rakvice (distr. Břeclav): EVL Trkmanec-Rybníčky, bahnitě dno vyschlé mělké laguny V od toku Trkmanky 0,48 km JZ – 0,85 km JJZ od Trkmanského Dvora, 48°51'52,2"N, 16°50'15,6"E (střed lokality), 162 m n. m., tisíce rostlin (25. 8. 2011 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk; Lustyk 2011a, 2011b).

Laguna vznikla při revitalizaci území v roce 2006 na místě rozsáhlých a zčásti ruderalizovaných rákosin, ve kterých se vyskytovaly některé subhalofilní druhy (*Bolboschoenus koschewnikowii*, *Carex secalina*, *Lotus tenuis*, *Melilotus dentatus*, *Schoenoplectus tabernaemontani*). Laguna, která je významnou ptačí lokalitou, během léta postupně vysychá a na obnaženém bahnitě dně se objevují některé zajímavé rostlinné druhy – *Chenopodium chenopodioides*, *Cyperus fuscus*, *Veronica anagalloides*. Pro výskyt bahenky je tato lokalita do budoucna dosti nadějná i proto, že celá plocha laguny je každoročně narušována diskováním. Na některých zbývajících lokalitách její výskyt již zanikl (či postupně zaniká) kvůli zarůstání dřive narušovaných stanovišť, které ke své existenci druh vyžaduje. Bahenka šášinovitá byla u Rakvic naposledy sbírána J. Vicherkem v roce 1964 (Grulich 1987).

Z jižní Moravy jsou za posledních 30 let uváděny jen čtyři další lokality:

- a) PR Slanisko Novosedly – naposledy 21. 8. 2012 not. K. Hustáková & J. Pekárová, AOPK ČR (2012),
- b) Nový Přešov, fragment slaniska mezi severním okrajem obce a rybníčkem – naposledy 47 rostlin 1992 not. M. Řičánek (in litt.)¹⁾,
- c) několik populací u rybníka Nesyt: severní břeh (10. 9. 2004 not. J. Novák et al.), NPR Slanisko u Nesytu (2. 9. 2005 not. J. Novák et al.), deprese v úhuru SV od rybníka Výtopa (12. 10. 2011 not. J. Pekárová & P. Slavík), Valtická zátoka – šterkový ostrůvek vzniklý při letnění (11. 9. 2012 not. J. Kmet), obnažené dno při severovýchodním břehu Nesytu v blízkosti hráze (21. 8. 2012 not. K. Hustáková & J. Pekárová); vše AOPK ČR (2012),
- d) Soutok, mrtvé rameno Dyje u Melambónu (Daníhelka et al. 1995, Šumberová 1999, Daníhelka & Šumberová 2004).

P. Lustyk

¹⁾ V roce 1992 přenesl na tuto lokalitu M. Řičánek (v rámci záchranného programu) dalších 50 rostlin bahenky ze Slaniska Novosedly a v následujícím roce se pokusil posílit populaci i výsevem. Žádná z těchto akcí však nebyla kvůli přetrvávajícím nepříznivým vlhkostním poměrům úspěšná.

- Danihelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě II. – Příroda 21: 117–192.
- Danihelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30, příl. 1995/1: 29–102.
- Grulich V. (1987): Slanomilné rostliny na jižní Moravě. – Český svaz ochránců přírody, Břeclav, 70 p.
- Lustyk P. (2011a): Botanický inventarizační průzkum přírodní památky Trkmanec-Rybníčky, k. ú. Rakvice. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]
- Lustyk P. (2011b): Aktualizace mapovacího okrsku cz1039, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Šumberová K. (1999): Flóra a vegetace vod a mokřadů v oblasti soutoku Moravy a Dyje. – Muz. Současn., ser. natur., 13: 33–53.

***Hibiscus trionum* L.**

C1

- 11b. Poděbradské Polabí, 5957a, Velký Osek (distr. Kolín): pole u železničního přejezdu při silnici do Volárny, asi 1,1 km JV od budovy železniční stanice Velký Osek, 50°5'44,6"N, 15°12'19,7"E, 195 m n. m., několik desítek rostlin (asi 1993 not. M. Štefánek).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7065d, Pouzdřany (distr. Břeclav): jižní okraj silnice Pouzdřany – Vranovice blíže trati U mlýna, 48°56'42,3"N, 16°37'39,2"E, 181 m n. m., jediná rozvětvená, ploše rozložená rostlina ve šterku na travnatém okraji silnice (18. 9. 2012 not. R. Řepka).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7065d, Pouzdřany (distr. Břeclav): vlhké místo v poli 2,2 km SV od kostela v obci, 48°56'39,2"N, 16°39'01,8"E, 240 m n. m., několik bohatě rozvětvených rostlin (23. 10. 2012 leg. P. Dřevojan, L. Hradilová & P. Novák, BRNU).

***Hypochaeris glabra* L.**

C1

39. Třeboňská pánev, 6955c, Žiteč (distr. Jindřichův Hradec): nad statkem „U Princů“, 140 m SSZ od sýpky v obci, skalky a suché jihozápadní svahy řídké porostlé borovicí, dubem a jalovcem před starou bažantnicí, snad bývalé kozí pastviště, 49°00'06,7"N, 14°54'45,9"E, 450 m n. m. (16. 8. 2004 leg. J. Blahovec, herb. Blahovec, desítky fertálních rostlin; 30. 6. 2012 not. M. Lepší *et al.*, 2 plodné rostliny; Blahovec & Lepší in Lepší & Lepší 2011). – Žiteč: náves v obci, 30 m J od hasičské zbrojnice, 5 m široký pás trávníku mezi komunikací a rybníkem, 49°00'02,5"N, 14°54'59,8"E, 450 m n. m. (16. 8. 2004 not. J. Blahovec, několik desítek statných rostlin na ploše 6 × 4 m; 30. 6. 2012 not. M. Lepší *et al.*; 7. 2012 not. K. Prach & J. Hadinec, ca 10 plodících rostlin a semenáčky; Blahovec & Lepší in Lepší & Lepší 2011).
39. Třeboňská pánev, 6955d, Libořezy (distr. Jindřichův Hradec): 0,8 km JJZ od kapličky v obci, 160 m S od břehu rybníka Velká Černá, příkop či spíše Z orientovaný svah silnice vpravo ve směru do obce Žiteč, 49°01'05,6"N, 14°55'36,6"E, 465 m n. m., celkem 48 ks pospolu na třech místech (16. 8. 2004 leg. J. Blahovec, CB; Blahovec & Lepší in Lepší & Lepší 2011). Současný stav populace na lokalitě není známý, pravděpodobně zanikla.
39. Třeboňská pánev, 7055c, Suchdol nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): pískovna Cep II 4 km S od kostela ve městě, východní břeh pískovny, horní plató haldy (shrnutá zemina z doby před začátkem dolování šterkopisku), 48°55'24,8"N, 14°52'32,7"E, 450 m n. m., desítky kvetoucích rostlin (17. 9. 2005 leg. J. Blahovec, CB; Blahovec & Lepší in Lepší & Lepší 2011). V současnosti není stav lokality známý, pravděpodobně výskyt zanikl v důsledku sukcesních změn.

V současné době jsou tyto uvedené lokality v Třeboňské pánvi (resp. už jen dvě z nich) jediné v České republice, kde se prasetník lysý v posledních zbytcích dosud vyskytuje.

[eds]

***Juncus capitatus* Weigel**

C1

39. Třeboňská pánev, 6955a, Stráž nad Nežárkou (distr. Jindřichův Hradec): opuštěná pískovna nad terasou řeky Nežárky, ca 1,5 km JZ od středu obce Plavsko, poblíž tzv. Fährnichova mlýna, 49°04'29,9"N, 14°53'24,7"E, společně s *Centunculus minimus* a *Radiola linooides*, stovky (až do tisíce) rostlin (9. 8. 2009 not. *L. Rektoris*). Pískovna, pokud by byla ponechána i nadále bez jakýchkoli zásahů, bude do budoucna ohrožena spontánním zarůstáním náletovými dřevinami (hlavně břízou a vrbami). Správa CHKO Třeboňsko má v úmyslu náletové dřeviny postupně vyřezávat.

***Juncus gerardii* Loisel.**

C1

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966c, Nikolčice (distr. Břeclav): břeh strouhy na východním okraji mokřadu 1,5 km SZ od kostela sv. Jakuba, 49°00'33"N, 16°44'41"E, 220 m n. m., jeden mohutný trs (3. 11. 2011 leg. *P. Dřevojan*, *V. Kalníková*, *P. Novák* & *T. Růžičková*, BRNU, rev. R. Řepka).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966b, Újezd u Brna (distr. Brno): mokřad pod hrází rybníčku 1,5 km JV od železniční zastávky, 49°05'52"N, 16°45'33"E, 190 m n. m., několik trsů (29. 9. 2011 leg. *P. Dřevojan* & *P. Novák*, BRNU, rev. R. Řepka).

***Juncus sphaerocarpus* Nees**

C1

15b. Hradecké Polabí, 5662a, Česká Skalice (distr. Náchod): Spyta, obnažený břeh přehrady Rozkoš J od obce, 50°22'19"N, 16°02'50"E, 289 m n. m. (1993–1995 leg. *F. Krahulec*, rev. J. Holub, PRA, Krahulec & Lepš 1994; září 2010 leg. *F. Krahulec*, PRA).

Tento vzácný druh sítiny byl na vodní nádrži Rozkoš nalezen při nízkém stavu vody v roce 1993 (Krahulec & Lepš 1994: 10; zde je uvedena i mapka tehdy známého rozšíření v ČR²⁾. Na lokalitě byl nalezen i v následujících dvou letech, rozšířil se přibližně na 350 m délky pobřeží. Pak zde nebyl po dobu dalších 14 let nalezen, až při nízkém stavu vody v září roku 2010 se na stejném místě znovu objevil. Evidentně zde jeho semena přežila v zaplavené půdě. V těchto místech jsou prameny vápnitě vody, proto i při nízkém stavu hladiny bývá obnažený břeh vlhký. Zdá se, že druh se objevuje pouze v letech, kdy dojde k časnému poklesu vody, do začátku července. Při pozdních poklesech vody (srpen, září) nebyl nikdy nalezen.

F. Krahulec

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6963b, Rokytná (distr. Znojmo): západní svah vrchu Vinohrady, pěšina na suché skalní stepi, 0,7 km JV od kostela v obci, 49°03'35,2"N, 16°19'38,7"E, 275 m n. m., 0,4 m² (2 × 0,2 m) (17. 6. 2010 leg. *J. Roleček*, BRNU) a vlhká narušovaná stezka ve skalní stepi, 49°03'36,2"N, 16°19'38,9"E, 1 m² (28. 6. 2010 not. *J. Roleček*) – obě populace jsou od sebe vzdáleny jen 30 m, každá z nich má více než 100 rostlin (Roleček 2011).

Mimořádně vlhké jaro roku 2010 přineslo nález sítiny kulatoplodé na slepencové stepi u Rokytné nedaleko Moravského Krumlova; jde o první nález tohoto kriticky ohroženého druhu v území. Stanovištěm druhu jsou zde periodicky vlhká místa v okolí pěšiny na skalní stepi na úbočí vrchu Vinohrady. V této souvislosti stojí za pozornost, že sítina

²⁾ Údaj se bohužel nedostal do Červené knihy (Holub & Kubát in Čeřovský et al. 1999: 200) a mapka rozšíření druhu je tam tedy neúplná.

kulatoplodá a další jednoleté druhy sítin už byly na podobných stanovištích jinde v Evropě pozorovány a že tudíž nelze vyloučit možnost, že je tento druh na příhodných místech trvalou součástí vegetační mozaiky xerothermních biotopů. Nepříznivé období zřejmě může dlouhodobě přežívat v půdní semenné bance.

J. Roleček

20a. Bučovická pahorkatina, 6966a, Měnín (distr. Brno): obnažený břeh tůně u dvora Albertov asi 2,5 km JJZ od kostela v obci, 49°03'50,1"N, 16°40'40,1"E, 185 m n. m., 1 trs (13. 10. 2011 leg. P. Dřevojan, A. Gálová, V. Kalníková & P. Novák, BRNU).

Nález doplňuje současné znalosti o výskytu sítiny kulatoplodé na jižní Moravě, kde se v posledních letech podařilo najít více nových lokalit v Bílých Karpatech a na Znojemsku (Jongepier & Jongepierová 2006, Roleček 2011). Lokalita u Měnína je pozoruhodná výskytem některých dalších vzácných druhů vlhkých, minerálně bohatých půd (*Rumex stenophyllus*, *Veronica anagalloides*, *V. scardica*), které zde osídlují břehy nedávno vyhloubené tůně. Jde o další příklad výskytu vzácných druhů rostlin na vlhkém, narušeném místě v oblasti bývalých slanisk (podobně např. obnovené slanisko Zároveň u Terezína) a jeví se tedy jako vhodné pokračovat v podobných revitalizačních pokusech i na dalších zaniklých slaniskách. Poněkud problematické se však na těchto lokalitách jeví permanentní udržování ploch s ranými sukcesními stadii, na které je většina ohrožených druhů vázána.

P. Novák & P. Dřevojan

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862c, Dalešice (distr. Třebíč): obnažené dno na jihozápadním břehu rybníka Bezděkov, ca 1,7 km SZ od kostela v obci, 49°08'15,7"N, 16°03'46,7"E, 412 m n. m., několik rostlin (3. 7. 2012 leg. L. Čech, herb. Čech, rev. V. Grulich).

Nový nález sítiny kulatoplodé v okrajovém okrese mezofytika na Třebíčsku poněkud upravuje současný obraz rozšíření tohoto druhu na jižní Moravě. Je zřejmé, že perzistence *J. sphaerocarpus* v půdní semenné bance je opravdu značná a mezi vhodná stanoviště patří i občasné obnažená dna rybníků. Na rybníku Bezděkov se druh vzácně vyskytoval v dobře vyvinuté vegetaci svazu *Eleochariton ovatae*, typicky v hustých porostech *Juncus bufonius*. Z dalších ohrožených druhů obnažených den byly zaznamenány např. *Carex bohémica*, *Cyperus fuscus*, *Eleocharis ovata* a *Elatine hydropiper*.

L. Čech

Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 108 p.

Krahulec F. & Lepš J. (1994): Establishment success of plant immigrants in a new water reservoir. – Folia Geobot. Phytotax. 29: 3–14.

Roleček J. (2011): A record of *Juncus sphaerocarpus* from dry grasslands near Rokytná (Moravia, Czech Republic). – Acta Mus. Morav., sci. biol., 96: 199–204.

***Limodorum abortivum* (L.) Sw.**

C1

17b. Pavlovské kopce, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): NPR Děvín-Kotel-Soutěska, lesostep v jihovýchodní části rezervace, pod zelenou turistickou značkou, 390 m JV od kóty 549, 522 m n. m., 5 rostlin (1. 6. 2011 not. P. Veselý et col.; Šmiták & Juroch 2012).

Nová lokalita hnědence zvrhlého, který je z Pálavy znám z dřívějšíka, ale jen od chaty v Soutěsce v jižní části NPR Děvín-Kotel-Soutěska. Jinde v tomto území nebyl dosud zaznamenán; další, nedávno nalezená lokalita se nachází v PR Milovická stráž (Mikulica in *Additamenta* 6: 312, 2007).

[eds]

***Lindernia procumbens* (Krock.) Borbás**

C1

7b. Podřípská tabule, 5652c, Bukol (distr. Mělník): čtvercové tůň – poldry při pravém břehu Vltavy; druhá tůň od východního konce řady tůní, ca 560 m SZ od obce, 50°19'05,8"N, 14°23'21,2"E, 162 m n. m., 5 rostlin (21. 8. 2012 leg. K. Šumberová, WHB³⁾). – Bukol: šestá tůň od východního konce řady tůní, ca 720 m SZ od obce, 50°19'01,4"N, 14°23'06,6"E, několik desítek rostlin (21. 8. 2012 leg. S. Pišová, PRC). V obou případech na obnaženém dně téměř vyschlých tůní, převaha vegetace asociací *Leersietum oryzoidis* a *Butometum umbellati*, v ní roztroušeně jednoleté mokřadní druhy, vedle *Lindernia procumbens* např. *Limosella aquatica*.

V České republice je *Lindernia procumbens* kriticky ohroženým druhem a chráněna je také Bernskou úmlouvou⁴⁾. Typickými stanovišti jsou obnažená dna vodních nádrží nebo jejich poloobnažené břehy, vzácněji se vyskytuje i na říčních náplavech dolních toků řek a v polních mokřadech. Nejčastěji roste na mokřících bahnitých substrátech, ale lze ji nalézt i na písku, pokud je dostatečně a dlouhodobě nasycen vodou. Jde o konkurenčně slabý teplomilný druh, který u nás klíčí teprve během léta. Vyžaduje proto, aby v době klíčení byly k dispozici obnažené substráty nezarostlé konkurenčně silnějšími druhy. To byly v minulosti především letněné rybníky a mrtvá říční ramena, avšak v důsledku omezení letněné rybníků a regulací toků řada vhodných stanovišť z krajiny zmizela. Puštička má drobná, snadno šířitelná semena, a díky tomu může snadno kolonizovat nové lokality, a to i mimo oblasti svého historického výskytu. Nejvíce recentních lokalit se nachází v jihočeských rybníčních pánvích, kde se nalézá zejména v rybních sádkách a speciálních rybníčních s částějším letněním. Další lokality byly zjištěny např. u Telče na Českomoravské vrchovině, v Lázních Bohdaneč, u Studénky a nad soutokem Moravy a Dyje (Šumberová et al. 2012). Nález na Mělnicku je v současné době izolovaný, v minulosti byly nejbližší lokality udávány od Kralup nad Vltavou – slanisko u Chvatěrub (Procházka et al. in Čerňovský et al. 1999: 225) a u Dolan (Křisa in Slavík 2000: 318).

S. Pišová, K. Šumberová & Z. Hroudová

³⁾ Herbarium WHB; Universität für Bodenkultur Wien, Gregor Mendel Straße 33, A-1180 Wien, Österreich.

⁴⁾ Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats). V České republice vstoupila v platnost v roce 1998.

Šumberová K., Lososová Z., Ducháček M., Horáková V. & Fabšičová M. (2012): Distribution, habitat ecology, soil seed bank and seed dispersal of threatened *Lindernia procumbens* and alien *Lindernia dubia* (Antirrhinaceae) in the Czech Republic. – *Phyton*, Horn, 52: 39–72.

***Liparis loeselii* (L.) Rich.**

C1

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5453b, Doksy (distr. Česká Lípa): rašelinné místo v močálu na jihozápadním břehu jihovýchodní části Máchova jezera, 265 m n. m. (9. 6. 2011 not. *Z. Kaplan*; 7. 6. 2012 foto *Z. Kaplan*).

Hlízovec byl nalezen na nepatrné ploše na obtížně přístupném místě s vysoko položenou hladinou spodní vody, kde roste na ostríco-rašeliničkových bultech. V roce 2011 jsem zaznamenal 6 kvetoucích rostlin, o rok později 2 rostliny kvetoucí a 3 vegetativní. Podle Květeny ČR (Procházka in Štěpánková et al. 2010: 552) byl u Doks *Liparis* naposledy pozorován v roce 1897 a druh je zde považován za vyhynulý. Na lokalitě se vyskytuje spolu s dalšími vzácnými druhy jako např. *Carex diandra*, *C. lasiocarpa*, *Hydrocotyle vulgaris* a *Triglochin palustris*. I přesto, že Máchovo jezero je relativně dobře známou botanickou lokalitou, jedná se o další zdejší významný nález z poslední doby, viz např. objevy druhů *Hammarbya paludosa* (Leugnerová in Additamenta 6: 301, 2007) nebo *Utricularia bremii* (Leugnerová in Additamenta 9: 154–155, 2011).

Z. Kaplan

***Littorella uniflora* (L.) Asch.**

C1

87. Brdy, 6349a, Kozičín (distr. Příbram): při východním pobřeží zálivu na severním okraji vodní nádrže Pilská, ca 3 km Z od obce, 49°40'46"N, 13°54'36"E, 665 m n. m., porost (asi 2 m²) na mokravém dnu při břehu vypuštěné nádrže (první polovina července 1993 leg. *P. Bureš*, BRNU; Šumberová in Chytrý 2011: 286).

87. Brdy, 6349a, Láz (distr. Příbram): vodní nádrž Láz ca 1 km SZ od obce, 49°39'41"N, 13°53'37"E, 635–640 m n. m. (25. 7. 2008 leg. et foto *T. Č. Kučera* & *M. Škrlant*, herb. Kučera); bohaté submerzní a terestrické porosty podél kontaktu snížené vodní hladiny s obnaženým dnem při břehu nádrže (12. 8. 2008 leg. et foto *R. Hlaváček*, HOMP; 14. a 22. 8. 2008 not. *R. Hlaváček*; Šumberová in Chytrý 2011: 286).

Pobřežnice jednokvětá je v České republice velmi vzácným druhem, který v minulosti rostl především v rybníčních pánvích, zejména na jihu Čech v Budějovické a Třeboňské pánvi (Chrtek sen. in Slavík 2000: 549). Podle autorů zpracování v Červené knize ČR a SR (Procházka & Husák in Čeřovský et al. 1999: 231) došlo k úbytku až 90 % lokalit. Koncem 20. století byla v jižní části Čech známa již jenom ze 12 rybníků (Chán 1999: 116). Pokusně byla vysazována i do zatopených pískoven (Chán l. c.) či rybníka Svět (Šumberová in Chytrý 2011), pokusy ale nebyly zatím úspěšné (Šumberová in Chytrý l. c.). V současnosti je z téhož území uvedeno pouze 7 lokalit (Boublík et al. in Kolektiv 2011). O to překvapivěji působí nedávné nálezy pobřežnice v Brdech, které jsou, kromě jižní části Čech, jediným územím v ČR, odkud je znám její recentní výskyt (Boublík et al. l. c.). Nalezena byla na dvou, převážně kulturními smrčínami obklopených, poměrně oligotrofních vodárenských nádržích, na jejichž pobřeží jsou vyvinuta i menší přechodová

rašelinště. Na obnaženém dně nádrže Pilská ji v roce 1993 prvně sbíral P. Bureš. Později zde její výskyt již nebyl potvrzen. Na nádrži Láz objevil pobřežnici v roce 2008 T. Č. Kučera se svým diplomantem M. Škrlantem.

Během návštěv v roce 2008 jsem pozoroval na severním a východním břehu nádrže Láz souvislé pásy ponořených porostů. Roztroušeně jsem druh zaznamenal také podél jihozápadního pobřeží nádrže. Na obnaženém dnu u východního břehu vytvářela pobřežnice i větší, bohatě kvetoucí porost. Ponořené cenózy obsazovaly mírně svažité (pod 5°) až relativně strmě (asi 15°) klesající dno budované převážně minerálními sedimenty. Většinou se jednalo o písčito-kamenitý až kamenito-písčítý substrát s případnou příměsí jílu, bez nebo s minimálním obsahem organických látek. Ojedinele byla nalezena i na minerálním substrátu překrytém mělkou vrstvičkou organického sedimentu. Na zatopené rašelině nebo silně zbahněném dnu nebyla nalezena vůbec, takže zcela chybí jak při západním břehu, na který navazuje přechodové rašelinště, tak při severovýchodním břehu, kde je minerální dno pokryto mocnou vrstvou bahna a slabě rozloženého organického materiálu. V této části nádrže dominují porosty přesličky *Equisetum fluviatile*. Na obnaženém východním břehu je půda tvořena asi dva centimetry silnou vrstvičkou s vyšším obsahem humusu, hlouběji navazuje silně provlhlý kamenito-písčítý substrát s jemnozrným pískem, podíl jílu či organických látek je mizivý.

V srpnu 2008 byla hladina nádrže několik desítek centimetrů pod úrovní běžného stavu. Ponořené porosty pobřežnice byly pozorovány do hloubky asi 1 m, pravděpodobně rostla i hlouběji. Asi 60 cm pod hladinou se víceméně zapojené porosty rozvolňovaly. Ponořené porosty jsou většinou jednodruhové, kde je vedle dominanty jen nepatrná příměs jiných druhů, např. *Juncus bulbosus* (viz fytoocenologický snímek č. 1). Zřídka k pobřežnici přistupovala *Eleocharis acicularis* – asociace *Littorello-Eleocharitetum acicularis*. Častěji se jednalo o mozaiku víceméně jednodruhových plošek se střídavou dominancí bahničky nebo pobřežnice, pozorovány ale byly i porosty s vyrovnanějším zastoupením obou druhů (viz fytoocenologický snímek č. 2). Rovněž terestrické společenstvo pobřežnice na obnaženém dnu při východním břehu bylo druhově velmi chudé (fytoocenologický snímek č. 3).

[fytoocenologický snímek č. 1: ponořený porost při severním břehu, 49°39'47,6"N, 13°53'41,95"E, výška vodního sloupce 40–60 cm, sklon dna ca 6°, 8 m², 12. 8. 2008 R. Hlaváček. – E₂ (80 %) – E₁ (80 %): *Littorella uniflora* 5, *Juncus bulbosus* +]

[fytoocenologický snímek č. 2: ponořený porost při jihozápadním břehu, 49°39'36,57"N, 13°53'35,42"E, výška vodního sloupce 30–40 cm, sklon dna do 3°, 12 m², 14. 8. 2008 R. Hlaváček. – E₂ (60 %) – E₁ (60 %): *Littorella uniflora* 3, *Eleocharis acicularis* 2b, *Juncus bulbosus* r]

[fytoocenologický snímek č. 3: terestrický porost na obnaženém dnu při východním břehu, 49°39'42,15"N, 13°53'47,41"E, sklon dna ca 5°, 7 m², 22. 8. 2008 R. Hlaváček. – E₂ (70 %) – E₁ (70 %): *Littorella uniflora* 4, *Juncus bulbosus* +, *Ranunculus flammula* +, *Bidens tripartita* (juv.) r, *Equisetum fluviatile* r, *Juncus filiformis* r. – E₀ (0 %)]

Především při severním břehu přesahovala pobřežnice z vlastních ponořených porostů do kontaktních, méně zapojených vodních cenóz sítiny cibulkaté (asociace *Ranunculo flammulae-Juncetum bulbosi*). V sítinou vyplněném vodním sloupci tvořila nejnížší vegetační

vrstvu. Vynořené až terestrické fragmenty porostů pobřežnice byly pozorovány především tam, kde buď zcela chyběly nebo nebyly dostatečně husté porosty sítiny cibulkaté, která na rozdíl od pobřežnice masivně osídlovala i organické sedimenty, případně rašelinou pokryté dno. V zonálním uspořádaní rybníční vegetace zaujímají porosty pobřežnice hraniční postavení – pravděpodobně dosahují do největší hloubky a nejdále do středu nádrže. V mělčích partiích se střídají s obojživelnými porosty sítiny cibulkaté, vzácněji s porosty bahničky jehlovité (*Eleocharis acicularis*). V navazujícím sublitorálu byly kromě převažujícího společenstva sítiny cibulkaté zaznamenány také porosty vysokých ostřic (fragmenty asociace *Caricetum vesicariae*, ojedinele asociace *Caricetum gracilis*), bahniček (*Eleocharis palustris* agg.), přesličky poříční (asociace *Equisetum fluviatilis*) a zblochanu vzplývavého (*Glyceria fluitans*).

Nejbližší známá, dnes již pouze historická lokalita pobřežnice se nacházela na Březnickém Podbrdsku, kde ji na břehu Hlubokého (= Žiteckého) rybníka u Nesvačil sbíral v 80. letech 19. století Velenovský (Čelakovský 1883: 829). Domin ji na stejné lokalitě v hojně míře sledoval ještě v roce 1897, později ji zde již ale nenalezl (Domin 1903). Nepovedlo se to ani Štěpánovi, který v jižních Brdech a jejich okolí botanizoval především v 50. až 60. letech 20. století (Štěpán 1967). Patrně ke stejné lokalitě se vztahuje také údaj, který bez bližší datace uvádí podle zápisníků příbramského, resp. březohorského rodáka Jindřicha Kučery (1867–1934) Skalický et al. (1980): „Nesvačily u Rožmitálu p. Tř.: vzácně na písku rybníků“. Z ostatních fytochorionů v okolí Brd není pobřežnice udávána (cf. Chrtek sen. in Slavík 2000: 549).

R. Hlaváček

Domin K. (1903): Brdy. Studie fytogeografická. – Praha, 84 p.

Kolektiv (2011): Texty k nové verzi Komentovaného červeného seznamu květeny jižní části Čech – Ms., URL: <http://www.muzeumcb.cz/cz/?clanek=323>.

Skalický V., Vaněček J. a kol. (1980): Příspěvek ke květeně Blatenska a přilehlých území. III. – Sborn. Západočes. Muz., přír., 36: 3–132.

Štěpán J. (1967): Rozšíření oceánských druhů v jižních Brdech a v přilehlém Podbrdsku. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 2: 180–185.

***Lycopodiella inundata* (L.) Holub**

C1

31a. Plzeňská pahorkatina, 6146a, Horní Bříza (distr. Plzeň): vrcholové plató zarůstající kaolinové haldy 1,1 km SZ od železniční stanice Horní Bříza, otevřené stanoviště na staré cestě na vlhkém bílém jílu, 49°51'27,9"N, 13°22'04,5"E, 450 m n. m., bohatá fertilní populace (28. 3. 2012 leg. S. Pecháčková & O. Peksa, PL).

Plavuňka zaplavovaná byla nalezena na druhotném stanovišti vzniklém při těžbě kaolinového ložiska. Lze však předpokládat, že časem opět pravděpodobně zanikne – otevřená plocha zaroste okolní vegetací anebo bude zlikvidována celá lokalita při dalším průmyslovém zpracování haldy. Takovýto typ přechodného výskytu na antropicky narušovaných místech je pro plavuňku zaplavovanou v současné české krajině dosti typický, neboť tento druh má jen velmi nízkou konkurenční schopnost, takže na místech svého výskytu může přetrvávat

jen po dobu nějakých pravidelných disturbačních zásahů. Nejbližší recentní lokalitou je pravděpodobně vojenské cvičiště Na bahnech v Brdech u Strašic (Hlaváček in Additamenta 10: 106–107, 2012). Poslední datované nálezy na dalších relativně blízkých lokalitách však sahají hodně do minulosti: pocházejí od Plzně z roku 1947 (Sofron & Nesvadbová 1997) a z Přešticka z roku 1966 (Vacek & Matějková 1995). Maloch (1913) uvádí plavuňku od Vysoké Libyně, což byl nejspíše dosud jediný údaj ze severního Plzeňska.

S. Pecháčková

Maloch F. (1913): Květena v Plzeňsku. I. Soustavný výčet druhů a jejich nalezišť. – Plzeň, 316 p.

Sofron J. & Nesvadbová J. [eds] (1997): Flóra a vegetace města Plzně. – Západočeské Muzeum, Plzeň, 200 p.

Vacek V. & Matějková I. (1995): Materiál ke květeně Přešticka. – Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, přír., 91: 79.

***Malaxis monophyllos* (L.) Sw.**

C1

84b. Jablunkovské mezíhoří / 99a Radhošťské Beskydy, 6478c, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek):

1 km J od kóty Skalka (931,7), násep lesní cesty, 1 rostlina (6. 7. 2012 not. Z. Lukeš & R. Poledník).

***Melampyrum barbatum* Willd.**

† 16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 6865c, Peregrinus b. Schöllschitz. Mh. [= Želešice, místo zvané Peregrínec 2,2 km ZSZ od kostela, asi 49°07'28"N, 16°32'54"E] (VI. 1896 leg. K. Rothe, BRNU 14273, rev. M. Štech).

† 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Flora moravica: Kyjov: u Strážovic [asi 49°00'33"N, 17°02'51"E] (10. 6. 1935 leg. J. Podpěra, BRNU 269704, 2 archy, rev. M. Štech).

Černýš bradatý je v květeně českých zemí považován za vzácně zavlékaný neofyt (Pyšek et al. 2012). Podpěrův sběr od Strážovic, který představuje první nález ve fytogeografickém okrese Jihomoravská pahorkatina (20), byl uložen mezi neurčenými černýši, Rotheho mnohem starší doklad pak přímo v obálce uvedeného druhu. Oba sběry zůstaly bohužel opomenuty při zpracování druhu pro Květenu České republiky (cf. Štech in Slavík et al. 2000: 412–429). Časově i místně odpovídají tomu, co je o výskytu tohoto opakovaně zavlékaného panonského druhu dosud známo. Podobně jako v případech uvedených v Květeně šlo pravděpodobně o jednorázové nebo krátkodobé výskyty a v současné době u nás není známa žádná populace černýše bradatého.

J. Danihelka & M. Štech

***Miscanthus sacchariflorus* (Maxim.) Hack.**

[*Poaceae*, *Andropogoneae*]

10b. Pražská kotlina, 5852d, Praha-Troja: Cisařský ostrov, spontánně se šíří na ploše bývalých zahrádek zničených povodní v roce 2002, proti ZOO, 1 velký polykormon a menší roztroušeně v jeho širokém okolí (25. 9. 2012 leg. M. Marek, herb. Marek).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Břeclav: topolová kultura podél lesní silničky na východním okraji Kančí obory, ca 1,75 km SSZ od kostela na náměstí v Břeclavi, 48°46'18,8"N, 16°52'37,1"E, 167 m n. m. (19. 7. 2012 not. R. Řepka; 18. 9. 2012 leg. R. Řepka, BRNL).

[Břeclav, Kančí obora, porost 615 C4 (nyní C1), sklon 0°, 10 × 10 m, 19. 7. 2012 P. Maděra & R. Řepka. – E₃ (35 %): *Populus ×canadensis* 3. – E₂ (5 %): *Cornus sanguinea* 1, *Acer campestre* +, *Rosa canina* r. – E₁ (90 %): *Aegopodium podagraria* 3, *Phalaris arundinacea* 3, *Calamagrostis epigejos* 2, *Miscanthus sacchariflorus* 2, *Rubus caesius* 2, *Calamagrostis canescens* 1, *Cirsium arvense* 1, *Cornus sanguinea* 1, *Dactylis polygama* 1, *Elymus caninus* 1, *Galium rivale* 1, *Humulus lupulus* 1, *Lamium maculatum* 1, *Stachys sylvatica* 1, *Symphytum officinale* 1, *Urtica dioica* 1, *Acer campestre* +, *Alopecurus pratensis* +, *Aster lanceolatus* +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Calystegia sepium* +, *Carex riparia* +, *Carpinus betulus* +, *Dactylis glomerata* +, *Festuca gigantea* +, *Galeopsis* sp. +, *Geum urbanum* +, *Glechoma hederacea* +, *Artemisia vulgaris* r, *Carduus crispus* r, *Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis* r, *Iris pseudacorus* r, *Poa palustris* r, *Rumex sanguineus* r, *Tilia cordata* r]

Nový adventivní druh pro květenu ČR.

Tato mohutná tráva byla nalezena při inventarizaci jihomoravských lužních lesů v jednom polykormonu na ploše asi 15 × 5 m v částečném zastínění podrostu rychle narůstající šestileté výsadby *Populus ×canadensis* (viz fytoecnologický snímek). Plocha byla navštívena již podruhé, poprvé po čerstvě smýceném porostu, před přípravou půdy k výsadbě nové kultury v roce 2006, kdy tento nápadný druh nebyl zaznamenán. Těžké je spekulovat, jak se sem tento v zahradách a parcích pěstovaný druh (avšak méně často než *M. sinensis* Anderss. a jeho kultivary) dostal, i když vzdálenost od osídlení není příliš velká. Zvláště jeho stabilizace v podrostu topolové monokultury je překvapující: rychle rostoucí kultivary hybridních topolů jsou vysazovány do širokých řad, aby bylo možné kultivovat meziřady traktorem alespoň první 2 roky; druh však tuto disturbanci kultivátorem přežil a možná vlivem rozsekání dlouhých výběžků oddenku se ještě více rozmnožil. Darke (1999) píše o nebezpečí rozrůstání *M. sacchariflorus* a jeho kolonizaci větších ploch, nejlépe vlhkých míst i břehů nádrží, přičemž v menších zahradách je těžké jej uhlídat. Na těžkých půdách se rozrůstá méně. Autor uvádí jen tři pěstované kultivary (oproti *M. sinensis*, kterých je několik desítek).

M. sacchariflorus je v Evropě pěstovaná okrasná tráva, přirozeně se vyskytující v Amurské oblasti Ruska (odsud popsána) a dále rozšířená v Japonsku, Mandžusku, Ussurijské oblasti Ruska, Koreji a severní Číně, kde roste na vlhkých místech (Darke 1999) nebo na zaplavovaných loukách a na březích řek (Roževic 1934, Vorobjev 1982). Druh tvoří rozsáhlé porosty pomocí svých dlouhých vodorovně plazivých výběžků oddenku (oproti *M. sinensis*, který roste v hustých nebo volnějším trsech). Stébla jsou tuhá, hladká, vzpřímená, 100–200(–240) cm vysoká; listy čárkovité, s výrazným bílým středním žebrem, 10–18 mm šir. a 45–60 cm dl., ploché, tuhé, hladké mimo velmi drsný okraj, od stébla odstávající, na podzim se výrazně žlutě nebo oranžově žlutě zbarvují; květenství je vějířovitá nebo široce vejčitá terminální lata, otevřená nebo stažená (užší a vzpřímená oproti *M. sinensis*), 20–40 cm dl. a 7,5–13 cm šir., bíle nebo narůžověle stříbřitá, jednotlivé lichoklasy 8–30 cm dlouhé, dlanitě uspořádané; květy ve dvoukvětých úzce kopinatých 4–5 mm dlouhých kláscích, plevy 3, chlupaté; klásky po dvou na jedné inserci, na bázi opatřeny svazečkem bílých chlupů 6–12 mm dl., 1,5–2× delších než klásek (u *M. sinensis* jsou stejně dlouhé jako klásek); pluchy mázdřité, horní o mnoho kratší než dolní,

lysé, bez osiny nebo s velmi krátkou osinou, která nepřevyšuje klásek (oproti *M. sinensis*, který má na bázi klásku až 8 mm dl. chlupy a 9–15 mm dl. terminální osinu) (Roževic 1934, Ohwi 1965, Vorobjev 1982, Walters et al. 1984).

R. Řepka

56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5359d, Vrchlabí (distr. Trutnov): prameniště potoka Principálek jižně od města, 510 m VSV(–V) od kóty Principálek (532), 50°36'29,4"N 15°35'18,6"E, 490 m n. m. (2011 foto V. Faltys, rev. R. Řepka podle fotografie). Lokalita byla v roce 2012 zničena výstavbou suchého poldru.

Darke R. (1999): The color encyclopedia of ornamental grasses. – Timber Press, Portland, Oregon.

Ohwi J. (1965): Flora of Japan. – Smithsonian Institution, Washington.

Roževic P. J. (1934): Sem. XXIV. Gramineae Juss. – In: Komarov V. L. [ed.], Flora SSSR 2: 1–778, Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR, Leningrad.

Vorobjev D. P. (1982): Opredelitel' sosudistych rastenij okrestnostej Vladivostoka. – Nauka, Leningrad.

Walters S. M., Brady A., Brickell C. D. [eds] (1984): The European Garden Flora, vol. 2. Monocotyledons (Part II.). – Cambridge University Press, Cambridge etc.

***Moneses uniflora* (L.) A. Gray**

C1

52. Ralsko-bezdězská tabule: 5354c, Hradčanské stěny (Sádlo et al.: Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 17–38, 2011).

56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5360c, Lánov (distr. Trutnov): Horní Lánov, Peklo, listnatý lesík s přimíšeným smrkem ve svahu proti lomu (v podrostu též *Cephalanthera damasonium*), 50°38'05,1"N, 15°39'55,9"E, 522 m n. m., 8 kvetoucích a 10 sterilních rostlin (25. 5. 2012 not. I. Špatenková).

Ačkoliv je území vápencového lomu a jeho okolí již delší dobu předmětem intenzivního botanického průzkumu z důvodu rozšiřující se těžby a zároveň příprav pro vyhlášení chráněného území (PP), byl tento druh přehlížen. Naposledy jej z této oblasti (Horní Lánov – „Lomové údolí“) udával Šourek (1969).

I. Špatenková

67. Českomoravská vrchovina, 6464a, Velké Tresné (distr. Žďár nad Sázavou): asi 1,1 km SZ od kóty Kopaniny (688), při okraji kulturní smrčiny ve svahu nad cestou podél Důlního potoka, 49°33'50"N, 16°23'12"E, asi 530 m n. m., desítky rostlin (21. 8. 2009 foto Jan Košnar).

82. Javorníky: Huslenky, Velké Karlovice (Vašut in Popelářová et al.: Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 318–319, 2011).

82. Javorníky, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): část Leskové, Na Člověčí, enkláva asi 450 m Z od kóty 876, okraj smrkového lesa, 820 m n. m., asi 30 kvetoucích rostlin (12. 6. 2012 foto D. Morcinková).

85. Krušné Hory, 5648a, Jáchymov (distr. Karlovy Vary): vedlejší výsypka uranového dolu Adam, přibližně 550 m JV od bývalé šachty dolu, mladý smrk-březový nálet se světlými a mezernatým podrostem, 50°21'37,1"N, 12°53'36,4"E, 928 m n. m., asi 200 rostlin na ploše do 5 m² spolu s *Epipatis heleborine*, *E. atrorubens*, *Orthilia secunda* a *Pyrola minor* (16. 6. 2011 not V. Melichar, J. Numvár & J. Matějů; 14. 7. 2011 foto V. Melichar; Melichar et al. 2012).

Nově nalezená lokalita *Moneses uniflora* dokresluje představu o celkovém výskytu druhu v Krušných horách. Společný výskyt více druhů čeledi *Pyrolaceae* je pro výsypky rudných dolů v Krušnohoří i v blízkém Slavkovském lese typický.

V. Melichar

- 88b. Šumavské pláně, 7047a, Filipova Hut' (distr. Klatovy): podmáčená smrčina u lesní silničky Vltavská cesta, 5,2 km J–JV od křižovatky v osadě, 48°58'55"N, 13°31'48"E, 1200 m n. m., asi 10 plodných rostlin (4. 8. 2012 leg. *V. Grulich*, BRNU).
- 88f. Želnavská hornatina, 7149d, bývalá obec Uhlíkov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, mladší podmáčená kulturní smrčina na jižním úpatí hřebene Hvězda (1145 m), 2,3 km VSV od kostela v obci Želnavá, 48°48'58"N, 13°59'43"E, 990 m n. m., asi 250 kvetoucích rostlin (2. 6. 2012 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).
- 88f. Želnavská hornatina, 7150c, bývalá obec Maňávka (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, mladší kulturní smrčina u silničky na jižním úpatí vrchu Špičák (1221 m), 3,6 km VSV od kostela v Horní Plané, 48°48'02"N, 14°02'11"E, 930 m n. m., asi 150 plodných rostlin (8. 8. 2010 leg. *V. Grulich*, BRNU), asi 1000 kvetoucích rostlin (15. 6. 2012 foto *V. Grulich, A. Vydrová et al.*).
- 88f. Želnavská hornatina, 7150c, bývalá obec Uhlíkov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, skupinka smrků na okraji zarůstajícího lučního komplexu v pramenné oblasti Uhlíkovského potoka 1,0 km VJV nad samotou U Kokše, 4,7 km VSV od kostela v obci Želnavá, 48°49'33"N, 14°01'33"E, 1035 m n. m., asi 60 kvetoucích rostlin (7. 7. 2012 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).
- 88f. Želnavská hornatina, 7250a, bývalá obec Stará Hut' (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, mladá kulturní smrčina na jižním úpatí vrchu Špičák (1221 m), 2,9 km SZ od kostela v obci Hodňov, 48°47'57"N, 14°02'39"E, 920 m n. m., asi 10 plodných rostlin (8. 8. 2010 leg. *V. Grulich*, BRNU).

Nově nalezené lokality jednokvítku v Želnavské hornatině doplňují dřívější publikované nálezy ze dvou lokalit nad Pěknou a z vrchu Černý les nad Záhvozdím (Kučera 1972). Na všech nově zjištěných lokalitách se jednokvítek vyskytoval v porostech odpovídajících podmáčeným smrčinám, ve třech případech šlo o mladší, silně zastíněné kulturní porosty (40–60 let), s chudým a cenologicky nepřilíš vyhraněným podrostem.

V. Grulich

97. Hrubý Jeseník, 5769d, Rejvíz (distr. Jeseník): NPR Rejvíz, hustá mladá smrčina na východním okraji rezervace; a) severní okraj smrčiny, 50°13'26,9"N, 17°19'01,3"E, 745 m n. m., více než 100 listových růžic na ploše ca 4 × 2 m; b) východní okraj smrčiny, do 10 m od cesty ze Starého Rejvízu směrem k rozcestí Jestřábská silnice – Opavská cesta, 50°13'18,3"N, 17°19'04,4"E, 745 m n. m., více než 100 listových růžic na ploše ca 2 × 2 m (25. 5. 2012 not. *R. Štencl & V. Slezák*).
97. Hrubý Jeseník, 5869c, Bělá pod Pradědem (distr. Jeseník): okraj lesní cesty „Miliónová“ (od Videlského kříže k PR Vysoký vodopád), ca 1,4 km Z od Videlského kříže, 50°06'52,7"N, 17°13'27,3"E, 975 m n. m., asi 20 kvetoucích rostlin (7. 6. 2012 not. *V. Slezák*).
- 99a. Radhošské Beskydy: Bílá, Horní Lomná (Vašut in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 318–319, 2011*).
- 99a. Radhošské Beskydy, 6476d, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): údolí potoka Řečice (Masarykovo údolí) v místě soutoku s potokem Říčka, břeh potoka, 570 m n. m. (24. 6. 2006 not. *M. Škroť & P. Chytil*); přes 600 rostlin, z toho pouze 40 fertálních (24. 10. 2012 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).

Kučera S. (1972): Příspěvek ke květeně horské skupiny Knížecího stolce (JV Šumava). – Sborn. Jihočes. Muz. Čes. Budějovice, přír. vědy, 12: 61–98.

Montia fontana L. s. str.

C1

95a. Český hřeben: Bartošovice v Orlických horách, Orlické Záhoří (Gerža et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 359–377, 2011).

99a. Radhošťské Beskydy: Horní Lomná, Krásná (Hlišnikovský in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 319–320, 2011).

99a. Radhošťské Beskydy, 6475d, Trojanovice (distr. Nový Jičín): okraj lesní cesty, asi 390 m SZ od kóty Noříčí hora (1047), 880 m n. m., na ploše asi 10 × 0,3 m (29. 7. 2012 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová; 16. 8. 2012 leg. D. Hlišnikovský, FMM).

[3 m², expozice SV, sklon 2°, asociace *Philonotido fontanae-Montietum rivularis*, zvodnělý okraj lesní cesty, půda hlinito-šterkovitá, 29. 7. 2012 M. Popelářová. – E₁ (80 %): *Montia fontana* 4, *Glyceria notata* 2a, *Stellaria alsine* 2a, *Petasites albus* 1, *Ranunculus repens* 1, *Veronica beccabunga* 1, *Carex ovalis* +, *Epilobium obscurum* +, *Galium palustre* +, *Juncus articulatus* +, *Myosotis palustris* agg. +, *Poa compressa* +, *Rumex obtusifolius* +. – E₀ (0 %)]

Do roku 2006 pro Beskydy nezvěstná zdrojovka hladkosemenná je recentně z území známá ze tří lokalit (Hlišnikovský in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 319–320, 2011).

Myricaria germanica (L.) Desv.

C1

99a. Radhošťské Beskydy: Prostřední Bečva, Trojanovice (Popelářová & Ohryzková in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 320–321, 2011).

Najas marina L.

C3

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): Soutok, vodní příkop 11,8 km JJZ od kostela v obci, 48°37'13,3"N, 16°56'05"E, 150 m n. m., výskyt hojně u východního břehu, velmi pravděpodobně i v ostatních částech vodního příkopu, nelze spolehlivě určit hustotu populace vzhledem k vysoké pokryvnosti *Nuphar lutea* (24. 8. 2012 foto J. Hájek; Hájek 2012).

Hájek J. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz1008, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Náleзовá databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Ophrys insectifera L.

C1

4c. Úštěcká kotlina, 5450b, Žitenice (distr. Litoměřice): vrch Satan [Na křížku (331 m) SZ od Žitenic], jihozápadní úpatí opukové stráně s *Orchis purpurea*, v trávníku s *Hierochloë australis*, ca 270 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (2009 not. J. Novák; Kroufek et al. 2011).

Orchis mascula subsp. signifera (Vest) Soó

C2

63k. Moravskotřebovské vrchy, 6266c, Městečko Trnávka (distr. Svitavy): Mezihoří, prudký svah východní expozice nad železniční tratí a říčkou Třebůvkou, 340 m SSZ od zastávky Mezihoří, hustý porost odrůstajícího náletu dřevin, 49°42'20,7"N, 16°44'20,7"E, 330 m n. m., asi 15 rostlin (3. 5. 2012 not. P. Lustyk; Lustyk 2012).

Lustyk P. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz2030, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Názevová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Orchis morio* L. C1**

78. Bílé Karpaty lesní, 7072a, Strání (distr. Uherské Hradiště): Velká Javořina – vrcholová louka, 48°51'24,6"N, 17°40'25,5"E, 1 kvetoucí rostlina (květen 2011 not. *V. Ondrová*; Šmiták & Juroch 2012).

***Orchis ustulata* L. C1**

45a. Lovečkovické středohoří, 5350d, Kojetice (distr. Ústí nad Labem): 0,6 km SV od obce, louka v údolí, 1 rostlina (18. 5. 2009 not. *Petr Bultas & Pavel Bultas*); v následujícím roce nenalezen (16. 5. 2010 *Petr Bultas, Pavel Bultas, R. Kroufěk & K. Pilecký*; Kroufěk et al. 2011).

45a. Lovečkovické středohoří, 5352a, Velká Javorská (distr. Česká Lípa): 0,9 km V od obce, 0,8 km JV–JJV od kóty Havraní vrch (579), mezofilní louka vedle lučního prameniště, 465 m n. m., 2 rostliny (2009 not. *K. Filip*); 1 rostlina (8. 6. 2010 not. *V. Vlačičha*); 1 rostlina (17. 5. 2011 not. *V. Vlačičha*; Kroufěk et al. 2011).

78. Bílé Karpaty stepní, 7071b, Slavkov (distr. Uherské Hradiště), Slavkovské přední lúky, znovuoobnovená louka po předchozím rozorání a dlouhodobém využívání jako pole, 48°54'36"N, 17°36'44,7"E, 1 kvetoucí rostlina (červen 2011 not. *V. Ondrová*; Šmiták & Juroch 2012).

***Orobanche coerulescens* Stephan C1**

4b. Labské středohoří, 5350c, Moravany (distr. Ústí nad Labem): 0,45 km SV od obce, při horním okraji suché stráně na okraji lesa, 50°36'19"N, 14°01'42"E, 365 m n. m., 1 suchý exemplář (2. 8. 2011 not. *K. Kubár*; Nepraš et al. 2011).

***Orobanche elatior* Sutton C1**

4b. Labské středohoří, 5350c, Chvalov (distr. Ústí nad Labem): 0,2 km JZ–ZJZ od obce, suchý trávník nad horní hranou labských svahů, 50°36'04,1"N, 14°03'20,2"E, 355 m n. m., 30 exemplářů rašících a rozkvétajících (2. 6. 2011 leg. *K. Nepraš* LIT). – Chvalov: 0,3 km Z–ZJZ od obce, mozaika křovin a suchých trávníků, 50°36'06,6"N, 14°03'10,3"E, 345 m n. m., 5 exemplářů odkvetlých (22. 7. 2011 not. *K. Nepraš*, rev. *J. Zázvorka*; Nepraš et al. 2011).

***Orobanche purpurea* Jacq. subsp. *purpurea* C1**

4b. Labské středohoří, 5450a, Dolní Zálezly (distr. Ústí nad Labem): 0,45 km JV od obce Chvalov, suchý trávník v opuštěné zahradě, 50°35'58,7"N, 14°03'43,5"E, 255 m n. m., 7 rostlin (2. 6. 2011 leg. *K. Nepraš* LIT; Nepraš et al. 2011).

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865c, Želešice (distr. Brno): svahový trávník v ulici Vášova poblíž křižovatky v obci, asi 70 m SSZ od silničního mostu přes Bobravu, 49°07'00,8"N, 16°34'34,7"E, na *Achillea millefolium* agg. (22. 5. 2007 not. *V. Faltys*).

***Petrorhagia saxifraga* (L.) Link**

41. Střední Povltaví, 6351b, Hřiměždice (distr. Příbram): v nízkém xerothermním trávníku na hraně plošiny svažující se jižně do údolí Hřiměždického potoka asi 500 m nad levým břehem Vltavy 0,5 km V od středu obce, 49°41'17,8"N, 14°16'56,7"E, ca 345–350 m n. m., asi 10 kvetoucích rostlin na malé ploše (6. 9. 2012 leg. *R. Hlaváček & J. Hadinec* HOMP).

Široce rozšířený mediteránní druh, který je v Květeně České republiky (Šourková in Hejný & Slavík 1990: 199) zahrnut mezi domácí druhy, a to na základě ojedinělého nálezu

u Lanžhota na jižní Moravě. V současném Červeném seznamu (Grulich 2012) je řazen v kategorii nejasných případů A3. Z Čech a Moravy je hvozdíček lomikamenovitý floristy uváděn porůznu z řady lokalit (cf. Slavík 1986: 142), ve všech případech však šlo pouze o pomíjivé výskyty, kdy byl na lokalitu zavlečen nebo zplaněl ze zahrádek. V kultuře se jako nenáročná skalnička u nás příležitostně pěstuje a občas také zplaňuje. Podle našeho názoru se i v případě nálezu u Hřiměždic jedná pouze o zplanělý výskyt, byť zde roste ve velmi věrohodně vypadajícím přirozeném společenstvu. Podobně se ovšem domníváme, že i v případě zmíněné lokality u Lanžhota (19. 7. 1940 leg. E. Baudyš ut *Gypsophila*, det. J. Rohlena, PRC) se s největší pravděpodobností jedná rovněž pouze o přechodný sekundární výskyt. Autorka textu v Květeně ČR M. Šourková předpokládá, že by až k Lanžhotu mohl druh přirozeně zasahovat z písčin ze sousední Záhorské nížiny na Slovensku, kde je považován již za původní. Taková úvaha je podle nás velmi odvážná a je založena spíše na přání než na reálných možnostech. Autor sběru Eduard Baudyš neuvádí na herbářové etiketě žádné bližší údaje k nálezu, text navíc nepsal on sám, ale jedná se o přepis neznámého autora formulovaný neurčitě jen jako „ad. opp. Lanžhot“. Není dokonce vyloučené, že ani samotná lokalizace nálezu nemusí být zcela přesná. Nelze se tady příliš chytit. Je naopak velice pravděpodobné, že v tomto případě jde o rostlinu pocházející z kultury, nebo v lepším případě snad sem přechodně zavlečenou ze slovenské strany, např. po železnici. *Petrorhagia saxifraga* je ostatně druh, který je v Evropě často nalézán zplanělý v okolí železničních tratí a na nádražích; v květenách některých zemí západní a střední Evropy je uváděn jako neofyt (např. ve Velké Británii, spolkových zemích středního a severního Německa, v Polsku). Podle sdělení V. Grulicha (in verb.) je v současnosti všeobecně rozšířený v antropických trávnicích na Záhoří na severním okraji Bratislavy. Pro přechodný výskyt u Lanžhota by v neposlední řadě mohla svědčit i skutečnost, že pokud by se zde měl tento druh opravdu trvale vyskytovat, pravděpodobně by jej musel za uplynulých téměř 200 let historie botanického průzkumu na Moravě sebrat nebo zapsat i někdo další. Spíše se kloníme k názoru, že v případě *P. saxifraga* jde o velice podobný typ rozšíření, jaký je znám u psamofytních druhů *Silene borysthena* (Gruner) Walters nebo *Dianthus serotinus* Waldst. & Kit., které se vyskytují na písčích na Záhoří, ale řeku Moravu nikde směrem na moravskou stranu nepřekračují, v případě silenky ani na rakouskou.

Na lokalitě u Hřiměždic roste hvozdíček lomikamenovitý v nízkém xerothermním trávníku s převažující *Festuca rupicola* na vyprahlých místech téměř bez vegetace v mělčké půdě na výchozech granodioritu spolu s cizokrajným průtržníkem *Herniaria incana* (cf. Hlaváček 1989), z domácích druhů např. s *Artemisia campestris*, *Asperula cynanchica*, *Dianthus carthusianorum*, *Petrorhagia prolifera*, *Potentilla tabernaemontani*, *Scleranthus perennis*, *Sedum acre*. Působí tu dojmem velmi přirozeným, podobně jako jej známe ze Středozeří. Vysvětlit původ jeho zdejšího výskytu lze jen s obtížemi, přesněji řečeno, lze jen spekulovat; pokud by nerostl ve společnosti dvou dalších nepůvodních mediteránních druhů (kromě *H. incana* zde roste ještě hojně *Achillea crithmifolia*), dal by se výskyt přičíst na vrub zavlečení z nedaleké malé chatové osady, ačkoliv ani tady jsme jej pěstovat neviděli. S vysokou pravděpodobností však můžeme spoléhat na to, že

příroda sama tuhle nevyuštěnou hříčku časem vyřeší, podobně jako tomu zatím bylo ve všech ostatních známých případech výskytu *P. saxifraga* v ČR.

[Děkujeme V. Grulichovi za aktuální informace k některým fytogeografickým a floristickým skutečnostem týkajících se území jižní Moravy a Záhofí.]

J. Hadinec & R. Hlaváček

Hlaváček R. (1989): Prvý nález *Herniaria incana* v Čechách. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 24: 21–26.

***Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno: Mendlovo náměstí, uvnitř staré kamenné studny v areálu Augustiniánského opatství na Starém Brně naproti vchodu do Mendlova muzea, 49°11'28,9"N, 16°35'36,5"E, 205 m n. m., tři větší trsy (pravděpodobně fertiální) a desítky juvenilních rostlin (5. 10. 2012 foto B. Láník & D. Láníková).

Vedle již známého výskytu jeleního jazyku v hradní studni na Špilberku jde o druhou (stálou) lokalitu v rámci města Brna. Kapradina roste v kamenné studni, která je překryta hustým pletivem, a je tudíž pozorovatelná až při podrobnějším zkoumání.

D. Láníková

69b. Sečská vrchovina, 6159b, Třemošnice (distr. Chrudim): ve spáře starého kamenného tarasu u cesty na dně údolí Zlatého potoka (Hedvičino údolí) směrem na Starý Dvůr, u rozcestí zelené a červené turistické značky asi 1 km V od města, jediný mladý trs, 350 m n. m. (9. 8. 2009 foto J. Hadinec).

***Pistia stratiotes* L.**

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747a, Budčice (distr. Klatovy): západní břeh Budčického rybníčka Z od obce, 49°17'01,5"N, 13°34'31,3"E, 560 m n. m., několik rostlin (7. 9. 2012 leg. R. Paulič, CB).

41. Střední Povltaví, 6351b, Hřiměždice (distr. Příbram): rákosiny na levém břehu Vltavy – v počátku vzdutí vodní nádrže Slapy, pod chatovou oblastí Na kovárně, 49°40'47,7"N, 14°16'55,3"E, ca 270 m n. m., desítky juvenilních rostlin (11. 9. 2009 not. S. Lvončík, J. Juroch & J. Beránek).

Zcela neobvyklý a jistě efemerní výskyt druhu (invazního v tropických oblastech), který pravděpodobně unikl náhodně do řeky z okrasných zahradních nádrží během lokálních červencových povodní toho roku a během léta se dokonce intenzivně vegetativně rozmnožoval. Společně s několika exempláři *Eichhornia crassipes*.

S. Lvončík

***Poa remota* Forselles**

C3

56d. Království, 5560a, Debrné (distr. Trutnov): na stinném lesním prameništi (jasan, olše) v komplexu kulturních smrčín lesa Království v kaňonovitém údolí nad pravým břehem Labe, suťové partie v dolní části prudkého východního svahu asi 1,5 km SSZ od ústí Borovnického potoka, pískovec, ca 340 m n. m. (3. 7. 1983 leg. J. Hadinec, J. Š. Lepš et al., PRC).

79. Zlínské vrchy, 6773d, Tichov (distr. Zlín): potoční luh v nivě Vláry 0,8 km SSV od rozcestí Ploština, 49°12'17,6"N, 17°57'49"E, 530 m n. m. (3. 6. 2012 foto P. Filippov).

81. Hostýnské vrchy, 6673c, Hošťálková (distr. Vsetín): několik mikrolokalit v olšinách a na prameništích v závěru údolí Štěpková v okolí samoty Pivovařiska, ca 2,8–3,6 km JJV od kostela v obci, 49°19'54,6"N, 17°52'59,9"E; 49°19'44,5"N, 17°53'01,7"E; 49°19'40,4"N, 17°53'08,2"E; 49°19'26,3"N, 17°53'06,1"E, ca 440–470 m n. m. (1996–2011 not. *M. Dančák*).
81. Hostýnské vrchy, 6673d, Vsetín-Semetín: olšina podél Semetínského potoka za hájenkou ca 3 km JZ od obce, 49°19'52,9"N, 17°55'24,7"E, ca 430 m n. m. (4. 6. 2000 leg. *M. Dančák*, OL).
81. Hostýnské vrchy, 6673d, Ratibohř (distr. Vsetín): olšina v závěru údolí Hološín, ca 2,6 km JJV od kostela v obci, 49°20'43,4"N, 17°55'17,6"E, 530 m n. m. (16. 6. 2001 leg. *M. Dančák*, OL).
- 88f. Želnavská hornatina, 7149d, bývalá obec Uhlíkov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, lesní prameniště u cesty na jihozápadním svahu kóty Černý les, 1,6 km SV od křižovatky v osadě Záhvozdí, 48°50'29"N, 13°58'15"E, 835 m n. m., dosti hojně (18. 7. 2009, leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).
- 88f. Želnavská hornatina, 7150c, bývalá obec Uhlíkov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, pramenišní olšina nedaleko samoty U Kocke, 4,4 km SV–VSV od kostela v obci Želnavá, 48°49'57"N, 14°00'57"E, 1010 m n. m., dosti hojně (7. 7. 2012, leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).

Poa remota patří v Želnavské hornatině k vzácným druhům. Vyskytuje se v izolovaných populacích na lesních prameništích. Pozoruhodné je, že zde druh při poměrně podrobném průzkumu nezaznamenal S. Kučera (1972).

V. Grulich

Kučera S. (1972): Příspěvek ke květeně horské skupiny Knížecího stolce (JV Šumava). – Sborn. Jihočes. Muz. Čes. Budějovice, přír. vědy, 12: 61–98.

***Polycnemum majus* A. Braun**

C1

- 4b. Labské středohoří, 5450a, Dolní Zálezly (distr. Ústí nad Labem): 0,5 km VSV od železniční stanice, skalní step, 50°35'54"N, 14°03'18"E, 230 m n. m., desítky exemplářů (15. 6. 2009 not. *J. Novák*; Nepraš et al. 2011).
- 7c. Slánská tabule, 5850b, Kladno: propustný substrát (důlní hlušina) na haldě uzavřeného dolu Ronna 0,8 km SV od městské části Švermov, 50°10'40,6"N, 14°07'10,3"E, 360 m n. m. (9. 9. 2012 leg. *Z. Kaplan no. 12/307*, herb. Kaplan).
9. Dolní Povltaví, 5852d, Praha-Troja: PP Trojská, ve východní části rezervace, hojně v horní polovině svahu, 236 m n. m. (20. 9. 2010 leg. et det. *J. Pránčl*, PRC).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Němčany (distr. Vyškov): trať Volkránské podsedky, S nad hranou těžební jámy na písek, 49°10'39,9"N, 16°55'40,3"E, asi 50 vzrostlých rostlin na obnaženém písku a několik desítek malých (do výšky 4 cm) v okolním, více zapojeném porostu (22. 8 2012 leg. *J. Podhorný*, rev. *J. Danhelka*, BRNU).

***Polygala serpyllifolia* Hosé**

C2

39. Třeboňská pánev: Ledenice, Kaliště (Koutecký: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 39–44, 2011*).

***Polystichum lonchitis* (L.) Roth**

C2

47. Šluknovská pahorkatina, 5052d, Brtníky (distr. Děčín): bývalý lůmek jurských vápenců poblíž osady Hohle Ditte, tzv. Brtnická vápenka, ca 1 km J od obce, 50°56'30,6"N, 14°26'49"E, ca 400 m n. m., jediná rostlina (24. 7. 2012 foto *V. Sojka*).

Z území Šluknovské pahorkatiny nebyla kapradina hrálovitá dosud známa. Nejbližší k Brtníkům ležící (pouze historickou) lokalitou je v literatuře opakovaně citovaný starý nález od obce Jetřichovice v Labských pískovcích: "In Nordböhmen vom Photographen Krone in Dresden einmal ein Exemplar bei Dittersbach nächst Böhmischem-Kamnitz gefunden" (Luerssen 1889). Aktuálně byl druh patrně nejbližší zaznamenán na saské straně Labských pískovců: v jediném exempláři ve skalním labyrintu u obce Langenhennersdorf (15. 4. 2006 leg. M. Schütze ex Jeßen 2009). Uvedený nález mladé rostliny v opuštěném vápencovém lůmku v CHKO Labské pískovce bezesporu znamená pouze náhodný a krátkodobý výskyt na příhodném stanovišti, či spíše marný pokus o uchycení, tak, jak to u tohoto kalcifilního druhu bylo v ČR již mnohokrát pozorováno (Hendrych 2006). Zdrojem takovýchto ojedinělých výsadek na našem území mohou být i stovky kilometrů vzdálené početné populace, např. v Alpách, z kterých jsou výtrusy prouděním vzduchu snadno roznášeny do širokého okolí.

H. Härtel

Hendrych R. (2006): Polystichum lonchitis, zvláště různost geneze v naší květeně. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 275–303.

Jeßen S. (2009): Seltene und kritische Farne (Polypodiopsida) im Böhmischem-Sächsischen Elbsandsteingebirge – aktuelle Verbreitung und notwendige Artenschutzmaßnahmen. – Ber. Arbeitsgem. Sächs. Botaniker, ser. n., 20: 61–147.

Luerssen C. (1889): Die Farnpflanzen Deutschlands, Österreichs und der Schweiz. – In: Rabenhorst L., Kryptogamenflora, ed. 2, Leipzig.

Potamogeton coloratus Hornem.

C1

11a. Všetatské Polabí, 5755c, Lysá nad Labem (distr. Nymburk): tůň (vytvořená v listopadu 2007) ve východní části NPP Hrabanovská černava 0,8 km SSZ od S okraje města, 50°13'03,8"N, 14°50'10,1"E, 186 m n. m. (25. 9. 2009 foto I. Formanová; 23. 6. 2010 leg. Z. Kaplan no. 10/171, herb. Kaplan; 17. 8. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/458, herb. Kaplan).

11a. Všetatské Polabí, 5754d, Lysá nad Labem (distr. Nymburk): obnovená tůň v jihozápadní části NPP Hrabanovská černava 230 m SSZ od SZ okraje města, 50°12'48,9"N, 14°49'43,7"E, 186 m n. m. (6. 5. 2012 et 8. 8. 2012 not. Z. Kaplan; 14. 6. 2012 J. Prančl & P. Trávníček no. 093-12, herb. Prančl).

Rdest zbarvený byl vždycky vzácným druhem květeny ČR. V průběhu floristického výzkumu byl nalezen jen na třech lokalitách v Polabí mezi Brandýsem nad Labem a Lysou nad Labem (Kaplan in Štěpánková et al. 2010: 338). Na nejbližší z těchto lokalit, již byla Hrabanovská černava u Lysé nad Labem, byl poprvé zjištěn roku 1884 a následně mnohokrát dokumentován herbářovými sběry (bylo zde sebráno nejméně 200 rostlin). Místní populace však byla dostatečně vitální, aby kompenzovala tuto ztrátu. K jejímu naprostému zničení došlo teprve v 70. letech 20. století v důsledku odvodňování a následné změny hydrologických poměrů na lokalitě. Naposledy byl druh pozorován v tůni při jihozápadním okraji lokality v roce 1977, v následujících letech byl bezvýsledně hledán a považován za vyhynulý druh (Procházka 2001).

Mnohé vodní a bahenní rostliny mají schopnost dlouhodobě přežít nepříznivé podmínky ve formě půdní semenné banky. Nejmarkantnějším příkladem tohoto fenoménu je

vegetace obnažených den rybníků, která je schopna se rozvinout i po desetiletí trvajícím napuštění rybníka a jeho následném vypuštění. Při dlouhodobě nepříznivých podmínkách však hrozí postupné odumírání diaspor v půdní semenné bance. Případná revitalizace mokřadů a zazemněných rybníků tedy musí přijít v dostatečně krátkém časovém rozestupu od posledních pozorování význačných druhů, pokud má pokus o záchranu místní vegetace mít šanci na úspěch.

Zhruba před 10 lety byly zahájeny první diskuse nad možností „vzkříšení“ populace druhu *P. coloratus* na Hrabanovské černavě. Realizace tohoto plánu se ujali Luboš Beran a Irena Formanová. V listopadu 2007 byla v zájmu obnovování mizejících biotopů v rámci realizace plánu péče o NPP Hrabanovská černava vyhloubena ve východní části rezervace nová tůň. Do ní byl v dubnu 2008 přenesen sediment ze zazemněné a rákosem téměř zarostlé tůně v jihozápadní části rezervace, ve které byl rdest zbarvený v 70. letech 20. století naposledy pozorován, v naději, že toto bahno může obsahovat snad ještě alespoň zčásti klíčivá semena rdestu. Tento předpoklad se ukázal správným. První vzrostlé rostliny byly pozorovány v září 2009, kdy po déletrvajícím suchu výrazně poklesla hladina vody v nové tůni. V následujících letech zde byla pozorována prosperující a rozrůstající se populace.

Následně byla v říjnu 2011 obnovena i zmíněná původní tůň při jihozápadním okraji rezervace, kde byl rdest zbarvený viděn v 70. letech 20. století naposledy. V průběhu roku 2012 byly i zde pozorovány nově vyklíčené semenáčky tohoto druhu.

Tento příběh je příkladem toho, jak se dají relativně snadno obnovit populace ohrožených rostlin. Další obdobné případy byly v Additamentech popsány nedávno (viz např. Additamenta 6: 328, 2007; Additamenta 8: 219, 223, 228, 365, 269, 273, 298, 304, 2009). Snad budou tyto výsledky inspirovat vznik dalších podobných projektů obnovy mokřadů. Díky zde popsanému revitalizačnímu zásahu se podařilo vzkřísit původní populaci velmi vzácného druhu, který byl více než 30 let veden mezi taxony vyhynulými, s mizivou šancí na znovuoživení.

Z. Kaplan

Potamogeton gramineus L.

C1

- 13a. Rožďalovická tabule, 5657a, Ledkov (distr. Jičín): rybník na potoku Dědek v údolíčku na severním okraji lesa Habrovník 0,9 km SV od obce, 50°21'08,3"N, 15°14'35,3"E, 230 m n. m. (10. 6. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/104, herb. Kaplan).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858a, Kněžičky (distr. Nymburk): nedávno vytvořená tůň v rákosině na východním okraji Kopicáckého rybníka v SSZ části Žehuňské obory 1,2 km JJZ od obce, 1,8 km S(–SSV) od železniční stanice Choťovice, 50°09'45,1"N, 15°20'03,3"E, 233 m n. m. (12. 8. 2010 leg. Z. Kaplan no. 10/312, herb. Kaplan; 15. 6. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/195, herb. Kaplan).
38. Budějovická pánev, 6851c, Vodňany (distr. Strakonice): v rybníku Velký Černoháj ca 4 km JV od středu města (18. 5. 1995 leg. J. Hadinec, PRC, det. Z. Kaplan).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5453b, Doksy (distr. Česká Lípa): mělký okraj tůně (bývalá zátoka rybníka, dnes oddělená zazemněným močálem) na jihozápadním břehu jihovýchodní části Máchova jezera, u severovýchodního okraje autokempu Klůček, 1,2 km VSV(–V) od železniční stanice, 50°34'37,3"N, 14°39'48,6"E, 265 m n. m. (9. 6. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/170; 7. 6. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/70, herb. Kaplan).

- 63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Třebovice (distr. Svitavy): izolovaná zátoka rybníčku (obnoveného v roce 2008) u západního břehu rybníka Hvězda 1,7 km JJZ(-J) od železniční stanice Třebovice v Čechách, 49°50'39,1"N, 16°29'22,5"E, 424 m n. m. (15. 7. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/420, herb. Kaplan).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6161b, Chrast (distr. Chrudim): Horecký rybník 0,9 km J od obce, 0,3 km ZJZ od osady Podlažice, 49°53'20,5"N, 15°56'36,8"E, 275 m n. m. (27. 8. 2010 leg. Z. Kaplan & J. Práněl no. 10/354, herb. Kaplan; 8. 6. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/157, herb. Kaplan).

V minulosti se *Potamogeton gramineus* vyskytoval zejména v rybnících, odkud však téměř vymizel v důsledku změn ve způsobu hospodaření. Nejvíce negativní vliv na výskyt druhu má neúměrně vysoká rybí obsádka (zejména kapři), záměrné zvyšování trofie vody hnojivy a organickými odpady a změna chemismu dna v důsledku upuštění od pravidelného letnění. Dnes patří tento druh mezi nejvzácnější a nejohroženější vodní rostliny. Těžiště svého současného výskytu má v „zapomenutých“ rybníčcích s čistou vodou, které nejsou intenzivně využívány rybáři, často kvůli obtížné přístupnosti. Dále je nalézán na ojedinělých zbytcích rybníčků se zachovaným tradičním způsobem hospodaření, tzn. v rybnících alespoň občas letněných a s přiměřeně velkou rybí obsádkou, která není uměle dokrmována. Na běžných rybnících se vyskytuje jen zcela výjimečně, a to v jejich mělkých zátokách nebo v tůních od zbytku rybníka zcela izolovaných, do nichž se nedostanou kapři.

V mnoha rybnících se stále ještě v bahně vyskytuje půdní banka semen tohoto druhu. Některé recentní údaje proto pocházejí z odbahněných rybníků. Místo záměrného letnění bývají v současnosti často rybníky vypuštěny kvůli opravě hráze. V těchto případech však zajímavá vodní vegetace setrvává v rybníku jen po krátkou dobu mezi napuštěním a obnovením intenzivního chovu kaprů. V mnoha případech nelze prosadit revitalizaci celého rybníka, cennou vodní vegetaci lze však alespoň částečně obnovit v menších tůních nově vytvořených v zazemněných částech rybníka nebo v rákosinách [mezi velmi úspěšnými počiny toho typu lze jmenovat projekty pardubického střediska AOPK pod vedením Jiřího Veselého a Romany Prausové, viz např. Prausová (2006, 2010), nebo případ popsany u *Potamogeton coloratus* výše]. Zde uvedená lokalita u Kopicáckého rybníka je rovněž příkladem výskytu v nově vytvořené tůni za účelem obnovy společenstev vodních rostlin a živočichů. Zcela nové lokality vznikají již zcela výjimečně, a to nejen kvůli nedostatku vhodných stanovišť, ale i kvůli celkové vzácnosti druhu v krajině a následného nedostatku diaspor. V posledních desetiletích jsou nové výskyty zjišťovány nanejvýš stejným tempem, jakým ty známé zanikají.

Potamogeton gramineus je vázán na iniciální stadia sukcese mělkých vod. Kromě toho se v mnoha rybnících vyskytuje jen pár let, nebo dokonce jen pár měsíců, než mělkou submerzní vegetaci následně sežerou vysazení kapři. Je proto velmi důležité věnovat pozornost průzkumu revitalizovaných a nedávno letněných rybníků a evidovat a herbářovým sběrem doložit každý zjištěný výskyt tohoto druhu.

Z. Kaplan

Prausová R. (2006): Obnova vodních a mokřadních ekosystémů v národní přírodní rezervaci Bohdanečský rybník a rybník Matka (okres Pardubice). – In: Prach K., Pyšek P., Tichý L., Kovář

P., Jongepierová I. & Řehounková K. [eds], Botanika a ekologie obnovy, Zprávy Čes. Bot. Společ. 41, mater. 21: 193–197.

Prausová R. (2010): Průzkum flóry a vegetace v NPR Bohdanečský rybník (okres Pardubice). – Příroda 27: 75–97.

***Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh.**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno-Černovice: vlhký příkop podél cesty pod dálničním náspem 2,6 km VJV od železničního nádraží Brno-Horní Heršpice, 49°09'40,2"N, 16°38'31"E, 195 m n. m., spolu s *Centaureum pulchellum*, *Echinops sphaerocephalus*, *Eryngium campestre*, *Falcaria vulgaris*, *Silene noctiflora*, *Veronica anagalloides* aj. (31. 7. 2004 not. V. Faltys); několik rostlin v řídké rákosině (21. 10. 2010 leg. P. Novák, BRNU).

Blešník úplavičný je další subhalofyt, který byl recentně nalezen na antropogenních stanovištích jižní periferie Brna (podobně např. *Centaureum pulchellum* a *Rumex ste-nophyllus*). Výskyt zřejmě představuje novodobé zavlečení, pro úplnost je však nutné zmínit, že v oblasti soutoku Svitavy a Svratky se v minulosti nacházely rozsáhlé plochy slatin, na kterých byly ještě na konci sedmdesátých let minulého století zaznamenány význačné druhy slatinných luk, zejména *Juncus subnodulosus*, *J. gerardii* a *Scirpoides holoschoenus*, blešník však odtud uváděn nebyl (Řepka 1992).

P. Novák

† 71b. Drahanská plošina, 6467a, Konice (distr. Prostějov): na sokolském cvičišti u Dvořáků, u cesty k zahradě, 1 trs (8. 8. 1943 leg. Jaroslav Němec, PRC, rev. J. Hadinec).

Herbářový doklad byl nalezen v nezařazených dodatcích ve fondu universitního herbáře UK pod mylným určením *Inula britannica*. V území Drahanské vrchoviny se jednalo bezpochyby jen o krátkodobý výskyt zavlečené rostliny.

J. Hadinec

18b. Dolnomoravský úval, 7168b, Hodonín: svah u cesty mezi silnicí a Písečenským rybníkem, 48°51'01,1"N, 17°05'21,5"E, spolu s *Lavatera thuringiaca*, *Libanotis pyrenaica*, *Silaum silaus* aj. (2002 not. V. Faltys; 2003 not. V. Faltys).

Řepka R. (1992): Sítina uzlíkatá u Brna. – Veronica 4/6: 42.

***Pyrola chlorantha* Sw.**

C1

51. Polomené hory, 5553c, Sítiné (distr. Mělník): CHKO Kokořínsko, ca 600 m J od obce, smíšený les (*Pinus sylvestris*, *Quercus petraea*) na pískovci (1. 8. 2012 leg. I. Hladíková, PRC).

61a. Křivina / 61b. Týništský úval, 5862d, Rašovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): Vrch Malý Chlum, zarostlá jáma po těžbě písku uprostřed nově vzniklé paseky (dříve borový porost), 175 m VSV od kóty Malý Chlum, 50°08'20,3"N, 16°08'18,8"E, 340 m n. m., 30 sterilních růžic, z toho 2 poškozené (10. 3. 2012 leg. J. Doležal no. 12/02, herb. Doležal); 25 sterilních růžic a 3 fertiální (2. 6. 2012 foto J. Doležal).

Pyrola chlorantha byla z vrchu Malý Chlum u Rašovic naposledy doložena A. Součkem (Hrobař 1931). Jedná se tak o znovunalezení druhu po více než 80 letech. Roste zde

v jámě po těžbě písku, která se do smýcení nacházela uprostřed letitého borového porostu. Z dalších významných druhů se v blízkosti vyskytuje *Chamaecytisus ratisbonensis*, *Lycopodium annotinum* a *L. clavatum*.

Budoucnost této lokality je však nejistá. *Pyrola chlorantha*, jako spíše stínomilná rostlina, nemusí nově vzniklé podmínky po smýcení přežít. Dalším rizikem je fakt, že podobné zdánlivě zbytečné a bezcenné jámy bývají na pasekách zahrnuty, v horším případě zasypány nějakým odpadem. Negativně může druh ovlivnit i předpokládaná výsadba stromů.

J. Doležal

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Hradec Králové, 128 p.

Radiola linoides Roth

C1

15b. Hradecké Polabí, 5861a, Hradec Králové: PP Na Plachtě na JJV okraji města, obnažená plocha ve vyjeté koleji v místě vykáceného borobřezového háje, 50°11'15"N, 15°51'46"E, 240 m n. m., 2 rostliny (18. 7. 2012 leg. R. Prausová, herb. Prausová).

39. Třeboňská pánev, 6955a, Stráž nad Nežárkou (distr. Jindřichův Hradec): opuštěná pískovna nad terasou řeky Nežárky, ca 1,5 km JZ od středu obce Plavsko, poblíž tzv. Fährnichova mlýna, 49°04'29,9"N, 14°53'24,7"E, sporadicky, do 100 jedinců společně s *Centunculus minimus* a *Juncus capitatus* (9. 8. 2009 not. L. Rektoris).

V rezervaci Na Plachtě byl stozrník nalezen v části, která byla v minulosti využívána jako cvičiště (od roku 1867 c. k. vojenský erár). Výcvik vojáků základní vojenské služby zde probíhal do roku 2005, ale byl omezen na malé zásahy (zákopy pro střelce, občasný pojezd lehkou vojenskou technikou) a na malé plochy, např. cesty, suchá a mokrá vřesoviště (Prausová 2005). Pouze na malé ploše byl v roce 2003 v rámci řízených zásahů zrealizován pojezd těžké vojenské techniky Klubu přátel vojenské techniky, tj. obrněných transportérů a vyprošťovacích tanků (Prausová 2007). Plocha se současným výskytem stozrníku byla již několik desítek let zarostlá náletovými dřevinami. Teprve v letech 2011 a 2012, kdy na cestách a v jejich okolí, v centrálních tůních a na písčínách byl obnoven pohyb vojenské techniky, došlo k obnažení půdního povrchu ve větší části území (přibližně na třetině plochy). Vzhledem ke zdejší výjimečně bohaté flóře a entomofauně je lokalita od roku 1998 chráněna jako přírodní památka. V lokalitě probíhají cílené asanační zásahy, udržující pestrou mozaiku biotopů v různých sukcesních stadiích (od obnažených písků až po spontánně vzniklé náletové porosty dřevin). V místě nálezu *Radiola linoides* v současné době dominuje *Molinia arundinacea*. Společně se stozrníkem rostly na obnaženém písčitém místě běžné jednoleté druhy, např. *Spergularia rubra*, *Trifolium arvense*, *Vicia tetrasperma*, sítiny (*Juncus articulatus*, *J. bufonius*) a rdesna (např. *Persicaria hydropiper*). Vzhledem k mnohaleté dormanci semen stozrníku je možné předpokládat do budoucna jeho bohatší výskyt, možná i na dalších místech v okolí, a uchování druhu v rezervaci.

Na Královéhradecku byl stozrník i v minulosti vzácným druhem (cf. Hansgirg 1881), na rozdíl od sousedního Pardubicka, odkud je udáván z celé řady lokalit (Hadač & Hadač 1948), zejména z vlhkých písčitých půd a úhorů u Pardubiček, Stěblové, Čeperky,

Dašic, Sezemic, Bohumilče, Zástavy, Neratova, Rozkoše, Srchu, Zmínného, Veské, Sopřeče a Pohránova, dále též z Holicka – Ostřetín a Vysoká u Holic. Z lokality Na Plachtě je stozrník z minulosti však také znám, poslední jeho prokázaný výskyt je doložen herbářovou položkou (1968 leg. J. Belicová, HR). Další nález ze starší doby pochází např. od rybníka Cikán v královéhradeckých lesích (1930 leg. K. Prokeš, HR). Z Týnišťského úvalu (61) druh uvádějí Prokeš & Vlček (1911) a Rohlena (in Hrobař 1931) z Nové Vsi u Týniště nad Orlicí (jedná se patrně o vlhké písčité břehy a dno Novoveského rybníku) a z travnaté cesty v opočenské oboře, kde rostl společně s *Hypericum humifusum* a *Juncus tenuis*. Další nález druhu v tomto fytochorionu (s. d., s. coll., HR) pochází od železniční trati u Týniště nad Orlicí.

Zhruba od šedesátých let minulého století zaznamenáváme na území celé ČR velice rychlý úbytek nálezů a v současnosti patří *Radiola linoides* mezi vůbec nejohroženější druhy u nás. Z jihočeských rybníčních pánví, kde byla v minulosti poměrně častá, jsou v současné době známy pouze dvě lokality – kromě zde publikovaného nálezu u Plavska se vyskytuje ještě na písčitém břehu pískovny u Vlkova, kde byla objevena v roce 1983 J. Rybenským (Kůrka 2000).

R. Prausová & J. Doležal

Hadač J. & Hadač E. (1948): Květena Pardubicka. – Pardubice, 232 p.

Hansgirk A. (1881): Květena okolí Hradce Králové. – Hradec Králové.

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Hradec Králové, 128 p.

Kůrka R. (2000): Floristická kartotéka Třeboňska. – Ms., 852 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Třeboňsko, Třeboň]

Prausová R. (2005): Přírodní památka Na Plachtě 2. – Pr. Stud., Pardubice, 12: 187–190.

Prausová R. (2007): Péče o přírodní památku Na Plachtě na pozemcích sloužících obraně státu v k. ú. Nový Hradec Králové. – In: Petříček V. & Kuchařová P. [eds], Ochrana přírody a krajiny ve vojenských újezdech. Sborník z konference Libavá 3.–4. května 2006, p. 378–382, Praha.

Prokeš K. & Vlček V. (1911): Druhý doplněk ke květeně okolí Hradce Králové. – In: Výroční zpráva vyš. reálky v Hradci Králové za rok 1910–1911, p. 3–21, Hradec Králové.

***Ribes petraeum* Wulfen**

C1

99a. Radhošťské Beskydy: Malenovice, Ostravice, Prostřední Bečva (Vašut in Popelářová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 333, 2011).

***Rosa sherardii* Davies**

C3

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747a, Dobršín (distr. Klatovy): okraj lesa u silnice při západním úpatí Čepičné (kóta 670,6) 1,25 km SV od obce, 49°16'17,3"N, 13°34'21,5"E, 570 m n. m., 1 malý keř společně s *Rosa agrestis*, *R. subcanina* (7. 9. 2012 leg. R. Paulič, CB).

Tento taxon patří v jižní části Čech mezi nejvzácnější druhy růží. V oblasti Sušicko-horažďovických vápenců byla v minulosti růže Sherardova nalezena pouze na několika lokalitách. Další recentní lokalita je známa z vrchu Kozník u Nezamyslic (2005 leg. R. Paulič, CB).

R. Paulič

67. Českomoravská vrchovina, 6562c, Radenice (distr. Žďár nad Sázavou): mez na okraji suchého trávníku asi 600 m JV od kaple v obci, 49°25'23,7"N, 16°04'05"E, 610 m n. m., 1 keř (14. 8. 2012 not. et foto *J. Komárek*, herb. Komárek, rev. V. Grulich).

***Rubia tinctorum* L.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Lesná: okolí konečné tramvaje Lesná, Čertova rokle, 49°13'37"N, 16°37'25"E (8. 8. 2002 leg. *V. Faltys & H. Faltysová*, herb. Faltys).

Jedná se pravděpodobně o tutéž lokalitu, na níž mořenu barviřskou sbíral Miroslav Smejkal: Brno: u tramvajové smyčky na konečné zast. tramvaje v Lesné [označení Čertova rokle je novější], 17. 10. 1989 leg. *M. Smejkal*, BRNU, pak znovu: Brno: konečná zastávka tramvaj v Lesné, 16. 7. 1995 leg. *M. Smejkal*, BRNU.

J. Danihelka & V. Řehořek

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Černá Pole: zplaněle v zahradě naproti areálu Mendelovy zemědělské a lesnické university, na ulici Zemědělské, 250 m n. m. (20. 10. 1999 leg. *T. Výmyslický*, BRNU). – Brno-střed: v ruderálním porostu na západním okraji Sportovní ulice poblíž plaveckého stadionu (9. 9. 2009 leg. *J. Unar*, BRNU). – Brno-Královo Pole: v prostoru budoucí plánované zástavby mezi Arboretum Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity a ulicí Porgesovou (9. 9. 2009 leg. *J. Unar*, BRNU).

Podle Květeny České republiky (Kubát in Slavík 2000: 160) se mořena barviřská v současnosti u nás objevuje velmi vzácně jen na ruderálních plochách v Brně (na několika místech v letech 1950–1987). Údaj o výskytu v roce 1950 se zřejmě opírá o první sběr Jiřího Müllera (Brno: v plotu proti kasárnám v Černých Polích, s. m. ca 250 m, 14. 6. 1950 leg. *J. Müller*, det. J. Jedlička). Na této lokalitě zřejmě přežila mořena i další desetiletí, což dokládá další Smejkalův sběr ze 70. let (Moravia centr.-merid., Brno: in saepem militum contubernii nomine Čapajevii in suburbium Brno-Černá Pole, 18. 7. 1974 leg. *M. Smejkal*, BRNU) a pozorování z druhé poloviny 80. let (J. Danihelka). Z 60. let pochází i další sběr: In locis ruderatis Juliánov „Sídliště“ (Brno), 24. 9. 1965 leg. *F. Grill*, BRNU a PRC, i nález z Černých Polí: Brno-Černá Pole, na plotě zahrady za pozemky VŠZ (směrem k novému sídlišti [toto sídliště pak dostalo jméno čtvrti Lesná]), 12. 9. 1965 leg. *J. Unar*, BRNU. V roce 1987 sbíral v Brně mořenu barviřskou znovu Jiří Unar: Brno: V travnatém porostu mezi zimním stadionem u Lužánek a parkovištěm na jeho západní straně [tedy v Černých Polích], 16. 7. 1987 leg. *J. Unar*, BRNU, a Brno-Lesná: Ve zruderalizovaném travnatém porostu mezi Okružní ulicí a železnicí poblíž stavby agitačního střediska u ústí ulice Lesnické, 5. 8. 1987 leg. *J. Unar*, BRNU. Na různých místech v Brně (zvláště v Černých Polích a okolí) se mořena barviřská tedy udržuje až do současnosti, což dokládají výše uvedené výskyty.

J. Danihelka & V. Řehořek

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6864c, Ivančice (distr. Brno): sekáný městský trávník na svahu nad chodníkem v ulici Nad Klínkem, 1,3 km VSV od železničního nádraží, 49°06'01,2"N, 16°23'23,6"E, 220 m n. m., několik desítek rostlin (17. 5. 2012 leg. *P. Novák*, BRNU).

Mořena barvířská patří v současnosti mezi velmi vzácné adventivní druhy naší květeny. Původ populace v Ivančicích lze pravděpodobně hledat v přilehlé zahradě, kde byla přes plot také pozorována. Stejně tak ale nelze vyloučit možnost, že se nejdříve objevila v trávníku a do zahrady invadovala později. V době nálezu byla lokalita čerstvě posekána, ale z charakteru výskytu lze usuzovat, že mořena zde pravidelné sečení dobře snáší.

P. Novák

***Rubus lucentifolius* Ziel. & Kosiński, Polish Bot. J. 49: 5 (2004)**

C4b

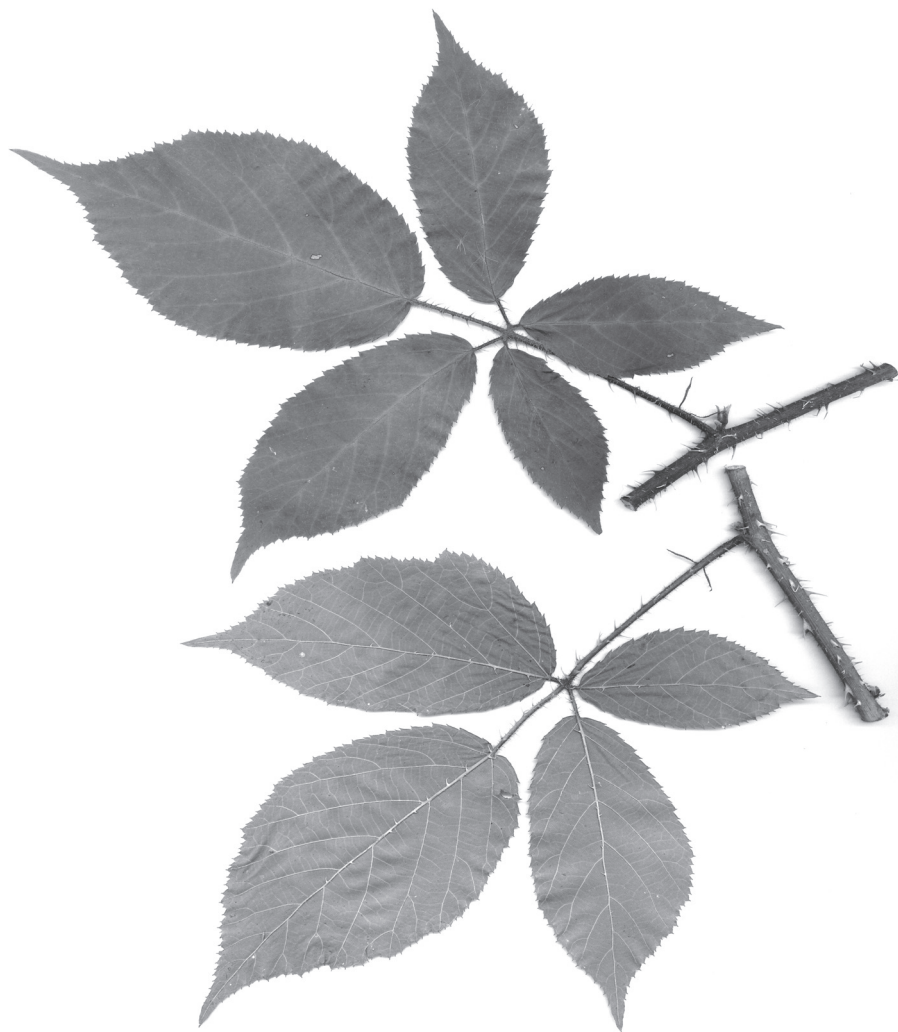
75. Jesenické podhůří, 5770b, Zlaté Hory (distr. Bruntál): v lesním lemu v porostu kopřiv na svahu na VSV úbočí hřbetu s kótou 626 (Malá Stříbrná) 0,8 km SZ od kostela v obci ca 5,5 km V od města Zlaté Hory, 50°15'10,3"N, 17°28'28,6"E, ca 480 m n. m., jeden polykormon (6. 9. 2011 leg. et det. B. Trávníček, J. Hadinec & R. Hlaváček, OL-R282/11, PRC, HOMP).

***Rubus lucentifolius* je novým druhem pro květenu České republiky**, nalezeným dosud na jedné lokalitě v moravském Slezsku mezi městy Zlaté Hory a Osoblaha. Pro vědu byl popsán teprve nedávno (v roce 2004) z nedaleké části Polska, kde je uváděn ze tří arel: území SV od města Klodzko, širší oblast Z a SZ od města Prudnik a na jediné lokalitě v okolí města Baborów (cf. Zieliński et al. 2004, Kosiński 2010). V díle Atlas Florae Europaeae (Kurtto et al. 2010) je druh mapován vzácně ještě i hlouběji z polského vnitrozemí.

Typový materiál jména druhu (holotypus) pochází od osady Dębowiec při jihozápadním okraji města Prudnik, z lokality, od které je naleziště v ČR vzdáleno pouhých 5 km vzdušnou čarou. První autor komentáře měl herbářový materiál ze zmíněného *locus classicus* k dispozici (sbíral ho tam v roce 1999 spolu s autory popisu druhu, doklad je uložen v OL), takže mohlo být provedeno porovnání našich rostlin nejen s popisem druhu z protologu jména, ale i přímo s rostlinami, na nichž je jméno tohoto taxonu založeno. Na základě tohoto studia lze tvrdit, že ačkoliv druh patří do taxonomicky nejobtížnější skupiny rodu *Rubus* v Evropě, tj. do ser. *Glandulosi*, je příslušnost našich rostlin k diskutovanému taxonu jistá.

Další nálezy *R. lucentifolius* v oblasti severovýchodních Čech a severní Moravy, zejména podél hranic s Polskem mezi Broumovem a Bohumínem, jsou dosti pravděpodobné. Je tedy asi poněkud předčasné stanovit stupeň jeho ohrožení v ČR, i když lze předpokládat, že k běžnějším druhům jistě patřit nebude, a to ani v severovýchodní části našeho území.

Popis druhu: Jednoleté prýty nízkoobloukovité, oblé nebo tupě hranaté, často červenohnědě naběhlé, s roztroušenými až dosti četnými jednoduchými nebo svazečkovitými chlupy a obvykle početnými stopkatými žlázkami do 1(–1,5) mm dlouhými. Ostny v počtu 10–20 na 5 cm délky prýtu, do 4 mm dlouhé, tenké, šídlovité, slabě zakřivené nebo přímé, zřetelně skloněné, žlutavé, s bází obvykle červenavou, přecházející v šídlovité osténky, žláznaté štětiny a stopkaté žlásky. Listy zpravidla znoženě pětičetné, na líci roztroušeně až řídké přitiskle chlupaté, na rubu řídké chlupaté až olysalé, poněkud lesklé. Koncový listek výrazně větší než listky postranní, krátce řapíkatý, zděli

Obr. 2. – *Rubus lucentifolius* – listy sterilního prýtu z lokality poblíž Zlatých Hor

Fig. 2. – *Rubus lucentifolius* – leaves from a vegetative shoot from the locality near Zlaté Hory

Obr. 3. – *Rubus lucentifolius* – plodenství z lokality poblíž Zlatých Hor.

Fig. 3. – *Rubus lucentifolius* – infructescence from the locality near Zlaté Hory.

1/8–1/4 délky čepele lístku, úzce eliptický až úzce vejčitý, na bázi slabě srdčitý až zaokrouhlený, pozvolna zúžený v dlouhou (asi 2 cm) špičku; zoubkování listového okraje jemné a téměř pravidelné, se zářezy 1,5–2,0 mm hlubokými, zuby s poněkud odsazenou, úzkou špičkou. Dolní lístky s řapíčkem 1–2(–3) mm dlouhým. Řapík přibližně stejně dlouhý nebo i kratší než dolní lístky, s chlupy a četnými osténky a stopkatými žlázkami. Květenství jehlanovité, obvykle prolíštěné až k vrcholu, nahoře s jednoduchými, dlouze zašpičatělými, níže s trojčetnými listy. Vřetenno květenství křivolaké, hustě odstále chlupaté, s tenkými šídlovitými ostny, jehlicovitými ostenci a stopkatými žlázkami 1–1,5 mm dlouhými (zpravidla přibližně zdělí chlupů). Květní stopky 10–20 mm dlouhé, krátce chlupaté, se žlutavými jehlicovitými osténky a četnými stopkatými žlázkami, se stopkami obvykle delšími než je průměr květní stopky. Kališní lístky šedo-zeleně zbarvené, s početnými stopkatými žlázkami a žlutavými jehlicovitými ostenci, za plodu obvykle rovnovážně rozestálé. Korunní lístky bílé, úzce obvejčité, do 8 mm dlouhé. Tyčinky zdělí nebo kratší než čnělky; prašníky lysé. Semeníky hustě chlupaté. Květní lůžko chlupaté. Doba květu: VI–VII.

V rámci ser. *Glandulosi* patří k význačným znakům druhu jednoleté prýty s ostny i stopkatými žlázkami žlutavými, listy obvykle znožené pětičetnými, na líci řídice přitiskle chlupatými, na rubu silně olysalými (s chlupy roztroušenými obvykle jen na žilkách nebo téměř chybějícími), na pohmat nechlupatými, s koncovým lístkem krátce řapíčkatým, znenáhla protáhlým v dlouhou špičku, na okraji s téměř pravidelným zoubkováním; květenství jehlanovité, na vrcholu skoro uťaté, v nejhořejší části s jednoduchými dlouze zašpičatělými listy, níže s listy trojčetnými; květní stopky s četnými dlouze stopkatými žlázkami (často i se stopkou delší než je průměr květní stopky); květy s bílou korunou, tyčinkami zdělí nebo kratšími než čnělky, s kališními lístky po odkvětu nejčastěji rovnovážně rozestálými, a pestíky velmi silně chlupatými. Z druhů ostružiníků vyskytujících se u nás je *R. lucentifolius* tvarem listů i oděním větví podobný zejména druhu *R. posnaniensis*, který se však od něj liší ojiněnými a obvykle i hustěji chlupatými jednoletými prýty, výrazněji chlupatým rubem listů, terminálním lístkem s téměř paralelními okraji, kratšími (do 0,8 mm dlouhými) stopkatými žlázkami v květenství a delšími tyčinkami. Zejména v oblasti moravského Slezska by oba druhy mohly být nalezeny i společně (*R. posnaniensis* je znám i z Osoblažska, viz Krahulcová et al. 2013: 38).

U druhu byl z výše uvedené naší lokality také stanoven tetraploidní stupeň metodou průtokové cytometrie, což je nejčastější ploidie taxonů ser. *Glandulosi* odpovídající počtu chromozomů $2n=28$ (Krahulcová et al. 2013).

Po stránce ekologické je druh vázán především na lesní prostředí, nejčastěji na lesní okraje, průseky a světliny, obvykle ve smíšených lesích na výživnějších, mírně vlhkých půdách.

Pro druh *R. lucentifolius* bylo navrženo české jméno „ostružiník pěknolistý“ – viz seznam taxonů české květeny v práci Danihelka et al. (2012), kde je na základě naší informace o prvnáležu druh také poprvé zmíněn z území ČR.

B. Trávníček & J. Hadinec

- Kosiński P. (2010): The genus *Rubus* in the Bardo Mts (Central Sudetes). – *Dendrobiology* 63: 77–98.
- Krahulcová A., Trávníček B. & Šarhanová P. (2013): Karyological variation in the genus *Rubus*, subgenus *Rubus*: new data from the Czech Republic and synthesis of the current knowledge of European species. – *Preslia* 85: 19–39.
- Kurtto A., Weber H. E., Lampinen R. & Sennikov A. N. [eds] (2010): *Atlas Florae Europaeae*. Distribution of vascular plants in Europe. 15. Rosaceae (*Rubus*). – The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki.
- Zieliński J., Kosiński P. & Tomaszewski D. (2004): *Rubus lucentifolius* (Rosaceae), a new species of bramble from Poland. – *Polish Bot. J.* 49: 5–9.

***Rubus silvae-bohemicae* Holub ex Trávn. & Žila**

C4a

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6543b, Horšovský Týn (distr. Domažlice): na okraji lesa u silnice ca 1,3 km JJV od obce Třebnice, 49°28'17"N, 12°56'09"E, 560 m n. m. (8. 7. 2010 leg. B. Trávníček & V. Žila, holotypus OL, isotypy OL, CB; Trávníček & Žila 2011).

Další nově popsáný druh ostružiníku ze souboru druhů, které měl z území České republiky připravené k popisu J. Holub (z větší části společně s kolegou B. Trávníčkem) ještě před svou smrtí (Holub 1999). Většina z těchto druhů již byla platně popsána, nicméně dosud jich stále několik zbývá. *Rubus silvae-bohemicae* je poměrně nápadný druh náležející do serie *Micantes* Sudre. Jedná se o apomiktický regionální druh s rozšířením zaujímajícím jihozápadní (okrajově a vzácně i jižní Čechy) a přilehlé oblasti Bavorska o rozloze areálu ca 150 × 70 km. Těžiště rozšíření leží v Českém lese, kde je místy poměrně hojný, výškově nepřesahuje 700 m n. m.; odtud pochází i jeho latinské druhové jméno. Za český ekvivalent bylo autory zvoleno jméno ostružiník tmavý (Daníhelka et al. 2012). Ačkoliv je série *Micantes* druhově velmi rozmanitá a také dosti nepřehledná, *R. silvae-bohemicae* patří přece jenom mezi ty nápadnější druhy. Habiteme je to spíš plazivý nebo jen mírně vzrůstný keř, listy má většinou trojčetné a prýty na osluněných stanovištích nápadně sytě fialově zbarvené, je poněkud podobný druhu *R. indusiatus*.

[eds]

- Holub J. (1999): Předběžný Červený seznam ostružiníků České republiky. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 34: 1–19.
- Trávníček B. & Žila V. (2011): *Rubus silvae-bohemicae*: a new species of bramble from Bohemia and Bavaria. – *Preslia* 83: 99–110.

***Rumex palustris* Sm.**

C2

- 21b. Hornomoravský úval, 6469c, Vrbátky (dist. Prostějov): cukrovar, okraj usazovacích polí, asi 15 vltálních rostlin vyrostlých ze semen vysypaných zde v roce 2007 (2009 not. B. Trávníček; Trávníček & Dančák 2011).
- 21b. Hornomoravský úval, 6669d, Kojetín (distr. Přerov): na usazovacích polích v cukrovaru (ca 2005 leg. B. Trávníček, OL; Trávníček & Dančák 2011).

Přestože z Hané nebyl *Rumex palustris* nikdy udáván, našli jsme jeho bohatou a done dávna stabilní populaci na usazovacích polích cukrovaru Kojetín. Bohužel po zasypání

této lokality v roce 2008, v souvislosti s ukončením výroby ve zmíněném cukrovaru, bylo na místě bývalých polí nalezeno jen nemnoho jedinců a další přežívání v budoucnu je velmi nepravděpodobné. Aby byl výskyt na Hané zachován, byla semena šťovíku bahenního z lokality u Kojetína přenesena na usazovací pole dosud činných cukrovarů Prosenice a Vrbátky v roce 2007. Co se týká cukrovaru Vrbátky, zdá se, že se přenos zdařil, v roce 2009 bylo na okraji usazovacích polí nalezeno asi 15 vitálních rostlin.

B. Trávníček

Trávníček B. & Dančák M. (2011): Zajímavé rostliny na usazovacích polích cukrovarů na Hané. – Listy Cukrovarnické a Řepařské 127: 21–25.

Salix rosmarinifolia L.

C3

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Rejhotice (distr. Šumperk): Praděd, v příkopu na pravé straně asfaltové cesty před odbočkou na Švýcárnu, 50°04'59,9"N, 17°13'17,2"E, 1420 m n. m., jeden polykormon (80. léta 20. století not. V. Kavalcová; 29. 6. 2011 not. J. Ševčík, OL no. 22497; 2. 8. 2011 not. R. J. Vašut; 21. 8. 2011 leg. M. Hroneš & L. Koblíková, herb. Hroneš).

Vrba rozmarýnolistá se v ČR vyskytuje převážně v termofytiku a mezofytiku, ve vyšších polohách je poměrně vzácná a nevystupuje nad 850 m n. m. (Chmelař & Koblížek in Hejný & Slavík 1990: 482). Přestože je výskyt druhu z fytochorionu 97. Hrubý Jeseník znám již delší dobu (viz výše V. Kavalcová), nebyla tato skutečnost uvedena v Květeně ČR a pravděpodobně ani v žádné floristické práci týkající se tohoto území. Dosud také chybí publikované údaje o většině výskytů známých z podhůří Hrubého Jeseníku; ty budou teprve souborně zpracovány (Hroneš et al. in prep.).

Nález *S. rosmarinifolia* na Pradědu je z fytogeografického hlediska velmi zajímavý, jedná se o jediný doložený výskyt druhu v subalpínském stupni hor v ČR. Polykormon o přibližné velikosti 70 × 70 cm roste v kamenitém příkopu u asfaltové cesty Ovčárna – Praděd. Okolní vegetace je poměrně řídká s dominující *Luzula luzuloides*. Výskyt *S. rosmarinifolia* na Pradědu lze, vzhledem k ekologickým nárokům druhu i značné nadmořské výšce, považovat zcela jistě za nepůvodní. Otázkou zůstává, zda byl druh na lokalitu zavlečen neúmyslně (např. se štěrkem při stavbě silniční komunikace na Praděd), či byl záměrně vysazen.

M. Hroneš, J. Ševčík, R. Štencel & R. J. Vašut

Scolymus maculatus L.

†16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b: „Skládka u bývalé Kohnovy cihelny, ul. Vinohrady [v městské části Štýřice], blíže Červeného kopce, Brno“ [asi 49°10'48"N, 16°35'18"E] (2. 9. 1969 leg. F. Grill, BRNU 433 761 ut *Carthamus lanatus*).

Nový zavlečený druh v květeně ČR.

Nálezce určil rostlinu jako *Carthamus lanatus* a pod tímto určením byl nález také uveřejněn (Grüll 1979: 161) a doklad uložen do herbáře. Při vřazování přírůstků jsem si však všiml, že jeden z mála domácích sběrů uložených pod tímto jménem je určen mylně, a rostlinu jsem celkem snadno determinoval jako *Scolymus maculatus*.

Do rodu ostnatec (*Scolymus*) z čeledi *Asteraceae* patří tři druhy převážně mediteránního rozšíření. Jsou to jednoleté až vytrvalé „bodláky“, které se však řadí do tribu *Cichorieae* (nikoli *Cardueae*) a vyznačují se přítomností latexu, absencí trubkovitých květů, žlutými ligulami a dorsálně smáčknutým nažkami, jež jsou pevně uzavřeny ve vejčitých, úzce křídlatých plevkách. Nažky postrádají chmýr, případně je chmýr někdy vyvinut v podobě několika tuhých chlupů. Všechny tři druhy tohoto rodu rostou i v primárním areálu hlavně na rumišťích, okrajích polí, úhorech a v jiných suchých otevřených biotopech (Sell 1976, Zelený 2005), např. podél silnic (J. Chrtek, in litt.).

Jak jsem uvedl výše, určení ostnateců je poměrně snadné: jsou to snad jediné žluté kvetoucí „bodláky“, které mají jen jazykovité květy a (v čerstvém stavu) také latex. Habitálně se vzdáleně podobají některým druhům rodu světlíce (*Carthamus*), nejvíce snad rovněž převážně mediteránní světlici vlnaté (*C. lanatus*; srov. Zelený in Slavík & Štěpánková 2004: 461–464). S ní ostnatec příležitostně středoevropská návštěvníci Středomoří také nejčastěji zaměňují: např. dva sběry ostnatec středozemního (*Scolymus hispanicus*) uložené v herbáři BRNU byly rovněž původně určeny jako *C. lanatus*. Oba rody lze však snadno odlišit podle stavby lůžka úboru a nažek: světlíce mají lůžko úboru se štětinovitými až čárkovitými plevkami, světlíce vlnatá má čtyřhranné nažky s chmýrem z tuhých štětinovitých chlupů.

Ostnatec skvrnitý (*Scolymus maculatus*) je jednoletá, 15–90 cm vysoká bylina se souvisle křídlatým, nepravidelně ostnitě zubatým stonkem a listy, které se podobně jako křídla stonku vyznačují bílým, silně ztlustlým lemem. Listy jsou 4–20 cm dlouhé a 2–8 cm široké, přízemní obkopynaté, měkké, peřenoklané, jen s několika ostny a dlouhým řapíkem, lodyžní tuhé, podlouhle kopinaté nebo vejčité, s vykrajovaným okrajem až peřenoklané, ostnitě, nejhořejší pravidelně hřebenitě ostnitě. Lata je téměř chocholičnatá. Zákrovy jsou 12–19 mm dlouhé a 8–12 mm široké, tvořené vejčitě kopinatými až kopinatými, špičatými listeny. Plevky se k vrcholu nezužují. Nažky jsou 2,5–4 mm dlouhé, obvejcovité, bez chmýru (Sell 1976). V klíči vymezuje citovaný autor ostnatec skvrnitý vůči dvěma zbývajícími druhům rodu takto:

- 1a Listy a ostnitá křídla stonku se silně ztlustlým bílým okrajem; nejhořejší listy pravidelně hřebenitě ostnitě; chmýr schází *S. maculatus*
 b Listy a ostnitá křídla stonku bez silně ztlustlého okraje nebo jen se slabě ztlustlým bílým okrajem; nejhořejší listy nepravidelně ostnitě; chmýr vyvinut v podobě několika štětín
 S. grandiflorus a *S. hispanicus*

Přirozeně roste ostnatec skvrnitý v celém Středozeří, a to v jihozápadní a jihovýchodní Evropě, v Malé Asii, na Blízkém východě a v severní Africe s výjimkou Libye, a kromě toho i na Kanárských ostrovech. S výjimkou Chorvatska však schází v zemích bývalé Jugoslávie a v Albánii (Greuter 2006–2009). Zavlečen byl do Velké Británie, Belgie a Německa, zatímco indigenát výskytu v Chorvatsku, na Krétě a Krymu je nejistý (Greuter 2006–2009). Například v Belgii byl ostnatec skvrnitý sbírán v letech 1956–1997 (Verloove 2006) a dostal se tam pravděpodobně s obilím. Na Britské ostrovy

byl zavlečen opakovaně s vlnou a ptačím zobem (Clement & Foster 1994). Ve všech případech šlo o přechodné výskyty. Mimo evropský kontinent se druhotně vyskytuje např. v Severní Americe (Strother 2006) a Austrálii, kde jej považují za obtížný plevel (Anonymus 2012).

Česká botanická literatura ostnatec skvrnitý nezmiňuje. Výjimku představuje atlas Rostliny Středozemí (Zelený 2005), kde je uveden v poznámce u hojnějšího ostnatce středozemního. Do nového seznamu české adventivní květeny (Pyšek et al. 2012) se *Scolymus maculatus* dostal až na základě zde pojednaného, víc než 40 let starého nálezu. Dobré fotografie ostnatce středozemního a o. skvrnitého, které umožňují bezpečné rozlišení obou druhů, jsou k dispozici na internetových stránkách Botany.cz (Hoskovec 2007–2012: <http://botany.cz/cs/scolymus-hispanicus/>, <http://botany.cz/cs/scolymus-maculatus/>).

Při přípravě tohoto příspěvku se ukázalo, že u druhu *Carthamus lanatus* uvádí Zelený (in Slavík & Štěpánková 2004: 461–464) z našeho území jediný nedatovaný nález, a to z Brna-Tuřan; pravděpodobně podle Nové květeny ČSSR (Dostál 1989: 1096). Ve skutečnosti byla tato světlice v Brně a blízkém okolí sbírána opakovaně v letech 1958–1961, 1968 (oboje Grüll 1979: 161) a 1973, přičemž doklad nejnovějšího nálezu je jako jediný skutečně uložen v herbáři BRNU: „skládká ve zrušené pískovně u brněn. Ivanovic, okr. Brno“ (9. 9. 1973 leg. F. Grüll, BRNU). Výskyt tohoto adventivního druhu je tedy u nás bezpečně doložen navzdory faktu, že jeden z uveřejněných údajů (srov. Grüll, l. c.) se ve skutečnosti vztahuje k ostnatci skvrnitému.

J. Danihelka

- Anonymus (2012): Weeds in Australia. – URL: <http://www.environment.gov.au/biodiversity/invasive/weeds/index.html> (navštíveno 4. 10. 2012).
- Clement E. J. & Foster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. – Botanical Society of the British Isles, London.
- Greuter W. (2006–2009): Compositae (pro parte majore). – In: Greuter W. & Raab-Straube E. von [eds], Compositae. Euro+Med Plantbase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity, URL: <http://www2.bgbm.org/EuroPlusMed/> (navštíveno 29. 9. 2012).
- Grüll F. (1979): Synantropní flóra a její rozšíření na území města Brna. – Studie ČSAV 1979/3: 1–224.
- Hoskovec L. [ed.] (2007–2012): Botany.cz. – URL: <http://botany.cz/cs/botany/> (navštíveno 28. 9. 2012).
- Sell P. D. (1976): *Scolymus* L. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea 4: 304, Cambridge University Press, Cambridge etc.
- Strother J. L. (2006): *Scolymus*. – In: Flora of North America editorial committee [eds], Flora of North America 19: 220, Oxford University Press, New York & Oxford.
- Verloove F. (2006): Catalogue of neophytes in Belgium. – Scr. Bot. Belg. 39: 1–89.
- Zelený V. (2005): Rostliny Středozemí. – Academia, Praha.

***Senecio doria* L.**

C1

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Letonice (distr. Vyškov): neudržovaná a nekosená, řídké křovinatá plocha nedaleko severozápadního okraje NPR Větrníky, 440 m V od kóty Lysovický kopec (332,8), 49°11'59,6"N, 16°58'24,2"E, 330 m n. m., 1 rostlina (1. 8. 2012 foto J. Kameníček; <http://www.biolib.cz/cz/image/id152415/?viewaddata=1>).

Nejbližší známá lokalita se nachází u Křenovic (Grulich & Hodálová 1994), což je vzdušnou čarou asi 12,5 km od Větrníků. Naposledy zde však byl starček pozorován na počátku 90. let minulého století (49°09'10"N, 16°49'24"E, V. Grulich in litt.). Na lokalitě u Větrníků dosahuje druh svého nejsevernějšího výskytu na Moravě.

P. Lustyk

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Hovorany (distr. Hodonín): PR Hovoranské louky, nepravdělně sečený suchý trávník nad horní hranou svahu 2,3 km SZ od kostela v obci, 48°57'50,8"N, 16°58'15,3"E, 250 m n. m., několik kvetoucích rostlin na ploše 1 m² (21. 7. 2005 foto L. Tichý; Tichý 2007; 22. 7. 2012 not. P. Slavík, AOPK ČR 2012; 2. 8. 2012 leg. P. Novák, BRNU, rev. V. Grulich).

Starček zlatý patří mezi význačné panonské druhy, jejichž severozápadní areálová hranice prochází jižní Moravou. Na našem území byl v minulosti uváděn z několika mála desítek nalezišť, z nichž se však do současnosti dochovala pouze malá část a jde tedy o jeden z vůbec nejvzácnějších druhů naší květeny. Na Hustopečsku byl sbírán zejména mezi Čejčí a Klobouky u Brna, z Hovoranských luk však dosud uváděn nebyl (Grulich & Hodálová 1994). Na lokalitě byla nalezena drobná populace tohoto starčku ve vegetaci suchých trávníků třídy *Festuco-Brometea*, ve kterých je zde však zastoupena řada mezofytů (např. *Allium angulosum*, *Crepis praemorsa*, *Trifolium rubens*), což poměrně dobře odpovídá představě o jeho ekologických nárocích (druh preferující střídavě vlhké, ale vysychavé, těžké půdy).

P. Novák

Grulich V. & Hodálová I. (1994): The *Senecio doria* group (Asteraceae-Senecioneae) in Central and Southeastern Europe. – *Phyton*, Horn, 34: 247–265.

Tichý L. (2007): *Crambe tataria* (Hovoranské louky), *Natura 2000* – dotazník AOPK ČR pro mapování lokalit ohrožených druhů rostlin z let 2004–2007. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha]

***Silene viscosa* (L.) Pers.**

C1

20b. Hustopečská pahorkatina, 7068c, Mutěnice (distr. Hodonín): PP Nivky za Větrákem, narušené místo při horní hraně svahu, 48°54'00,9"N, 17°00'37,5"E, 230 m n. m., 3 rostliny (2012 not. P. Lustyk; Lustyk 2012).

Silenka lepkavá byla na lokalitě nalezena v mírně narušené vegetaci svazu *Festucion valesiacae* při horní hraně svahu. Z blízkosti Mutěnic uvádí druh také Vicherek (1975): „Mutěnice, písečné duny podél železniční tratě Mutěnice – Hodonín, ca 1 km V od obce, „*Diantho serotini-Festucetum vaginatae*“ a k tomuto výskytu se pravděpodobně vztahuje i starší údaj: „Hodonín, in arenosis prope Mutěnice“ (1925 G. I. Širjaev; Domin 1945).

P. Lustyk

Domin K. (1945): [Rozpisy floristické literatury k flóře Československa do roku 1945]. – Ms. [Depon. in: Botanický ústav AV ČR Průhonice]

- Lustyk P. (2012): Botanický inventarizační průzkum přírodní památky Nivky za Větrákem, k. ú. Mutěnice. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]
 Vicherek J. (1975): Synekologická charakteristika psamofytní vegetace jižní Moravy. – Ms. [Závěr. zpr.; depon. in: Botanický ústav AV ČR Průhonice]

***Sorbus austriaca* (Beck) Hedl.**

Sorbus austriaca je v České republice vzácně pěstován a v Průhonickém parku byl nalezen jeden zřetelně zplanělý exemplář nedaleko pěstovaných jedinců (Lepší et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 209–221, 2011).

***Spergularia echinosperma* (Čelak.) Asch. & Graebn. C2**

83. Ostravská pánev / 84a. Beskydské podhůří, 6276d, Těrlicko (distr. Karviná): vodní nádrž Těrlicko, po obou stranách bývalé asfaltové cesty z osady Těrlicko-Zadky, která se ztrácí pod hladinou (t. č. došlo vlivem sucha k značnému poklesu hladiny), 49°44'36,6"N, 18°29'42,4"E⁵⁾, asi 20 rostlin (17. 10. 2012 foto J. Kameníček, rev. P. Kúr; <http://www.biolib.cz/cz/image/id160403/?viewaddata=1>).

Jedná se o taxon endemický pro střední Evropu. Literární údaje hovoří o výskytu druhu na území České republiky, Německa, Rakouska a Slovenska (Dvořák 1979, Friedrich 1979, Dvořák in Hejný & Slavík 1990: 85, Jäger & Werner 2002, Fischer et al. 2008), existují rovněž neověřené údaje z Polska (Dvořák in Hejný & Slavík 1990, Rutkowski 2011).

Stanovištěm druhu jsou především dna letněných rybníků a vypuštěné rybí sádky, u Labe v Německu jej lze rovněž nalézt na primárních stanovištích na březích periodicky vysychajících tůní a mrtvých ramen. Druh je vázán zejména na obnažené písčité substráty, často překryté tenkou vrstvou hlinitého či jílovitého bahna s kyselou až neutrální reakcí a s relativně nízkým obsahem vápníku (Friedrich 1979, Dvořák in Hejný & Slavík 1990, Šumberová 2011).

Výskyt *S. echinosperma* v ČR je soustředěn převážně do jihočeských rybníčních pánví (Českobudějovická, Třeboňská), odkud pak pokračuje na severozápad přes Strakonicko a Horažďovicko až k Plzeňsku. Druh je rovněž relativně hojnější v oblasti Českomoravské vrchoviny (Slavík 1986, Dvořák in Hejný & Slavík 1990). Ojedinele byl také zaznamenán na Mariánskolázeňsku (Chytrý & Rafajová 2003) a Břeclavsku (Dvořák in Hejný & Slavík 1990). Výskyt na jednotlivých lokalitách je však velmi kolísavý v závislosti na aktuálním stavu hladiny vody ve vodních nádržích. Vlivem intenzifikace rybníčního hospodaření, která má vedla k velmi silné změně v chemismu substrátu a k omezení letnění, navíc došlo k úbytku vhodných lokalit pro výskyt druhu.

Problematika rozšíření druhu *S. echinosperma* je navíc komplikována častým výskytem jeho křížence s druhem *S. rubra*, popsáným jako *S. ×kurkae* F. Dvořák. V minulosti nebyl tento hybrid, až na ojedinelé výjimky (Dvořák 1989, Dvořák in Hejný & Slavík 1990), od druhu *S. echinosperma* rozlišován. Nedávná studie však prokázala, že se jedná o pravděpodobně ustálený hybridogenní taxon morfologicky a ekologicky odlišený od svých rodičovských druhů, který je na obnažených dnech pravděpodobně hojnější než

⁵⁾ Upřesněno oproti údaji na www.biolib.cz.

jeho rodič *S. echinosperma* (Kúr et al. 2012). Z dosavadních pozorování rovněž vyplývá, že oba taxony se vyskytují víceméně sympatricky, přičemž *S. echinosperma*, v kontrastu k relativní euryvalenci *S. ×kurkae*, se omezuje na obnažená dna tůň a rybníků s relativně nižší mírou eutrofizace (Kúr in prep.).

Nynější nález *S. echinosperma* na Ostravsku na obnaženém břehu vodní nádrže Těrlicko je unikátní v kontextu rozšíření jak tohoto druhu samého, tak i jeho křížence *S. ×kurkae*. Nejbližší v literatuře citovaná lokalita *S. echinosperma* / *S. ×kurkae* se nachází na jižní Moravě v Lednicko-valtickém areálu, tedy ca 200 km daleko od nynější lokality (Dvořák in Hejný & Slavík 1990). Lze spekulovat o vztahu této lokality k údajným výskytům *S. echinosperma* v Polsku. Tento nález rovněž podtrhuje naléhavost systematictějšího botanického průzkumu lokalit vegetace obnažených den v tomto regionu.

P. Kúr

- Dvořák F. (1979): Některé výsledky studia druhu *Spergularia echinosperma* Čelak. – Zprávy. Čes. Bot. Společ. 14: 109–116.
- Dvořák F. (1989): Chromosome counts and chromosome morphology of some selected species. – Scrip. Fac. Sci. Natur. Univ. Purkyn. Brun., biol., 19: 301–322.
- Fischer M. A., Oswald K. & Adler W. (2008): Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol. Ed. 3. – Biologiezentrum der Oberösterreichischen Landesmuseen, Linz.
- Friedrich H. C. (1979): Familie Caryophyllaceae. – In: Rechinger K. H. [ed.], Gustav Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, Ed. 3, 2: 763–1182, Paul Parey Verlag, Berlin & Hamburg.
- Chytrý M. & Rafajová M. (2003): Czech National Phytosociological database: basic statistics of the available vegetation-plot data. – Preslia 75: 1–15.
- Jäger E. J. & Werner K. (2002): Exkursionsflora von Deutschland. Gefäßpflanzen: Kritischer Band. Ed. 9. – Spektrum Akademischer Verlag Heidelberg & Berlin.
- Kúr P., Štech M., Koutecký P. & Trávníček P. (2012): Morphological and cytological variation in *Spergularia echinosperma* and *S. rubra*, and notes on potential hybridization of these two species. – Preslia 84: 905–924.
- Rutkowski L. (2011): Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. – Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Slavík B. (1986): Fytokartografické syntézy ČSR. 1. – Botanický ústav ČSAV, Průhonice.
- Šumberová K. (2011): MA Isoëto-Nano-Juncetea Br.-Bl. et Tüxen ex Br.-Bl. et al. 1952. – In: Chytrý M. [ed.], Vegetace České republiky 3. Vodní a mokřadní vegetace, p. 309–346, Academia, Praha.

***Spiranthes spiralis* (L.) Chevall.**

C1

81. Hostýnské vrchy, 6672, Vlčková (distr. Zlín): pastvina na východním okraji obce, 5 rostlin (2010 not. *J. Janatková*; 23. 8. 2011 not. *M. Gírgel*; Šmiták & Juroch 2012); 10 rostlin, z toho dvě kvetoucí a 8 fertálních na ploše ca 5 × 5 m (3. 9. 2012 not. *P. Batoušek*).

Nález kriticky ohroženého druhu *Spiranthes spiralis* v katastru obce Vlčková v Hostýnských vrších téměř po 100 letech (1912 leg. *I. Pouč*, OSM) lze považovat za velmi pozoruhodný i proto, že z Hostýnských vrchů (81) je z první poloviny 20. století známo celkem 6 lokalit do roku 1950 a v sousední Vsetínské kotlině (80a) dalších 7 lokalit; tedy celkem 13 lokalit na poměrně malém území, přičemž nejsou započítány další výskyty

druhu z tohoto období, kdy měl hustší rozšíření směrem do Javorníků, Beskyd, Vizovických vrchů a Bílých Karpat.

Současná staronová lokalita ve Vlčkové je třetí recentní lokalitou druhu v ČR. Náchází se na soukromém pozemku p. Jany Janatkové, která v srpnu 2011 nález oznámila na odbor životního prostředí Zlínského kraje, jehož pracovník M. Gírgel výskyt ověřil a údaj poskytl do databáze brněnského Orchidea klubu. V rámci programu monitoringu a ochrany lokalit kriticky ohrožených druhů vstavačovitých byla lokalita opětovně navštívena P. Batouškem v roce 2012. Švihlík roste v trávníku s dominantním *Euphrasia rostkoviana*, *Calluna vulgaris*, *Danthonia decumbens*, *Thymus pulegioides* a *Festuca* sp., ve společenstvu fyziognomicky podobném, ač druhově poněkud odlišném od klasické lokality na vysočinském Švařci. Majitelce pozemku byl doporučen vhodný management, lokalita bude i nadále sledována.

J. Šmiták

Teesdalia nudicaulis (L.) R. Br.

C2

- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): zarůstající písčité plocha v místě křížení lesních cest na rekultivované ploše a okraj paseky v pískovně Písník Lípa, 1,37 km S od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°09'13,8"N, 16°06'07,7"E, 265 m n. m., stovky fertálních rostlin společně s *Corynephorus canescens*, *Filago arvensis* a *F. minima* (20. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/95, herb. Doležal). – Lípa nad Orlicí: písčité okraj cesty v místě křížení s melioračním kanálem na rekultivované ploše v pískovně Písník Lípa, 1,12 km SSV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°09'03,6"N, 16°06'25,3"E, 265 m n. m., jedna fertální rostlina společně s *Filago minima* (31. 5. 2010 foto J. Doležal; Doležal 2011).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): zarůstající písčité mýtina v borové monokultuře na rekultivované ploše pískovny Písník Lípa, 930 m SV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'51,5"N, 16°06'39,9"E, 260 m n. m., desítky fertálních rostlin společně s *Corynephorus canescens* (6. 9. 2011 not. J. Doležal). – Lípa nad Orlicí: okraje písčité lesní cesty vedoucí přes rekultivovanou plochu v borové monokultuře v pískovně Písník Lípa, 1,01 km SV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'50,3"N, 16°06'45,5"E, 260 m n. m., desítky fertálních rostlin společně s *Filago arvensis* a *F. minima* (6. 9. 2011 leg. J. Doležal no. 11/53, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862a, Štěpánovsko (distr. Rychnov nad Kněžnou): drobná disturbovaná písčítina u plotu v opuštěné a borovicí osázené pískovně 600 m SZ od obce, 50°09'09,5"N, 16°02'55,3"E, 250 m n. m., desítky sterilních rostlin na ploše přibližně 4 m² (30. 3. 2013 foto J. Doležal & A. Burešová).

Teesdalia nudicaulis je druhem otevřených písčitých substrátů a písčitých polí. Na Týnišťsku se v minulosti vyskytoval poměrně hojně v okolí Albrechtic nad Orlicí, Štěpánovska, Olešnice, Rašovic a Žďáru nad Orlicí (Hrobař 1931).

V celém Dolním Poorličí (61) je v současné době výskyt vázán především na fyto geografický podokres Týnišťský úval (61b), kde se dosud vzácně vyskytuje v okolí Čermné nad Orlicí, Bělče nad Orlicí, v Bolehošťských borech na písčitých cestách podél železniční trati Týniště nad Orlicí – Bolehošť či u Štěkova (Kaplan & Samková in Kaplan 2005). Ve fytochorionu Chvojenská plošina (61c) se nověji podařilo ověřit výskyt jen v opuštěné a borovicí osázené pískovně na severozápadním okraji Štěpánovska.

Z lokality pískovna Písník Lípa je druh znám od roku 2010. Při pozdějším průzkumu nebyla nahoprutka v tomto místě nalezena. V současnosti se v pískovně vyskytuje na třech mikrolokalitách v celkovém počtu několika stovek fertálních rostlin.

Příčinou úbytku historických lokalit je především převod rozvolněných písčitých substrátů na ornou půdu, nadměrná chemizace a zásobení dusíkem. Takto například vyhnula *Teesdalia* na rozlehlých písčinách pod Malým Chlumem u Olešnice v místech „Na Písku“ a „Nad Skálou“, kde se vyskytovala na společné lokalitě s dalšími, dnes již velmi vzácnými psamofyty, např. *Arnoseris minima*, *Astragalus arenarius* či *Helichrysum arenarium* (Rohlena 1929; Hrobař 1946, 1974).

Vzhledem k miniaturnímu vzrůstu a dlouhé dormanci semen však nelze vyloučit znovunalezení nahoprutky písečné na historických lokalitách.

J. Doležal

Doležal J. (2011): Botanický průzkum Evropsky významné lokality Zadní Machová, lesního komplexu Křivina a přílehlých xerothermních biotopů ve vybraných fytogeografických podokresech. – Ms., 143 p. [Dipl. práce; depon. in: Přír. Fak., Univerzita Hradec Králové]

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Vamberk, 128 p.

Hrobař F. (1946): Druhý doplněk ke „Květeně Kostelecka a Rychnovska“. – Vamberk, 32 p.

Hrobař F. (1974): Úvahy o květeně Kostelecka, Rychnovska a Žamberska. – In: Orlické hory a Podorlicko, Hradec Králové, 6: 15–51.

Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, příl. 2005/1: 1–76

Rohlena J. (1929): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. IX. – Čas. Nár. Mus., sect. natur., 103: 1–17, 65–76.

***Tetragonolobus maritimus* (L.) Roth**

C3

13a. Rožďalovická tabule, 5756a, Loučeň (distr. Nymburk): hráz obnoveného lesního rybníčku na potůčku tekoucím od hájovny Loučeňka do potoka Boží voda, 150 m VJV od východního okraje Nového rybníka, 450 m SZ od hájovny Loučeňka, 1,35 km S(–SSZ) od křižovatky silnic na severním okraji obce, 230 m n. m. (26. 6. 2005 leg. Z. Kaplan no. 05/249, herb. Kaplan). – Loučeň: slatinná loučka v lese nad rybníčkem na potůčku tekoucím od hájovny Loučeňka do potoka Boží voda, 240 m VJV od východního okraje Nového rybníka, 350 m SZ od hájovny Loučeňka, 1,3 km S(–SSZ) od křižovatky silnic na severním okraji obce, 50°17'59,9"N, 15°01'06,1"E, 235 m n. m. (10. 6. 2012 leg. Z. Kaplan no. 12/117, herb. Kaplan).

13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Uhlířská Lhota (distr. Kolín): dno opuštěného zemníku 250 m ZJZ od obce, 50°04'40,6"N, 15°22'47,6"E, 230 m n. m. (19. 5. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/45, herb. Kaplan).

15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové-Slatina: málo používaná cesta porostlá xerothermním trávničkem vedoucí přes ovsíkem zarostlé louky rovnoběžně se silnicí na východním okraji obce, 50°14'05"N, 15°54'15,6"E, 256 m n. m. (22. 6. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/501, herb. Kaplan).

***Thesium dollineri* Murb.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7063b, Kadov (distr. Znojmo): narušená místa podél polní cesty v ruderalizovaném suchém trávničku poblíž hrany svahu 1 km JJV od kostela v obci, 48°58'25,6"N, 16°17'38,4"E, 330 m n. m., několik desítek rostlin (29. 8. 2011 leg. P. Novák, BRNU, rev. J. Danihelka & V. Grulich).

Nález doplňuje znalosti o recentním rozšíření lněnky Dollinerovy na Znojensku, odkud je v současnosti známa z několika lokalit, z okolí Kadova však nebyla uváděna ani

historicky (Dvořák 2010, Beneschová 2011). Zdejší výskyt je zřejmě vázán na enklávu bázemi bohatších substrátů (kontakt těles permokarbonských drob, erlánů a pararul) v okolí jinak převládajících kyselých krystalických hornin.

P. Novák

Beneschová J. (2011): Floristická studie stepních enkláv v okolí Hostěradic. – Ms., 51 p. [Bakal. práce; depon in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]

Dvořák V. (2010): Kriticky a silně ohrožené druhy rodu *Thesium* L. v České republice. – Ms., 76 p. [Dipl. práce; depon in: Katedra ekologie a ŽP, UP Olomouc, Olomouc]

Trapa natans L.

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367a/b, Lanžhot (distr. Břeclav): Soutok, slepé rameno Dyje 5,7 km JZ od kostela v obci, 48°41'06,6"N, 16°55'00,1"E, 150 m n. m., populace s jistotou přes 1000 jedinců, největší hustota ve střední části podkovy, malá část porostu u břehu disturbovaná (rozlámané rostliny) nejspíš plovoucí zvěří (2. 9. 2012 not. *J. Hájek*; Hájek 2012).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): Soutok, vodní příkop 2,1 km JJZ od Ruských domků, 48°38'35,2"N, 16°55'44,4"E, 150 m n. m., populace kolem 1000 jedinců v rameni, největší hustota v místě souřadnic, v menší míře pak od tohoto místa dále JV směrem v příkopu v délce asi 130 m (27. 8. 2012 not. *J. Hájek*; Hájek 2012).

Hájek J. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz1010, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Trifolium fragiferum L.

C3

11a. Všetatské Polabí, 5854a, Lázně Toušeň (distr. Praha): břeh zatopené pískovny Malviny na levém břehu Labe 1,3 km VSV od železniční stanice, 50°10'25,4"N, 14°43'40,6"E, 170 m n. m. (26. 8. 2012 leg. *Z. Kaplan & P. Uotila no. 12/274*, herb. Kaplan).

15c. Pardubické Polabí, 6060b, Blato (distr. Pardubice): řídký krátkostébelný trávník na jílovité půdě na jiz. břehu jezírka v opuštěné části cihelny na východním okraji obce, 49°59'17,5"N, 15°46'07,7"E, 240 m n. m. (14. 7. 2011 leg. *Z. Kaplan no. 11/411*, herb. Kaplan).

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Černá Pole: v sečených trávnících dětského hřiště v areálu Fakultní dětské nemocnice, 49°12'11,2"N, 16°37'03,2"E, 225 m n. m. (říjen 2012 leg. *R. Řepka*, BRNL).

65. Kutnohorská pahorkatina, 6159c, Běstvina (distr. Chrudim): hráz rybníka Šanda, 1,15 km Z od kaple v obci, 49°50'14,8"N, 15°34'46,6"E, 311 m n. m., 1 m² (27. 6. 2011 leg. *P. Koutecký*, CBFS).

Subhalofilní druh, schopný ale osídlovat i různá ruderalní stanoviště. To je také případ tohoto nálezu. Druh zde roste v mezernatém trávníku na hlinité hrázi rybníka, která byla v předešlém roce (2010) opravována. Je téměř jisté, že dříve se zde nevyskytoval, místo navštěvuji od roku 1994 téměř každoročně.

P. Koutecký

80a. Vsetínská kotlina / 81. Hostýnské vrchy, 6673a, Kateřinice (distr. Vsetín): mokřadní louky u potoka v údolí Březiny, ca 1 km SV od obce, 49°23'13"N 17°54'06"E, 390 m n. m. (26. 9. 2003 leg. *M. Dančák*, OL).

81. Hostýnské vrchy, 6672d, Držková (distr. Zlín): okraj polní cesty u požární nádrže při hájovně Májová, 0,5 km SV od obce, 49°19'24"N, 17°47'46"E, 395 m n. m. (1. 9. 1997 leg. *M. Dančák*, OL).

***Urtica kioviensis* Rogow.**

C1

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): Soutok, na malém výběžku ostřicového porostu vybihajícím ZSZ směrem do bahnitě vodní nádrže, 235 m Z od NPR Cahnov-Soutok, 48°39'06,6"N, 16°56'05,3"E, 150 m n. m., kolem 100 rostlin na ploše asi jednoho aru (28. 8. 2012 foto *J. Hájek*; Hájek 2012).

V současné době se jedná o druhou známou lokalitu kopřivy lužní v ČR; výskyt v NPR Ranšpurk vzdálený přes 3 km vzdušnou čarou publikovali Danihelka & Lepší (*Zprávy Čes. Bot. Společ.* 39: 25–35, 2004). Dle ústního sdělení několika rybářů se druh vyskytuje v oblasti Soutoku na více místech, např. východně od dálnice D2 (Brno – Bratislava) – zde však nebyl potvrzen. Věrohodnost těchto tvrzení a taktéž správnost určení druhu rybáři či dalšími místními lidmi je vcelku pravděpodobná vzhledem k jejich překvapivě přesnému popisu rostliny: „Ona má větší lesklé listy. My ju známe. Ona je taková křehúčká, protože má dutý stonek. A proto se dobře láme. My ju dáváme husám...“.

J. Hájek

Hájek J. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz1008, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezořová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Utricularia vulgaris* L.**

C1

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749b, Hajská (distr. Strakonice): PP Tůně u Hajské, tůňka ca 100 m J–JJV od jižního okraje jezu Slaník na Otavě, asi 0,6 km SZ od obce, 49°15'39,7"N, 13°56'36,1"E, 390 m n. m. (2002 leg. *R. Paulič*, PRC; 19. 6. 2011 leg. *P. Koutecký*, *J. Práněl* & *T. Baďurová*, CBFS, CB; 1. 7. 2011 leg. *A. Vydrořová* & *V. Grulich*, BRNU).

Velmi vzácný druh bublinatky, z jižních Čech dosud doložený s jistotou pouze koncem 19. století od Zátaví (1872 leg. *Dědeček*, PR), což je asi 11 km východně od nově objevené lokality. Ostatní (vesměs starší) literární údaje se téměř jistě vztahují k podobnému a dříve nerozlišovanému druhu *U. australis*.

Nalezená populace v PP Tůně u Hajské je velmi rozsáhlá, v roce 2011 bohatě kvetoucí a plodící. Výše uvedené souřadnice se vztahují pouze na místo pořízení herbářového dokladu, bublinatka obecná ale roste i v dalších tůních na území PP, někde i spolu s běžnou *U. australis*. Výskyt na této lokalitě trvá již nejméně deset let. Bublinatku obecnou zde sbíral již *R. Paulič* roku 2002 (ut *U. australis*, PRC) a existuje i několik dalších sběrů z mezidobí, některé dokonce správně určené, ale později revidované několika jihočeskými botaniky opět jako *U. australis* (podle tradice „v jižních Čechách nic jiného neroste“) – což se týká i sběru *R. Pauliče*.

Zároveň existuje ještě herbářový sběr od Mladějovic, asi 10 km k JJV (2004 leg. *R. Paulič*, CB), který obsahuje pouze velmi malý fragment lodyhy a plodenství s typicky ohnutými plodními stopkami a vyvinutými plody a s nejvyšší pravděpodobností jde také

o *U. vulgaris*. Při revizi lokality v roce 2010 byla sice zjištěna pouze rozsáhlá sterilní populace *U. australis*, ale případný výskyt *U. vulgaris* mohl být velmi snadno přehlédnut. Pro následující sezóny plánuji důkladnější průzkum nejen uvedených dvou, ale i dalších potenciálně vhodných lokalit v širším okolí Strakonice. Zároveň vyzývám všechny, kdo se v tomto území pohybujete – nebojte se vody a nebojte se bublinek, ne všechno musí být hojná *U. australis* a naděje na objev je docela veliká!

P. Koutecký

Při návštěvě lokality 1. 7. 2011 byla *U. vulgaris* zjištěna asi v 15 tůních rozsáhlého komplexu, zatímco asi v 6 tůních byla nalezena *U. australis* (doklad též v BRNU). Oba druhy bublinek velmi bohatě kvetly, v žádné z tůní však nebyly zjištěny oba druhy současně.

V. Grulich

Valeriana excelsa subsp. *transiens* (Elly Walther) Holub

C4b

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7165b, Dolní Věstonice (distr. Břeclav): střední Novomlýnská nádrž, podrost lesa u severního břehu Husího ostrova, 1,13 km SZ kostela v obci, 48°53'45,3"N, 16°38'05,1"E, 165 m n. m. (7. 9. 2012 not. T. Koutecký & R. Řepka; 11. 9. 2012 leg. R. Řepka, BRNL).

[5 × 5 m, 11. 9. 2012 R. Řepka, P. Maděra & T. Koutecký. – E₃ (75 %): *Salix alba* 3, *Alnus glutinosa* 2, *Populus nigra* 2, *Robinia pseudacacia* 2, *Populus alba* 1. – E₂ (10 %): *Alnus glutinosa* 2, *Acer negundo* 1, *Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis* 1, *Rosa dumalis* 1, *Salix triandra* 1, *Populus alba* +, *Sambucus nigra* +. – E₁ (65 %): *Humulus lupulus* 3, *Chelidonium majus* 2, *Rubus caesius* 2, *Valeriana excelsa* subsp. *transiens* 2, *Aristolochia clematidis* 1, *Bromus inermis* 1, *Clematis vitalba* 1, *Dryopteris carthusiana* 1, *Poa palustris* 1, *Solidago gigantea* 1, *Calystegia sepium* +, *Dactylis glomerata* +, *Galium aparine* +, *Myosoton aquaticum* +, *Phragmites australis* +, *Poa trivialis* +, *Potentilla reptans* +, *Stachys palustris* +, *Dryopteris filix-mas* r, *Fraxinus pennsylvanica* r, *Ranunculus sceleratus* r, *Scrophularia umbrosa* r]

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7165b, Dolní Věstonice (distr. Břeclav): střední Novomlýnská nádrž, podrost vrbového lesíku podél S–SZ břehu Velkého Věstonického ostrova, v jeho západní polovině v podmáčené části v kontaktu s rásosinami, 0,9 km ZSZ kostela v obci, 48°53'26,9"N, 16°37'57,1"E, 166 m n. m., 5 sterilních přizemních růžic (7. 9. 2012 not. T. Koutecký & R. Řepka).

Nový druh pro fytochorion a nové výškové minimum pro ČR.

Na první uvedené lokalitě roste kozlík v pásu lužního lesa vzniklého jako občas zaplavovaná okrajová příbřežní zóna Husího ostrova, který je z větší části původní pevninou (vrchol písčitého hrůdu) s podkladem vátých písků a šterkopísků s příměsí eutrofního sedimentu. Typ vegetace, ve které zde kozlík roste v několika polykormonech, dokládá fytoecnologický snímek. Úspěšně se vegetativně rozmnožuje nadzemními výběžky a podle počtu suchých lodyh i bohatě kvete. Mimo polykormony bylo zaznamenáno ještě několik semenáčků (stejně jako na druhé lokalitě) na vlhkých místech v blízkosti břehu.

Jedná se o překvapivý nález, který doplňuje obraz rozšíření tohoto taxonu, běžného v chladnějším mezofytku a oreofytku ČR, zvláště v přípotočních olšinách na dnech hlubších říčních údolí a na lesních prameništích. Údaj o rozšíření v nivách větších jihomoravských řek, v panonském termofytku, dosud zcela chybí. Nejbližšími vzácnými

výskyty jsou Znojemsko-brněnská pahorkatina a Dědice u Vyškova na přechodu Drahanského podhůří a Hané (Holub & Kirschner in Slavík 1997: 526). Nově objevená lokalita tedy posunuje naše znalosti o rozšíření tohoto kozlíku do panonského termofytika a navíc představuje nové lokální altitudinální minimum (165 m) namísto 260 m u Dědic u Vyškova.

R. Řepka & T. Koutecký

***Veronica opaca* Fr.**

C1

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): na čerstvě obnažené půdě na volném prostranství před domem západně od náměstí v obci, společně s hojnými druhy *Chenopodium vulvaria* a *Veronica polita*, desítky rostlin (2. 7. 2012 leg. J. Hadinec, Č. Ondráček et soc. – při exkurzi Severočeské pobočky ČBS; PRC, CHOM).

61c. Chvojenská plošina, 5962a, Veliny (distr. Pardubice): okraj řepkového pole u koupaliště na jihovýchodním okraji obce, 50°04'07,6"N, 16°04'17,2"E, stovky rostlin společně s *Veronica agrestis* (15. 9. 2010 leg. V. Faltys, PRC, herb. Faltys, rev. podle živého materiálu M. Hájek, J. Hadinec, P. Lustyk, M. Štefánek aj.).

Druh byl ve východních Čechách nalezen po více než 20 letech. Kdysi byl zřejmě hojnější, dnes je velmi vzácný, a navíc jej lze také velmi snadno přehlédnout. Kromě sběru do soukromého herbáře byl na lokalitě sbírán živý materiál, byl předán do Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty UK v Praze; další pěstování druhu v zahradě však bohužel nebylo úspěšné (J. Hadinec in litt.).

V. Faltys

***Veronica scardica* Griseb.**

C1

20a. Bučovická pahorkatina, 6966a, Měnín (distr. Brno): obnažený břeh tůň u dvora Albertov asi 2,5 km JJZ od kostela v obci, 49°03'48,3"N, 16°40'43,7"E, 185 m n. m., několik rostlin (13. 10. 2011 leg. P. Dřevojan, A. Gálová, V. Kalníková & P. Novák, rev. J. Danihelka, BRNU).

Do nedávné doby neznámý druh naší květeny byl v posledním desetiletí potvrzen nebo nově nalezen na více místech jižní Moravy (např. Šumberová et al. 2004). V minulosti byl tento subhalofyt na našem území znám z několika lokalit, v okolí Měnína však až dosud zjištěn nebyl, ačkoliv šlo v minulosti o významnou oblast jihomoravských slanisek.

P. Novák & P. Dřevojan

Šumberová K., Lososová Z. & Šmarda P. (2004): Nové nálezy *Veronica scardica* na jižní Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 161–166.

***Veronica scutellata* L.**

C4a

73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Dolní Lipová (distr. Jeseník): okraj vysychající tůň na Bobrovníku 50°13'31,8"N, 17°10'06,2"E, ca 470 m n. m., několik kvetoucích rostlin (24. 7. 2012 not. R. Štencel).

73b. Hanušovická vrchovina, 5968c, Petrov nad Desnou (distr. Šumperk): litorál rybníka v Petrově nad Desnou, 50°00'23,5"N, 17°02'51,6"E, 375m (1988 not E. Jilková).

75. Jesenícké podhůří, 5970a, Suchá Rudná (distr. Bruntál): EVL Suchá Rudná, okraj tůně, 50°03'51"N, 17°21'27,4"E, 695 m n. m., několik kvetoucích a plodících rostlin na jižním a severním břehu tůně; v tůni roste *Oenante aquatica* a *Potamogeton berchtoldii* (1. 8. 2012 not. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 6069a, Stará Ves u Rýmařova (distr. Bruntál): rašelinná louka 1,9 km SZ od kostela (18. 8. 1977 leg. H. Janáčková, SUM).

V Jeseníkách vzácný druh, který byl i v minulosti uváděn jen z několika lokalit v podhůří Hrubého Jeseníku, např. od Loučné a Koutů nad Desnou (Oborný 1883–1886), od Karlova a Karlovy Studánky (Otruba 1925–1926), z Podlesí (Šeda 1972), od Staré Vsi nebo z litorálu rybníka v Petrově nad Desnou, tato lokalita ale leží už mimo CHKO Jeseníky a výskyt zde nebyl nověji potvrzen. V současné době je z okolí CHKO Jeseníky znám např. z Vidnavska, Osoblažska a Bruntálska (Hradílek 1999). Pro CHKO Jeseníky byl rozrazil štítkovitý dosud považován za nezářivý druh.

R. Štencel

- Hradílek Z. [ed.] (1999): Materiály ke květeně Nížkého Jeseníku a přilehlých území. Floristický kurz ČSBS v Bruntále 1989. – Sagittaria, Olomouc
- Otruba J. (1925–1926): Úvod ke květeně Československého Slezska. I, II. – Vlastiv. Sborn. Slez., Opava, 1925: 1–16, 1926: 1–116.
- Šeda Z. (1972): Předběžná zpráva o vegetaci v okolí Podlesí (CHKO Jeseníky). – Campanula, Ostrava, 3: 89–102.

Vicia lathyroides L.

C3

- 11b. Poděbradské Polabí, 5958c, Týnec nad Labem (distr. Kolín): Lžovice, písčina J od obce směrem k Labi, 50°02'07,8"N, 15°20'23,5"E, 202 m n. m. (22. 5. 1990 not. V. Faltys). – Lžovice: písčiny S od obce, 175 m Z od rozcestí U Lžovic, 50°02'30,8"N, 15°20'12,8"E, 230 m n. m. (22. 5. 1990 not. V. Faltys).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Lipec (distr. Kolín): písčité hřiště v jižní části obce, Z od silnice do Krakovan, 50°05'00,4"N, 15°21'52,7"E, 268 m n. m. (22. 5. 1990 not. V. Faltys).
- 14a. Bydžovská pánev, 5858d, Chlumeck nad Cidlinou (distr. Hradec Králové): Lučice, v obci (14. 4. 1989 not. V. Faltys; AOPK ČR 2012).
- 15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: u mostu přes Labe u Fakultní nemocnice, 50°12'06,1"N, 15°49'27,7"E, 226 m n. m. (5. 4. 1990 not. V. Faltys).
- 15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: Slezské předměstí, travnaté plochy s nálety dřevin za areálem Povodí Labe v ulici Víta Nejedlého, 50°12'39,7"N, 15°51'09,1"E, 230 m n. m. (12. 5. 1999 not. V. Faltys). – Hradec Králové: mezi Gočárovým okruhem a studentskými kolejemi Na kotli, 50°12'10,1"N, 15°50'43,8"E, 230 m n. m. (16. 5. 1990 not. V. Faltys; AOPK ČR 2012).
- 15b. Hradecké Polabí, 5861a, Hradec Králové: psí trávník u obchodního centra Futurum v Brněnské ulici, 50°11'44,8"N, 15°50'53,4"E, 232 m n. m. (20. 4. 2008 not. V. Faltys). Místo je dnes zastavěno.
- 15b. Hradecké Polabí, 5861a, Hradec Králové: Nový Hradec Králové, nálety a vysokobylinná vegetace S od PP Na Plachtě, mezi nákupním střediskem Lidl a podnikem Petrof, 50°11'23,1"N, 15°51'15,9"E, 236 m n. m. (1. 5. 2011 not. V. Faltys).
- 15c. Pardubické Polabí, 5860b, Hradec Králové: Březhrad, písčiny V od železniční trati SSV(–S) od železniční stanice Opatovice nad Labem, 50°10'21,5"N, 15°47'36,5"E, 226 m n. m. (26. 5. 2008, 26. 4. 2009 not. V. Faltys).
- 15c. Pardubické Polabí, 5958a, Krakovany (distr. Kolín): centrum obce, 50°03'59,1"N, 15°22'26,6"E, 232 m n. m. (7. 4. 2008 not. V. Faltys).

- 15c. Pardubické Polabí, 5958d, Řečany nad Labem (distr. Pardubice): levobřežní navigace Labe V od silničního mostu, 50°02'40,9"N, 15°28'27,3"E, 205 m n. m. (1998 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959b, Břehy (distr. Pardubice): rybník Buňkov V od obce, severní a východní břehy a trávníky v přilehlém kempu, 210 m n. m. (13. 5. 1989 not. *V. Faltys*; 27. 4. 2001 not. *H. Faltysová*; AOPK ČR 2012).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959c, Přelouč (distr. Pardubice): východní okraj města u benzínového čerpadla na ulici Pardubická, 50°02'07"N, 15°34'29,4"E, 234 m n. m. (7. 4. 2008 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959d, Valy u Přelouče (distr. Pardubice): železniční zastávka Valy u Přelouče (zastávka na trati směr Choltice), 50°01'49,5"N, 15°36'50,2"E, 220 m n. m. (17. 4. 2011 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5960a, Srch (distr. Pardubice): Hrádek, příkopy a pole při silnici S od obce, 50°04'52,3"N, 15°43'39,7"E, 232 m n. m. (1. 5. 2002 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5960a, Lázně Bohdaneč (distr. Pardubice): Na obci, severovýchodní okraj golfového hřiště (bývalé cvičiště sovětské armády) SV od města při silnici do Hradce Králové, 50°05'31,9"N, 15°42'12,9"E, 220 m n. m. (11. 5. 2002, 17. 4. 2008 not. *V. Faltys*). – Lázně Bohdaneč: NPR Bohdanečský rybník, Polákův poloostrov, 50°05'23,3"N, 15°40'04,3"E, 220 m n. m. (19. 4. 1995 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5960d, Pardubice: Černá za Bory, trávník u bývalé Tesly (dnes Foxconn) v ulici Průmyslová, 50°01'33,6"N, 15°48'14"E, 232 m n. m. (6. 8. 2007 not. *V. Faltys*). – Pardubice: Dubina, nové sídliště za točnou Dubina Sever, 50°02'50,9"N, 15°48'44,1"E (20. 5. 2008 not. *V. Faltys*). – Pardubice: trávník před budovou v západní části ulice Boženy Němcové J od železničního nádraží, 50°01'41,3"N, 15°45'49,4"E, 221 m n. m. (4. 5. 1991 not. *V. Faltys*). – Pardubice: před železničním nádražím, 50°01'58,1"N, 15°45'29,1"E (12. 6. 2004 not. *V. Faltys*). – Pardubice: pravý břeh Labe u severního okraje mostu P. Wonky, 50°02'30,7"N, 15°46'03,6"E, 221 m n. m. (6. 5. 2004 not. *V. Faltys*). – Pardubice: trávník u křižovatky Hlaváčovy ulice a Palackého třídy, 50°02'00,8"N, 15°45'38,5"E, 220 m n. m. (22. 6. 2004 not. *V. Faltys*).
- 36b. Horažďovicko, 6648d, Střelkohošťická Lhota (distr. Strakonice): výslunná louka při jižním úpatí malého návrší 0,4 km S od vsi, 49°18'56,5"N, 13°47'13"E, 430 m n. m., velmi hojně spolu s *Cerastium glutinosum*, *Draba nemorosa*, *Festuca brevipila*, *Valerianella locusta* aj. (6. 5. 2012 leg. *R. Paulič*, CB).
- 36b. Horažďovicko, 6648d, Babín (distr. Klatovy): sušší louka nedaleko silnice Komušín – Horažďovice ca 2,3 km VJV od vsi, 49°20'24,7"N, 13°45'26,6"E, 440 m n. m. (23. 4. 2012 foto *E. Legátová*, det. *R. Paulič*).
- 37f. Strakonické vápence, 6649c, Černíkov (distr. Strakonice): louka na jižním svahu návrší (kóta 488,1) 0,5 km Z od vsi, 49°18'05"N, 13°53'13"E, 480 m n. m., vápenc, řídce (21. 4. 2012 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6649c, Hubenov (distr. Strakonice): výslunné stráňky na jihozápadních svazích kóty 502,5 ZJZ od vsi, 49°18'02"N, 13°51'55"E, 465 m n. m. (21. 4. 2012 leg. *R. Paulič*, CB). – Hubenov: louka (dříve pasená) při západním úpatí lesa na Březovém vrchu (kóta 570,8) S od vsi, 49°18'25,7"N, 13°52'28,6"E, 490 m n. m., dosti hojně (21. 4. 2012 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): výslunná louka na jihozápadním svahu návrší (kóta 436,9) nad opuštěným vápencovým lomem 0,6 km J od obce, 49°16'39"N, 13°57'07"E, 420 m n. m., vzácně (27. 4. 2012 leg. *R. Paulič*, CB).

Z fyto geografických podokresů Horažďovicko a Strakonické vápence nebyl tento druh dosud uváděn. Tato teplomilná vikev je v posledních letech v jižní části Čech stále více zaznamenávána na řadě nových lokalit – většinou jde o již dlouhou dobu zatrávněné úhory či ruderalizovaná místa v loukách. Otázkou zůstává, zda byla na všech lokalitách jen přehlížena nebo na ně byla nověji zavlečena (např. s osivem při zatrávňování).

R. Paulič

- 61a. Křivina, 5862b, Rašovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávník s obnaženým substrátem J od zahrádkářské osady Zikov, vlevo při silnici do Křivic, 710 m SSZ od kostela v obci, 50°09'12,4"N, 16°07'42,9"E, 280 m n. m., společně s *Cerastium semidecandrum* a *Veronica dillenii* (8. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/54, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5761d, Běleč nad Orlicí (distr. Hradec Králové): okraj písčité cesty u zatopené pískovny (vedle PP Bělečský písniček), 910 m ZSZ od obecního úřadu, 50°12'10"N, 15°56'00,5"E, 240 m n. m. (17. 6. 2012 leg. J. Doležal no. 12/160, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávník v ulici Vrchlického S od hřbitova, 530 m SZ od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'26,1"N, 16°04'04"E, 255 m n. m., na lokalitě s *Myosotis stricta* a *Vicia grandiflora* (26. 4. 2012 leg. J. Doležal no. 12/37, herb. Doležal). – Týniště nad Orlicí: rozvolněný trávník u pomníku ukřižování v ulici V. Opatrného, 420 m ZSZ od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'19,2"N, 16°04'06,1"E, 255 m n. m., společně s *Veronica triphyllus* (26. 4. 2012 leg. J. Doležal no. 12/38, herb. Doležal). – Týniště nad Orlicí: rozvolněný trávník s obnaženým substrátem v ulici V. Opatrného, mezi budovou č. p. 973 a hřbitovem, 540 m ZSZ od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'21"N, 16°03'59,8"E, 255 m n. m. (26. 4. 2012 leg. J. Doležal no. 12/39, herb. Doležal). – Týniště nad Orlicí: rozvolněný trávník v ulici V. Opatrného, SZ od čerpací stanice, 780 m ZSZ(–SZ) od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'02,8"N, 16°03'51,1"E, 255 m n. m. (3. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/42, herb. Doležal). – Týniště nad Orlicí: rozvolněný trávník v ulici V. Opatrného, VSV od čerpací stanice, 820 m ZSZ(–SZ) od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'27,8"N, 16°03'48,8"E, 255 m n. m. (3. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/43, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a/b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávník u panelového domu č. p. 992 v ulici Okružní, 550 m V od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'16,1"N, 16°04'54,2"E, 265 m n. m., společně s *Myosotis stricta* (26. 4. 2012 leg. J. Doležal no. 12/40, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávník na nezastavěných plochách v místní části Podboří, 980 m VSV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'23,5"N, 16°05'14,4"E, 265 m n. m. (4. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/45, herb. Doležal). – Týniště nad Orlicí: rozvolněný trávník u kraje chodníku v místní části Podboří, S od autobusové zastávky, 800 m VSV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'20,4"N, 16°05'06,2"E, 265 m n. m. (4. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/46, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862c/d, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávník v in-travilánu obce, u kapličky v ulici Voklik, 1,16 km JJV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°08'44,1"N, 16°04'57,1"E, 255 m n. m., roztroušeně na narušených místech, společně se *Sedum sexangulare* a *Veronica triphyllus* (5. 4. 2012 leg. J. Doležal no. 12/16, herb. Doležal; 24. 4. 2012 leg. J. Doležal no. 12/35, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862c, Žďár nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): xerothermní krátkostébelné trávníky na písčitém fotbalovém hřišti 400 m SSZ od obce, 50°07'33,3"N, 16°04'00,4"E, 255 m n. m. (19. 5. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/65, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Čermná nad Orlicí, osada Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): drobný zbytek otevřené písčiny na mezi podél silničky do Korunky 370 m ZSZ(–Z) od Nové Vsi, 50°03'35,6"N, 16°08'44"E, 271 m n. m. (19. 5. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/255, herb. Kaplan). – Čermná nad Orlicí: písčité násep železniční trati vpravo ve směru na Choceň, 1,23 km Z od železniční stanice Čermná nad Orlicí (kilometráž 9,8), 50°03'24,1"N, 16°08'51,8"E, 270 m n. m., společně s *Astragalus arenarius*, *Chamaecytisus supinus*, *Corynephorus canescens* a *Spergula morisonii* (21. 7. 2009 not. R. Prausová).
- 61b. Týnišťský úval / 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Žďár nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávník vlevo u silnice do Borohrádku, 480 m JV od železniční stanice Žďár nad Orlicí,

- 50°06'58,5"N, 16°04'17,8"E, 255 m n. m., společně s *Artemisia absinthium*, *A. campestris*, *Veronica prostrata* (11. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/71, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávnik v areálu sokolovny a okraje volejbalového hřiště v místě „Na Výsluní“ u obecního úřadu, 50°08'29,5"N, 16°03'32,2"E, 255 m n. m., společně s *Artemisia campestris*, *Chondrilla juncea*, *Jasione montana* (15. 6. 2012 leg. J. Doležal no. 12/157, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Žďár nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávnik navazující na prameniště část (s *Parnassia palustris* a *Eriophorum latifolium*), 700 m JJV od železniční stanice Žďár nad Orlicí, 50°06'48,4"N, 16°04'13,6"E, 250 m n. m., společně s *Veronica prostrata* (6. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/51, herb. Doležal). – Žďár nad Orlicí: okraj rozvolněné pastviny u cesty vedoucí podél železniční trati z obce do Borohrádku, 470 m JJV od železniční stanice Žďár nad Orlicí, 50°06'55,5"N, 16°04'08,8"E, 250 m n. m. (6. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/52, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Horní Žďár (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný trávnik, 860 m SSZ od železniční stanice Žďár nad Orlicí, 50°07'35,1"N, 16°03'45,2"E, 255 m n. m., společně s *Veronica prostrata* (11. 5. 2012 leg. J. Doležal no. 12/63, herb. Doležal).

Vikev hrachorovitá patří mezi brzké jarní terofyty. Z Dolního Poorličí je známo pouze několik nověji potvrzených a publikovaných lokalit (Kaplan in Additamenta 8: 313, 2009) a druh je udáván v území východně od Hradce Králové jako velmi vzácný. Nově byla *Vicia lathyroides* nalezena na řadě lokalit v okolí Týniště nad Orlicí při průzkumu písčín a rozvolněných trávníků na písčitých až hlinitopísčitých substrátech pro připravovanou diplomovou práci zaměřenou na psamofyty Dolního Poorličí.

Nejvíce lokalit bylo nalezeno v intravilánu obce Týniště nad Orlicí, v trávnicích na písčitých až šterkopísčitých terasách řeky Orlice, které jsou několikrát ročně sekány mechanizací; ta místy silně narušuje drn a dochází až k obnažení substrátu, což pozitivně ovlivňuje výskyt druhu.

Od Čermné nad Orlicí existuje mimo výše uvedené lokality také herbářový sběr: Čermná n. O. – Nová Ves, písčitá lada u trati, 12. 5. 1984 leg. J. Belicová, HR, který se může vztahovat k nálezu R. Prausové, která zde druh pozorovala při studiu místní populace *Astragalus arenarius*.

Ve fytochorionu Chvojenská plošina (61c) byl druh vzácně zjištěn v okolí Horního Žďáru a Žďáru nad Orlicí, kde se na všech lokalitách vyskytuje společně s *Veronica prostrata*. V sousední obci Albrechtice nad Orlicí roste společně s *Chondrilla juncea*, kriticky ohroženým druhem východních Čech (Faltys 1995).

Zatím jen na jedné lokalitě byla *Vicia lathyroides* zaznamenána ve fytochorionu Křivina (61a).

J. Doležal

- 61b. Týnišťský úval, 5963c, Bošín (distr. Ústí nad Orlicí): strážky a pruh lesa J od obce V od silnice do Běstovic, 50°01'56,7"N, 16°12'23,3"E, 296 m n. m. (28. 3. 2002 not. V. Faltys).
62. Litomyšlská pánev, 6063a, Choceň (distr. Ústí nad Orlicí): psí trávnik v ulici Pernerova mezi zámekem a mostem u železničního nádraží, 49°59'47,6"N, 16°13'38,7"E, 294 m n. m. (20. 4. 1999 not. V. Faltys). – Choceň: zámecký park, 49°59'40,4"N, 16°13'10,9"E, 286 m n. m. (1965–2011 not. V. Faltys).

67. Českomoravská vrchovina, 6358c, Lipnice nad Sázavou (distr. Havlíčkův Brod): nízká rozvolněná vegetace v kempu v místě zvaném Vlčí hrdlo [nyní Tábornická základna Lom Na Hřebenech] asi 350 m V od Kulíkova mlýna, přibližně 49°37'05,9"N, 15°23'34,9"E (1. 6. 1984 not. *V. Faltys & I. Bílek*; AOPK ČR 2012).

Faltys V. (1995): Přehled vyhynulých, nezvěstných a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území Východních Čech. – Ms., 24 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, Správa CHKO Železné hory a krajské středisko Pardubice, Pardubice]

***Xeranthemum annuum* L.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7163c, Hodonice (distr. Znojmo): zářez silnice v areálu závodu Vertex Hodonice 0,8 km JV od železničního nádraží, 48°50'17" N, 16°10'22" E, 230 m n. m., desítky rostlin (22. 8. 2010 leg. *P. Dřevojan*, BRNU; Dřevojan et al. 2011: 227).

Výskyt suchokvětu ročního byl historicky znám z okolí Hodonic z nádraží a blízkého náspu železniční trati (Himmelbauer & Stumme 1923, Laus 1936). Poslední doklad z východního okraje nádraží pochází z roku 1952 (Drlík et al. 2005). Nelze vyloučit, že současný nález má spojitost s historickým výskytem, protože obě místa jsou od sebe vzdálena asi 500 m.

P. Dřevojan

- Drlík V., Grulich V. & Reiter A. (2005): Květena Znojemska 1950–1954. – *Thayensia*, suppl. 1: 7–292.
 Dřevojan P., Roleček J., Žáková K. & Bartoňová L. (2011): Nové poznatky o rozšíření proroštíku prutnatého (*Bupleurum affine*) na Moravě – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 223–229.
 Himmelbauer W. & Stumme E. (1923): Die Vegetationsverhältnisse von Retz und Znaim. – *Abh. Zool.-Bot. Ges. Wien* 14/2: 1–146.
 Laus H. (1936): Příspěvky ke květeně moravských železnic. – *Sborn. Přírod. Společ. Mor. Ostrava* 8 (1932–1935): 5–39.

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Tereza Baďurová (České Budějovice), Petr Batoušek (Zlín), Petr Bauer (Děčín), Jakub Beránek (Brno), Ivan Bílek (Kadaň), Zdeňka Böhmová (Kraslice), Jiří Brabec (Cheb), Petr Bureš (Brno), Leo Bureš a Zuzana Burešová (Světlá Hora - Podlesí), Alena Burešová (Týniště nad Orlicí), Tomáš Burian (Ústí nad Labem), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Rostislav Černý (České Budějovice), Stanislava Čížková (Svitavy), Martin Dančák (Olomouc), Jiří Danihelka (Brno), Jan Doležal (Týniště nad Orlicí), Pavel Dřevojan (Brno), Dušan Duhonský (Jeseník), Jiří Dvořák (Vrchlabí), Libor Ekrt (Telč), Karel Fajmon (Brno), Vladimír Faltys (Pardubice), Helena Faltysová (Pardubice), Petr Filippov (Choceň), Irena Formanová (Mělník), Aleš Friedrich (Praha), Andrea Gálová (Brno), Vít Grulich (Brno), Jan Hájek (Věteřov), Alena Hájková (Praha), Josef Harčarik a Ludmila Harčariková (Vrchlabí), Handrij Hárteľ (Krásná Lípa), Radim Hédl (Brno), Jiří Hejkal (Kraslice), Ivana Hladíková (Bělá pod Bezdězem), Rudolf Hlaváček (Příbram),

David Hliseníkovský (Frýdek-Místek), Viera Horáková (Vrchlabí), Lucie Hradilová (Brno), Zbyněk Hradílek (Olomouc), Michal Hroneš (Olomouc), Zdenka Hroudová (Průhonice), Jiří Hummel (Praha), František Jaskula (Rožnov pod Radhoštěm), Ivan Jindra (Zlín), Milan Jindra (Chomutov), Alena Jírová (České Budějovice), Martin Jiroušek (Brno), Jan Wilhelm Jongepier (Veselí nad Moravou), Jan Juroch (Brno), Veronika Kalníková (Brno), Jiří Kameníček (Olomouc), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Olga Klánová (Příbram), Lucie Kobrlová (Olomouc), Jiří Kokeš (Brno), Petr Kokeš (Vyškov), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Jan Košnar (Žďár nad Sázavou), Věra Koutecká (Ostrava), Petr Koutecký (České Budějovice), Tomáš Koutecký (Brno), Pavel Koutný (Prostějov), Tomáš Č. Kučera (Plzeň), František Krahulec (Průhonice), Pavel Kúr (České Budějovice), Jana Kůrová (Brno), Jitka Laburdová (Praha), Boris Láník a Deana Láníková (Boskovice), Jiří Lederer (Frýdek-Místek), Eva Legátová (Chanovice), Jan Š. Lepš (České Budějovice), Zbyněk Lukeš (Brno), Samuel Lvončík (Brno), Martin Macek (Praha), Petr Macháček (Mikulov) Petr Maděra (Brno), Bohumil Mandák (Průhonice), Milan Marek (Praha), Pavel Martinec (Praha), Vladimír Melichar (Karlovy Vary), Jaroslav Michálek (Sokolov), Dana Morcinková (Rožnov pod Radhoštěm), Hana Mudrlová (Hradec Králové), Pavel Novák (Brno), Lucie Ohryzková (Velké Karlovice), Čestmír Ondráček (Chomutov), Radim Paulič (Strakonice), Sylvie Pecháčková (Plzeň), Ondřej Peksa (Plzeň), Soňa Pišová (Praha), Elena Plesková (Rakovník), Radim Poledník (Frýdek-Místek), Marie Popelářová (Rožnov pod Radhoštěm), Radek Potočný (Jablunka), Karel Prach (České Budějovice), Martin Prach (Praha), Jan Prančl (Praha), Romana Prausová (Hradec Králové), Josef Raba (Chomutov), Ladislav Rektoris (Třeboň), Adriana Rešlová (Potštejn), Jan Roleček (Brno), Tereza Růžičková (Brno), Klára Řehounková (České Budějovice), Vladimír Řehořek (Brno), Radomír Řepka (Brno), Zdeněk Skála (Praha), Petr Slavík (Brno), Vít Slezák (Jeseník), Václav Sojka (Chřibská), Jan Ševčík (Olomouc), Martin Škrlant (Plzeň), Milan Škrott (Rožnov pod Radhoštěm), Jindřich Šmiták (Brno), Irena Špatenková (Vrchlabí), Milan Štech (České Budějovice), Michal Štefánek (Praha), Radek Štencl (Jeseník), Tadeáš Štěrba (Brno), Kateřina Šumberová (Brno), Přemysl Tájek a Pavla Tájková (Mariánské Lázně), Renata Tichopádová (Zlaté Hory, Rožmitál), Bohumil Trávníček (Olomouc), Pavel Trávníček (Průhonice), Jiří Troneček (Zlín), Petr Uhlík (Sokolov), Jiří Unar (Brno), Slavomír Valda (Kokořín), Radim J. Vašut (Olomouc), Zdeněk Vrubel (Pazderna, okr. Frýdek-Místek), Alena Vydrová (České Budějovice), Eva Zatloukalová (Prostějov), Jiří Zázvorka (Průhonice).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování a monitoring evropsky významných druhů – některé nálezy (*Cyperus michelianus*, *Eranthis hyemalis*, *Gentiana asclepiadea*, *Heleochloa schoenoides*, *Najas marina*, *Orchis mascula* subsp. *signifera*, *Senecio doria*, *Trapa natans*, *Urtica kioviensis*) zde uveřejňujeme.

Příspěvky R. Řepky byly napsány za podpory projektu NAZV Harmonizace lesního hospodářství nížinných luhů jako nástroj pro zachování druhové diverzity vyšších rostlin č. Q192A031, výzkum *Lindernia procumbens* byl podpořen z projektu Mobility s Rakouskem (č. 7AMB12AT015; S. Pišová, Z. Hroudová, K. Šumberová) a z prostředků Botanického ústavu AV ČR (RVO 67985939, Z. Hroudová, Z. Kaplan a K. Šumberová), příspěvky Z. Kaplana k rodu *Potamogeton* vznikly z projektu podpořeného GA ČR (č. 206/09/0291), za což příslušným institucím náleží dík.

Literatura

- AOPK ČR (2012): Nálezová databáze AOPK ČR. – [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha]
- Čelakovský L. (1883): Prodromus květeny české. Vol. 4. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 677–944, Praha.

- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava, 453 p.
- Danihelka J., Chrtěk J. jun. & Kaplan Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. – Preslia 84: 647–811.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 p.
- Grulich V. (2012): Red List of Vascular Plants of the Czech Republic: 3rd edition. – Preslia 84: 631–645.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.
- Hadinec J., Lustyk P. & †Procházka F. [eds] (2005): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 77–149.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2006): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 173–257.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2009): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 185–319.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2011): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IX. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 51–160.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2012): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. X. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 47: 43–158.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha, 557 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, 540 p.
- Chán V. [ed.] (1999): Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – Příroda 16: 1–284.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 p.
- Chytrý M. [ed.] (2011): Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha, 828 p.
- Kroufek R., Nepraš K., Bultas P., Vlačiča V. & Vitner Č. (2011): Orchideje Českého středohoří – nové údaje z let 2009–2011. – Severočes. Přír. 42: 39–55.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner, Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Kliče ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – Příroda 23: 1–104.
- Lepší M. & Lepší P. [eds] (2011): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVII. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 51: 73–88.
- Nepraš K., Kroufek R., Kubát K., Machová I. & Rottenborn J. (2011): Floristické mapování Českého středohoří I. (Ústí n. L. – Dolní Zálezly). – Severočes. Přír. 42: 63–82.
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 21 (1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda 18: 1–146.
- Pyšek P., Danihelka J., Sádlo J., Chrtěk J. jun., Chytrý M., Jarošík V., Kaplan Z., Krahulec F., Moravcová L., Pergl J., Štajerová K. & Tichý L. (2012): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – Preslia 84: 155–255.
- Rothmaler W. (1963): Exkursionsflora von Deutschland. Band 4. Kritischer Ergänzungsband Gefäßpflanzen. – Berlin, 622 p.

- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha, 767 p.
- Šmiták J. & Juroch J. (2012): Nové nálezy orchidejí v ČR v roce 2011. – Roetziana 42: 52–61.
- Šourek J. (1969): Květena Krkonoš. – Academia, Praha, 451 p.
- Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia, Praha, 712 p.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36, příl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 3. 12. 2012

